

BIBLIOTHECAE
APOSTOLICAE VATICANAE
CODICES MANV SCRIPTI
RECENSITI

IVSSV

IOHANNIS PAVLI II PONTIFICIS MAXIMI

PRAESIDE

ALOYSIO CARD. POGGI

S. MARIAE IN DOMNICA CARD. DIACONO
S.R.E. BIBLIOTHECARIO ET SCRINIARIO

CODICES VATICANI GRAECI

CODICES 2644-2663

RECENSUIT

SALVATOR LILLA

BIBLIOTHECAE VATICANAE SCRIPTOR

IN BIBLIOTHECA VATICANA

MCMXCVI

1996

IOHANNI PAVLO II

PONTIFICI MAXIMO

SACRVM

IMPRIMATUR:

E Vicariatu Civitatis Vaticanæ d. II m. maii a. MCMXCVI

VERGILIUS CARD. NOË

Archipr. Patr. Basilicæ Vaticanæ

Vicarius Generalis pro Civitate Vaticana

TYPIS S. PIO X – MCMXCVI

PAVLO CANART
BIBLIOTHECAE VATICANAE PRAEFECTI VICARIO
SEVERO VOICV
GRATO CVM ANIMO

PRAEFATIO

In hoc catalogo codices Vaticani graeci 2644-2651, 2658-2663 enarrantur qui hodie seriem codicum Vaticanorum graecorum concludunt, praetermissis codicibus olim Vaticanis graecis 2652-2657 nunc papyros Vaticanos graecos 51-56 efficientibus (v. brevem annotationem descriptioni codicis Vaticani graeci 2651 subfixam). Enarrationes codicum 2644-2645, 2646-2647, 2648-2651, 2658-2661 annis 1987, 1988 et 1990 in tribus dissertationibus meis iam in lucem prodierant, quae in tomis I, II, IV Miscellaneae Bibliothecae Apostolicae Vaticanae numeris 329, 331, 338 seriei Studi e Testi respondentibus continentur. Descriptiones contra codicum 2662-2663, hactenus ineditae, anno 1994 tantum exeunte perfectae sunt, cum alter codex anno 1989, alter autem anno 1993 seriei codicum Vaticanorum graecorum additus esset (v. etiam Monitum).

Ad catalogi originem explicandam pauca dicenda sunt. Duabus meis prioribus dissertationibus prolatis, feminae doctae duae, L. Perria scil. et M. L. Agati, foliis nonnullis sive partibus II, XI, XIII et XVIII codicis 2646 investigandis opera data, aliquid novi magni quidem momenti attulerunt. Praeterea S. Voicu, codicum Chrysostomicorum peritissimus vir, omnibus codicibus graecis Bibliothecae Vaticanae ad Chrysostomicos sive ps. Chrysostomicos textus reperiendos inspectis, me de codicibus graecis monuit, quorum folia nonnulla codicum 2644, 2645 et 2647 principio pars fuissent, atque benevole hortatus est, ut linearum schemata codicum a me enarratorum iterum exquirerem. P. Schreiner, in Universitate Coloniensi litterarum byzantinarum magister nec non catalogi codicum Vaticanorum graecorum 867-932 auctor, chartae signum codicis 2660 a me mendose notatum agnovit. Vir doctus D. Michailidis denique mihi annotationes nonnullas codicum 2645 et 2647 transcripsit et minute illustravit. Quod ad memet attinet, ne post tres meas dissertationes publici iuris factas quidem dubia mea de nonnullis officinarum chartarum signis et linearum schematibus parum perspicuis fugare valueram.

Quibus de causis partes praesertim enarrationum mearum ad linearum schemata et officinarum chartarum signa pertinentes iterum quam accuratissime recognoscere, L. Perria et M. L. Agati conclusionum nec non S. Voicu, P. Schreiner et D. Michailidis notationum rationem habere, enarrationum textum denique iterum conscribere atque in catalogi volumen vertere descriptionibus codicum 2662 et 2663 additis mihi visum est. Quod effecit, ut nova conscriptio a primigenia haud paucis additamentis et correctionibus valde distingueretur. Hoc quoque quidem sperabam, longorum ac perdifficilium laborum meorum fructum principio in collectionibus miscellaneis inclusum et ferè abditum viros doctos melius cognituros. Lectores benevolos precor, ut mihi conce-

dant, si aliquot errores vel omissiones etiam in hoc catalogo manserint. Quod profecto ne in recensione officinarum chartariorum obscurorum signorum implicati codicis 2658 evenerit vereor.

Non tamen viri et feminae doctae de quibus supra dixi modo, verum etiam alii consilio et opera huic catalogo conficiendo faverunt. E quibus P. Canart, codicum Vaticanorum praeses et Bibliothecae Vaticanae praefecti vicarius, O. Kresten, historiae et philologiae byzantinae in Universitate Vindobonensi magister nec non Romae Instituti Historici Austriaci praefectus, A. Jacob et P. Vian in primis memorandi sunt. De P. Canart in scribis codicum 2644-2645 agnoscendis mihi auxilio dato iam in monito primae meae dissertationis dixeram. Hoc unum hic addere velim: cum his omnibus et aliis viris doctis in hac praefatione summatim gratias agere satis non habuissem, quid pro se quisque eorum pro hoc volumine fecisset in tabula monito subfixa singillatim mihi exponendum esse censui.

In his codicibus describendis plerumque easdem regulas secutus sum, quas in catalogo meo codicum graecorum Columnensium (Vat. gr. 2162-2254) adhibui. Haec tamen lectorem benevolum non oblivisci velim. Singula instrumenta quae nunc codicem 2650 efficiunt ab A. Guillou penitus investigata et edita breviter tantum recensui: argumentum instrumenti summatim memorare, ad opus Guillou remittere et annotationes nonnullas ad rem codicologicam quae dicitur pertinentes addere satis habui. Quod ad codicem 2661 attinet, cum pars manu scripta saec. XIX exarata esset et ideo non codex, sed potius chartarum series in usum privatum exaratarum esse videretur, tertiam partem descriptionis in capita non dividendam sed in breve contrahendam esse existimavi.

Facere non possum denique quin benevolentiam erga me memorem Em.mi cardinalis A. Poggi, S. R. E. Bibliothecarii ac Scriniarii, et Rev.mi Patris L. Boyle O.P., Bibliothecae Apostolicae Vaticanae praefecti. Rev.mus Pater L. Boyle consilium meum dissertationum trium in catalogo colligendarum una cum enarrationibus ineditis codicum 2662 et 2663 sine ulla cunctatione probavit. Si novum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae catalogi codicum graecorum volumen nunc in lucem prodire potest, eius in primis laus est.

Scribebam in Civitate Vaticana,
ante diem octavum kalendas fe-
bruarias A.D. MCMXCVI

SALVATOR LILLA

MONITUM

Quamquam in monitis primae et tertiae dissertationis meae de origine ac vicissitudinibus codicum Vaticanorum graecorum 2645-2647, 2648-2661 iam breviter disserui¹, est tamen mea sententia operae pretium, ad lectorem de hoc argumento docendum, hic quae ibi dixerim repetere nec non pauca de codicibus Vaticanis graecis 2662-2663 addere.

De codicibus 2644-2647 primum agam. Mense septembri anni 1967 Rev.mus Dnus I. Ruysschaert († 1993), tunc Bibliothecae Apostolicae Vaticanae praefecti vicarius, cum mihi involucra aliquot tradidisset, plurima folia et chartacea et membranacea continentia a cardinale Iohanne Mercati olim collecta, quae aut principio aliorum codicum Vaticanorum graecorum pars fuissent aut aliis codicibus in custodiam addita ex eis postea avulsa essent, mihi benevole mandavit, ut ea expedirem atque eis novos codices conficerem. Temporis spatio inter mensem septembrem anni 1967 et mensem iunium anni 1968 comprehenso primum fere omnia fragmenta in foliis exstantia, titulis operum nec non auctorum nominibus carentia, prout potui agnovi; dein cum folia chartacea a membranaceis seiunxissem, foliis chartaceis codices duos (nunc Vat. gr. 2644-2645), foliis autem membranaceis item alios duos libros (nunc Vat. gr. 2646-2647) conficiendos curavi. Postquam catalogus meus codicum Columnensium graecorum (Vat. gr. 2162-2254) mense ianuario ineunte anni 1986 in lucem prodiit, mihi tunc plus otii habenti annotationes meas XVIII ante annis scriptas resumere novosque quattuor codices graecos (2644-2647) secundum regulas a P. Canart positas et in catalogo meo quoque ascitas describere visum est. Ad quod opus perficiendum mihi totus fere annus opus fuit: nam et annotationes meae turbatae, tunc satis celeriter conscriptae adversariisque similimae expediendae et corrigendae, et fragmenta nonnulla quae prius obscura manserant agnoscenda, et capita ad rem codicologicam et palaeographicam pertinentia addenda erant, ut codicum enarrationes catalogi formam acciperent. Sic duae meae priores dissertationes ortae sunt, quae in tomis I et II Miscellaneae Bibliothecae Apostolicae Vaticanae in lucem prodierunt².

Codices 2648-2261 inde ab anno 1968 seriei codicum Vaticanorum graecorum addi-

¹ S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci 2644-2647*, Pars I, in *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* I [Studi e Testi 329] Città del Vaticano 1987, p. 55; *Codices Vaticani Graeci 2648-2661*, in *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* IV [Studi e Testi 338] Città del Vaticano 1990, pp. 131-132.

² *Codices Vaticani Graeci 2644-2647*, Pars I, (opus supra laudatum, v. n. 1), pp. 55-109; Pars

ti sunt. Codex 2648, e monasterio Basiliano Messanensi S.mi Salvatoris manans³, sicut quattuor praecedentes codices integumentum et numerum hodiernum anno 1968 accepit⁴. Non liquet tamen, quando in Bibliothecam Vaticanam ingressus sit; in quam fortasse sicut duo subsequentes codices (nunc 2649-2650) per monasterium Romanum S. Basilii pervenit. Codices 2649-2650, ex Italia inferiore manantes, primum in monasterio Romano S. Basilii, deinde in ecclesia Romana S. Mariae Magdalenae apud Pantheon repositi, anno 1925 in Bibliothecam Vaticanam ingressi, principio pars codicis Vat. lat. 13118 fuerunt, donec mense octobri anni 1972 hodiernum numerum acceperunt⁵. Quorum alter (scil. 2650), XLI instrumenta monasteri Calabri S. Iohannis Theristae complectens, ab hoc monasterio certe originem repetit; volumen liturgicum quoque, nunc codicem 2649 efficiens, ex eadem sede fortasse manat, cum easdem vicissitudines habuerit atque instrumenta codicis 2650⁶. Codicem nunc 2651, homiliarium patriarchale complectentem, domina Maria Tarascheva mense maio anni 1981 Bibliothecae Vaticanae vendidit⁷; etiam nunc integumentum byzantinum pessum datum servat. Sex tabulae lignae, a Bibliotheca Vaticana mense iulio anni 1981 emptae, per annos 1981-1985 ut codices Vaticani graeci 2652-2657 signatae, mense aprili anni 1985 in seriem papyrorum Vaticanorum graecorum ut papyri Vaticani graeci 51-56 translatae⁸, a R. Pintaudi investigatae et editae sunt⁹. Subsequentes tres codices (2658-2660), olim Bibliothecae Collegii Romani, a Rev.mo Patre E. Lamalle scriniario domus generalis Iesuitorum una cum codicibus nunc Vat. lat. 15067-15118 Bibliothecae Vaticanae mense maio anni 1983 traditi¹⁰, a me ipso iussu praefecti vicarii Rev.mi Dni I. Ruysschaert summatim descripti sunt simul atque in Bibliothecam Vaticanam pervenerunt¹¹; eorum exactior ac fusior enarratio et in tertia dissertatione mea¹² et in hoc catalogo exstat. Codex nunc 2661, et parte typis impressa et parte manu scripta efformatus, ante diem

II, in *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* II [Studi e Testi 331] Città del Vaticano 1988, pp. 99-150.

³ V. tertiam partem descriptionis, sub ANNOT. et POSS.

⁴ V. tertiam partem descriptionis, sub INTEG.

⁵ V. tertiam partem descriptionis codicis 2649 sub POSS. nec non initium descriptionis codicis 2650 et R. II (scil. I. Ruysschaert, *Registre d'entrée et des modifications des cotes des manuscrits et des manuscrits filmés ou photographiés*) f. 24 num. 225.

⁶ V. tertiam partem descriptionis codicis 2649, sub POSS.

⁷ V. R. II (op. I. in n. 5) f. 95 num. 427.

⁸ V. R. II (op. I. in n. 5) f. 97 num. 433 nec non Ca (scil. P. Canart, *Registre des entrées et des mouvements de manuscrits*) f. 3 num. 9.

⁹ V. notitiam descriptioni codicis 2651 subfixam.

¹⁰ V. R. III (scil. I. Ruysschaert, *Registre d'entrée des manuscrits et archives et des manuscrits filmés ou photographiés et des modification des cotes*) f. 31 num. 483 nec non A. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203, Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989, p. XVII n. 7.

¹¹ Quae brevissimae descriptiones manu scriptae apud R. III, f. 31 num. 483 exstant.

¹² *Codices Vaticani Graeci 2648-2661* (op. I. in n. 1), pp. 173-219.

quartum idus novembres anni 1984 inter iactus Bibliotheca Vaticanae repertus, ante diem tertium kalendas iunias anni 1985 hodiernum numerum accepit¹³.

De reliquis duobus libris, scil. 2662 et 2663, perpauca tantum dicenda sunt. Quorum prior et foliis septem e charta occidentali in armariis studii cardinalis Iohannis Mercati repertis et folio uno e charta orientali constat, olim in fine libri impressi adglutinato bibliothecae Pontificii Instituti Orientalium Studiorum (*ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ... Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου*, Venetiis 1804) et a Rev.mo Patre J. L. Dugan, Pontificii Instituti Orientalis bibliothecario, Bibliothecae Vaticanae donato; kalendis iuliis anni 1989 hodiernam notam 2662 accepit¹⁴. Alter denique, mense aprili anni 1991 in Bibliothecam Vaticanam ingressus, a Rev.mo Patre L. Boyle Bibliothecae Vaticanae praefecto ante diem sextum kalendas novembres anni 1992 P. Canart codicum Vaticanorum praesidi traditus, ante diem quintum decimum kalendas februarias anni 1993 ut codex 2663 signatus est¹⁵.

¹³ Cf. Ca (op. I. in n. 8) f. 5 num. 14.

¹⁴ Cf. Ca (op. I. in n. 8) f. 24 num. 77 et 80.

¹⁵ Cf. Ca (op. I. in n. 8) f. 37 num. 118.

DE OPERA A VIRIS ET FEMINIS DOCTIS NONNULLIS
HUIC CATALOGO EMENDANDO DATA

(N.B.: Viri et feminae doctae secundum ordinem alphabeticum nominum recensentur)

- Agati M. L. Partem XIII (sc. ff. 22-24^v) codicis 2646 e codice Vat. Ottob. gr. 80 manare ostendit (plura in enarratione).
- Canart P. Partium VIII, XII, XIV, XVI, XVII, XXI codicis 2644, V, XXXIV codicis 2645 scribas agnovit; partem II (sc. f. 2^{r-v}) codicis 2647 et ff. 1-48^v, 81-133^v codicis Vat. Reg. gr. Pii II 21 ab una eademque manu exarata esse animadvertit; partes XVII et XVIII codicis 2647 ab Italia inferiore originem repetere censuit; ff. 19-34^v, 1-2^v codicis 2660 a Nicephoro Gregora exarata esse mihi confirmavit; verba sive sententias nonnulla fragmenti codicis musici (sc. partis XVIII codicis 2645) perlegit; primas plagulas catalogi correxit.
- Jacob A. Initium hymni in parte XVI (f. 69) codicis 2645 exarati perlegit et agnovit; quo melius partem IV (sc. f. 8) codicis 2662 investigarem me ad opus Trempelas remisit quod *Μικρὸν Εὐχολόγιον* inscribitur atque exemplar suum huius operis mihi commodavit.
- Kresten O. Partem II et ff. 6-7 partis III codicis 2662 ab Andrea Darmario exarata non esse animadvertit; me ad dissertationem K. Haidú in describenda parte II codicis 2662 remisit.
- Lucà S. Scribam partis II (scil. f. 2^{r-v}) codicis 2647 Constantinum presbyterum esse me monuit.
- Michailidis D. Annotationem f. 112^v (in parte XXVIII) codicis 2645 transcripsit et ad dissertationem D. Pingree de Georgio comite Corinthi (possessore sc. partis XXVIII) me remisit; mihi significationem sententiae illustravit in margine inf. f. 6 codicis 2647 scriptae; me ad librum St. Karydonis de monasteriis insulae Lesbi remisit (v. 2647 XIII Poss.); annotationem ultimam in f. 29 (sc. in parte XXII) codicis 2647 me initium theotocii esse monuit.
- Perria L. F. 2 (sc. partem II) codicis 2646 e codice Vat. gr. 472 manare animadvertit; partes XI (ff. 18-20^v) et XVIII (f. 30^{r-v}) codicis 2646 una cum quattuor foliis codicis Vat. gr. 1116 ex uno eodemque codice (panegyrico sc.) manare atque ab eodem librario exaratas esse ostendit, qui codices Vat. gr. 407, ff. I-II, 174-175 codicis Vat. gr. 1116 et

- Schreiner P. codicem Vind. Suppl. gr. 7 (nempe Platonis codices W) exaravisset; eius sententia de eadem manu agitur codicis Lobcov. VI Fa 1. Scriptum partis XIX (nempe ff. 114-115) codicis 2645 mihi illustravit; me in inspiciendis chartae signis codicis 2658 adiuvit; me chartae signum¹ codicis 2660 doliolum esse monuit.
- Vian P. Textus in f. 30 (sc. in parte XXIII) codicis 2647 scriptos una cum Ph. Tamburini inspexit et mihi illustravit; annotationem f. 89 codicis 2659 perlegit; ad editiones textus latini epistolae Iohannis XXII Pp. reperiendas me ad bibliographiam Tabularii Vaticani remisit (v. codicem 2660 1).
- Voicu S. Textum partium VI et XVI codicis 2646, XIII et XX codicis 2647 agnovit; partem XII codicis 2644 parti IV codicis Vat. gr. 1902, partem VII codicis 2645 codici Vat. gr. 1846, partem XIII codicis 2645 codici Vat. gr. 374, partem XIV codicis 2645 codici Vat. gr. 314, partem XXXIII codicis 2645 codici Vat. gr. 1898 tribuendam esse me certiore fecit; me de codice Vat. gr. 1904 monuit, e quo pars VI codicis 2646 manat; quod ad textus partis 27 codicis 2658 attinet, me ad dissertationem Paramelle remisit.

CODICES VATICANI GRAECI

2644 Codex miscellaneus, partibus XXI diversae aetatis et e diversis codicibus avulsis efformatus.

INTEG. Integumenti tabulae e charta spissiore viridi charta quae «plastica» appellatur nec non simplici membrana in angulis externis et in ora interna obtectae. Dorsum membranaceum exhibet tesseras gentilicias Pauli VI Pp. (1963-1978) et Eugenii Tisserant card. bibl. (1957-1971).

I (ff. 1-12^v) Saec. XVII p.m., chartac., mm. 380 × 250, ff. 12, ll. 26.

(ff. 2-11) <Photii patr. CP Quaestiones ad Amphilochoium ρλθ' – ρμθ'>:
^a(ff. 2-10) quaestiones ρλθ' – ρμζ' a τὰ μόρια αὐτοῦ συνάπτει in quaestione ρλθ' usque ad finem quaestionis ρμζ', δι' ἧς αἰτίας προέφημεν (P. G. 101, 781C6-811; ed. L. G. Westerink, *Photii ... Epistulae et Amphilochia*, Leipzig 1986 [Teubneriana], pp. 151,15-165,24); ^b(f. 10^{r-v}) quaestio ρμη' (P. G. 101, 1277-1280; Westerink, ed. l., pp. 165-166); ^c(ff. 10^v-11) quaestio ρμθ' de termino vitae, ab initio τοῖς μὲν πλείοσι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου μετεχόντων usque ad οὐδὲ τὰ περὶ τῆς πρώτης σοφίας (ed. A. Mai, *Script. vet. nova coll.* I, Romae 1825, pp. 285-287 A 4; Westerink, ed. l., pp. 167-168,37); exstat etiam inter opera Germani patr. CP (P. G. 98, 89-92 A 12-13), cui A. Mai sententia tribuenda est (op. l. II, Romae 1827, p. 682); cf. etiam Westerink, op. l. p. 167. Ff. 1^{r-v}, 11^v-12^v vacua.

MAT. Folia bene servata, etiamsi hic et illic umore maculata, sine tamen ullo textus detrimento. Ora externa f. 1 partim resecta.

FASC. 1 quaternio (ff. 1-8^v), 1 binio (ff. 9-12^v).

CHART. SIGNA. Lilium circulo inclusum cum littera V superimposita (v. e.g. f. 9; simile apud Heawood 1591, Venice 1690, ubi tamen bini circuli observantur).

SCHEMA Leroy 30D1 (v. praesertim f. 12). Spatium scriptum: mm. 267 × 170. 172.

SCRIPT. Unus idemque librarius omnia folia scriptura satis elegante atque arte facta exaravit.

ANNOT. In f. 1, manu saec. XIX: *Philosophica*.

II (ff. 13-14^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 344 × 232, ff. 2, ll. 33-35.

(f. 13^v) <S. Gregorii Nysseni Oratio catechetica magna> a τὴν ἰδίαν ὁρμῶντα usque ad κρείττους γεγόναμεν καὶ πρὸς τὸ (P. G. 45, 97 D 11-101 D 5-6; ed. L. Méridier, *Grégoire de Nysse, Discours catéchétique* [Textes et docum. pour l'étude histor. du Christian.] Paris 1908, pp. 184,6-192,2; E. Mühlberg, *Gregorii Nysseni Oratio catechetica* [Gregorii Nysseni Opera ... III, IV] Leiden 1996, pp. 99,2-103,4). F. 14^v vacuum.

MAT. Folia optime servata. Orae inferiores nec non ora externa f. 14 reffectae.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Arcuballista circulo inclusa (v. f. 14; Briquet n. 750: Lucques 1563).

SCHEMA. Leroy U00/1 (v. praesertim f. 14). Spatium scriptum: mm. 245 × 130. 132.

SCRIPT. F. 13^v ab <E. Provataris> exaratum (de quo v. infra, partem VIII sub SCRIPT).

III (ff. 15-22^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 347 × 238, ff. 8, ll. 29.

(ff. 15-22^v) <Theodori Prodromi commentarium in canones Cosmae et Iohannis Damasceni> a πρὸς τοῦτον ἀνερχομένῳ usque ad θράσος ἐπιζητοῦντα, scil. pars commentarii in Cosmae canones in exaltationem s. Crucis (ed. H. M. Stevenson, Romae 1888, pp. 13,10-25,27). Primus canon in his foliis servatus inc. (f. 15 l. 15) θαυμαστῶς ἐφαπλούμενος τὰς ἡλιακὰς βολὰς, scil. <troparium δ' odes δ'> (P. G. 98, 504 D 4, Stevenson p. 13, 23), ultimus (f. 22^v ll. 3-1 a.i.) inc. οἱ τῇ θεῖα ψήφῳ προσκριθέντες des. abrupte θράσος ἐπιζητοῦντα, scil. <troparium γ' odes η'> (P. G. 98, 508 B 6-9, Stevenson p. 25, 24-27).

MAT. Orae inferiores foliorum umore maculatae, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. 1 quaternio (ff. 15-22^v).

CHART. SIGNA. Cervus scuto inclusus quem crux supereminet (v. ff. 18, 22; Zonghi n. 899, anni 1569).

SCHEMA. Leroy U 00/1. Spatium scriptum: mm. 223. 227 × 123. 126 plerumque.

SCRIPT. Folia omnia ab uno eodemque scriba exarata, cuius formae compendiorum ap (e.g. f. 19 l. 2), ep (f. 19 l. 12 a.i.), et ev (f. 19 ll. 7, 3, 1 a.i.) praesertim dignae sunt quae observentur.

IV (ff. 23-26^v) Saec. XIV, chartac., mm. 302 × 224, ff. 4, ll. 22.

(ff. 23-26^v) <S. Iohannis Chrysostomi hom. XLIII in Genesin> a τοὺς ἀνδρας τούτους usque ad στρατηγούμενοι οὕτω κατε[ξ]ανίστανται (P. G. 54, 400, 53-402, 15). Parte superiore ff. 23 et 24 deperdita, textus desideratur a ὑπὲρ αὐτῶν (400, 58) usque ad Σοδομιτῶν (401, 1), a καὶ σχεδόν (401, 6) usque ad οὐδέ (401, 8), a τῆς αὐτῆς (401, 18) usque ad τραπέζης (401, 20).

MAT. Pars superior ff. 23 et 24 deperdita; qua de causa haec folia charta sine scriptura reffecta sunt. Ff. 24-26 etiam in parte media reffecta, sine tamen magno detrimento scripturae.

FASC. Folia soluta ac denuo compacta hodie binionem arte factum efficere videntur. Utrum principio binionem effecerint an pars maioris fasciculi vel duorum diversorum fasciculorum fuerint, discerni non potest.

CHART. SIGNA. Nullum chartae signum perspicitur.

SCHEMA. Nullum linearum schema discernitur. Spatium scriptum in foliis integris (ff. 25-26): mm. 263 × 200 ca.

SCRIPT. Modus scribendi arte factus. Litterae spissae.

ANNOT. In margine interno f. 24, fortasse ab eadem manu quae textum graecum exaravit, scriptum est *tam Aristotelis logice*.

V (ff. 27-34^v) Saec. XVI c.m., chartac., mm. 328 × 218, ff. 8, ll. 29.

(ff. 27-34^v) <S. Iohannis Chrysostomi Liber ad eos qui scandalizati sunt seu de providentia> a capite VI, 15 usque ad caput X, 3, nempe a τηλικούτων οὐδὲ ἐνταῦθα usque ad τῆς μήτρας Σάρρας (P. G. 52, 490,35-501,10; ed. A.M. Malingrey, *Jean Chrysostome sur la providence de Dieu* Paris 1961 [Sch 79] pp. 102,10-150,17). De codicibus operis v. praesertim A.M. Malingrey, *Étude sur les manuscrits d'un texte de Jean Chrysostome, Traditio* 18 (1962) pp. 25-68.

MAT. Folia bene servata. Anguli externi superiores ff. 31 et 33 refecti.

FASC. 1 quaternio.

CHART. SIGNA. Bina tela cum stella sex radiorum (v. f. 33; Briquet n. 6300: Bruxelles 1551-1556).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum esse videtur. Spatium scriptum: mm. 221 × 125, 225 × 120. 128 ca.

SCRIPT. Manus duae distingui possunt, quarum prior ff. 27-29^v l. 2, altera autem ff. 29^v l. 3-34^v exaravit. Alterius manus formae nexus ep observandae sunt (v. e.g. f. 30 ll. 2, 7, 17, 19, 22, 26).

VI (f. 35^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 320 × 212, ff. 1, ll. 23.

(f. 35) *Timothei ep. Alex.* Responsa canonica, *Theodori Balsamonis* commentario instructa, sub eodem titulo atque in P. G. 33, 1295-1296, in P. G. 138, 889-890 et in G. A. Rhallés-M. Potlès, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων* IV, Ἀθήνησιν 1854, p. 331, nempe ab ἐὰν παιδίον κατηχούμενον usque ad παρὰ θεοῦ γὰρ κέκληται (P. G. 33, 1296 B 2-7, P. G. 138, 889 A 1-6, Rhallés-Potlès IV p. 331, I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* I, Romae 1864, p. 630, 4-6); commentarium Balsamonis inc. ἡρωτίθῃ ὁ πατήρ οὗτος des. φωτισθῆναι ὀφείλει (P. G. 33, 1296 B 8-1297 A 14; P. G. 138, 889 A 7 – 892 A 14; Rhallés-Potlès IV pp. 331-332). F. 35^v vacuum.

MAT. Folium reffectum, sine tamen ullo textus detrimento.

CHART. SIGNA. Stella scutula curvis lateribus et circulo inclusa, ut signum ²partis XVI codicis nostri (Canart, *Les manuscrits copiés par Emmanuel Provataris, Mélanges Eugène Tisserant* VI [Studi e Testi 236] Città del Vaticano 1964, pp. 223 num. 26 et 280 num. 26; Briquet n. 6097: Lucques 1566-67, Rome 1571, Fabriano 1572; Zonghi n. 1732 anni 1574; Lichačev n. 4231 anni 1571).

SCHEMA. Leroy U00/1 Spatium scriptum: mm. 176 × 126.

SCRIPT. Quamvis modus scribendi scripturae Georgii Balsamonis simillimus sit, valde probabiliter non de uno eodemque librario agitur (de Georgio Balsamone v. S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci, Codices 2162-2254*, Bibl. Vat. 1985, pp. XIII-XIV et 453).

VII (f. 36^v). Saec. XV, chartac., mm. 315 × 240, f. 1, coll. 2, ll. 29.

(f. 36^v) <S. Iohannis Chrysostomi hom. XXXIV in Genesim> ab ὁ μακάριος οὗτος παιδεύων ἡμᾶς usque ad οἰκῆσωμεν οὔτε ὑπὸ τῶν (P. G. 53, 320, 6-7 – 321, 13-14).

MAT. Folium reffectum et umore maculatum, sine tamen ullo textus detrimento.

SCHEMA. Nullum clarum linearum schema discernitur. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 220. 225 × 77. 80.

VIII (ff. 37-38^v) Saec. XVI a.m. vel c.m., chartac., mm. 322 × 216, ff. 2, ll. 29.

(ff. 37-38^v) Excerpta e duobus diversis commentariis in Psalmos: ¹(f. 37-37^v l. 17) <Eusebii Caesariensis Commentarium in ps. 36> a παρορμᾶ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καταριθμούμενος usque ad ὅτι ἔστι μέλλοντα ἀνθρώπῳ γενομένῳ εἰρηνικῶ (P. G. 23, 336 B 15 – 337 B 8). ²(ff. 37^v l. 18-38^v) <S. Basilii Magni homilia in ps. 37>: ^a(f. 37^v ll. 18-29) a κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με (ps. 37, 2) usque ad πάντων γὰρ ἂν εἴη ubi textus interrumpitur (P. G. 30, 84 A 3 – B 14); textus codicis nostri editione brevior: desideratur enim a τεταπεινωθῆναι usque ad ἐπορευόμην (P. G. 30, 84 A 7 – B 7); ^b(f. 38 ll. 1-8) ab ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου usque ad ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ (P. G. 30, 89 C 6 – 92 A 3); textus codicis nostri editione brevior et ab ea tantummodo discrepans; ^c(f. 38 ll. 9-11) a (δ)ια (sic) τούτων διδάσκει ἡμᾶς ὁ λόγος usque ad τὰ ἀμαρτήματα (P. G. 30, 92 B 5-7); ^d(f. 38 ll. 11-13) ab ὅλην τὴν ἡμέραν usque ad ἐμπαιζόντων (P. G. 30, 93 B 4-6); ^e(f. 38 l. 14-38^v) a προσεπισημνήμενος ἐν τῇ γραφῇ ὡς ἄρ (sic) εἴη εἰς ἀνάμνησιν usque ad οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ubi textus interrumpitur (P. G. 30, 96 B 14 – 100 A 2); textus editione brevior.

MAT. F. 37 praesertim in marginibus umore maculatum, sine tamen ullo textus detrimento; f. 38 in margine externo tineis perterebratum.

FASC. Folia hodie bifolium efficere videntur.

CHART. SIGNA. Equus circulo inclusus, quem stella sex radiorum supereminet (v. f. 37; Briquet n. 3574: Ascoli 1536; cf. etiam P. Canart, *Les manuscrits copiés par Emmanuel Provataris, Mélanges Eugène Tisserant* VI [Studi e Testi 236] Città del Vaticano 1964, pp. 222 num. 16, 277 num. 16).

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 225. 227 × 122. 132.

SCRIPT. Ut P. Canart foliis inspectis animadvertit, scriba <E. Provataris> est; de eo v. praesertim P. Canart, *Un Crétois scriptor de la Bibliothèque Vaticane: Emmanuel Provataris, Πεπραγμένα τοῦ Α' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου* [= *Κρητικά Χρονικά* 15-16 (1961-1962)] pp. 84-96; *Les man. cop. par E. Provataris*, l., pp. 173-287; E. Gamillscheg-D. Harlfinger, *Reperitorium der griechischen Kopisten I A*, Wien 1981, pp. 138-140.

IX (ff. 39-42^v) Saec. XII, chartac. or., mm. 310.316 × 195, ff. 4, ll. 25-29.

(ff. 39-42^v) <Triodii fragmentum, nempe officia pro secunda hebdomade Quadragesimae, a feria quinta usque ad dominicam>. ¹(f. 39 l. 1 – 39^v f. 6) Officium pro feria quinta: ^a(f. 39 ll. 1-14) officium matutinum ab ἡμᾶς περάσαι τῆς νηστείας τὸ διάστημα usque ad σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν (*Τριώδιον κατανυκτικόν*, ἐν Ῥώμῃ 1879, pp. 275, 34-276, 24); ^b(f. 39 ll. 14-19) ut pars officii matutini, <μαρτυρικόν>, inc. τί ὑμᾶς καλέσωμεν des. σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν (op. l. p. 200, 22-26 ubi ad officium matutinum parasceves primae hebdomadis Quadragesimae pertinet); ^c(f. 39 l. 20 – 39^v l. 6) officium vespertinum, a μὴ νηστεύσαντες usque ad καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος (op. l. pp. 280, 28-281, 2). ²(ff. 39^v l. 7 – 40^v l. 24) Officium pro parasceve: ^a(f. 39^v ll. 7-15) officium matutinum, a ταχὺ προκατάλαβε νηστεία ὑποῦμενοι usque ad ἐλέησον ἡμᾶς (op. l. p. 281, 19-36; desideratur tamen in codice nostro σταυροθεοτοκίον, op. l. p. 281); ^b(f. 39^v ll. 16-29) ut pars officii matutini, προσόμοια ἦχος δ', ab ἔδωκας σημείωσιν πλευρὰν ἐκκεντούμενος usque ad ἐν ἡμέραις ἀγίαις κράτυνον (op. l. p. 278, 5-22 ubi ad officium vespertinum pro feria quinta secundae hebdomadis Quadragesimae pertinet); ^c(f. 40 l. 1 – 40^v l. 19) ut pars officii matutini, a λίθον σε τμηθέντα προεῖδεν usque ad τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν (op. l. pp. 284, 6-285, 26); ^d(f. 40^v ll. 20-22) officium vespertinum, a νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος usque ad ἄνες μόνε φιλάνθρωπε (op. l. p. 287, 5-7); ^e(f. 40^v ll. 23-24) ut pars officii vespertini, μαρτυρικόν, inc. ὁ ἐνδοξαζόμενος des. τὸ μέγα ἔλεος (op. l. p. 187, 32-34 ubi ad officium vespertinum feriae quintae primae hebdomadis Quadragesimae pertinet). ³(ff. 40^v l. 25 – 42 l. 17) Officium matutinum pro sabbato: ^a(ff. 40^v l. 25 – 41^v l. 27) a τὴν δέησιν ἐκχεῶ οἱ ἅγιοι δια πλυστῶν (sic) βασάνων usque ad ἀγιάσατε προθύμως τῶν (op. l. pp. 290, 17-292, 19; textus codicis nostri editione brevior et ab ea tantummodo discrepans); ^b(f. 42 ll. 1-17) ab ἡμῶν εἰσάγουσα κυρίῳ usque ad ὅτι σῶζεις τὰς ψυχὰς ἡμῶν

(op. l. pp. 294, 15-295, 6). ⁴(f. 42 l. 18 – 42^v) Officium pro dominica secunda, quod tamen et ab editione Triodii supra laudata (pp. 296-302) et ab editione Βενετία 1882 luci data (pp. 170-177) omnino discrepat: inc. (f. 42 l. 18) ὁ κανὼν ὠδὴ α' ἤχος πλατὺς δ' ἡ κεκομένη (sic) τὸ τῆς νηστείας ἐφέστηκεν στάδιον, interruptur in imo f. 42^v cum initio odes ε', ἵνα τι με ἀπόσω ἀπὸ τοῦ (v. huius odes editiones apud H. Follieri, *Initia hymnorum*. . . II [Studi e Testi 212] Città del Vaticano 1961, pp. 216-217).

MAT. Folia umore maculata, sine tamen magno textus detrimento: in ultimis quattuor lineis tantum f. 39^v scriptura partim evanuit. Margines superiores et externi foliorum abscisi. Folia hic et illic resecta; orae internae ff. 41-42 etiam resectae.

FASC. Folia hodie binionem efficere videntur, sed inter ff. 41^v et 42 et fortasse etiam inter ff. 39^v et 40 folium unum excidit: lacuna enim textus inter ff. 41^v et 42 observatur (v. alteram partem descriptionis).

SCHEMA. Leroy 11D1bn (v. praesertim f. 40). Spatium scriptum: mm. 210. 224 × 185. 194 ca.

SCRIPT. Scriptura ab Italia inferiore originem repetere videtur. Quam meam opinionem P. Canart confirmavit.

ORN. Litterae initiales rubro exaratae.

X (ff. 43-50^v) Saec. XVI a. m. vel c. m., chartac., mm. 265. 269 × 190, ff. 8, coll. 2, ll. 30-31. Ordo foliorum turbatus sic restituendus: 46. 43. 47. 48. 44. 45. 49. 50.

(ff. 46^{r-v}, 43^{r-v}, 47-48^v, 44-45^v, 49-50^v) Hymni, plerumque Paracletica ad ἤχον α' pertinentia (ad editiones *Paracletice*, Romae 1885, et *Παρακλητικὸν σὺν θεῷ ἀγίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ποίημα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ* [Romae] 1738, abhinc *Par. B.M.V.* indicatum, referimus; ad *Menaea* I-II, Romae 1888-89, et *Pentecostarium*, Romae 1883, raro remittimus). ¹(f. 46 col. 1 l. 1 – 46^v col. 2 l. 30) inc. abrupte γὰρ ἀθάνατε des. abrupte τὸν χρόνιον πόλεμον (*Par.* 1885, pp. 26, 6-28, 24). ²(f. 43 col. 1 l. 1 – 43^v col. 2 l. 30) πλημμελοῦμεν αἰεὶ – σὲ προστάτην ἀγαθὸν (*Par.* 1885, pp. 44 l. 9 a.i. – 47, 6). ³(f. 47 col. 1 ll. 1-4) inc. abrupte . . .] ἐνὸν ἐκραύγαζες (?) βοῶσα des. ἐφαπλοῦντα τὴν οὐρανίον. ⁴(f. 47 col. 1 l. 6 – 47^v col. 1 l. 19) σταυρωθέντος σου Χριστέ – τὴν θείαν εἴσοδον (*Par.* 1885, pp. 50 l. 14 a.i. – 52, 16). ⁵(f. 47^v col. 1 l. 20 – col. 2 l. 4) παρθένε μόνη πανύμνητε – νοσοῦντα πλημμελήμασι (*Par. B.M.V.* pp. ιγ' col. 2 – ιδ' col. 1). ⁶(ff. 47^v col. 2 l. 6 – 48 col. 1 l. 6) <μ>ῇ ἐν τῇ σοφίᾳ – πάντας θέλων ῥύσασθαι (*Par.* 1885, pp. 52 l. 9 a.i. – 53 l. 16). ⁷(f. 48 col. 1 ll. 6-23) <σ>ὺ τῶν ἐν ἀνάγκαις – τὰ σὰ μεγαλεῖα ὑμνεῖν (*Par. B.M.V.* p. ιδ' col. 1). ⁸(f. 48 col. 1 l. 24 – col. 2 l. 30) <ἀ>κήκοε πάλαι Ἀβακούμ – φθορὰν ὀλισθήσαντος (*Par.* 1885, pp. 53 l. 9 a.i. – 54, 18). ⁹(f. 48 col. 2 l. 31 – 48^v col. 1 l. 19) <τ>ῇ ῥάβδῳ – καὶ διαιωνίζουσιν κόλασιν (*Par. B.M.V.* p. ιδ' coll. 1-2). ¹⁰(f. 48^v col. 1 l. 20 – col. 2 l. 25) τὸ φῶς σου τὸ ἄδυτον – ὑπὸ ἀνόμων σταυρουμένου

σου (*Par.* 1885, pp. 54 l. 9 a.i. – 55 l. 17). ¹¹(f. 48^v col. 2 ll. 26-31) ἐν ὥρᾳ φρικτῇ – χειραγουγοῦσα (sic) με (*Par. B.M.V.* p. ιδ' col. 2). ¹²(f. 44 col. 1 ll. 1-13) <δ>πλα μοι παράσχοι – τῇ χειρὶ τῆς δυναστείας σου (*Par. B.M.V.* p. ιε' col. 1). ¹³(f. 44 col. 1 l. 14 – col. 2 l. 23) <δ>λος ἐκ παθῶν – ἀνθῶν ἐβηργέτηνται (sic) (*Par.* 1885, pp. 55 l. 11 a.i. – 56 l. 6). ¹⁴(f. 44 col. 2 l. 24-44^v col. 1 l. 14) <ῆ> τῶν ταπεινῶν βεβαία ἀντίληψις – δεινῆς κατακρίσεως (*Par. B.M.V.* p. ιε' coll. 1-2). ¹⁵(f. 44^v col. 1 l. 15 – col. 2 l. 15) <ὕ>πῃλθον εἰς νυμφῶνα – ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν (*Par.* 1885, pp. 56 l. 13 a.i. – 57, 12). ¹⁶(ff. 44^v col. 2 l. 16-45 col. 1 l. 24) <τ>έρατος ὑπερφουῶς – λυτρωτὴν Ἰησοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας (*Par.* 1885, pp. 57 l. 13 a.i. – 58, 19). ¹⁷(f. 45 col. 1 l. 25 – col. 2 l. 19) <ρ>ώμη σου τῇ ἀνικάστῳ – ἀξίωσον παράδος (*Par. B.M.V.* p. ις' coll. 1-2). ¹⁸(f. 45 col. 2 l. 20 – 45^v col. 1 l. 24) <ἀ>πόρρητον τὸ τῆς παρθένου – προσκυνοῦντας αὐτόν (*Par.* 1885, pp. 58 l. 4 a.i. – 59 l. 22). ¹⁹(f. 45^v col. 1 l. 25 – col. 2 l. 3) <δ>λον ἐμαυτὸν προσάγω – προστασία μου πάναγνε (*Par. B.M.V.* pp. ις' col. 2 – ις' col. 1). ²⁰(f. 45^v col. 2 ll. 4-9) <ρ>ῶσε (sic) ἀπὸ πάσης ἄχραντε ἐναντίας με θλίψεως – σωζόμεθα πάντες (hymnus idem vel simile initium habens non invenitur apud H. Follieri, *Initia hymnorum ecclesiae Graecae* III [Studi e Testi 213] Città del Vaticano 1962, pp. 434-437). ²¹(f. 45^v col. 2 ll. 10-26) <δ>ιὰ τοῦ σταυροῦ – ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν δεόμεθα (*Par.* 1885, p. 60, 13-24). ²²(f. 45^v col. 2 ll. 27-31) inc. ὑπὲρ ἡμῶν ὁ υἱός σου des. abrupte ῥύσασθαι καὶ ψυχῆς καὶ τοῦ . . . (*Menaea* I, Romae 1888, p. 51 ll. 4-1 a.i.). ²³(f. 49 col. 1 ll. 1-25) <σ>ταυρωθεὶς ὁ ἀναμάρτητος – δῆμος ὁ παράνομος (*Par.* 1885, p. 83, 23-40). ²⁴(f. 49 col. 1 l. 2 a.i. – 49^v col. 1 l. 10) hymni tres ad S. Nicolaum et ad B.M.V.: primum inc. πάτερ Νικόλαε Χριστοῦ ἱερὸν κειμέλιον, des. τὰ σὰ κατορθώματα, alterum inc. παμμάκαρ Νικόλαε τοὺς σὲ ὀνομάζοντας des. καὶ μελλούσης κρίσεως, tertium inc. <σ>ὺ τὸν θεὸν τοῖς ἀνθρώποις ἠνωσας δέσποινα des. κακώσεως καὶ δεινῆς ἐξορίας ἀειπάρθενη (eadem vel similia initia non inveniuntur apud H. Follieri, op. l. III pp. 262, 298, 600). ²⁵(f. 49^v col. 1 ll. 11-18) ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων – τῶν ψυχῶν ἡμῶν (*Menaea* II, Romae 1889, p. 390, 2-6). ²⁶(f. 49^v col. 1 ll. 19-23) ἁμαρτωλῶν τὰς δεήσεις – παναγία παρθένε (*Par.* 1885, p. 37, 23-25). ²⁷(f. 49^v col. 1 l. 25 – col. 2 l. 7) ἡ τῶν ἀποστόλων παναρμόνιος λῦρα – ἐπαξίως εὐφημήσωμεν (*Par.* 1885, p. 62, 20-28). ²⁸(f. 49^v col. 2 ll. 8-10) χαῖρε θεοτόκε παρθένε – χαῖρε ἄχραντε μήτηρ θεοῦ εὐλογημένη (hymnus idem initium habens non invenitur apud H. Follieri, *Initia hymnorum ecclesiae Graecae* V, 1 [Studi e Testi, 215] Città del Vaticano 1966, p. 54). ²⁹(f. 49^v col. 2 ll. 13-28) <ο>ὶ σοφοὶ τῆς οἰκουμένης – φωτίσαντι (sic) τὸν κόσμον (*Par.* 1885, p. 63, 5-15). ³⁰(ff. 49^v col. 2 l. 29 – 50 col. 1 l. 3) <ὁ> λόγος ἀφράστως ἐκ τῆς γαστροῦ σου – τιμῶντες σε θεοτόκε μεγαλύνομεν (hymnus

idem initium habens non invenitur apud H. Follieri, op. l. III, pp. 88-90, II pp. 344-345). ³¹(f. 50 col. 1 ll. 5-11) <ε>ίς ἄπασαν (sic) τὴν γῆν ὁ σοφὸς ὑμῶν φθόγγος – καὶ φθόνου τοῦ ὀφείας (hymnus in initio tantum consentiens apud *Menaea* I, Romae 1888, p. 571 ll. 10-7 a.i.). ³²(f. 50 col. 1 ll. 12-17) <π>ροφήται σε τρανῶς – ἀεὶ ὀνομάζομεν (*Pentecostarium*, Romae 1883, p. 71 ll. 11-8 a.i.). ³³(f. 50 col. 1 ll. 18-24) <τ>οὺς μάρτυρας Χριστοῦ – φύλακες τῆς πίστεως (*Par.* 1885, p. 64, 4-8). ³⁴(f. 50 col. 1 ll. 27-29) <ὦ>δὴν ἐπινίκιον ἄσωμεν πάντες – ὅτι δεδόξασται (*Par.* 1885, p. 39, 5-7 cf. p. 64, l. 7 a.i.). ³⁵(f. 50 col. 1 l. 30 – col. 2 l. 19) <θ>εῖαις φωτιζόμενοι αὐγαῖς – ῥυσθῆναι με (*Par.* 1885, p. 64, 19-31). ³⁶(f. 50 col. 2 l. 22 – 50^v col. 2 l. 31) inc. <σ>τεφάνοις κοσμούμενος des. abrupte παντοδαπῶν παθῶν χρηματίσασαν (*Par.* 1885, pp. 64 l. 6 a.i. – 66, 17).

MAT. Folia passim umore maculata et resecta (v. praesertim oras internas ff. 43-47, angulum superiorem externum f. 46, angulos inferiores externos ff. 47-48). Margines superiores omnium foliorum abscisi.

FASC. Folia denuo compacta hodie biniones duos (ff. 43-46^v, 47-50^v) efficere videntur; animadvertendum tamen est, ordinem primigenium foliorum turbatum ut supra indicavimus restituendum esse. Inter ff. 43^v et 47, 45^v et 49 nescio quot folia exciderunt.

CHART. SIGNA. Tres observantur: ¹(f. 44) turris (Briquet n. 15893: Laibach 1532); ²(f. 46) forfices circulo inclusae quem lilium supereminet (simile signum sed sine lilio apud Piccard IX, l. n. 992, Ravenna 1509); ³(ff. 47, 48) libra circulo inclusa cum desuper stella sex radiorum (Briquet n. 2486: Vienne 1525, Laibach 1526, Salzburg 1527, Graz 1530-57).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum esse videtur. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 205. 215 × 58. 60. 65 plerumque.

ORN. Tituli et litterae initiales tantummodo rubro pallidiore exarata (v. e.g. ff. 47, 48^v). Hymnos tantummodo aut lineolae sinuosae aut spatia vacua relicta dividunt.

ANNOT. In margine inf. f. 43: probationes calami sine pretio, partim evanidae. In calce alterius columnae f. 45 manus altera nigro atramento verba ultimae lineae textus iteravit. In margine inf. f. 46^v: probationes calami fere omnino evanidae, sine ullo pretio. In margine inf. f. 47 invocationes duae: σῶσον κυριε + λαον σου; γενοσ κυριε δε. In margine inf. f. 50: θαυμαστὰ τέρατα.

XI (ff. 51-52^v) Saec. XV p.m. vel ex., chartac., mm. 318. 320 × 187. 193, ff. 2, coll. 2, ll. 35-36.

(ff. 51-52^v) <Menaei fragmentum, sive officia dierum 8-9 mensis decembris>. ¹(f. 51 col. 1 – 51^v col. 1 l. 18) <Officium diei 8 decembris S. Patapio dicatum> ab ἐν μοναῖς ὁσίων ἐνθα φῶς τὸ ἄδυντον usque ad συγκραθεὶς τῇ τριάδι (*Menaea* II, ἐν Ῥώμῃ 1889, pp. 418, 29 – 428, 6; textus codicis nostri editione multo brevior); subfigitur (f. 51^v col. 1 ll. 19-27) ut pars officii eiusdem diei <θεοτοκίον>, inc. ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα ἐκ καρδίας τε πόνους ἀπὸ ψυχῆς μετάνοιαν καὶ ἀσύγητον πένθος προσφέρω σοι θεοτόκε des. ἀνεύθυνον τῷ βήματι τοῦ υἱοῦ καὶ θεοῦ σου (hymnus Symeonis logothetae hoc initium paucis verbis exceptis

habens sed postea discrepans in P. G. 114, 132 B; Ὡρολόγιον τὸ μέγα, ἐν Ῥώμῃ 1876, p. 333 hymnum omnino diversum praebet, cuius prima verba tantum, ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα, eadem sunt). ²(ff. 51^v col. 1 l. 29 – 52^v col. 1 l. 26) Officium 9 decembris S. Annae dicatum, ab initio καρπογονοῦσα ἡ στεῖρα usque ad τὸ κραταίωμα καὶ στήριγμα (*Menaea* II, pp. 428, 21 – 440, 13); foliis nonnullis inter ff. 51^v et 52 avulsis magna lacuna observatur: f. 51^v enim des. τῆς θεόφρονος Ἄννης (*Menaea* II p. 429, 3), f. 52 autem inc. καὶ βροτῶν καὶ ἀγγέλων τεράστιον (*Menaea* II p. 436, 4); textus codicis nostri editione brevior. Subfiguntur (f. 52^v coll. 1-2) ut pars officii eiusdem diei: ^a(f. 52^v col. 1 l. 27) μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παρά(δοξον) (*Menaea* III, ἐν Ῥώμῃ 1896, p. 93, 7); ^b(f. 52^v col. 1 ll. 28-35) ἐξαποστειλάριον τῶν μαθητῶν ὁρῶν (sic), inc. Ἰωακείμ ὁ δίκαιος σὺν τῇ Ἄννῃ τῆς ἀτεκνίας ὄνειδος ἐκφυγόντες des. τὸν προαιώνιον λόγον (Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος 39 [1940] p. 429); ^c(f. 52^v col. 1 l. 35 – col. 2 l. 35) sub titulo εἰς τοὺς αἰῶνες πᾶσα πνοὴ ἰστώμεν στίχ(ος) δ' ἥχος δ' ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν, hymni S. Annae dicati, quorum primus inc. ὁ ναὸς ὁ ὑπέρλαμπρος ἡ σκηνὴ ἡ πολύφωτος, ultimus autem interrumpitur cum verbis τὴν μόνην χαρίζεται ἐκ πασῶν (Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος 39 [1940] p. 426).

MAT. Margines superior et externus utriusque folii abscisi. Angulus superior externus f. 51 resectus.

FASC. Folia hodie bifolium efficere videntur; at inter ff. 51^v et 52 folia aliquot exciderunt (cf. etiam supra, in altera parte descriptionis). Margo inferior f. 52 notam β dextrorsum scriptam praebet.

CHART. SIGNA. (F. 52) libra circulo inclusa cum cuspidē lanceae superimposita (Briquet n. 2508: Venise 1481).

SCHEMA. Marginibus superiore et externo foliorum, ut supra diximus, abscisis linearum schema haud omnino clare perspicitur; cf. fortasse Leroy U 14/2m. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 252. 260 × 68. 80 ca.

ORN. Tituli et litterae initiales rubro exarata. In f. 51^v col. 1 officia dierum 8 et 9 decembris linea spissa rubra dividit.

XII (ff. 53-59^v) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 339. 343 × 225. 234, ff. 7, ll. 29. De ordine foliorum ut nunc est restituendo curavi cum codex compactus est.

(ff. 53-59^v) <Heliodori in Aristotelis Ethica Nicomachea paraphrasis>: ^a(f. 53^v) ab ἐπιστήμας ἐν ταῖς πόλεσιν εἶναι προσήκει usque ad οὐχ ὁμοίως ἐφαρμόζει (ed. G. Heylbut, *Commentaria in Aristotelem Graeca* XIX, II, Berlin 1889, pp. 2, 37 – 4, 3); ^b(ff. 54-59^v) ab ὀφθαλμὸς ὅτι τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει πρὸς τὴν ψυχὴν usque ad τὰ καλὰ πράττειν μὴ βοηθούμενον (op. l. pp. 10, 33 – 17, 33). In ff. 54^v, 56, 57, 58, 59^v spatia ad lemmata Aristotelica recipienda va-

cua relicta sunt. Ut vir doctus S. Voicu animadvertit, ff. 53-59^v codicis nostri parti IV codicis Vat. gr. 1902 (cf. Canart, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1745-1962*, in Bibl. Vat. 1970, p. 589) iungenda sunt. F. 53 est folium avulsum post f. 28^v cod. Vat. gr. 1902 (cf. Canart, op. l. p. 589): textus enim f. 28^v cod. Vat. gr. 1902 des. τίνας γάρ, f. 53 codicis nostri inc. ἐπιστήμας (Heylbut, ed. l. p. 2, 36-37); f. 53^v codicis nostri des. ἐφαρμόζει, f. 29 codicis Vat. gr. 1902 inc. ταῖς ὕλαις (Heylbut, ed. l. p. 4,3); ff. 54-59^v textum perhibent, qui post f. 34^v cod. Vat. gr. 1902 sequebatur: nam f. 34^v cod. Vat. gr. 1902 des. ὁ νοῦς, f. 54 codicis nostri inc. ὁφθαλμός (Heylbut, ed. l. p. 10, 33).

MAT. Margines inferiores foliorum et tantummodo etiam superiores dextrorsum umore maculati. Ora interna f. 53 nec non angulus inferior externus f. 59 refecta.

FASC. Ut supra diximus ordinem foliorum turbatum restituimus, qui etiam ex antiquioribus foliorum notis angulo superiori externo partis rectae appositis elicitur: folium enim nota primigenia 164 signatum (nunc autem nota 53) ante folium notam primigeniam 157 praebens (nunc autem f. 54) reposui. Ff. nunc 54-59 (olim 157-162) ternionem efficiunt, quem f. 53 (olim 164) praecedit; in imo margine inferiore huius folii (dextrorsum) vestigium notae fasciculi (α^{ov}) observatur. In margine inferiore f. 59^v verbum reclamans.

CHART. SIGNA. (F. 57-59) ancora circulo inclusa cum desuper stella sex radiorum (Briquet n. 490: Augsburg 1511-16, Millstat 1520, Udine 1524, Villach 1524-33; cf. etiam numm. 5 et 5a apud P. Canart, *Les man. cop. par E. Provataris*, l. 1, pp. 221 et 274).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum esse videtur. Spatium scriptum: mm. 222 × 123 ca.

SCRIPT. Scriba (Emmanuel Provataris) est (agnovit P. Canart); de eo v. supra, partem VIII, SCRIPT.

ORN. In f. 53^v lemma Aristotelicum et littera initialis subsequentis capitis commentarii rubro exarata.

ANNOT. In imo margine inferiore f. 53, dextrorsum: α^{ov}, scil. vestigium fasciculi notae.

BIBL. Specimen phototypicum f. 53 apud Lilla, *Codices Vaticani Graeci 2644-2647*, I, *Miscellanea Bibl. Apost. Vatic.* I, Città del Vaticano 1987 [Studi e Testi 329] p. 65.

XIII (ff. 60-61^v) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 337 × 233, ff. 2, ll. 30.

(ff. 60-61^v) <Simplicii Commentarium in libros quattuor priores Aristotelis operis De naturali auscultatione>: ^a(f. 60^{r-v}) α προσήκοντα τῇ φυσικῇ περὶ τῶν αἰτίων διδασκαλία usque ad ἐπὶ τούτῳ προελθεῖν δεομένης (ed. H. Diels, *Commentaria in Aristotelem Graeca* IX, Berolini 1882, pp. 358,3 – 359,22); ^b(f. 61^{r-v}) αβ ἀκινήτων ὄντων τῶν ποιητικῶν (sic) κατ' αὐτὸν usque ad τῷ ἐπέκεινα μὲν κἄν (op. l. pp. 365, 29 – 367, 15).

MAT. Folia umore maculata, praesertim in angulis superioribus externis. Anguli inferiores externi nec non orae internae foliorum refecta. F. 60 tineis perterebratum.

FASC. Folia in oris internis refecta (v. supra, MAT.) et iterum compacta principio bifolium medium fasciculi non efficiebant, quod e textus lacuna inter ff. 60^v et 61 elicitur; utrum ea principio pars unius eiusdemque fasciculi an duorum diversorum fasciculorum fuerint, discerni non potest.

CHART. SIGNA. (F. 61) siren circulo inclusa (Briquet n. 13888: Pistoie 1523).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 225 × 120. 125 ca.

SCRIPT. Folia fusco atramento unus idemque scriba exaravit, cuius forma praesertim praepositionis ἐπὶ propria est (v. e.g. f. 60 ll. 18 et 30, f. 60^v l. 5, f. 61 l. 11). Certe de eodem librario agitur, qui codices Vat. gr. 2163, 2169 ff. 51-147 l. 9, Vat. Ross. 725, Vat. Ross. 976 ff. 83-138 exaravit et ab Aristobulo Apostolide distinguendus est (cf. S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci, Codices 2162-2254*, Bibl. Vat. 1985, p. 6). De eius scriptura v. praesertim P. Canart, *Note sur l'écriture de Michel et Aristobule Apostolès et sur quelques manuscrits attribuables à ce dernier*, apud A. L. Di Lello-Finuoli, *Un esemplare autografo di Arsenio e il florilegio di Stobee*, Roma 1971, pp. 100-101, nec non tab. XVII.

ANNOT. In margine inf. f. 60 manus coeva (eadem fortasse quae textum exaravit) sinistrorsum subtractionem scripsit, scil. 1440 1235 215 (sic).

XIV (ff. 62-87^v) Saec. XVI c.m. vel p.m., chartac., mm. 368 × 260. 262, ff. 26, ll. 30.

(ff. 62-85^v) <Pappi Alexandrini Collectio>: ^a(ff. 62-71^v) <e libro VII, cc. 215-263>, nempe αβ ἔστωσαν δὴ καὶ ἂδ δυὶν ὀρθαῖς ἴσαι in initio c. 215 usque ad ὅτι τὸ ὑπὸ γεβ in initio c. 263 (ed. F. Hultsch, *Pappi Alexandrini Collectionis quae supersunt* II, Berolini 1877, pp. 896, 14 – 946, 11); ^b(ff. 72-85^v) <e libro VIII, cc. 17-61>, nempe α συνάμφοτέρου τῆς τε γ δυνάμεως in c. 17 usque ad χρῶνται ὡς προεῖρηται in fine c. 61 (Hultsch, op. l. III, Berolini 1878, pp. 1056, 27 – 1134, 11). Inter f. 81^v (ubi alter quinio desinit) et f. 82 nulla lacuna: nam f. 81^v des. ἐκκόψαντες τὰ μεταξὺ τῶν, f. 82 inc. γραμμῶν σχήματα (Hultsch op. l. III p. 1112, 23). Ff. 86-87^v vacua.

MAT. Pars superior ff. 73-87^v umore maculata, sine tamen ullo textus detrimento. Maculae etiam in parte inferiore ff. 86-87^v. F. 87 tineis perterebratum. Margines superiores ff. 86-87 paulum lacerati.

FASC. 2 quiniones (ff. 62-71^v, 72-81^v), 1 ternio (ff. 82-87^v). Quiniones verbis reclamantibus in margine inferiore ultimae singulorum paginae dextrorsum directe ad perpendicularum scriptis signati (v. ff. 71^v, 81^v).

CHART. SIGNA. ¹(ff. 62, 67, 68, 70) flos quattuor foliorum (conferri potest cum Piccard XII, n. 515, Hapsal 1562, ubi tamen signum minoris moduli est); ²(e.g. ff. 64, 73, 78) bina tela (Heawood, n. 43: Venise 1559-62).

SCHEMA. Leroy U 00/1 (v.e.g. ff. 64, 65). Spatium scriptum: mm. 210 × 112. 120 ca.

SCRIPT. P. Canart sententia librarius <C. Venetus sive Zanettus> est, quod confirmare videtur comparatio cum tabulis apud Ae. Martini, *Chi era il copista Camillo Veneto? Atti della Reale Accademia di Archeologia, Lettere e Belle Arti*, N.S. II, Napoli 1913, pp. 269-277: de forma γάρ v. in codice nostro f. 80 l. 2, f. 82 l. 9 nec non l. 2 a.i. et cf. Martini, tab. l. ll. 7, 9, 21,

25, 26, tab. 2 ll. 5, 11; de nexu τρ v. in codice nostro f. 80 ll. 6-5 a.i. et cf. Martini tab. 2 l. 6 a.i.; de duplice λ v. in codice nostro f. 80 l. 19 et cf. Martini, tab. 1 l. 14, l. 3 a.i., tab. 2 ll. 5 et 13, tab. 3 l. 3; de nexu μεν v. in codice nostro f. 81 l. 8 a.i. et cf. Martini tab. 3 ll. 4 et 8; de forma εν v. in codice nostro f. 82 l. 1 a.i. et cf. Martini tab. 1 l. 5 a.i.; de nexu εξ v. in codice nostro f. 82 l. 8 et cf. Martini tab. 1 l. 2, tab. 2 l. 7 a.i.; de forma praepositionis ἐπὶ v. in codice nostro e.g. ff. 74 l. 8, 75 l. 1 a.i., 79 l. 6 a.i., 82 ll. 3, 8 et cf. Martini, tab. 1 l. 1 a.i. Quae forma differt tamen ab altera forma apud H. Hunger expressa, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600* I B, *Paläographische Charakteristica*, Wien 1981, p. 92 (cf. etiam Martini, tab. 2 ll. 8, 18). Propter forman nexus εξ et praepositionis ἐπὶ modus scribendi in foliis nostris magis accedit ad stilum c apud E. Gamillscheg-D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600* I A, Wien 1981, p. 120 (= tab. 1 apud Martini, op. l.). De scriba ipso v. praesertim Ae. Martini, op. l. nec non E. Gamillscheg-D. Harlfinger, op. l. I A pp. 119-121 (sub num. 212), 2 A, Wien 1989, p. 119 (sub num. 299).

ORN. Tituli, litterae initiales, numeri capitum in marginibus ff. 62-65^v rubro exarata.

ANNOT. In margine superiore f. 62 (dextrorsum) manus nostrae fere aetatis plumbo scripsit *Geometrica*.

XV (ff. 88-95^v) Saec. XVI c.m., chartac., mm. 314 × 204, ff. 8, ll. 32.

(ff. 88-95^v) <Simplicii Commentarium in libros quattuor priores Aristotelis operis De naturali auscultatione> ab ἀποδείκνυσιν μὴ γὰρ οὐσῶν τῶν ἀρχῶν usque ad τὰ πάντα ὑπέσταλται εἴτε οὐσης (ed. H. Diels, *Commentaria in Aristotelem Graeca* IX, Berolini 1882, pp. 49, 19-72, 20). Figurae geometricae in editione impressae tamen desiderantur. F. 94, fortasse ob antigraphon lacunosum, spatium vacuum inter ἡμίσεια ἄρα (op. l. p. 63, 9) et ὥστε καὶ τῆς (op. l. p. 63, 11) perhibet: desideratur enim textus ab ἡ ὑπὸ usque ad τῶν ΒΑΑΓ (op. l. p. 63, 9-11).

MAT. Folia bene servata. Ora interna f. 88 refecta. Ff. 88-89^v praesertim in marginibus superioribus umore maculata. Margines superiores omnium foliorum abscisi.

FASC. 1 quaternio, nota δ' et verbis reclamantibus in margine inferiore ultimae paginae scriptis signatus (v. f. 95^v).

CHART. SIGNA. ¹(Ff. 91, 94) siren circulo inclusa (Briquet n. 13891: Rome 1531-35, Graz 1539); ²(f. 93) lilium binis circulis inclusum (Lichačev n. 3055, Briquet n. 7109, anni 1562).

SCHEMA. Leroy U 20/1. Spatium scriptum: mm. 224. 225 × 132 ca.

SCRIPT. Folia omnia unus idemque librarius exaravit, cuius formae εκ, εν et ερ praesertim dignae sunt quae observentur (v. e.g. f. 88 ll. 3, 4, 5, 14, 17, 21).

ANNOT. In margine superiore f. 88 frustra litterarum graecarum quae ob marginem abscisum legi nequeunt.

XVI (ff. 96-135^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 333. 347 × 223. 238, ff. 40, ll. 29.

(ff. 96-135^v) <Iohannis Philoponi Commentarium in Aristotelis libros De

anima>, valde probabiliter e codice Vat. gr. 268 descriptum: ^a(ff. 96-103^v) ab ἀμέσως δὲ τῆς μὴνιγγος ἀπτόμενος usque ad τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος (cf. Vat. gr. 268 ff. 99^v l. 14 – 107^v l. 2 a.i.; ed. M. Hayduck, *Commentaria in Aristotelem Graeca* XV, Berolini 1897, pp. 367, 11-391, 7); ^b(ff. 104-127^v) ἀπάρακρα δὲ ἐγγὺς μὲν τοῦ ὀξέος (ut in codice Vat. gr. 268 f. 116^v l. 17 nec non in op. l. p. 407 l. 12 notae e Vat. gr. 268 editae) usque ad ὁ δεύτερος Ἀριστοτέλους λόγος μὴ ἔχων τὸ ἀναγκαῖον (ut in codice Vat. gr. 268 f. 142 l. 18; cf. etiam op. l. p. 450, 3 ubi tamen textus paulum differt): textus foliorum nostrorum, cum textu codicis Vat. gr. 268 omnino consentiens, ab editione valde discrepat; ^c(ff. 128-135^v) ab ἄλλη δὲ τῆς ἐνεργείας usque ad ἐν τῷ τῆς ἀπάτης ἐστὶ χωρίῳ (ut in codice Vat. gr. 268 ff. 150 l. 4 a.i. – 158^v l. 5; cf. op. l. pp. 467, 27 – 491, 18-19).

MAT. Folia satis bene servata, etiamsi eorum margines partim lacerati. Pars superior ff. 120-135^v et orae inferiores ff. 120-127^v, 134^v umore maculata, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. Agitur de quinque quaternionibus, notis graecis in margine inferiore medio ultimae singulorum paginae signatis (v. ff. 103^v, 111^v, 119^v, 127^v, 135^v): quaternio ιβ' ff. 96-103^v, ιδ' ff. 104-111^v, ιε' ff. 112-119^v, ις' ff. 120-127^v, ιη' ff. 128-135^v componitur. Desiderantur igitur fasciculi ιγ' (inter ff. 103^v et 104) et ιζ' (inter ff. 127^v et 128); his duobus fasciculis avulsis, lacunae in textu observari possunt (v. supra, alteram partem descriptionis).

CHART. SIGNA. Tres observantur: ¹(ff. 100-105) cervus scuto inclusus, cum cruce superimposita (ut apud P. Canart, *Les man. cop. par E. Provataris*, l., pp. 222 num. 14 et 277 num. 14; Lichačev n. 4226, anni 1567; Zonghi nn. 902-3 anni 1568; Briquet n. 3338 anni 1567); ²(ff. 106, 107, 113, 115, 121) stella scutula curvis lateribus et circulo inclusa (Canart, op. l. pp. 223 num. 26 et 280 num. 26; Briquet n. 6097: Lucques 1566-67, Rome 1571, Fabriano 1572; Zonghi n. 1732 anni 1574, Lichačev n. 4231 anni 1571); ³(ff. 129, 132, 133, 135) aquila circulo inclusa cum corona (Canart op. l. pp. 221 num. 3 et 273 num. 3; Zonghi n. 726, anni 1576; Briquet n. 207: Rome 1573-76).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 220. 225 × 120. 123. 125 plerumque.

SCRIPT. P. Canart foliis inspectis agnovit, scribam (E. Provataris) esse; de eo v. supra, partem VIII, SCRIPT.

XVII (ff. 136-139^v) Saec. XVI a.m. vel c.m., chartac., mm. 335 × 230 (ff. 136, 139), 330 × 220 (ff. 137, 138), ff. 4, ll. 29.

(ff. 136-137^v) <Hermiae scholia in Platonis Phaedrum>, ἀ καταπαύει τὸν λόγον καὶ οὐκέτι φῆσιν (sic) ἐρεῖν περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος ὅσα ἔχει ἀγαθὰ usque ad καλῶς γράφειν, εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καὶ οὕτως, cum quibus verbis textus in dimidio f. 137^v interruptitur (post F. Ast, *Platonis Phaedrus. Recensuit, Hermiae scholiis e codice Monac. XI suisque commentariis illustravit D. Fridericus Astius*, Lipsiae 1810, pp. 60-61, iterum critice ed. P. Cou-

vreur, *Hermiae Alexandrini in Platonis Phaedrum Scholia* [Bibliothèque de l'École des hautes études, sciences historiques et philologiques 133] Paris 1901, pp. 4,3-6,14). Codicibus a Couvreur in prolegomenis memoratis (op. l. pp. X-XVII) addendi sunt, praeter nostra folia, e.g. etiam Vat. gr. 235 (cf. Mercati-Franchi de' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci* I, Romae 1923, p. 302) et Oxon. Bodl. Misc. 84 (olim 3036) = Auct. F. 1.1 ff. 2-91 (cf. H. O. Coxe, *Catalogi codicum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Pars prima*, Oxonii 1853, col. 668). Ff. 138-139^v vacua praeter annotationem in f. 139^v de qua v. infra, sub ANNOT.

MAT. Ff. 137-138 umore maculata, praesertim in ora externa et inferiore. F. 138 tineis pertrebratum.

FASC. Folia quattuor binionem unum efficiunt. Inter ff. 136^v et 137 nulla textus lacuna exstat (nam f. 136^v des. ποτὲ δὲ πεπο[^v, f. 137 autem inc.]φυσὶν [sic pro φυσῖν] περὶ ἀνόδου, cf. Couvreur p. 5, 11-12).

CHART. SIGNA. (Ff. 137, 139) ancora circolo inclusa quem stella sex radiorum supereminet (Briquet n. 492: Lucques 1522, Provence 1536; cf. etiam P. Canart, *Les man. cop. par E. Provat.* I, p. 221 numm. 5, 5a et p. 274 numm. 5, 5a).

SCHEMA. Nullum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 209. 213. 219 × 120. 128 ca.

SCRIPT. P. Canart sententia librarius (Iohannes Mauromates) est (de quo praeter P. Canart, op. l. pp. 209-210 v. E. Gamillscheg-D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten* I A, Wien 1981, pp. 98-99 2 A, Wien 1989, p. 98).

ANNOT. In f. 139^v, manu saec. XIX: *Tutti pezzi di troπαριοι* (sic) *Greci*.

BIBL. Imago phototypica f. 136 apud Lilla, *Codices Vat. gr. 2644-2647*, I, *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* I [Studi e Testi 329] Roma 1987, p. 71.

XVIII (ff. 140-165^v) Saec. XVI p.m. vel ex., chartac., mm. 322 × 220. 222, ff. 26, ll. 24-25. Ordo foliorum sic restituendus: ff. 140-149^v, 156-165^v, 150-155^v.

(ff. 140-149^v, 156-165^v, 150-151) Definitionum theologiarum et philosophicarum collectio alphabetica in initio mutila, scil. a littera M usque ad litteram Ψ. Prima definitio (f. 140) est μεγαλοπρέπεια θεοῦ ἐστὶν ἡ γινομένη ἐν μεγάλοις παρ αὐτοῦ ἐκφάνεια ἦν (sic) ἐν τῇ θείᾳ αὐτοῦ προνοίᾳ καὶ δημιουργίᾳ τάξις πολὺ τὸ πρέπον ἐκφαίνουσα, ultima (f. 151) est ψυχῆς (sic) ἐστὶν ἐντελεχεία σώματος φυσικοῦ ὁργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος (cf. Aristotelem, *De anima* B 412 a 19-21). Eadem integra collectio (scil. a littera A usque ad litteram Ψ) exstat in codicibus Vat. Ott. gr. 43 ff. 1-48^v (de prima definitione quae in foliis nostris legitur, scil. μεγαλοπρέπεια θεοῦ. . . v. f. 27 l. 23), Vat. gr. 197 ff. 69-108, ex Ottob. gr. 43 descripto (v. Mercati-Franchi de' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci* I, Romae 1923, p. 234; de definitione μεγαλοπρέπεια θεοῦ. . . v. f. 88^v l. 3 a.i.), et Vat. gr. 1778 ff. 25-82 (cf. P. Canart, *Codices Vaticani Grae-*

ci, *Codices 1745-1962*, In Bibl. Vat. 1970, p. 116; de definitione μεγαλοπρέπεια θεοῦ v. f. 52 l. 1 a.i. – 52^v l. 3). Ordinem foliorum turbatum ut supra indicavimus restituendum esse ex eo patet, quod in f. 149^v textus cum definitione ῥητορικῇ desinit, cui verbum reclamans σαρκικός subfigitur, scil. initium subsequentis definitionis, quae in initio f. 156 legitur (cf. Vat. Ott. gr. 43 f. 37 ll. 12-13, Vat. gr. 197 f. 97 ll. 13-14 et Vat. gr. 1778 f. 68 l. 17); praeterea textus f. 165^v cum definitione χρηστότης desinit, cui verbum reclamans Χριστός subfigitur, scil. initium subsequentis definitionis, quae in initio f. 150 invenitur (cf. Vat. Ott. gr. 43 f. 47^v ll. 21-22, Vat. gr. 197 f. 105^v ll. 15-16, Vat. gr. 1778 f. 81 l. 13). Subfiguntur (ff. 151-152^v): ^a(ff. 151-152) diagrammata de virtutibus, de elementis, de modis quibus res eveniunt, de animae partibus, de sensibus, de animae facultatibus, de legum generibus, de statibus animae rationalis secundum S. Gregorium Nyssenum, de quietis, servitutis et debilitatis generibus secundum S. Iohannem Chrysostomum et ^b(f. 152^v) quales Verbum Christianos esse vult (ποταποὺς εἶναι βούλεται ὁ λόγος τοῦς Χριστιανοῦς), omnino ut in codicibus Vat. Ott. gr. 43 ff. 48^v-51^v, Vat. gr. 197 ff. 106^v-108 et Vat. gr. 1778 ff. 82^v-84. Veri simile est, totum textum foliorum nostrorum aut e Vat. Ott. gr. 43 aut e Vat. gr. 197 descriptum esse (non e Vat. gr. 1778, qui tantummodo textum fusiorem perhibet, v. e.g. f. 68 ll. 14-17 ubi inter voces ῥητορικῇ et σαρκικός nonnullae aliae definitiones inveniuntur). Ff. 153-155^v vacua.

MAT. Folia satis bene servata. Eorum margines externi tantummodo lacerati (v. e.g. f. 142).

FASC. 2 quiniones (ff. 140-149^v, 156-165^v), 1 ternio (ff. 150-155^v), nulla nota distincti (suum enim quodque folium in parte versa verbum reclamans perhibet).

CHART. SIGNA. (E.g. ff. 154, 155) avis circolo inclusa quem littera A supereminet (similia signa sed sine littera A apud Briquet, n. 12232, Rome 1589; Zonghi, nn. 1761-1762 anni 1585; Canart, *Les man. cop. par E. Provat.*, I, p. 225 numm. 46-47, p. 286 numm. 46-47).

SCHEMA. Leroy U 00/1 (v. e.g. f. 156). Spatium scriptum: mm. 255 × 138. 143 ca.

XIX (ff. 166-177^v) Saec. XVII a.m., chartac., mm. 328. 330 × 210. 214, ff. 12, ll. 41-45.

(ff. 166-177^v) (Anthologiae Palatinae libri I-II integri et initium libri III), nempe: ^a(ff. 166-172) liber primus sive epigrammata Christiana (ed. H. Stadtmüller, *Anthologia Graeca epigrammatum* I, Lipsiae 1894 [Teubneriana] pp. 1-35; P. Waltz, *Anthologie grecque* I, Paris 1928 [Les belles Lettres] pp. 1-35), sub eodem titulo qui in his editionibus, p. 1, impressus est; in margine externo f. 166 manus altera scriptura multo minutiore titulos addidit, tertia manus autem brevem annotationem Latinam scripsit; ^b(ff. 172-177 l. 3) liber secundus sive Christodori Thebani ecphrasis (edd. ll. pp. 36-57); manus altera et tertia in marginibus varias lectiones brevesque annotationes Latinas addiderunt;

°(f. 177 l. 4 – 177^v) liber tertius sive epigrammata Cyzicena ab initio usque ad τῆς δίκης ἐδέξατο (edd. ll. pp. 58-63, 9); lemmata (eadem quae in editionibus typis minoris moduli impressa sunt) manus altera et in marginibus et in textu ipso scriptura multo minutiore addidit.

MAT. Orae externae foliorum hic et illic laceratae. Ff. 176-177 praesertim tineis perterebrata et umore maculata.

FASC. 1 senio.

CHART. SIGNA. (Ff. 166-169, 172) aquila cum corona (similes, ut vid., apud Heawood, numm. 1248-1249, anni 1618).

SCHEMA. Leroy U 00/1. Cum de versibus agatur, spatium scriptum haud semper aequale manet. Altitudo est tamen mm. 248-250.

SCRIPT. Ut supra indicavimus, tres manus distinguuntur: prima totum textum epigrammatum, altera scriptura minutiore lemmata, titulos et breves annotationes, tertia breves annotationes Latinas et varias lectiones in marginibus hic et illic scripsit.

XX (ff. 178-179^v) Saec. XVI c.m., chartac., mm. 288 × 212, ff. 2, ll. 23.

(f. 178) (Alexandri monachi De inventione S. Crucis) in recensione brevior (BHG³ App. I 411): °(f. 178 ll. 1-5) ab οἰκουµενικὴν ἐν τῇ Νικαέων γενέσθαι usque ad τοὺς δὲ περὶ Ἄρειον καὶ Εὐσέβιον (P. G. 87. 3, 4077 C 6 – 15), post quae verba folium nostrum (l. 5) additamentum perhibet τὸν καὶ ποθοῦµενον; ^b(f. 178 ll. 5-23) α μόνον γὰρ ἡγγισεν ἡ σκιὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ τῇ ἀσθενοῦσῃ usque ad ἣν δὲ τότε βασιλεὺς παιδρῶς ἄγων (P. G. 87. 3, 4080 C 12 – 4081 B 3): textus folii nostri propter breviora additamenta, omissiones variasque lectiones ab edito tantummodo discrepat. Ff. 178^v-179^v vacua praeter annotationem in f. 179^v, de qua v. infra, sub ANNOT.

MAT. Anguli superiores et inferior externus f. 178 nec non angulus superior externus f. 179 refecti.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. (F. 178) trimontium cum lilio, binis circulis inclusum (Lichačev n. 3972, Briquet n. 11935: Rome 1554).

SCHEMA. Nullum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 167 × 169.

SCRIPT. Librarii, qui scriptura satis accurata et dextrorsum inclinata utitur, formae litterarum δ (tantummodo caractere parvo unciali exaratae), ε (sinistrorsum inclinatae), λ et compendii ε (v. e.g. l. 7) propriae sunt.

ANNOT. In f. 179^v, manu eiusdem scribae (codicem invertit): εὐαγγελιστῇ θεολόγῳ.

XXI (f. 180^v) Saec. XVI c.m. vel p.m., chartac., mm. 277 × 216, f. 1, ll. 17-22.

(f. 180^v) (Remedia medica quaedam, ab E. Provataris (cf. infra, sub

SCRIPT.) e codice Vat. gr. 299 f. 495^v descripta): inc. πότιζε ἄλλο νεῦρα ὄνου περίαπτε τοῖς ποσὶ ὑγιαίνοντι (cf. Vat. gr. 299 f. 495 ll. 8-9), des. ἡ δέρματι ὀφθαλμοῦ χειλῶν τοῦ δεξιῦ ποδὸς τοῦ ἐμπροσθίου τὸ ἄκρον περίαπτε (cf. Vat. gr. 299 f. 495^v ll. 16-17). Sunt re vera <capita, ἀπο' ἀποζ'> amplissimae collectionis quae Collectanea medica appellatur, in codice Vat. gr. 299 ff. 219-519^v servata et 1547 capitibus composita (cf. Mercati-Franchi de' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci* I, Romae 1923, pp. 428-430). Partem aliam eiusdem collectionis E. Provataris in codicibus Vat. gr. 1902 ff. 268-273, 264-267 et Vossiano gr. F. 25 ff. 1^v-14^v descripsit (cf. P. Canart, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1745-1962*, Bibl. Vat. 1970, p. 603).

MAT. Ora interna folii refecta. Scriptura propter atramentum diffusum etiam in altera parte folii perspicitur.

CHART. SIGNA. Trimontium cum lilio, binis circulis inclusum (simile apud Lichačev n. 3972, Briquet, n. 11935: Rome 1554).

SCHEMA. Nullum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 235 × 180 in parte recta folii, mm. 158 × 180. 183 in parte versa.

SCRIPT. Ut P. Canart animadvertit, scriba (Emmanuel Provataris) est, qui probabiliter hoc folium in usum proprium exaravit (de librario ipso v. supra, partem VIII).

2645 Codex miscellaneus, partibus XLI diversae aetatis et e diversis codicibus avulsis efformatus.

INTEG. Omnino ut in superiore libro.

I (ff. 1-8^v) Saec. XVI p.m. vel ex., chartac., mm. 214.215 × 153. 157, ff. 8, ll. 16 (f. 4^v) – 26 (f. 2).

(ff. 1-4^v) Indices operum nec non capitum uniuscuiusque operum ps. Dionysii Areopagitae, scil.: ¹(f. 1) Index operum (cf. e.g. editionem Iuntinam, Florentiae 1516, p. <Ai>), cum titulis decem epistularum (cf. editionem Iuntinam, p. <U vii> ubi tamen tituli octavae, nonae et decimae epistulae ampliores sunt). ²(ff. 1-2) Index capitum operis De caelesti hierarchia, cum initiis capitum nec non scholiorum vulgo S. Maximo Confessori tributorum, ad unumquodque capitum pertinentium. Subfiguntur (f. 2 ll. 4-1 a.i.): °Ἱεροθέου ἐκ τῶν θεολογικῶν στοιχειώσεων (De div. nom. II, x P. G. 3, 648 B); ^bτίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις καὶ περὶ τοῦ μακαρίου Ἱεροθέου καὶ τὰ ἐξῆς (titulus capituli III operis De divinis nominibus, P. G. 3, 680 A); °Ἱεροθέου τοῦ ἀγιοτάτου ἐκ τῶν ἐρωτικῶν ὕμνων (De div. nom. IV, xv P. G. 3, 713 A); ^dπερὶ ὄντος ἐν ᾧ καὶ περὶ παραδειγμάτων, καὶ ἄλλα τινὰ ὠφέλιμα καὶ ἀναγκασιότατα (verba a περὶ ὄντος usque ad παραδειγμάτων titulus sunt capituli V operis De div. nom., P. G. 3, 816 A). ³(ff. 2^v-3) In-

dex capitum operis De divinis nominibus, usque ad caput ια' (cf. editionem Iuntinam, p. G <i'v>), cum initiis capitum nec non scholiorum ad unumquodque capitum pertinentium; animadvertendum tamen est, titulos capitum ια' et ιγ' omissos et in locum tituli capitis ια' titulum capitis ιβ' suppositum esse; subfigitur subscriptio rubra τὰ δὲ ἕτερα δύο κεφάλαια μέχρι τοῦ ιγ^{ov} κε(φαλαί)ου περιέχονται ἐν τῷ ια^{ov} διὰ δὲ τῆς ταχύτητος οὐ διεκρίναμεν. ⁴(f. 3^v) Index capitum operis De ecclesiastica hierarchia (ed. Iuntina p. O <vi>) cum initiis capitum et scholiorum ad unumquodque capitum pertinentium. ⁵(f. 4) Index capitum operis De mystica theologia (ed. Iuntina p. U <ii'v>) cum initiis capitum et scholiorum ad unumquodque capitum pertinentium. ⁶(f. 4^{rv}) Index decem epistularum (cf. ed. Iunt. p. <U vii>) cum initiis primae, secundae et quintae epistulae nec non scholiorum ad eas pertinentium. Ff. 5-8^v vacua.

MAT. Folia bene servata, etiamsi margines inferiores ff. 6-7 dextrorsum paulum lacerati.

FASC. 1 quaternio.

CHART. SIGNA. Circulus cum «contremarque» litteris T et I nec non lilio efformata (Briquet n. 3094: Laibach 1587, Trente 1596, Messina 1597).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Textus mensurae in unoquoque foliorum diversae.

ORN. Litterae initiales, tituli nonnulli, subscriptio f. 3, verba κείμενον et ἐρμήνεια rubro exarata. In f. 1 simplex linea rubra.

II (f. 9^{rv}) Saec. XIV c.m. vel p.m., chartac., mm. 221 × 145, f. 1, ll. 42 (in parte recta), 43 (in parte versa).

(f. 9^{rv}) Pars florilegii dogmatici contra Arianos de operatione, substantia et imagine. Primus locus citatus, sub titulo τοῦ αὐτοῦ πάλιν κατ'αὐτῶν, est οὕτω γὰρ ἂν εὐσεβῶς νοηθεῖη ἢ μὲν θεία ἐνέργεια ἴδιος μᾶλλον δὲ αὐτ' ἐνέργεια τῷ μὴ διορίσθαι τῆς οὐσίας τὴν ἐνέργειαν ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπιδέχεται διὰ τὴν τῆς ἀπλότητος (sic) καὶ ἀσωμάτου φύσεως ιδιότητα: eadem doctrina de coniunctione operationis cum substantia in fragmento S. Basilii Magni operis Contra opinionem Eunomii, cuius Aetius auctor fuit (Doctrina Patrum de incarnatione Verbi, cap. ιδ', IX, ed. F. Diekamp, Münster 1907, pp. 88-89). Alter locus, sub titulo fere omnino evanido ὁ ἅγιος Ἀθα(νά)σιος ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀρειον διαλέξει (quae sequuntur difficillima sunt lectu), est λέγε φησὶ τῆς ἐνεργείας τὸν υἱὸν εἰκόνα ἢ δὲ ἐνέργεια ταῦτὸν τῇ οὐσίᾳ τῷ Ἀρει οὐσίας ἔσται εἰκὼν ὁ υἱός: re vera eadem, fere iisdem verbis expressa, apud S. Basilium Magnum, Adversus Eunomium II (P. G. 29, 645 B 9-12; ed. B. Sesboué, Paris 1983 [Sch 305] p. 132, 52-57). Ultimus locus inc. ὅτι οὐδεὶς καθολικὸν μὲν εἶναι δοκεῖ ῥῆμα des. καθὼ εἴρηται Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία, scil. S. Basilii Magnus, ep. <236>

(P. G. 32, 876 C 7 – 877 B 1; Y. Courtonne, *S. Basile, Lettres* III, Paris 1966 [Les belles Lettres] p. 48, 18-38).

MAT. Folium umore maculatum, praesertim in parte versa. Scriptura titulorum tantummodo fere omnino evanuit.

CHART. SIGNA. In ora inferiore externa folii: arcuballista (Briquet n. 708, Troyes 1354, Mošin n. 289, Vaud 1379-1387).

SCHEMA. Nullum clarum schema perspicitur, praeter vestigia duarum linearum directarum in ora externa. Spatium scriptum: mm. 182 × 115.

SCRIPT. Scriptura minutissima, in titulis rubro scriptis tantummodo, ut supra diximus, fere omnino evanida et difficillima lectu.

ORN. Tituli et litterae initiales rubro exarata.

III (ff. 10-28^v) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 176.180 × 120.126, ff. 19, ll. 17-20.

Formulae poenitentiales, canones et preces.

1 (ff. 10-11^v) Formulae sacramenti poenitentiae <Iohanni> ieiunatori tributae, sermone graeco seriore, sub titulo πατριάρχου του του νηστευτοῦ, inc. ἔλῃπε κάλῃ πέδι μου ο τοι ο Χριστὸς σε καὶ τα λοιπὰ νοσου κάρτεροντας τὴν ἐξημολόγησιν σου καὶ μοιδὲν ἐντραπῆς καὶ φοβηθῆς des. καὶ οἱ δε καθόλοι κα τον ἀνγγέλον με αἶνα χαρτῇ γωγκεν (?) εσθι σαμαρτηαί σου καὶ λέγωντας τες ἄλκηνος ελιονετες (?) ὁ ἀγγέλος (textus non exstat apud J. Morin, *Commentarius historicus de disciplina in administratione sacramenti poenitentiae*, Bruxellis 1685, pp. 77-90, 91-124).

2 (ff. 11^v-14) Canones S. Iohanni ieiunatori tributī, sub titulo κανονας τοῦ αἰγίου Ἰω(ανν)ου του νιστευτοῦ καὶ τίνες οἱ σημε (?) μετ ἀστηκῶν (sic) του μεγαλου Βασηλῆου επιτημια τῶν αμαρτανόντων, inc. ο φονεὺς κατὰ τον νομων ἀποθνισκαίτω des. ὁ δὲ ταύτης κυριος ὁ δινάστης κανόνιζεται κατα τοὺς νομους των αἰγων πατερων. Textus neque apud J. Morin, op. l. pp. 98-99, 101-117, neque apud G. A. Rhalles – M. Potles, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ιερῶν κανόνων* IV, Ἀθήνησιν 1854, pp. 432-446 neque apud I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, Romae 1868, pp. 222-235 et *Spicilegium Solesmense* IV, Parisiis, 1858, pp. 416-444, neque apud Nikodemum Hagioreiten, *Ἐξομολογητάριον*, ἐν Ἀθήναις 1909, pp. 109-142 invenitur.

3 (ff. 14-15^v) Iterum formulae sacramenti poenitentiae, inc. εἶπε μὴ τηκνὸν μινὰ ἔθηρες (sic) τὴν παρθενία σου δηα μαλακοῖαν εἰ μινὰ ἄρσηνοκῆτῆς αἰς τινὰ εἰ ἄλος ἄρσενα des. τα προσαιχῆς ἐπιδὶ δευτερόν αρτη βαπτῆζεσαι βαπτισμα κατὰ το μίστηρον των Χρηστιανὸν (sic) καὶ να βάλης αρχὴν καὶ οἱς βοειθουντο ση του θεου (initium tantum supra laudatum usque ad μαλακοῖαν conferri potest cum J. Morin, op. l. p. 79 A 6-8 et cum P. G. 88, 1893 A 4-15).

4 (ff. 15^v-28^v) *Preces variae*, praesertim ad absolutionem in sacramento poenitentiae pertinentes, scil.: ¹(ff. 15^v-16) εὐχή σηχωρετηκοῖ, inc. κύριε ὁ θεὸς της σωτήρηας τῶων (sic) δουλων σου ὁ ελεῆμων καὶ μακρόθημος ὁ μετανοῶν des. μεθοῦ ση πρεπι κρατως μεγαλοπρέπια νῦν καὶ αεὶ καὶ ἐς τοὺς αἰῶνας τῶν ἐώνων ἄμην (J. Morin, op. l. p. 81 B 2 - C 2; P. G. 88, 1897 B 13 - C 9; C. R. P. Goar, *Euchologium sive rituale Graecorum*, Venetiis 1730, p. 540; *Euchologium parvum*, Romae 1872, pp. ρκβ'-ρκγ'; textus codicis nostri ab editionibus tantummodo discrepat). Subfiguntur (f. 16) nonnulla alia, rubro scripta: ^aοῖτα ἀξοὶ ὃν ἐστὶν τὴν τίμιότεραν καὶ ἀπολείσης; ^bκαὶ εἰ μὲν ἐχῇ πολὲς ἁμαρτιαὶς κἀνονιζης αὐτῶν τὴν μεγαλοτεραν ὃς καθὼς (sic) ὀρίζουν ἰ θει καὶ ἱεροὶ κανονες τοῦ αἰγίου αποστολοῦ τοῦ μεγάλου Βασήλειου τοῦ αἰγίου Ἰω(ανν)οῦ τοῦ νιστευτοῦ καὶ τῶν θιδῶν (sic) καὶ ἱερὸν π(ατ)ερ(ων). ²(ff. 16^v-19) εὐχή σηχωρετηκοῖ, inc. κυριε Ἰησου Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν υἱὲ καὶ λογε τοῦ θεοῦ τοῦ ζωντος πημῆν καὶ ἀμνὲ ὦ ἐρων τῆν ἁμαρτηαν τοῦ κοσμου ο το δανιον τοις διση χρεδφηλαίταις χαρησάμενος des. καὶ δὶναμενος αφαιναὶ ἁμαρτηας καὶ σὴ πρέπι πασα δόξα τημη καὶ πρόσκοίνισης συν το ἀναρχῶ σου πατρή καὶ τῶ πανάγιο καὶ ἀγαθῶ καὶ ζοδπιο σου πνευματι νῦν καὶ αεὶ καὶ εἰς τοὺς ἔονας τῶν αἰονον ἄμην, ut, e.g., in codicibus Vat. gr. 430 ff. 181^v-183 (cf. R. Devreesse, *Codices Vaticani Graeci* II, In Bibl. Vat. 1937, p. 153) et Vat. Barb. gr. 390 ff. 112^v-114 (cf. A. Jacob, *Les euchologes du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane*, *Didaskalia* 4 [1974] p. 172 sub num. 26; ed. Morin, op. l. p. 81 C 3 - E 9, pp. 118 D 2 - 119 B 7, 137 A 2 - 138 D 12; P. G. 88, 1897 C 10 - 1900 A 11; Goar, op. l. pp. 536-537; *Euchologium parvum*, pp. ρκ'-ρκα'). ³(ff. 19-22) (Symeonis Metaphrastae oratio ἐξομοληγητικὴ ad B.M.V.), sub titulo rubro scripto (f. 19) εὐχή ἰς αἰξεμολόγεισαι ὅς καὶ οφέλῃν καθημερα α λεγῇ ἀμεταθετος πρὸς τῆν ὑπεργγαν θ(εοτο)κον ἐν τη ορα τῆς ψηχωραγηματῶς (σ)ου εἰδῆν αὐτῶν καὶ βοειθήας πῶλῃς καὶ παριγωρασας τη τιχῆν ἐξ αὐτῆς τιχῆν, inc. δέχου τηνι (= τοίνυν) εὐμενέστατην δεσπινά μου υπεραγεια μου θεοτοκε τῆν ικτράν μου δεέσην ἐξ ἀχρηου στοματος des. εἰς τὰς τοῦ-του θῆας καὶ φῶτωειδούς μωνὰς ὃ τη αὐτῶ πρεπι δοξα τοῖμοι καὶ πρόσκοίνοῖσις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰωνων ἄμην, ut in codice Vat. gr. 778 ff. 152^v-154 (cf. R. Devreesse, *Codices Vaticani Graeci* III, In Bibl. Vat. 1950, p. 294). ⁴(f. 22^v) εὐχή ετερα τοῦ οσῆου πατρος ἡμῶν Δορῶθῆου οφέλῃν καθιμερας, inc. κ(υρι)ε Υ(ησου)ς Χριστε υιαὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ζόντος ἄφελε τὴν ὑψιλοφρόσυνιν καὶ τῆν καινοδόξιν des. τοῦ φοβεροῦ βοιματῶς σου δοξαζο καὶ ἀνιμνῶ τῶ πανάγῃον ὄνωμα σου εἰς τοὺς αἰῶνας ἄμην. ⁵(ff. 22^v-23) (Oratio in S. Trinitatem) S. Iohanni Chrysostomo tributa, sub titulo εὐχοὶ τοῦ ἐν ἀγοιεις πατρὸς ἰμων Ἰσοανου ἀρχεὶ ἐπισκόπου Κονσταντηνοπόδλαιος τοῦ Χρήσοστωμου εἰ στῶν (sic pro εἰς τῶν) κυριον ἡμων Ἰη(σ)ουν Χριστον λεγωμενὶ διὰ τῶν καθόραν, inc. δόξα ση ὁ θεὸς εἰμῶν δόξα ση

δόξα ση δόξα σοι κυριε ὁ θεὸς εἰμῶν ὁ ἀῆ παρῶν des. δόξα ση κυριε ὁ θεὸς ἡμῶν παντῶν ἔνεκα ut in codice Vat. gr. 1700 f. 47^v (cf. C. Giannelli, *Codices Vaticani Graeci*, *Codices 1684-1744*, In Bybl. Vat. 1961, p. 35; ed. A. Simonof, *Μέγα προσευχητάριον*, ἐν Ἀθήναις 1906, p. 155). ⁶(ff. 23-24) Alia oratio S. Iohanni Chrysostomo tributa, sub titulo Εὐχὲ αἰτεραί ἄς ἐτοιπόθησάν παρα τοῦ μεγάλου φοστιρος καὶ διδασκάλου Ἰω(ανν)οῦ τοῦ Χρησόστομου οἷς τὸ μετρον τῶν ἔδωρῶν το νίθημερόν ἄς ὀφήλοι πᾶς ὁ βουλόμενος σοτηριας τηχῆν μετα κατανηξαιος ἐκ ψοίχοις εὐχεσθε ὃς αἰνῶπιον αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἰστάμενος καὶ τῶν στάρον [scil. σταυρόν] ἀτενήζων καὶ τῶ ελεὸς ἐξετῶ(ν), inc. κυριε μὴ στερήσης με τῶν ἐπουράνοιον σου ἀγαθῶν des. ὥταν ἔλθῃς ἐν τι βᾶσειλείᾳ σου. ⁷(f. 24^v) (Oratio ad impetrandam remissionem peccatorum) sub titulo τῆς νικτος, inc. κύριε ἐν μετανοία με παράλαβαι κύριε μοὶ ἐνκαταλείπεις με εἰς πηρασασμῶν des. της παναχράντοῦ σου μῆτρὸς καὶ πάντων σου τῶν ἀγγων ἄμην ut in codice Vat. gr. 1538 ff. 164^v-165^v (cf. C. Giannelli, *Codices Vaticani Graeci*, *Codices 1485-1683*, In Bybl. Vat. 1950, p. 105). ⁸(ff. 25-28^v) Oratio de absolvendis iis qui in excommunicationem inciderint, sub titulo εὐχή εἰς τῶ λεισε ἀνθρωπῶν οὐ ἱερεαν οὐ γηνεκα οὐ πεδιον ὅπου ἀφορισθοῦν ἡπὸ ἱερεως υπῶ ἀρχηερεως εἰ ἀπο' ἀλλου τήνὸς, inc. ὦ ὃν (sic) δέσποτα πάντοκράτωρ ὑψοῖστε βασιλεὺς της δόξοις τοῦ σου λογου καὶ τεο παρὰ σοῦ ἐκπορέύμενου πνευματος της ἀλδίθιας ἀς des. εὐλόγειμενος ὑπο πατρος εἰοῦ καὶ αἰγίου πνεύματος καὶ τῶν αἰ νῆκαϊαν σηνόδων καὶ τὴν ευχῆν ἡμας ἄμην.

MAT. Folia satis bene servata. Orae internae ff. 15-17 laciniis chartaceis obtectae.

FASC. Sunt in totum fasciculi tres, nulla nota distincti: 1 binio (ff. 10-13^v), 1 ternio (ff. 14-18^v) in quo folium unum excidit (scil. inter ff. 17^v et 18), 1 quinio (ff. 19-28^v).

CHART. SIGNA. Duo perspicuntur: ¹(ff. 11-12) agnus paschalis cum vexillo, circulo inclusus (cf. Briquet nn. 49-50: Florence 1511, Rome 1535); ²(ff. 15, 17) signum lacinia chartacea oris internis ff. 15 et 17 adglutinata partim obtectum, scalae ut vid. scuto inclusae (cf. fortasse Briquet n. 5926: Sienne 1524, Florence 1524-32, Lucques 1532-43, Rome 1534-42).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 145.150 × 100.105.107 ca.

SCRIPT. Manus 4 rudissimae distinguuntur, quae textum plurimis cum erroribus exaraverunt: manus 1 nigro atramento ff. 10-11^v l. 8 exaravit, manus 2 fusco atramento ff. 11^v l. 9-14 l. 9, manus 3 fusco atramento ff. 14 l. 10-19, manus 4 fusco atramento ff. 19^v-28^v. Quae ultima manus tantummodo scriptura maioris moduli utitur, e.g. in ff. 19^v ll. 11-14, 22^v ll. 13-23.

ORN. Tituli et litterae initiales nonnullae rubro exarata. In f. 10^v breves lineae rubrae; in f. 11^v duae lineae parallelae rubrae; in f. 15^v simplex fasciola rubra, parvum circulum cum duabus crucibus in medio perhibens; in margine externo f. 19^v, linea rubra directa; in f. 23^v fasciola nigra puncta continens; in margine sup. f. 25 crux graeca nigra.

ANNOT. In margine inf. f. 10, manu saec. XVI: *Ioannis Nisteustae, seu Ieiunatoris frag-*

menta orationum, catechismi et alia. In margine externo f. 12^v: πὼν τρουαν μπέλα (sensus non intelligitur).

IV (ff. 29-49^v) Saec. XIV p.m., chartac., mm. 152.157 × 106.111, ff. 21, ll. 15.

Scripta ascetica, theologica et exegetica.

1 (f. 29 ll. 1-4) Finis textus ascetici cuiusdam, scil. δύναμην λαμβάνοι καὶ δόκημος καθίσταται καὶ τὸ καλῶ προσμένοι ὅταν ποικίλης πηρασμοῖς ἐμπέσι παρ ἐλπήδα.

2 (ff. 29 l. 9-33 l. 9) (S. Maximi Confessoris De duabus Christi naturis) sub titulo (f. 29 ll. 5-8) περὶ τον δύο φύσεων του κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆ ρ(ο)ς υμῶν (sic) Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ καὶ οτι Ἄρῃος μὲν καὶ Νεστόριος τὸν τις θεολογίας καὶ τις ἡκονομίας λόγῳ (sic), Σαβέλιος δὲ καὶ Εὐτιχὺς ἀπεναντίας τοῦτον συνχέουσην, inc. Ὁ Ἄρῃος τας τρεῖς υποστάσεις ομολογῇ, des. ἐπὶ του ενος τις αγίας τριαδος (P. G. 91, 145 A 7 - 149 B 1). Pars opusculi, scil. ab initio supra laudato usque ad διὰ τὸ ἀσύγχυτον πρεσβεύη (P. G. 91, 145 A 7 - B 7, in codice nostro f. 29 l. 9-29^v l. 2 a.i.) etiam in codice Vat. gr. 1712 f. 83 exstat (cf. C. Giannelli, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1684-1744*, In Bybl. Vat. 1961, p. 78).

3 (ff. 33 l. 11-49^v l. 1) (S. Athanasii* Quaestiones aliae) ab initio τί ἐστὶ θεός usque ad ἐσαρκώθη καὶ γέγονεν ἄνθρωπος (P. G. 28, 773 B 4 - 796 A 8). Inter ff. 45^v et 46 folium unum excidit: nam f. 45^v des. γίνονται ὀστρακόδερμα (cf. P. G. 28, 789 D 4), f. 46 autem inc. σελάβετο (sic) καὶ ἐγενήθη οὕτως ὡς μαργαρίτης καὶ ὁ Χριστὸς (cf. P. G. 28, 792 B 1-2). Textus in ff. 45-49^v scriptus a textu in P. G. 28, 789 B 10 - 796 A impresso valde discrepat. Subfigitur (f. 49^v ll. 3-14) quaestio et responsio in Gen. 3, 7, inc. τίνα εἶσαν τα φύλα τις συκὶς ἀπερ ἔραψεν ὁ Ἀδὰμ des. ὅτι ἔραψαν φιλα συκῆς ἐάντις περιζοματα (cf. Gen. 3, 7), ut in codice Vat. gr. 2248 f. 238 ll. 1-10 (cf. S. Lilla, *Codices Vaticani graeci, Codices 2162-2254*, Bibl. Vat. 1985, p. 412).

MAT. Folia satis bene servata, etiamsi hic et illic umore maculata (v. praesertim ff. 29, 44^v, 45^v). Ora interna f. 38, orae externa et inferior f. 45^v, interna et inferior f. 49 refectae. Ff. 43, 44, 48 et 49 tineis perterebrata (foramina f. 49 tamen refecta sunt).

FASC. Quaterniones tres nulla nota distincti, ff. 29-36^v, 37-44^v, 45-49^v efformati; in ultimo quaternione tria folia exciderunt, nempe folium unum inter ff. 45^v et 46 (v. supra, alteram partem descriptionis) et duo folia post f. 49^v.

CHART. SIGNA. Forfices (v. ff. 34, 35, 42, 43, 45, 47). Signum conferri potest cum Briquet n. 3651 (Palermo 1342-46, Pise 1345-66, Paris 1364), sed idem non est.

SCHEMA. Nullum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 92.94 × 56.58.64 ca.

SCRIPT. Una eademque manus omnia folia multis cum erroribus orthographicis et saepe sine accentibus exaravit.

ORN. Litterae initiales nonnullae, verba ἐρώτ(ησις) et ἀπόκ(ρισις) rubro exarata.

ANNOT. In margine sup. f. 46, manu saec. XVII: *De Iesu Christo oratio; De Adamo et Eva quaedam; De resurrectione Christi.*

V (ff. 50-51^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 236 × 171, ff. 2, ll. 23 (f. 50^v).

1 (f. 50^v) (S. Iohannis Damasceni Laudatio S. Barbarae) α τὰ σώματα τῶν σωτηρίων ὑδάτων ἀψάμενα usque ad ὃ ἀθλοφόρε βαρβάρη καὶ καλλίνικη, αἰοῖδιμε καὶ αἰείμνηστε (P. G. 96, 813 A 4 - C 13; ed. B. Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos V* [PTS 29] Berlin-New York 1988, pp. 276, 42-278, 21; BHG³ 217).

2 (f. 51^v) (Emmanuelis Provataris) disticha elegiaca ad cardinalem Τράβιν dicata (agitur de Iohanne Bernardino Scotto qui a Paulo IV mense ianuario anni 1555 cardinalis creatus semper cardinalis Tranensis vel Tranen appellatus est: v. indicem Archivi secreti Vaticani, vol. 508 sive 34 de episcopis, f. 152^v et praesertim L. D. d'Attichy, *Flores historiae sacri collegii S.R.E. Cardinalium*, III, Lutetiae Parisiorum 1660, pp. 332-335 nec non I. Palatium, *Fasti cardinalium omnium* III, Venetiis 1703, coll. 316-319). Carmen integrum (codicem dextrorsum verte) in f. 51^v legitur (inc. ξεῖνε, τί τοσσὸν δ' ἐκθαμβῇ λεύσσων με ἄναυδον des. μύστην ἀρητῆρα [corr. in μύστην τ' αὖ ρήτρην] τρισσοφανοῦς μονάδος). In f. 51^v temptamina eorundem versuum observantur, qui partim correcti et cancellis obducti sunt.

MAT. Folia optime servata.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Ancora circulo inclusa cum desuper stella sex radiorum (cf. P. Canart, *Les man. cop. par E. Provat., Mél. E. Tiss. VI* [Studi e Testi 236] Città del Vaticano 1964, n. 5a, pp. 221 et 274; Briquet n. 493; Udine 1524-30, Arnoldstein 1529).

SCHEMA. Leroy U 10/1; spatium scriptum in f. 50: mm. 163.166 × 93.95.

SCRIPT. Ut P. Canart agnovit, scriba (E. Provataris) est (de quo v. descriptionem codicis Vat. gr. 2644, pars VIII, SCRIPT.).

POSS. Temptamina versuum in f. 51^v ostendunt, haec folia et praesertim f. 51^v Emmanuelis Provataris in usum proprium exaravisse.

VI (ff. 52-53^v) Saec. XV-XVI, chartac., mm. 227 × 170, ff. 2, ll. 22.

(ff. 52-53^v) (S. Basilii Magni) Epistula ad Amphilochem, sive (epistula 161 classis II) (P. G. 32, 629 A - 632 B; Y. Courtonne, *S. Basile, Lettres II* Paris 1961 [Les belles Lettres] pp. 92-94).

MAT. Folia satis bene servata, etiamsi ora superior f. 52 paulum lacerata et margo externus f. 53 tineis perterebratus.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Littera S circulo inclusa (eadem littera, sed sine circulo apud Briquet, n. 9064, Brescia 1496; similis littera sed sine circulo etiam apud Briquet n. 9065, Bergamo 1525).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 158 × 83.90.

VII (f. 54^v) Saec. XIV a.m., chartac., mm. 215 × 148, f. 1, ll. 17.

(f. 54) (S. Iohannis Chrysostomi* (re vera Leontii presbyt. CP) In natiuitatem Christi), a ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων usque ad finem, θεὸς ὢν πανταχοῦ πιστεύσασθαι, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν (ed. R. P. F. Combefis, *S. Iohannis Chrysostomi De liberis educandis liber aureus, eiusdem tractatus alii quinque, qua festivi, qua paraenetic*, Parisiis 1656, pp. 116 l. 6 a.i. – 117; C. Datema - P. Allen, *Leontii presbyteri Constantinopolitani homiliae* [Corpus Christ. Series Graeca 17] Turnhout-Leuven 1987 p. 387, 171-186; BHG³ III, App. VII, 1914 m p. 223; M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* II, Turnhout 1974, num. 4753). Quae homilia continetur etiam in codicibus Paris. gr. 1171 (v. A. Ehrhard, *Überlieferung und Bestand der hagiogr. und homil. Literatur der griech. Kirche*, I, 1 [Texte und Unters. 50], Leipzig 1937, p. 282 sub num. 14), Ven. Marc. II 52 (v. BHG³ III, l.l.), Brix. Quer. A.III. 3 f. 183 (v. R. E. Carter, *Codices Chrysostomici Graeci* V, Paris 1983, p. 6). De aliis codicibus v. Datema-Allen, op. l. pp. 372-373, 379. Ut vir doctus S. Voicu me monuit, folium nostrum e codice Vat. gr. 1846 manat. Re vera post eius f. 108^v collocatum erat: nam f. 108^v codicis Vat. gr. 1846 des. τοῖς Ἰουδαίοις λέγοντες (cf. etiam Canart, *Codices Vaticani graeci* ... p. 316), folium nostrum inc. ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς (Combefis p. 116 l. 6 a.i., Datema-Allen, p. 187, 171); praeterea de eodem scriba agitur. F. 54^v vacuum praeter annotationes de quibus v. infra, sub ANNOT.

MAT. Folium umore valde maculatum. Ora interna partim resecta.

CHART. SIGNA. Securis, ut vid. (cf. Mošin n. 4596, Briquet n. 7480: Sienne 1312).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 140 × 108.114 ca.

ANNOT. In imo f. 54 altera manus satis rudis scripsit καὶ ὁ Μηχαὴλ ὁ Νεικομειδά(ο)ς (?) εἰπὼς (sic) κομὲ πρὸς τὸν γαυρὸν [εἰς (?) τὸν εἶδόν (sic) τοῦ Κουτζωμητοῦ (agitur fortasse de Demetrio cui Κουτζωμέτης sive Κουτζομίτης cognomen erat, de quo v. E. Trapp, *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*, 5. Faszikel, Wien 1981, n. 13628; circa annum 1319 enim floruit, scil. iisdem annis, ad quos chartae signum refert, v. supra, CHART. SIGNA). In f. 54^v nonnulla alia, quae maculis obiecta vel partim evanida difficillima sunt lectu: legere potui tantum. . . ὁ λαρι (?) . . . ὁ Μανολιτζῖς ὁ μμποτ. (?) .τζιμιλαρις.

POSS. Michael Nicomedes sive Nicomedensis (v. supra, ANNOT.).

VIII (ff. 55-56^v) Saec. XV, chartac., mm. 225 × 149, ff. 2, ll. 24.

(f. 55^v) Finis homiliae vel scripti cuiusdam in quo de Is. 25,6-7, de Christo

a muliere peccatrice uncto (cf. Luc. 7,37-38), de unctione Christianorum et de Iudaeis a recta fide seiunctis disputatur; inc. ἐλθόντες μετ' αὐτοὺς οἱ ἄγιοι ἀποστολοὶ τῆς πίστεως οἱ στύλοι καὶ τὰ ἐκεῖσε δόγματα κρατύναντες des. καὶ λήγονται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν ἡ ἡμέρα ὅτε κρίνει κ(ύριο)ς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων ὅτι αὐτῷ πρέπει κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (sic) ἀμήν. De unctione Christi et Christianorum disserunt Eusebius Caes., Comm. in Is. (P. G. 24, 268 A - 269 B), Cyrillus Hierosol. Catech. XXI, mystagog. III (P. G. 33, 1088 A - 1093 C), Cyrillus Alex. In Is. III (P. G. 70, 561 A - D), Procopius Gaz. Comm. in Is. (P. G. 87.2, 2209 A - B); qui textus tamen a textu nostro omnino discrepant. F. 56^v vacuum.

MAT. Folia tineis perterebrata, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. I bifolium.

CHART. SIGNA. Nullum signum perspicitur.

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est, praeter lineam reatricem in margine inferiore. Spatium scriptum: mm. 144 × 91.

IX (ff. 57-60^v) Saec. XIV p.m. vel ex., chartac., mm. 207 × 138, ff. 4, ll. 19 (f. 58^v), 22 (f. 57^v), 23 (f. 58), 24 (f. 59^v).

I (ff. 57-59^v) E ps. Dionysii Areopagitae scriptis excerpta nonnulla nec non in ea commentaria, sub titulo (f. 57, marg. sup.) (Διο)νυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου: ¹(f. 57 ll. 2-6) Fragmentum ps. Dionysio tributum sed in eius scriptis non exstans, inc. (με)θεκτὸς μὲν ὁ θεὸς κατὰ τὰς μεταδόσεις des. καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἐξαιρέτως, ut in codice Vat. gr. 1949 f. 391^{br-v} (v. P. Canart, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1745-1962*, In Bibl. Vat. 1970, pp. 759-760). ²(f. 57 l. 7 - 57^v l. 11) (E capite II operis De divinis nominibus), inc. ὁ θεὸς καὶ ὑφ' ἐκάστου τῶν μετεχόντων ὅλως μετέχεται des. ὅσα μετοχῆς ἀνεπιτηδειότητι γίνεται (P. G. 3,644 A 9 - C 5; B.R. Suchla, *Corpus Dionysiacum* I [PTS 33] Berlin-New York 1990, pp. 129,5-130,4); in margine inf. f. 57 scholion scriptum est e scholiis vulgo S. Maximo Confessori tributis partim manans, μετέχεται γὰρ ἀσχετῶς καὶ οὐ κατεχομενός ἐν τῷ μετέχοντι καὶ ἄρα οὐδ' ὁ ἥλιος (cf. P. G. 4, 221 B 5-7). ³(ff. 57^v l. 12-58 l. 19) (E capite II eiusdem operis), ab ἐπειδὴ ὁ θεὸς ὢν ἐστι usque ad αἰ ἐνότητες ἐπικρατοῦσι καὶ προκατάρχουσι τῶν διακρίσεων (P. G. 3, 649 B 8 - 652 A 4; Suchla, ed. l. pp. 136,1-137,6); textus ab edito tantummodo discrepat. In margine inf. f. 57^v scriptum est scholion, μία γὰρ ἐνὰς λέγεται καὶ ἐν πληθος καὶ ἐν ὅλον καὶ ἐν μέρος. ⁴(f. 58 l. 20 - 58^v l. 19) (E capite III eiusdem operis), inc. ὁ μὲν θεὸς πᾶσι πάρεστιν, οὐ γὰρ ἐν τόπῳ ἐστὶν des. ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς θείας μνήμης καὶ ἐπικλήσεως ἀνάγομέν τε καὶ ἐγχειρίζομεν (P. G. 3, 680 B 9 - D 9; Suchla, ed. l. pp. 138,7-139,15); textus ab edi-

tionem hic et illic propter additamenta discrepat, quae commentarium esse videntur. ⁵(f. 59 ll. 1-9) <Epistula II> (P. G. 3, 1068 A - 1069 A; A.M. Ritter, *Corpus Dionysiacum* II [PTS 36] Berlin-New York 1991, p. 158). ⁶(f. 59 l. 9-59^v l. 7) <Georgii Pachymerae paraphrasis in hanc epistulam>, ab οὕτω δὲ ἀναγνωστέον usque ad ὑπὲρ τὴν θεαρχίαν καὶ τὴν ἀγαθαρχίαν ἐστίν (P. G. 4, 440 D 4 - 441 B 12); animadvertendum est, partem huius paraphrasis cum scholio in epistulam II vulgo S. Maximo Confessori tributo valde consentire, scil. ab οὕτω δὲ ἀναγνωστέον usque ad ἄτρεπτος, in codice nostro f. 59 ll. 9-20 (cf. P. G. 4, 440 D 4 - 441 A 10 cum P. G. 4, 529 B 8 - C 7). ⁷(f. 59^v ll. 8-19) <Georgii Pachymerae paraphrasis in epistulam I ps. Dionysii Areopagitae>, ab ὅτι ὁ θεὸν θεασάμενος καὶ νοήσας ὃ εἶδεν usque ad ὅτι ὑπὲρ πάντα ἐστὶ τὰ γινωσκόμενα (P. G. 4, 440 B 2 - C 2). Subfigitur (f. 59^v ll. 19-24) nulla distinctione facta scholion significationem lucis explicans, inc. φῶς ἡ παραδεχθεῖσα θεότης ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῖς μαθηταῖς μικροῦ στερροτέρα καὶ ὤψεως, φῶς καὶ ἡ παραγυμνωθεῖσα αἴγλη τῆς θεότητος ἐν Θαβὼρ des. ἦν τὰ ὁρώμενα καὶ ὁμῶς οὐδὲ συγκαταβάσεως ἔνεκα.

2 (f. 60^v) Scripta duo fere omnino evanida: ¹(f. 60-60^v l. 8) Epistula fortasse ad ius canonicum pertinens, cuius initium tantum vix legitur, παναγιώτατε ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικὲ πρόαρχον. ²(f. 60^v ll. 9-19) Prex, inc. κύριε παντοκράτορ, ὁ θεὸς τῶν πατρῶν ἡμῶν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ... καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν τοῦ δικαίου ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει καὶ ἀγαθῷ ὁ τῇ ἀμέτρῳ σου δυνάμει πάντα δημιουργήσας; ultima verba quae legi possunt sunt κατὰ τὸ μέγα σου... Initium tantum, scil. usque ad τοῦ σπέρματος αὐτῶν τοῦ δικαίου, consentit cum initio orationis Manassis apud F. X. Funk, *Didascalia et Constitutiones Apostolorum*, I, Paderbornae 1906, pp. 85,24-87,2 et M. Metzger, *Les constitutions apostoliques* I [Sch 320] Paris 1985, p. 216, 81-83 (scil. *Const. Apost.* II 22,12).

MAT. Folia umore maculata, praesertim in oris superioribus lacerata et resecta. In f. 60^v scriptura ita obsolevit, ut saepe ne ope lucis ultravioleae quidem legi possit.

FASC. 1 binio.

CHART. SIGNA. Arcuballista (v. f. 59; Briquet n. 720, Belmont 1390).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 152 × 106 (ff. 57-58), 165 × 120.122 (f. 59^v).

SCRIPT. Manus tres distinguuntur, quarum prima ff. 57-58^v, altera f. 59^v, tertia autem f. 60^v exaravit.

BIBL. S. Lilla, *Augustinianum* 31 (1991) p. 426.

X (ff. 61-62^v) Saec. XIV, chartac. or., mm. 198 × 134, ff. 2, ll. 27-29.

(ff. 61-62^v) <S. Basilii Magni * (re vera Didymi) e libro quinto operis Adversus Eunomium> excerpta tria: ^a(f. 61 ll. 1-26) ab ἀμαρτίας ρύπων ἀποκάθαρσιν

usque ad προστάγματα (P. G. 29, 740 A 15 - 741 A 13); ^b(f. 61 l. 27-61^v l. 29) ab ἀλλὰ πνεῦμα, φησί, usque ad καὶ ὁδοί (P. G. 29, 748 C 3 - 749 C 7); ^c(f. 62^v) a παρέχον τὴν περὶ ἑαυτὸ γνῶσιν usque ad εἰ μὴ διὰ ῥαθυμίαν (P. G. 29, 769 A 2 - 773 A 6-7). In margine externo f. 61 scholion scriptum est, partim deperditum: legi potest etiam nunc οὐκ ἀπὸ ὁμωνυμίας τῆς ἁλ(λ)ης (?) φύ(σεως) (?) ἄλλο(ι)-ωτῆς (?) ὀρίζε(το) (?).

MAT. Folia hic et illic lacerata, perterebrata et resecta. In f. 62^v scriptura hic et illic evanuit. FASC. 1 bifolium.

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 164.168 × 112.119.

XI (ff. 63^v) Saec. XVI, chartac, mm. 199 × 138, f. 1, ll. 20.

(f. 63^v) Fragmentum homiliae cuiusdam in Dormitionem sive Assumptionem B.M.V., a τὴς περιγράψαι δύναται, εὐγενέστατοι ἀκροαταί, κατὰ μίαν (suprascr. *sigillatim*) τὰς προετοιμασίας τῶν πολυτελῶν ἐορτῶν, αἵπερ τὴν σήμερον (suprascr. et cancellis obd. ἐν τοῖς οὐρανοῖς) εἰς δόξαν τῆς θεομητορικῆς μεταστάσεως γίνονται, usque ad καὶ δέχεται τὴν παρθενομήτορα ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητον καὶ προστασίαις ἀμετάθετον ἡμῶν ἐλπίδα. De homiliis sive scriptis ad hoc argumentum pertinentibus, praeter BHG Appendix III, nn. 1046-1161d, *Auctarium*, Appendix III nn. 1046-1161 p et *Novum Auctarium*, Appendix III, nn. 1076tv-1161k, v. F. Cavallera, *Indices Patrologiae... Series Graeca*, coll. 166-167, M. Jugie, *Homélies mariales byzantines*, *Patr. Or.* XVI, pp. 429-487 et XIX, pp. 289-525, A. Wenger, *L'assomption de la T. S. Vierge dans la tradition byzantine du VIe au Xe siècle*, Paris 1955; sed, prout videre potui, textus noster neque apud P. G., neque apud Jugie neque apud Wenger invenitur. F. 63^v computationes nonnullas perhibet.

MAT. Folium hic et illic perterebratum et resectum.

XII (f. 64^v) Saec. XIV a.m. vel c.m., chartac., mm. 213 × 147, f. 1, ll. 26.

(f. 64^v) Excerpta ex <Hippolyti commentarii in Daniele libro quarto>, interpositis scholiis: ^a(f. 64 ll. 1-2) finis scholii, ut vid., ἐκζητοῦντες θεάσασθαι τὴν φοβερὰν ἡμέραν ἐκείνην καὶ αὕτη (sic) ἐστὶ σκότος (cf. Amos 5,18). ^b(f. 64 ll. 2-15) εἰ μὴ γὰρ ἐμακροθύμησεν ὁ θεός - καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητῶν καὶ τῶν ἁγίων πληρωθῇ <Commentarium in Daniele IV, 22> (ed. G. N. Bonwetsch - H. Achelis, *Hippolytus Werke* I, Leipzig 1897 [Die griech. christl. Schriftst. der ersten drei Jahrh.] p. 240,2-14). ^c(f. 64 ll. 15-26) <Scholion ad praecedens fragmentum pertinens>, inc. οὐδὲ γὰρ ἄλλως σωθῆναι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος δύνα-

ται καὶ τὸν ἀριθμῶν (sic) τῶν ἐκλεκτῶν πληρωθῆναι εἰ μὴ διὰ πίστεως ὀρθῆς καὶ ἀληθινῆς des. θυσία δὲ καὶ προσφορὰ ἐκλείπει ἐκ τοῦ κόσμου. ^d(f. 64 l. 26-64^v l. 11) μακάριος δὲ ὡς εἴρηται ὁ ὑπομείνας (sic) – τὴν δὲ βασιλείαν ἅμα Χριστῷ οἱ ἅγιοι κληρονομήσουσιν (Commentarium in Daniele IV, 55) (ed. l. pp. 324,13-326,11). ^e(f. 64^v ll. 11-26) (Scholion ad praecedens fragmentum pertinens), ab ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐγήγερται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φθάνεται ἄχρι δυσμῶν οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ usque ad δευτέ (sic) οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν (cf. Matt. 25,34).

MAT. Ora interna et margo superior folii resecta. Folium hic et illic umore maculatum, sine tamen ullo damno scripturae.

CHART. SIGNA. Pars tantum in ora interna perspicitur, scil. pars superior fructus, ut vid. (cf. Briquet nn. 7415-7417, Pise 1316, Gênes 1317-19, Pistoie 1318, Gênes 1345, Bologne 1346-48, Sienne 1347).

SCHEMA. Lake I 2 b, Leroy 20 D l. Spatium scriptum: mm. 162 × 93-95.

XIII (f. 65^{r-v}) Saec. XIII, chartac., nunc mm. 239 × 153, f. 1, ll. 28.

(f. 65^{r-v}) (Ps. Dionysii Areopagitae De divinis nominibus) ab (οἰκεῖο)ν ἀγαθὸν διασώζει usque ad ἐκπτ(ωσις ἀ)ληθείας ἐστίν· ἡ δὲ ἀλ(ή)θεια, nempe (c. VIII, v-vi) (P. G. 3, 892 C ll. 10-11; ed. Suchla [PTS 33] pp. 202,10-203,12). In marginibus scholia, quae vulgo S. Maximo Confessori tribuuntur: primi scholii prima verba quae legi possunt (f. 65, marg. sup.) sunt πν(εύμ)ατα. . . τὸ ἀναλλοί(ω)τον (P. G. 4, 360 A 14 - B 2); alterum scholion (f. 65, marg. ext.) inc. προόδους χρονι(κὰς) des. ἐκ γὰρ τούτων οἱ χρόνοι μετροῦνται (P. G. 4, 360 B 7-15); ultima verba ultimi scholii quae legi possunt (f. 65^v, marg. inf.) sunt ἀγνοεῖν τι κατὰ στέρησιν (P. G. 4, 361 B 12). Vir doctus S. Voicu recte censet, folium nostrum e codice Vat. gr. 374 manare. Re vera principio f. 79 huius codicis efficiebat; textus enim f. 78^v des. εἰς τὸ οἱ [(Suchla, ed. l. p. 202,10); f. 79^a autem inc. ὃν ἐστι (Suchla, ed. l. p. 203,12); praeterea f. 79 in locum folii primigenii suppositum (scil. folii nostri) eundem textum continet, quem folium nostrum perhibet (ἰκεῖον ἀγαθόν-ἀλήθεια).

MAT. Folium valde laceratum, praesertim in marginibus, hic et illic perterebratum et ideo charta anno 1968 resectum.

SCHEMA. Quamvis ob oram internam folii laceratam et resectam (v. supra, MAT.) schema haud omnino perspiciatur ratione tamen habita codicis Vat. gr. 374 (v. praesertim f. 79^a) ad Leroy U 30/1 pertinere videtur.

XIV (f. 66^{r-v}) Saec. XIV, chartac., mm. 220 × 154, f. 1, ll. 29-30.

(f. 66^{r-v}) (S. Iohannis Chrysostomi epistula (III in P.G. 52) ad diaconissam

Olympiada), a σιγᾶς καὶ κρύπτεις usque ad περιφέρουσιν καὶ μειζόνως (P. G. 52, 588,24-589,10; ed. A.M. Malingrey, *Jean Chrysostome, Lettres à Olympias* Paris 1968² [SCh 13 bis] pp. 298,83-300,36). Folium nostrum e codice Vat. gr. 314 originem repetere S. Voicu recte censet (scriptura eadem est). In ultimo folio huius codicis (f. 311^v) textus interruptitur cum verbis φέρουσα τὴν ἡμέ[ραν] (Malingrey, ed. l. p. 254,70, cf. *Traditio* 21 [1965] p. 432); cum prima verba textus folii nostri σιγᾶς καὶ κρύπτεις sint (ed. l. p. 298,83), patet, in codice Vat. gr. 314 plurima folia post f. 311^v excidisse. Quae folia, ut S. Voicu animadvertit, nunc ff. 77-91^v codicis Vat. gr. 2261 efformant: textus enim f. 77 huius codicis inc. ἡμέ[ραν] καὶ μάλα εἰκότως, textus autem f. 91^v des. διὰ τί ταῦτα (Malingrey, pp. 254,70-298,83). F. 66 codicis nostri igitur post f. nunc 91^v codicis Vat. gr. 2261 principio positum erat. De codicibus epistularum ad Olympiada v. A. Malingrey, *Traditio* 21 (1965) pp. 428-433 et SCh 13 bis pp. 80-84.

MAT. Folium laceratum et, in parte versa praesertim, umore maculatum. Anno 1968 resectum.

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 170 × 106 ca.

XV (f. 67^{r-v}) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 205 × 137, f. 1, ll. 21.

(f. 67) Scholion in cantum vespertinum sive hymnum lucernarium (ἄσμα ἑσπερινὸν ἢ ὕμνος λυχνικός τὸ κατὰ συνήθεια [sic]); cuius hymni initium tantum in imo folio praebet, φῶς ἱλαρον (sic). Scholion inc. ὁ ὑποκείμενος οὗτος (sic) λυχνικός ὕμνος γεγενηται (sic) τρόπῳ τοιῷδε des. μέχρι τοῦ νῦν εἰς εὐχάριστον μνήμην τῷ θεῷ (sic) παρείληπται πᾶσιν ἄδεσθαι (e codice Taurin. gr. 79 c. III 22 una cum titulo supra laudato et textu hymni integro transcripsit J. Pasini, *Codices manuscripti Bibliothecae regii Taurinensis Athenaei* I, Taurini 1749, p. 173). In ora superiore folii scriptum est ὕμνος ἐωθινὸς τοῦ κορυφαίου Πέτρου δό(ξα) ἐν ὑψίστοις θεῷ in *marginē* τῶν ἀγγέλων (cf. *Constit. Apost.* VII, 47,1 [I 454,17 Funk], VIII, 13,13 [I 516,18-19 Funk]; *Menaia* II, Romae 1889, p. 535); in ora inferiore τῶν ἀπο(στόλων) ὅτι συ εἰ μόνος ἀ(γιος) (*Constit. Apost.* VII, 47,3 [I 456,6 Funk]). In f. 67^v verba nonnulla aliquot psalmorum scripta sunt, nempe psalm. 144,2; 118,12 (in codice mendose ριγ'); 89,1; 40,5; 142,9 (bis); 38,13 (in codice mendose λγ'). Praeterea addita sunt haec: (l. 2) τῶν τη' πατέρων καταξίωσον κυριε; (l. 3) τὰ β' συνόδου; (l. 8) κατὰ τὸν ἀγιοπολίτην.

MAT. Folium bene servatum.

CHART. SIGNA. Siren circulo inclusa, ut vid. (cf. Briquet, numm. 13884-13991, Rome 1501, 1531-1535).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 185 × 127.

ANNOT. In ora superiore f. 67, ab eadem manu, ut vid., quae textum graecum exaravit: *Cod. 222 fol. 155, ar.* An de codice Vat. gr. quodam agitur, notam 222 in inventario Nicolai Maiorani anni 1533 praebente, et sic descripto «opera in quae varia decantantur ad officia quotidiana» (cf. R. Devreesse, *Le fonds grec de la Bibliothèque Vaticane des origines à Paul V* [Studi e Testi 244], Città del Vaticano 1965, pp. 265, 279)? Cuius codicis R. Devreesse numerum hodiernum agnoscere non valuit. Folium nostrum ex hoc codice fortasse descriptum est vel eius pars fuit. Annus 1533 a quo Nicolai Maiorani inventarium originem repetit aetati officin. chart. signi folii nostri (1531-1535) respondet.

XVI (ff. 68-69^v) Saec. XIV, chartac. or., nunc mm. 229 × 142.144, ff. 2. Linearum numerus primigenius agnosci non potest.

(ff. 68, 69^v) <Horologii fragmenta sive hymni pro Dominica Resurrectionis et pro feria quinta Magnae hebdomadis>. ¹(f. 68 ll. 1-7) Sub titulo κον(τ)α(κ)ιον) ηχος πλατυς δ' inc. ει και εν ταφω κατ(η)λθες des. τοις πεσουσι παρ(ε)χων) (*Horologium Magnum*, Romae 1876, p. 227, *Pentecostarium*, Romae 1883, pp. 9, 17). ²(f. 68 ll. 8 seqq.) Sub titulo ο οικτες (sic) hymnus qui inc. τον προ ηλιου ηλιουν (*Pentecostarium*, p. 9; subsequens textus ob folium mutilum fere omnino periit); f. 68^v vacuum praeter crucem de qua v. etiam infra, sub ORN. ³(f. 69) Sub titulo valde mutilo πασ(χα) εισ(τ)ον) ορ(θ)ρον) και τοις ωξα. . . νω και τοις εν τ ευθ αρχ καθ(ισ)ματα) ηχ(ος) α' hymnus cuius initium tantum praebetur, <γυν)αικες π(ρος το) μνημα παρ(ε)γενον(το) ορθρ)αι (και) αγγελικην (*Paracletice*, Romae 1885, p. 9). ⁴(f. 69) Hymnus qui inc. <τον τ)αφον σου <σωτη)ρ στρατιώται τηρουν(τες) des. ανασταντα εκ ταφου και μουνω θ(εο)ν (sic, ut vid.) (*Paracletice*, p. 9). ⁵(f. 69 l. 3 a.i.) Hymnus qui inc. <προλαβ)ωσαι τον ορθρον ε περι Μάριαμ (και ευ)ρου(σαι) τον (sic) λιθον άπωκηλ)ισθεν(τα) (*Horologium Magnum*, p. 227; *Pentecostarium*, pp. 7, 17). ⁶(f. 69^v l. 4) Post ll. 1-3 fere omnino laceratas (legi potest in l. 3 ο <υ)ιος τ(ης πα)ρθενου) hymnus qui des. <προσ)κυνουμεν σου <τα πα)θη Χριστε δ.η(σ)ιν και την εν(δοξο)ν αναστα(σιν) (cf. *Horologium Magnum*, p. 227 ll. 3-2 a.i.; *Pentecostarium* p. 17 ll. 2-3; in quibus editionibus tamen textus satis discrepat). ⁷(f. 69^v) <Hymnus ad officium sacri lavipedii magnae feriae quintae pertinens>, inc. ο(τ)ε ι (sic) ενδοξη μαθήτ <αι) <εν) τω νιπη(ρι) <του δει)πνωνου εφωτιζω(ντο), des. ω περι παντας <α)γαθ <ος) (*Horologium Magnum*, p. 225; *Triodium*, Romae 1879, pp. 651, 665; gratias maximas ago viro docto A. Jacob, rei liturgicae Graecorum peritissimo, qui initium hymni satis difficile lectu pro me agnovit).

MAT. Folia valde lacerata et perterebrata anno 1968 refecta sunt. Eorum re vera frusta tantum supersunt.

SCHEMA. Foliis, ut supra diximus, valde laceratis neque linearum schema (si quod ductum est) neque textus mensurae agnosci possunt.

SCRIPT. Manus rudissima (Italiae inferioris, ut vid.) textum multis cum erroribus exaravit. ORN. Tituli et litterae initiales rubro exarata. In f. 68^v crux satis rudis. ANNOT. In frusto superiore f. 68: αναστασ(ι)μα).

XVII (f. 70^v) Saec. XIV-XV, chartac., mm. 227 × 150, f. 1, ll. 21.

(f. 70^v) <Menaei pro mense martio fragmentum sive hymni pro die 2 mensis martii>: ^a(f. 70 ll. 1-19) α <σ)ν μόνη ἐπὶ γῆς usque ad ἀληθείας ἀεὶ μακαρίζον-τας (*Μηναιον τοῦ Μαρτίου*, Βενετία 1895, p. 6 col. 1); ^b(f. 70 l. 20 – 70^v l. 21) α <ν)εανικῶς τῷ ἐχθρῷ περιπλακείς usque ad <σ)τήσας τὰ ρεύματα σοφὲ τῆς ἀ[θεΐας. . . (op. l. p. 7, coll. 1-2).

MAT. Folium satis bene servatum, etiamsi in marginibus hic et illic perterebratum et umore maculatum.

CHART. SIGNA. Littera M (Briquet n. 8348: Pistoie 1412, Fabriano 1406-13).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum esse videtur. Spatium scriptum: mm. 160 × 90 ca.

ORN. Crucula in margine sup. f. 70.

XVIII (ff. 71-73^v) Saec. XIV, chartac., mm. 213.215 × 134.136, ff. 3, ll. 30-34.

(ff. 71-73^v) Fragmentum codicis musici. Agitur de hymnis notis musicis instructis. A P. Canart adiutus verba nonnulla tantum expiscari valui: e.g. f. 71 l. 10 εξελεξατος; f. 71 l. 12 ο θεος; f. 71 l. 16 χαιροις χαιροις η θ; f. 71 l. 20 χαιροις η θυυρα; f. 71 l. 22 των σωωζομενων; f. 71 l. 24 η φλοοοογοοοοοφορος; f. 71 l. 7 a.i. λαβιυς (Theotocium initium habens φλογοφόρος ως λαβίς apud *Menaea* IV, Romae 1898, p. 278); f. 71 l. 5 a.i. λυυσυς παντευλοογη; f. 71^v l. 9 εἰς Χ(ρι)στο)ν γενησιν ηχ(ος) μᾶ; f. 71^v l. 5 a.i. σημερον ο Χριστος (cf. Follieri, *Initia...* III, p. 492); f. 72 l. 7 a.i. φιλος φιλος κ(υρι)ε; f. 72 l. 5 a.i. της αρνησεος; f. 72 l. 3 a.i. ο Χριστο(ς) χο χοοοος διορθω; f. 72^v ll. 5-4 a.i. και αι αι προοοος τον κρυφιο ημων ω ω ω ω. Haec folia viri docti Byzantinorum musicae periti melius investigabunt.

MAT. Folia satis bene servata, etiamsi hic et illic umore maculata (v. praesertim f. 72^v).

CHART. SIGNA. (F. 71) trimontium cum cruce (simile apud Briquet n. 11668: Espagne 1358, Fribourg 1358, Palerme 1359, Pistoie 1360, Florence 1362).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 160 × 105.110 ca.

ANNOT. In f. 72^v manu saec. XIV: ἐπὶ τῶν δεήσεων τῆς ἀγί | ωτατῆς μητροπολεως Χριστου πολεως Μανου | ἡλ ἱερεὺς ο Καπαδοκῆς | ἀρχων (?) ο (?) Μαγουβλ(ι) <νο)ταριως τῆς ἀγίωτατῆς μητροπολεως Ἰωαννης ἀναγνώστης Κομαρωμος | ο νωταριος τῆς ἀγίωτατῆς μητροπολεως Χριστου πολεως Ἰω(αννης) ἀναγνώστης ο Κομαρωμος | σακελλάριος τῆς ἀγίωτάτης (sic) μητροπολεως Χριστου πολεως Μιχαήλ ἱερεὺς ὁ Μαγοβλί. In ora superiore f. 71, duabus ut vid. manibus saec. XVI: *Notae musicae Graecorum; liber cantus.*

XIX (ff. 74-81^v) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 212.214 × 147.150, ff. 8, ll. 18-21.

⟨Euchologii fragmentum sive officia varia⟩.

¹(f. 74) ⟨Officium in mulierem sive monacham defunctam⟩ cuius finis tantum exstat, nempe a κατασκε]υάσας τὸν ἄνθρωπον καὶ τῇ εἰκόνῃ σου τημίσας (sic) αὐτὸν καὶ θέμενος αὐτῷ πνωὴν ζωῆς καὶ εἰσάγεγεν (sic) αὐτὸν κόσμον τοῦτον πόλιτεύεσθαι ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου usque ad ὅτι σὺ εἰ ζωὴ ἡμῶν Χριστὲ ο θεὸς καὶ ἀνα τῆς κεκοιμημένης δούλης Χριστὲ ο θεὸς καὶ σὺ (sic) τὴν δόξαν ἀναπεμπομεν τὸ (sic) πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νυν καὶ αἰ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας⟩ (paulum tantum consentit cum A. Dmitrievskij, *Opisanie liturgiĭeskich rukopisej chranjaščichsja v bibliotekach pravoslavnago Vostoka*, II, *Εὐχολόγια*, Kiew 1901, p. 111). ²(ff. 74^v-81^v) Officium in infantes defunctos, sub titulo ἀκολουθία εἰς νήπια (sic) (fere omnino discrepat et a J. Goar, *Euchologium sive rituale Graecorum*, Venetiis 1730, pp. 474-478, et ab *Euchologio Magno*, Romae 1873, pp. 437-442, et a Dmitrievskij, op. l. pp. 882-884; qua de causa id summam hic describere nobis visum est): ^a(f. 74^v) oratio quae inc. κύριε ο θεὸς ἡμῶν, ὁ νηπιάσας διὰ πλήθους οἰκτίρμων σὲ δυσωποῦμεν κύριε ο πρὸς ἐλάβου νήπιον ἀνάπαυσον ὡς εὐσπλαγχνος et des. ante doxologiam αὐτὸς γὰρ ὑπάρχης πάντων ποιητῆς (sic). ^b(ff. 74^v-79^v) Odae novem precibus theotociisque instructae (pleraeque apud S. Eustratiades, *Hirmologium*, Chennevières-sur-Marne 1932 inveniuntur): ode α' (f. 74^v) inc. ἄσωμεν ὠδὶν τῷ θεῷ (Eustratiades, p. 230 num. 331); ode β' (f. 75) inc. ἰδὲ ἰδὲ ὅτι ἐγὼ (sic) εἰμὶ θεός (Eustratiades, p. 230 num. 330); ode γ' (f. 75^v) inc. στερέωσον ἡμῶν (Eustratiades, p. 229 num. 329); ode δ' (f. 76^v) inc. ἐπιτάφιον σήμερον ὠδὴν προσάξομεν τῷ κυρίῳ ἀνατάξι (sic) ἐν αὐλαῖς αὐτοῦ ὃν (sic) μετέστησεν πιστότατον νήπιον; ode ε' (f. 76^v) inc. ὀρθρίζοντες βοῶμεν σοι κύριε (Eustratiades, p. 226 num. 324); ode ζ' (f. 77) inc. χιτῶνα μοι παράσχου φωτίνον (Eustratiades, p. 224 num. 321); textus qui inc. οὐδὲν ἐστὶν μητρὸς συμπαθέστερον (f. 77 l. 3 a.i.) apud Dmitrievskij, op. l. p. 883 l. 3; ode ζ' (f. 78) inc. <ὁ> δι' ἀγγέλου παίδας (sic) καὶ φλογὸς καίομένης (Eustratiades, p. 228 num. 326); ode η' (f. 78^v) inc. οἱ θεόρημονες (sic) παῖδες (Eustratiades, p. 227 num. 325); ode θ' (f. 79) inc. ἅπαντες βροτοὶ πρὸ τοῦ τελους δεύτε (sic) καὶ γνῶτε τὴν ἡμῶν εὐτέλειαν (non exstat apud H. Follieri, *Initia hymnorum Ecclesiae Graecae* I [Studi e Testi 211] Città del Vaticano 1960, p. 139). ^c(ff. 79^v-80) Oratio quae inc. ο φυλάσσων τα νήπια κυριε ἐν τῷ παρόντι βίῳ et des. σὺν τῷ ἀφθάρτῳ καὶ ἀνάρχῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ ζωοποιῷ (sic) σου πνεύματι νυν καὶ αἰ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας⟩ (Goar, p. 478; *Euchologium Magnum*, p. 441; Dmitrievskij, p. 883; v. etiam codicem Cryptensem Γ B 5 apud A. Rocchi, *Codices Cryptenses*, Tusculani 1883, p. 254, nec non codicem Vat. Barb. gr.

443 f. 117 apud A. Jacob, *Les euchologes du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane*, *Didaskalia* 4 [1974] p. 192). ^d(f. 80^v) 1 Cor. 15,51-57. ^e(ff. 80^v-81) Matt. 18,2-4; 19,13-14. ^f(f. 81^v) Oratio quae inc. ο θεὸς ο αἰώνιος ο τῶν κρυπτῶν (sic) γνώστης ο εἰδὸς (sic) τα πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν (cf. Sus. 35a) αὐτὸς ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν τοῦ νηπίου et des. καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ (sic) πνεύματι νυν καὶ αἰ καὶ.

MAT. Folia umore maculata. Orae internae ff. 77^v, 78^v refectae cum aliquo damno scripturae.

FASC. Folia nunc biniones duos efficiunt (ff. 74-77^v, 78-81^v).

CHART. SIGNA. (f. 80) Manus cum littera M, ut vid. (similis apud Briquet n. 10756: Perpignan 1526).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 151 × 94.98 ca.

SCRIPT. Una eademque manus totum textum satis incorrecte scripsit.

ORN. Litterae initiales eodem fusco atramento, quo textus exaratus est, saepe uberrime exornatae. In f. 74^v fasciola manum sinistrorsum perhibens.

XX (ff. 82-85^v) Saec. XVI c.m., chartac., mm. 172.176 × 126.130, ff. 4, ll. 20.

⟨Euchologii fragmentum sive officia varia⟩.

(ff. 82-85^v) ⟨Pars officii in presbyterum mortuum⟩, scil.: ^a(f. 82 ll. 2-20) sub titulo (f. 82 l. 1) προτ(η) ἀμωβ(η) ευλογειτ(ος) ει κυριέ διδασκον μ(ε) (Ps. 118, 12) a τῶν ἁγίων ὁ χορὸς usque ad ποιῶν πολίτην με (*Euchologium Magnum*, Romae 1873, p. 262); ^b(f. 82^v ll. 1-20) ab ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου usque ad οὐκ ἐπελαθόμην (*Euchologium Magnum*, pp. 261-262, scil. Ps. 118,168-176); ^c(f. 83 l. 1 – f. 83^v l. 19) ab ει (sic) τὸν ἄμνον τοῦ θεοῦ usque ad γνώσης (sic) φιλάνθρωπε (*Euchologium Magnum*, pp. 262-263); ^d(f. 83^v l. 20) γνώσκης ὁ θεός ἡμῶν ὅτι ἐν αμαρ(τίαις) (*Euchologium Magnum*, p. 292, 2); ^e(f. 84 ll. 1-17) a κύριε κύριε ἡ τῶν θλιβομένων παραμυθία usque ad νυν καὶ αἰ (*Euchologium Magnum*, pp. 292 l. 5 a.i. – 293, 2); ^f(f. 84 l. 19-84^v l. 11) sub titulo (f. 84 l. 18) ευθέος το κονδάκη (sic), a μετα τῶν ἁγίων (sic) usque ad ποιοῦντες ὧδὴν τὸ ἀλλη(λούϊα) (*Euchologium Magnum*, pp. 265 l. 7 a.i. – 266, 2); ^g(f. 84^v ll. 12-19) a νοῦν ἐχῶς δυσωπῶ usque ad ἐψάλλομεν ὧδὴν (sic) τὸ ἀλλη(λούϊα) (*Euchologium*, Venetiis 1862, p. 455); ^h(ff. 84^v l. 20 – 85 l. 8) ab ἀναστάντες οὖν πάντες usque ad τοῦ βοᾶν συνεχῶς τὸ ἀλλη(λούϊα) (*Euchologium*, Venetiis 1862, p. 455); ⁱ(f. 85 ll. 9-18) ab <ὑπομι>νήσκω ὑμᾶς usque ad εἰπεῖν τῶν (sic) ψαλμὸν τὸ ἀλλη(λούϊα) (*Triodion*, Romae 1738, p. χωγ'; *Euchologium*, Venetiis 1862, p. 457); ^j(f. 85 l. 19 – 85^v l. 7) a νεανίδες τοῦ λόγου ἀκούσατε usque ad οπου ἐστὶν τὸ ἀλλη(λούϊα) (*Triodion*, Romae 1738, p. χνδ'); ^k(f. 85^v ll. 8-15) a παναγία παρθένε usque ad παναμωμιταί (*Euchologium*, Venetiis 1862, p. 459; textus codicis nostri

ab editione in fine discrepat); ^a(f. 85^v ll. 17-21) sub titulo (f. 85^v l. 16) εὐθεως το πεντεκοσταρι(ον) α παισμάτων ἄφεσιν usque ad ἰλεούμενος λυταίς (*Horologium Cryptense*, Romae 1677, p. 53).

MAT. Folia in ora superiore maculata, in oris superiore, externa et inferiore abscisa cum aliquo damno scripturae in ultima linea f. 82. Ff. 82-83 hic et illic perterebrata et resecta, ff. 84-85 in ora interna resecta cum aliquo damno scripturae.

FASC. Folia hodie binionem efficere videntur.

CHART. SIGNA. Manus cum litteris S et R (v. oram externam f. 82; simile signum sed non idem apud Briquet n. 10770: Perpignan 1564).

SCHEMA. Nullum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 149.155 × 67.108 plerumque.

SCRIPT. Scriba unus totum textum aliquot cum erroribus exaravit. Valde probabiliter de eadem manu agitur, quae partem XIX codicis nostri exaravit (v. praesertim formam nexus εν, f. 75 l. 6 et f. 83 l. 8). Qua de causa conici fortasse potest, partes XIX et XX principio in uno eodemque codice liturgico comprehensas esse (quod etiam officinarum chartariorum signa et genus ornatus confirmare videntur).

ORN. Litterae initiales accurate exornatae, etiamsi sobrius quam in parte XIX.

XXI (ff. 86-87^v) Saec. XVI, chartac., mm. 175.176 × 121, ff. 2, ll. 17.

Liturgica quaedam.

¹(f. 86^{r-v}) Hymni plerumque, ut videtur, inediti: ^a(f. 86 ll. 1-3) inc. Χριστὸς ἐγγίγεται νεκροὶ ἐξέλθαι (sic) ἐκ τῶν μνημάτων βοῶντες (non exstat apud H. Follieri, *Initia hymnorum Ecclesiae Graecae* V, 1 [Studi e Testi 215] Città del Vaticano 1966, p. 104; hymnus in initio tantum consentiens, scil. Χριστὸς ἐγγίγεται, apud *Pentecostarium*, Romae 1738, I p. τξδ'); ^b(f. 86 ll. 4-6) inc. ὡρὰ ἀνάρχ(ον) υἱὸν σὺν ἀναρχῷ καὶ πνευμά θείον (sic) (non exstat apud Follieri, op. l. V, 1 p. 139); ^c(f. 86 ll. 7-10) inc. τὸ χαίρει (sic) κράζει σοι (*Pentecostarium*, Romae 1738, II p. ξε'); ^d(f. 86 ll. 11-15) inc. ὅτι ἐποίησε σοι μεγαλεία (sic) ὁ δυνατός (*Paracletice*, Romae 1885, p. 400; S. Eustratiades, *Hirmologium*, Chennevières-sur-Marne 1932, p. 137); ^e(f. 86 l. 16 – 86^v l. 2) inc. ὡδελφοὶ (sic) καὶ φίλοι καὶ γνωστοὶ (sic) καὶ ἄγνωστοι ὑμνηθέντες (neque sub ἀδελφοὶ, neque sub οἱ ἀδελφοὶ neque sub ὧ ἀδελφοὶ apud Follieri exstat, op. l. I [Studi e Testi 211] Città del Vaticano 1960, p. 38, III [Studi e Testi 213] Città del Vaticano 1962, p. 40, V, 1 [Studi e Testi 215] Città del Vaticano 1966, p. 124; hymnus in initio tantum consentiens, nempe ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, apud *Euchologium Magnum*, Romae 1878, p. 308 l. 2 a.i.); ^f(f. 86^v ll. 4-8) inc. τα χερουβὶμ δοξαζει καὶ ἀνυμνήσε (sic) τα σεραφῖμ (hymnus in initio tantum consentiens apud Follieri IV [Studi e Testi 214] Città del Vaticano 1963, p. 36); ^g(f. 86^v ll. 9-13) inc. ἰδοὺ σε πάσαι κόρη γενεαὶ τὸ θαῦμα (sic) ἐν σοὶ τῆς θείας ἐπιλάμψεως ἀγνή (hymnus in initio tantum satis

consentiens, nempe ἰδοὺ πάσαι γενεαί, apud *Pentecostarium*, Romae 1738, II p. ογ'). ²(ff. 86^v-88) (Prex in mulierem sive monacham defunctam), inc. δεσπότα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ (sic) τη σοφία κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴ εἰκὼν σου τημίσας (sic) αὐτὸν καὶ θέμενος αὐτῷ πνωήν (sic) ζωῆς des. καὶ σὺ (sic) τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν τὸ (sic) πατρι καὶ τῷ υἱῷ (eadem prex in parte XIX codicis nostri, f. 74; partim tantum similis textus apud A. Dmitrievskij, *Opisanie liturgičeskich rukopisei*. . . II, *Εὐχολόγια*, Kiev 1901, p. 111).

MAT. Folia bene servata. Orae internae partim resectae.

FASC. 1 bifolium, in margine inferiore f. 86 nota ζ' sinistrorsum scripta signatum.

CHART. SIGNA. Prout videre potui, nullum signum perspicitur.

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 106.116 × 71.78 ca.

SCRIPT. Una eademque manus folia multis cum erroribus orthographicis exaravit.

ORN. Litterae initiales hymnorum rubro colore accurate exornatae. Titulus precis quoque (v. f. 86^v) rubro exaratus.

XXII (ff. 88-89^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 209 × 151.153, ff. 2, ll. 24-26.

(f. 88^{r-v}) Tabula codicis collectionem iuris canonici Graecorum continentis, scil. canonum Apostolorum, conciliorum, SS. Patrum. Primum caput (f. 88 l. 3) est τῶν μὲν ἁγίων ἀποστόλων κανόν(ες) (sic) πε' (v.e.g. I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* I, Romae 1864, pp. 8-36; F. X. Funk, *Didascalia et Constitutiones Apostolorum* I, Paderbornae 1906, pp. 564-572); ultimum caput (f. 88^v ll. 23-24) est νόμος ἐκτεθεὶς παρὰ Σισιννίου πατριάρχ(ου) Κωνστα(ντινου)πόλ(εως) περὶ τῶν τὰς ἐξαδέλφας λαμβανόντων (agitur valde probabiliter de summario tomi synodici diei 21 februarii anni 997, v. V. Grumel, *Les regestes des actes du Patriarchat de Constantinople*, I, 2, 1946, n. 804, p. 233). F. 89^{r-v} vacuum.

MAT. Folia bene servata, etiamsi in oris internis resecta.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Angelus circulo inclusus cum desuper stella sex radiorum; «contremarque» non perspicitur (cf. Briquet n. 652, ubi tamen «contremarque» quoque exstat: Salo 1576).

SCHEMA. Nullum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 150.159 × 115.

ORN. Titulus rubro exaratus. Supra titulum crucula rubra.

XXIII (f. 90^{r-v}) Saec. XIII, chartac. or., nunc mm. 243 × 163, f. 1, ll. 19-23.

(f. 90^{r-v}) (Synopsis Basilicorum, liber A, cc. XXXIX-XLII) ab εἰς ἀποκατάστασιν αὐτῶ usque ad ὀφείλει δὲ διδόναι (ed. C. E. Zachariae a Lingenthal, *Ius Graeco-Romanum* V, Lipsiae 1869, pp. 68,14-70,32).

MAT. Folium valde rescissum et perterebratum; qua de causa anno 1968 omnino reffectum est.
SCHEMA. Nullum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 183 × 142.145.

XXIV (ff. 91-92^v) Saec. XIV a.m. vel c.m., chartac., nunc. mm. 260 × 167, ff. 2, ll. 2-15.

(ff. 91-92^v) <Basilicorum liber III, tit. I, cc. η' – θ'> α δηλαδή τῆς ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένης παρατηρήσεως usque ad ἡ ἄλλων πραγμάτων ἐπίσκοπος χειροτονῆται (ed. G. E. Heimbach, *Basilicorum libri LX*, I, Lipsiae 1833, pp. 93,34-94,20; H. J. Scheltema – N. van der Wal, *Basilicorum libri LX*, Series A, vol. I, Groningen 1955, pp. 83,22-84,22). In marginibus scholia uberrima, quae neque apud Heimbach, op. l., neque apud Scheltema – van der Wal, *Basilicorum libri LX*, Series B, vol. I, Groningen 1953, exstant. Primi scholii (f. 91) prima verba quae legi possunt sunt ψηφίσματι γινέσθω εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπίσκοπος; cuius scholii ultimum verbum est διατάξων (quae praecedunt legi nequeunt). Ultimum scholion (f. 92^v) inc. ἀμαρτία πρὸς θάνατον ἐστὶν ὅταν τινὲς ἀμαρτήσαντες ἀδιόρθωτοι μένωσιν; quo in scholio ultima verba quae legi possunt sunt χρήμασιν. . . <μονα>χὸς ἀφορίζεται>.

MAT. Folia valde lacerata praesertim in oris superiore et inferiore (magno cum damno textus et Basilicorum et scholiorum) anno 1968 refecta sunt.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. (F. 91) fructus (Briquet n. 7417: Sienne 1347).

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Textus mensurae in unoquoque foliorum diversae.

ORN. Litterae initiales nonnullae textus et verba nonnulla scholiorum rubro exarata.

XXV (ff. 93-99^v) Saec. XV c.m., chartac., mm. 215.216 × 144.148, ff. 7, ll. 28.

(ff. 93-99^v) Iohannis Argyropuli epistulae tres: ^a(ff. 93-97) epistula ad Georgium Trapezuntium, sub eodem titulo qui in editione S. P. Lampros, *Ἀργυροπόλεια*, Athenis 1910, p. 68 impressus est (ed. S. P. Lampros, op. l. pp. 68-75); f. 97^v vacuum; ^b(f. 98) ad eundem (op. l. p. 76); ^c(ff. 98-99^v) ad eundem, ab initio ἐδεξάμην σου, Γεώργιε, καὶ ταύτην τὴν μακρὰν ἀδολεσχίαν usque ad παραστήσαι ἀγροικίαν, ὥς ἐκ τῆς ἀρχῆς δῆλον (op. l. pp. 77-86,6). Scholia ad hanc epistulam pertinentia in marginibus scripta (primum, f. 98, inc. τὸ τῆς ἀδολεσχίας ὄνομα, ultimum, f. 99^v, des. ἐστὶ δὲ ἀντὶ τοῦ ὧ βέλτιστε) in apparatu editionis supra laudatae inveniri possunt.

MAT. Folia bene servata. Orae internae ff. 93-94^v reffectae, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. 1 quaternio, in quo ultimum folium excidit (scil. post f. 99^v). In angulo superiore externo primi folii (scil. f. 93) nota ιη' perspicitur.

CHART. SIGNA. (F. 95) fructus (similis apud Briquet n. 7425: Naples 1450).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 160.164 × 97.102 ca.

ANNOT. In margine superiore f. 93, dextrorsum, manu saec. XVI: *Ioh(ann)is Argyropuli*.

XXVI (ff. 100-107^v) Saec. XIV p.m., chartac. or., mm. 236 × 160.161, ff. 8, ll. 31.

(ff. 100-107^v) <Constantini Manassis Compendium chronicum> a v. 2377 τὴν κεφαλὴν ἀφείλετο πᾶσαν ὁρμὴν προφθάσας usque ad v. 2863, ubi ultima verba tantum legi possunt, scil. ἀνθρώπων φρένας (P. G. 127, 309 A 12 - 327 B 8; I. Bekker, *Constantini Manassis Breviarium historiae metricum* [Corpus scriptorum historiae Byzantinae] Bonnae 1837, pp. 103-124).

MAT. Folia hic et illic perterebrata et praesertim in oris superiore et inferiore valde lacerata; qua de causa anno 1968 refecta sunt. In parte inferiore foliorum praesertim scriptura ob madorem evanuit.

FASC. 1 quaternio.

SCHEMA. Lake I 2d, Leroy P 2 20Cl (v.e.g. ff. 102, 103, 106). Spatium scriptum: mm. 172 × 70.90.

ORN. Tituli et litterae initiales uniuscuiusque versuum rubro exarata.

XXVII (ff. 108-111^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 245.246 × 166.172, ff. 4, ll. 22.

(ff. 108-111^v) E <Zosimi Historiae novae libro B> fragmenta duo: ^a(ff. 108 l. 1 – 111 l. 19) ab ἐκ τοῦ τὸν μακρότατον ἀνθρώπου βίον usque ad τὸν Συμβύλης (sic) χρησμόν (ed. L. Mendelssohn, *Zosimi comitis et exadvocati fisci Historia nova*, Lipsiae 1887, pp. 54,11-61,15; F. Paschoud, *Zosime Histoire nouvelle* I, Paris 1971 [Les belles Lettres] pp. 70,1-76,14); ^b(f. 111 l. 19 – 111^v) ab εἰ τοίνυν usque ad ἀπὸ γὰρ τῆς Χίλωνος (edd. ll. pp. 64,15-65,5; p. 79,1-9). In margine externo f. 111 scriptum est scholion, ἐντεῦθεν οἱ στίχοι τῆς Συβήλης.

MAT. Folia bene servata. Ora interna f. 108 refecta.

FASC. 1 binio.

CHART. SIGNA. (Ff. 109, 110) bina tela cum stella sex radiorum (Canart, op. infra l. [sub SCRIPT.] n. 30, pp. 223, 281; Briquet n. 6291: Rome 1561-62).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 155.158 × 96.103 ca.

SCRIPT. Folia <E. Provataris> exaravit (de quo v. partem VIII enarrationis codicis Vat. gr. 2644, sub SCRIPT.). Idem textus ab E. Provataris exaratus exstat in codice Vat. gr. 2351 ff. 25 l. 1-25^v l. 5, 28 ll. 15-22 (qui codex una cum codice Vat. gr. 1206 ff. 51-111^v Zosimi textum continet ab E. Provataris rogatu M.A. Mureti e codice Vat. gr. 156 saec. X-XII descriptum, cf. P. Canart, *Les manuscrits copiés par E. Provataris, Mélanges E. Tisserant* VI [Studi e Testi 236] Bibl. Vat. 1964, p. 253 n. 183 nec non F. Paschoud, op. l. p. LXXXI). E. Provataris igitur textum Zosimi libri II (70,1-76,14; 79,1-9 Paschoud) ad notitiam de ludis saecularibus pertinentem bis exaravit. Conici fortasse potest, folia nostra pro versione latina Zosimi notitiae de ludis saecularibus ab Honorio Panvinio anno 1558 edita adhibita esse (cf. Paschoud, op. l. pp. LXXX-LXXXI).

ANNOT. In margine inferiore f. 108, dextrorsum, manu saec. XVII, ut vid.: *Fragmentum Historiae Rom.*

POSS. In ora inferiore f. 108: sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

XXVIII (ff. 112-113^v) Saec. XVI a.m., chartac., mm. 220 × 153.155, ff. 2, ll. 21-22.

(f. 112^{r-v}) Tabula codicis cuiusdam ad ius canonicum graecum fortasse pertinentis (πίναξ τῆς παρούσης βίβλου). Primum caput (f. 112) est ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὁροθεσιῶν τῶν ἀγιοτάτων πατριαρχῶν καὶ συναριθμήσις τῶν ἀποστολικῶν θρόνων (de quo argumento v. nunc J. Darrouzès, *Notitiae episcopatum ecclesiae Constantinopolitanae* [Géographie ecclésiastique de l'empire Byzantin I] Paris 1981); ultimum (f. 112^v) est ἐπιστολὴ Ἰνοκентίου πάππα Ῥώμης πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον περὶ τῆς ἐξορίας τοῦ ἀγ(ίου) Ἰω(άννου) τοῦ Χρυσοστόμου, ὅτε καὶ τέλει τοῦ βίου ὁ ἄγ(ιος) ἐχρήσατο μὴ καταλαβὼν τὴν ἐξορίαν ἀλλὰ διδασχθέντος τοῦ πάππα τὰ κατ' ἐκεῖνον διὰ ἱερέως τινὸς καὶ διακόνου τῶν δουλευσάντων τῷ ἀγ(ίῳ) μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς (agitur valde probabiliter de epistula in P. L. 20,630-632 impressa). F. 113^{r-v} vacuum praeter brevissimam probationem calami nullius pretii in f. 113^v.

MAT. Folia satis bene servata, etiamsi paulum umore maculata. Ora interna f. 112 resecta. F. 113 tineis paulum perterebratum.

FASC. 1 bifolium fortasse arte factum.

CHART. SIGNA. (F. 112) littera S (similis apud Briquet n. 9065: Bergame 1525).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 165 × 105.120 ca.

POSS. In margine inferiore f. 112^v, altera manu: Γεωργίου κόμητος τοῦ Κορινθίου κτῆαρ ἦν, εὐτε τὰδ ἐγάφετο. De Georgio comite Corinthi eiusque libris v. D. Pingree, *The Library of George, Count of Corinth in Studia codicologica ... herausgeg. von K. Treu* [Texte v. Unters. 124] Berlin 1977, pp. 351-362*.

XXIX (ff. 114-117^v) Saec. XIV p.m. et XX, chartac., mm. 219.221 × 145.147, ff. 4 (ff. 116-117 nostris fere temporibus addita), ll. 28-32.

(ff. 114-115^v) (Provocatio patriarchae Antiocheni ad patriarcham Constantinopolitanum de iuribus supra ecclesiam et monasterium τῶν Ὁδηγῶν inter annos 1306 et 1315 composita) in initio et in fine mutila; inc. mut. πόθεν γὰρ ἐλάβομεν τοῦτο, δέσποτα ἡμῶν ἅγιε, ἐτέρων ἐκκλησίας ἐπιπηδᾶν καὶ ἐν ταύταις τὰ τῶν ἐκκλησιῶν (sic) ἐνεργεῖν ἐπισκόπων, des. mut. εἰ δὴ καὶ χριστὰ (sic) συμβουλευῶσαι θελήσει τοὺς ὑπ' ἐμὲ καὶ τῇ μονῇ συνεργῇ. . . (non exstat apud F. Miklosich - I. Müller, *Acta et diplomata monasteriorum et ecclesiarum Orientis*, I-

* Gratias maximas ago v.d. D. Michailidis qui me ad hanc dissertationem remisit.

III, Vindobonae 1871-1890)*. Ff. 116-117^v multas annotationes (Iohannis Mercati) continent ad hanc provocationem pertinentes.

MAT. Folia satis bene servata.

FASC. 1 bifolium, cui (Iohannes Mercati) ff. 116-117 addidit.

CHART. SIGNA. (Ff. 114, 115) lilium cum cruce (simile sed non idem apud Briquet, n. 6738: Troyes 1375).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: (f. 114) mm. 202 × 138, (f. 114^v) mm. 210 × 131, (f. 115) mm. 201 × 130, (f. 115^v) mm. 208 × 132.

SCRIPT. Manus duae distingui possunt: prior, cuius forma compendii en propria est, ff. 114^{r-v}, 115 l. 27-115^v exaravit, altera autem f. 115 ll. 1-26.

ANNOT. In margine superiore f. 115, dextrorsum, manu ut vid. saec. XVI: *De iuribus P Cni in monasterio S. Pauli*. De ff. 116-117^v v. supra, in altera parte descriptionis.

XXX (ff. 118-119^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 227.229 × 156.158, ff. 2, ll. 20.

(f. 118) Notitia de S. Barnaba apostolo, sub titulo μνήμη τοῦ ἀγίου Βαρνάβα, ἐνὸς τῶν ὁ, inc. Βαρνάβας ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος ὑπῆρχεν ἐκ τῆς μεγάλης νήσου Κύπρου πιστεύσας δὲ τῷ Χριστῷ καὶ τοῖς ἐβδομήκοντα συναριθμηθεὶς ἀποστόλοις des. εὐχαρίστησαν τῷ θεῷ, τῷ οὕτως οἰκονομήσαντι (neque apud BHC³, neque apud eius Supplementum, Auctarium et Novum Auctarium, neque apud T. Schermann, *Prophetarum vitae fabulosae Indices apostolorum discipulorumque Domini Dorotheo, Epiphanio, Hippolyto aliisque vindicata*, Lipsiae 1907 [Teubneriana], neque apud H. Delehay, *Synaxarium ecclesiae Constantinopolitanae*, Bruxellis 1902, pp. 175, 181, 743, 782 exstat; discrepat praeterea et a brevi textu eiusdem generis apud A. Albani impresso, *Menologium Graecorum iussu Basilii imperatoris graece olim editum*, III, Urbini 1727, pp. 130-131 et a textu apud B. Latyšev, *Menologii anonymi byzantini saeculi X quae supersunt* II, Petropoli 1912, pp. 36-40). Ff. 118^v-119^v vacua praeter brevem annotationem in f. 119^v de qua v. infra, sub ANNOT.

MAT. Folia bene servata.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Avis cum trimontio, circulo inclusa (similis apud Briquet, 12250: Rome 1572).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 176 × 100.

ANNOT. In margine sup. f. 118, manu saec. XIX: *De S. Barnaba Apostolo*; in f. 119^v, manu saec. XVI p.m.: *Scriptusi* (sic) *greci*.

XXXI (ff. 120-121^v) Saec. XV-XVI, chartac., mm. 229 × 158, ff. 2, ll. 19 (f. 121^v), 28 (ff. 120, 121), 29 (f. 120^v).

(ff. 120-121^v) (Libanii declamatio XXXIII) in initio et in fine mutila, scil. a

* Gratias maximas ago v.d. P. Schreiner qui hoc scriptum pro me inspexit.

σῆτον αἰρουμένη (sic) usque ad τὴν οἰκίαν ἐκείνου (ed. R. Foerster, *Libanii opera* VII Lipsiae 1913 [Teubneriana] pp. 84,6-100,7).

MAT. Folia bene servata sed velata. Ora interna f. 120 resecta.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. (F. 121) agnus paschalis circulo inclusus (Briquet n. 48: Florence 1498). Signum antequam folia velata sunt melius perspiciebatur. Hodie circulus tantum paene discernitur.

SCHEMA. Leroy U 10/lm. Spatium scriptum: mm. 167.168 × 118.

SCRIPT. Scribae littera ε sinistrorsum inclinata et forma litterae φ propriae sunt.

XXXII (f. 122^{rv}) Saec. XIV, chartac., mm. 149 × 110, f. 1, ll. 16.

(f. 122^{rv}) Fragmentum textus grammaticalis cuiusdam, ut vid.: disputatur de spiritibus in initio verborum (citantur verba nonnulla quae cum αἰ, η et ι incipiunt). Inc. ἅπαντα δὲ τὰ ἄρθρα αἰ ἐκκλησίαι, αἵτινες, αἰ φύσεις, αἰ δυνάμεις, αἰ ὑποστάσεις, αἰ ἀπλαῖ (sic), αἰ λέξεις, αἰ σοφαί des. τὸ βῆμα τὸ φρικτόν σου ἵσταται δὲ ἀπόστολοι σὺν μάρτυσι προφηταί. Neque de lexico de spiritibus a L.C. Valckenaer edito (*Ammonius De differentia adfinium vocabulorum* Lipsiae 1822, pp. 188-215) neque de Manuelis Chrysolorae opusculo de spiritibus in ff. 37-44 codicis Vat. gr. 1862 neque de excerpto in ff. 44^v-45^v eiusdem codicis servato agitur (cf. Canart, *Codices Vaticani graeci* ... p. 377).

MAT. Ora interna folii resecta. Angulus inferior externus abscisus.

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 109 × 70.78.

SCRIPT. Scriptura, quae forma turgida litterarum ε, θ, ο, ζ, υ et diphthongi ευ distinguitur, ad stilum ab H. Hunger «Fettaugen-Mode» nuncupatum proxime accedit (v. infra, enarrationem codicis Vat. gr. 2658, sub SCRIPT.).

XXXIII (ff. 123-124^v) Saec. XV-XVI, chartac., mm. 240 × 168.172, ff. 2, ll. 24.

(ff. 123-124^v) (Ammonii De differentia affinium vocabulorum): f. 123 inc. γείτονα γείτων (ed. L. C. Valckenaer, Lipsiae 1822, p. 64, 1; K. Nickau, *Ammonii qui dicitur liber De adfinium vocabulorum differentia*, Lipsiae 1966 [Teubneriana] p. 55,11), f. 123^v des. διήγομεν ἡσυχία. ἀρχὴ τοῦ θ' στοιχείου (edd. ll. p. 67, 14, p. 58, 15); f. 124 inc. κωμῶδός καὶ τραγικός (edd. ll. p. 85, 11, p. 75, 15), f. 124^v des. λίβανος μὲν γὰρ (edd. ll. p. 88, 7, p. 79, 5). Vir doctus S. Voicu recte censet, folia nostra textui Ammonii iungenda esse, qui in codice Vat. gr. 1898 asservetur (agitur de eius parte XI [ff. 137-142^v], cf. P. Canart, *Codices Vaticani graeci* ... p. 563). Non solum enim scriba ff. 137-142^v huius codicis et foliorum nostrorum idem est, verum etiam f. 123 codicis nostri principio ante f. 137, f. 124 autem post f. 142^v codicis Vat. gr. 1898 collocatum erat: textus

f. 123^v codicis nostri des. ἡσυχία, f. 137 codicis Vat. gr. 1898 inc. θαλαμάς (Nickau, ed. l. p. 58, 15-16); f. 142^v codicis Vat. gr. 1898 des. βεβλαμμένος λέγεται, f. 124 codicis nostri inc. κωμῶδός (Nickau, ed. l. p. 74, 15-16). Praeterea chartae signum f. 124 codicis nostri signo codicis Vat. gr. 1898 omnino respondet (cf. Canart, op. l. p. 563).

MAT. Orae internae utriusque folii resectae. Ora externa f. 124^{rv} resecta et umore maculata, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. Duo folia nunc bifolium arte factum efficiunt; sed in codice primigenio alterum ab altero separatum esse ex eo patet, quod inter ff. 123^v et 124 magna textus lacuna observatur (cf. supra, alteram descriptionis partem). F. 123 in ora inferiore media notam γ' perhibet, quod ostendit, id in codice primigenio primum folium fasciculi γ' fuisse.

CHART. SIGNA. Duo observantur: ¹(f. 123) lilium (simile apud Briquet n. 6894: Lucques 1499); ²(f. 124) aquila (Briquet n. 89: Florence 1501, Pise 1513).

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 144.150 × 80.84.

SCRIPT. Scribae, qui scriptura satis minuta utitur, formae compendiorum εν et τρ propriae sunt (v.e.g. f. 123^v l. 10, f. 124 ll. 1, 23). Agitur de (Aristibulo Apostolide) (cf. Canart, op. l. p. 563 sub SCRIPT.). De hoc librario v. E. Gamillscheg-D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten* 800-1600, 1 A, Wien 1981, p. 41, 2 A, Wien 1989, p. 38 (in quo opere fusior bibliographia inveniri potest).

ORN. Tituli et litterae initiales rubro exarata.

ANNOT. In ora superiore f. 123, manu saec. XV-XVI: *Ammonio Herodiano*; ibidem, manu saec. XVI: *quaedam verba de adf(inibus) s(e)ntenti(is) puto esse Ammonii*.

XXXIV (ff. 125-140^v) Saec. XVII p.m. (fortasse temporis spatio inter annum 1660 et annum 1669 comprehenso exarata, v. infra sub SCRIPT.), chartac., mm. 268 × 193 (ff. 125, 140), 265 × 190.192 (ff. 126-139), ff. 16, ll. 24 plerumque (f. 139 ll. 7).

(ff. 126-139) (Ex Iohannis Lydi operis De mensibus libris I-III excerpta varia), praefixo (f. 126 ll. 1-7) fragmento de natura tonitrus et fulminis (inc. βροντὴ γίνεται des. ἀστραπὴ λέγεται ἐκ τῶν Ἰωάννου τοῦ Φιλαδελφέως) ut in codice Vat. Barb. gr. 194 (olim 277 et II 15) f. 1 ll. 1-6 (ed. R. Wuensch, *Ioannis Laurentii Lydi Liber de mensibus* Lipsiae 1898 [Teubneriana] pp. 183,20-184,3; verba ἐκ τῶν Ἰωάννου τοῦ Φιλαδελφέως quae in fine excerpti etiam in codice Vat. Barb. gr. 194 exstant in apparatu editionis inveniuntur, p. 183): ^a(f. 126 l. 8 – 126^v l. 18) ὀρθῶς ἄρα – συνεμάχουν αὐτῷ (Wuensch, op. l. pp. 1,1-2,23); ^b(f. 126^v ll. 19-20) Εὐριπὸς – διαυλοδρομίας (op. l. p. 5,1-2); ^c(f. 126^v ll. 21-22) πάντων γὰρ – ταύτης ἐστίν (op. l. p. 5,5-7); ^d(ff. 126^v l. 23 – 128^v l. 19) πλεῦσας ἐκεῖθεν – πρόσελθε σημαίνει (op. l. pp. 7,16-12,23); ^e(f. 128^v ll. 20-24) τὰ τῶν ἄλλων – σκρίβας (op. l. pp. 13,18-14,10): textus desideratur ut in codice Barberiniano ab ἔστι δὲ usque ad καλοῦσιν (op. l. p. 14,3-9; v. in codice nostro f. 128^v l. 23, in codice autem Barberiniano f. 3 l. 17); ^f(f. 129 l. 1) Πτολεμαῖος

ἐφεῦρε τὴν χάρτην ut in codice Barberiniano f. 3 l. 19 (cf. etiam op. l. p. 14 app.); ^g(f. 129 l. 1 – 129^v l. 7) ἰστέον δὲ – οὐκ ἀπαθής ἐστι (op. l. pp. 14,21-16,10); ^h(ff. 129^v l. 9 – 130^v l. 24) ἡ φυσικὴ ἡμετέρα – ἐν δόξῃ ἐστὶ (op. l. pp. 18,11-24,15): nonnulla tamen desiderantur; ⁱ(f. 131 l. 1 – 131^v l. 20) τὴν τρίτην τῷ Ἀρει – τῷ τελείῳ (op. l. pp. 25,3-27,12): textus codicis nostri cum codice Barberiniano consentit (v. op. l. app. pp. 25-27); ^j(ff. 131^v l. 21 – 132^v l. 9) τὴν τε τετάρτην ἡμέραν – κυκλοφορικὴν οὐσίαν (op. l. pp. 28,17-31,1); ^k(ff. 132^v l. 10 – 134 l. 24) τὴν δὲ ἔκτην – πατρογενοῦς αἰῶνος (op. l. pp. 31,20-36,14); ^l(f. 134^v ll. 2-3) μῆνες – νέον ἔχειν (op. l. p. 38,2-4); ^m(f. 134^v ll. 3-21) κύκλος – μίαν ὠνόμασαν (op. l. pp. 38,17-39,15); ⁿ(ff. 134^v l. 21 – 135 l. 5) ἐτηρήθησαν – τετραετίαν (op. l. pp. 40,19-41,4); ^o(ff. 135 l. 6 – 136 l. 2) τοῦ γὰρ – ἡ γένεσις (op. l. pp. 41,14-43,14); ^p(ff. 136 l. 3 – 137^v l. 6) ὁ Νουμάς – μελαίνεταί (op. l. pp. 43,17-52,5): textus cum codice Barberiniano consentit (v. app. crit. p. 52); ^q(ff. 137^v l. 7 – 138^v l. 6) Ἀναξιμένης – ὁ χρόνος (op. l. pp. 53,6-55,23); ^r(f. 138^v ll. 7-15) ὅτι δὲ – σάρδας (op. l. p. 59,4-14); ^s(f. 138^v ll. 16-17) ἰνδκτίωνα μὲν – καλοῦσιν (op. l. p. 61,7-9); ^t(ff. 138^v l. 17 – 139 l. 7) ἐπινέμῃσιν – κηρύττοντες (op. l. p. 62,4-20). Ff. 125^v, 139^v-140^v vacua praeter annotationes in f. 125 de quibus v. infra, sub ANNOT. et NOT. ANT.

MAT. Folia bene servata. Ff. 125,139-140 tinea paulum perterebrata.

FASC. I septenio ff. 126-139^v complectens, bifolio ff. 125 et 140 efformato inclusus.

CHART. SIGNA. Duo observantur: ¹ff. 125, 140) aquila et trimontium circulo inclusa, cum «contremarque» duplici littera B efformata (idem signum, cum tamen «contremarque» F pro duplici littera B, apud Heawood n. 1255, anno 1588 posterius; littera B eadem est atque apud Heawood, n. 2870, London 1705); ²(e.g. ff. 130, 139) lilium cum littera G subposita (exemplum simile neque apud Heawood neque apud Zonghi neque apud Piccard invenitur).

SCHEMA. Leroy U 00/1. Spatium scriptum: mm. 230.232 × 139 ca.

SCRIPT. Ut (I. Mercati) (v. annotationem in f. 125) et P. Canart agnoverunt, librarius est (Laurentius Portius), saec. XVII Alexandro VII Pont. M. Bibliothecae Vaticanae scriptor graecus (de eo v. praesertim J. Bignami Odier, *La Bibliothèque Vaticane de Sixte IV à Pie VI* [Studi e Testi 212] Città del Vaticano 1973, pp. 112, 145, 154 n. 88). Folia nostra valde probabiliter Laurentius Portius iussu Leonis Allatii exaravit, Bibliothecae Vaticanae annis 1660-1669 custodis (v. J. Bignami Odier, op. l. pp. 129, 331, 333). Quod si verum est, folia nostra illud exemplar Allatianum sunt a R. Wuensch frustra in Bibliothecis Romanis quaesitum (i.e. in Collegio Graeco, in Vallicelliana, in Barberiniana, cf. Wuensch, op. l. p. LXII) e quo Caetanus Marini (Bibliothecae Vaticanae ab anno 1800 usque ad annum 1808 custos, v. Bignami Odier, op. l. pp. 186-187, 200, 339) apographon descripsit, quod Nicolao Schowio perlegendum dedit (v. Wuensch, op. l. pp. LIX-LX, LXII). Quod exemplar Allatianum (scil. valde probabiliter ff. 126-139^v codicis nostri) e codice Vat. Barber. gr. nunc 194, olim 277 descriptum est: non solum enim excerptum de natura tonitrus et fulminis in inito praebet ut codex Barberinianus, verum etiam semper cum hoc libro consentit (v. e.g. supra in altera parte descriptionis, sub litteris e, f, i, r). Et apographon Marini et eius anti-

graphon exemplar Allatianum a codice Vat. Barber. gr. 194 (olim 277) originem repetere Wuensch quoque animadvertit (op. l. pp. LXII, LXVII).

ANNOT. In f. 125 (I. Mercati) haec plumbo adnotavit: *I. Lydus. Fort. exemplum Schowio perlegendum datum a G. Marini. Mano di Porzio. Frustra quaesivit R. Wunsch* (p. LXVII) (sic; re vera agitur de p. LXII apud Wuensch, op. l.). Quae quidem partim tantum vera sunt: Caetanus Marini enim non exemplar Allatianum, sed eius apographon a semet ipso factum Nicolao Schowio perlegendum dedit (v. supra, sub SCRIPT.).

POSS. (Leo Allatius) (v. supra, sub SCRIPT.).

NOT. ANT. In f. 125, manu fortasse ipsius Laurentii Portii: *I.*

BIBL. R. Wuensch, *Ioannis Laurentii Lydi Liber de mensibus* Lipsiae 1898 [Teubneriana] pp. LIX-LX, LXII, LXVII. Imago phototypica f. 126 apud Lilla, *Codices Vaticani graeci 2644-2647 I*, in *Miscellanea Bibl. Apost. Vatic.* I [Studi e Testi 329] Città del Vaticano 1987, p. 101.

XXXV (f. 141^v) Saec. XIV p.m., chartac., mm. 221 × 150, f. 1, ll. 29-35.

(f. 141^v) (Maximi Planudis Collectio e diversis libris excerpta (συναγωγή ἐκλεγεῖσα ἀπὸ διαφόρων βιβλίων)) ab ὅτι ἡ μικρὰ ἄρκτος usque ad ἐπὶ τοῦ Νείλου διπλασιάζειν δοκεῖ τὴν ut, e.g., in codicibus Vat. gr. 951 ff. 9 l. 3-10 l. 5 et Vat. Pal. gr. 141 f. 150 l. 4-150^v l. 22. De qua collectione v. C. Wendel, *Paulys Real-Encyclopädie* XX, 2 coll. 2232-2236.

MAT. Folium bene servatum, etiamsi in ora interna refectum.

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 163 × 98.105.

CHART. SIGNA. Littera L (cf. Mošin n. 5303 ann. 1360/70).

ORN. Littera initialis O rubro exarata. In ora superiore f. 141 fasciola lineis sinuosis intextis rubris et punctis rubris efformata.

ANNOT. In margine sup. f. 141, altera manu recentiore: γεωγραφικά.

XXXVI (ff. 142-143^v + 144-145^v additicia) Saec. XVI a.m. (ff. 142-143^v), XVII-XVIII (ff. 144-145^v), chartac., mm. 206 × 143 (ff. 142-143), 272.273 × 201 (ff. 144-145), ff. 4 (quorum ff. 144-145 additicia), ll. 5 (f. 143), 8 (f. 142^v), 11 (f. 142).

(ff. 142-143) (Leonis imperatoris oracula tria) figuris instructa: ^a(f. 142) (oraculum VI) (P. G. 107,1133 B); ^b(f. 142^v) (oraculum VII) (P. G. 107,1133 C - 1136 A); ^c(f. 143) (oraculum XVI) (P. G. 107,1140 C). F. 143^v vacuum. Ff. 144^v, 145^v annotationes continent Iohannis Pastritii, de quibus v. infra in tertia parte descriptionis, sub ANNOT.

MAT. Margines superiores, externi et inferiores ff. 142-143 abscisi, cum aliquo damno scripturae. Orae externa et inferior f. 142^v refectae.

FASC. Folia 142-143^v, 144-145^v bifolia duo efficiunt.

CHART. SIGNA. ¹(ff. 142-143) galerus praelaticius cum cruce (Briquet n. 3410: Trévise 1515, Vicence 1516); ²(f. 144) avis supra trimontium, circulo inclusa quem littera P supereminet (Heawood n. 162, Rome 1685, ubi tamen litterae MT observantur).

SCRIPT. Scribae ff. 142-143 formae compendiorum εξ et ευ nec non litterae ω propriae sunt. ORN. Ff. 142^{r-v} et 143 figuras praebent. In f. 142, vultus duarum mulierum et imago bovis, flavo colore depicta (eadem figurae in P. G. 107, 1154 sub num. 6, simillimae in codice Marc. gr. VII,3 f. 2^v apud A. Rigo, *Oracula Leonis* [Helios 2 – Centro Veneto Studi e Ricerche sulle civiltà orientali Venezia] Padova 1988, in parte versa secundae tabulae post p. 74); in f. 142^v ursa cum tribus catulis, nigro et rubro pigmento depicta (similis sed non eadem figura in codice Oxon. Barocc. 170 f. 10^v apud Rigo, op. l. tab. 6 p. 28); in f. 143 imagines duorum hominum, episcopi scil. et purpurati, rubro, rubro pallidior, flavo, viridi et nigro colore depictae. Imago phototypica f. 143 exstat apud Lilla in *Miscellanea Bibliothecae Vaticanae* I [Studi e Testi 339] Città del Vaticano 1987, p. 104.

ANNOT. Ut ex annotatione f. 145^v elicitur (*del Gio: Pastrizi lettore di Propaganda*) Iohannes Pastritijs, Bibliothecae Vaticanae inde ab anno 1694 scriptor hebraicus (v. J. Bignami Odier, *La Bibliothèque Vaticane...* pp. 144, 158, 170 n. 12, 301-302, nec non T. Mrkonjić, *Il teologo Ivan Paštrić (Giovanni Pastrizio) (1636-1708)* Roma 1989, pp. 59-60), in f. 144^{r-v} annotationes ad haec oracula pertinentes nec non eorum versionem latinam addidit; quae omnia hic transcribere nobis visum est. F. 144: *Leonis imperatoris oracula. Unde crasse erravit quicumque haec subiecta scripsit. Le due carte con figure colorite e con parole Greche sono state staccate da un libro e si vede che sono dai numeri 392 e 397. Le figure credo che siano simboli proprii della Chimica o Alchimia o (sic) altro e benche (sic) le parole dichino qualche cosa e siano concepite in verso Iambo contengano (sic) tuttavia misteri che i professori soli o meglio dire dire gl'Inventori sapranno ben conoscere. Mi capitano due anni sono certi versi Iambi greci con figure di serpi ma dai chimici nulla si potè cavare. Spiegherò soltanto quello che si puo (sic) leggere perche (sic) qualche parola e (sic) stata tagliata dal legatore. P. 392 faccia p^a sectio. Vacca vero quintum, et finis educantis ursae figura ostendit locum et modum. η βοῦς δὲ πέμπτον (sic!) correggo così il πέμπτον che divorrebbe (sic) spropositatamente coquens in neutro ed aggiungo dove sono i punti sotto τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον. Et temperabis temperans carissimos unde instrumenta Benignissimi finis. Solusque ex regum Gloria et reliquorum optime sceptrum ut habet enim prospera agens dominatum. Unde profectus qualis mihi visus amicus primas enim habet virtutum aliarum. F. 144^v: Faccia 2. Membrorum divisio. Alia quaedam ursa secunda educatrix catulorum et semper illa magis umbris descripta. Parelia vero ad alterutram partem iungis. Divisionem inferunt potestatis totius. Natura temporum motu exclamata in extremam enim describitur extreme. P. 397 faccia. Bonam vitam assecutus es ex ignominia ex veritate vero prospere agis magis alius (gen.) vero penitus lucraberis gratiam. Invidia perveniens enim praeiudicat nocu mentum (sic) non curabis sortitionis malae. F. 145 vacuum.*

POSS. Iohannes Pastritijs (v. annotationem in f. 145^v, supra transcriptam).

XXXVII (ff. 146-147^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 213 × 157.158, ff. 2, ll. 18.

(f. 146^{r-v}) <Aristotelis Rhetorica, liber B> α καὶ περὶ τοῦ ἐσομένου ἐκ τῶν αὐτῶν δῆλον usque ad καὶ μὴ ἐὰν (sic) Αἴγυπτον (1392 b 33-1393 a 32 Bekker). F. 147^{r-v} vacuum.

MAT. Folia bene servata. Ora interna f. 146 partim resecta.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Lilius circulo inclusum (Briquet n. 7106: Ferrare 1583; Lichačev n. 3638: Italie 1561).

SCHEMA. Leroy U 20/1. Spatium scriptum: mm. 135 × 91.

SCRIPT. Scriba <Camillus Venetus sive Zanettus> est, ut comparatio ostendit cum tabulis 1-4 apud Ae. Martini, *Chi era il copista Camillo Veneto? Atti della Reale Accademia di Archeologia, Lettere e Belle Arti Nuova Serie II*, Napoli 1913, pp. 269-277 et tab. 212 apud E. Gamillscheg – D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten I C*, Wien 1981: de forma μεν v. in codice nostro f. 146^v ll. 3, 13, Martini tab. 1 l. 8, tab. 2 l. 15, tab. 3 l. 4, *Repertorium* tab. 212 l. 20; de forma γαρ v. in codice nostro f. 146 l. 12, 146^v l. 13, Martini tab. 1 l. 7, tab. 2 l. 15, *Repertorium* tab. 212 ll. 10, 20; de forma επι v. in codice nostro f. 146 l. 2, Martini tab. 2 ll. 5, 8, *Repertorium* tab. 212 ll. 10, 11, 23; de forma περὶ v. in codice nostro f. 146^v l. 7, Martini tab. 4 l. 6. De Camillo Veneto praeter Martini, op. l., v. E. Gamillscheg – D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600 I A*, Wien 1981, pp. 119-120, 2 A, Wien 1989, p. 119, nec non descriptionem codicis Vat. gr. 2644, Pars XIV, SCRIPT.

XXXVIII (f. 148^{r-v}) Saec. XV a.m., chartac., mm. 218 × 150, f. 1, ll. 14.

(f. 148^{r-v}) <Hesiodi Opera et dies> ab ὃς δὲ κεμαρτυρήσιν (sic) ἐκὼν ἐπιόρκων ὁμόσας usque ad καὶ τ' ἐργαζόμενος (sic) πολὺ φίλτερ [. . . scil. vv. 282-309. Inter lineas et in marginibus scholia <Manuelis Moschopuli>, nigro atramento scripta: primum scholion supra lineam inc. ὃς δ' ἂν ἐν μαρτυρίαις (ed. Th. Gaisford, *Poetae minores Graeci II*, Lipsiae 1823, p. 194, 10); primum scholion in margine externo f. 148 est ἐπιόρκος ὁ τῶν ὀρκῶν καταφρονῶν ἐνορκος ὁ ἀντικείμενος τούτῳ (ed. Gaisford, op. l. p. 195, 29-30); ultimum scholion <Moschopuli> (f. 148^v marg. ext.) est ἄφενος ὁ ἀπὸ τῶν ὥρων πλοῦτος ἀφ' οὗ ἄφνειός ὁ πλούσιος τοῦτον τὸν πλοῦτον (ed. Gaisford, op. l. p. 207, 6-8). Scholia marginalia contra quae a <Iohanne Tzetze> originem repetunt fusco atramento exarata sunt: primum (f. 148 marg. ext.) inc. πρὸς μὲν πανάριστον. μετὰ τὴν πρὸς ἀδελφὸν νοουθεσίαν (ed. Gaisford, op. l. p. 201, 13); ultimum (f. 148^v marg. ext.) inc. ζῶει ζῶω ζῶεις des. Ἀττικοὶ δὲ ποιηταῖς (sic) ὑποτάσσει (cf. Gaisford, op. l. p. 205, 5-7).

MAT. Folium umore praesertim in marginibus maculatum. Ora interna resecta. Angulus inferior internus abscisus et resectus, cum aliquo damno scripturae.

CHART. SIGNA. Arcus cum telo (similis apud Briquet n. 794: Palerme 1437-44, Pise 1435, Naples 1437).

SCHEMA. Leroy 32 D1a (at linearum vestigia tantum perspiciuntur). Textus Hesiodi mensurae: mm. 142 × 80.88.

XXXIX (ff. 149-150^v) Saec. XIV c.m. vel p.m., chartac., mm. 226 × 150.151, ff. 2, ll. 21-22.

(ff. 149-150^v) Lectiones psalmorum pro nonnullis festis, scil. pro nativitate

Mariae Virginis, pro exaltatione S. Crucis, pro dominica τοῦ ἀντιπάσχα et pro assumptione Domini, sub titulo <ἐ>κλογῇ (sic) ψαλλόμενα (sic) εἰς δεσποτικὰς ἑορτας (sic) καὶ εἰς ἀρχαγγέλους εἰς ἀποστόλους εἰς ἱεράρχας εἰς ὁσίους εἰς μάρτυρας καὶ εἰς προφῆτας καὶ δικαίους. ^a(f. 149^{r-v}) Pro nativitate Mariae Virginis: citantur ps. 131, 1-6; 117, 20; 86, 3; 45, 6; 120, 7-8; 131, 11; 131, 17-18; 131, 13-14; 45, 5; 95, 6; 132, 3; 92, 5; 44, 18; 88, 53. ^b(f. 149^v) Pro exaltatione S. Crucis: citantur ps. 34, 1-3; 60, 4; 5, 13; 4, 7; 59, 6; 67, 19; 60, 6; 66, 3; 97, 3; 131, 7; 95, 12; 73, 12. ^c(f. 150^{r-v}) Pro dominica τοῦ ἀντιπάσχα: citantur ps. 92, 1; 105, 2; 106, 2; 106, 8-9; 106, 10; 106, 5; 106, 12; 106, 13-16; 106, 20; 106, 19; 106, 21-22; 106, 32; 68, 34; 77, 65-66; 32, 18; 33, 16; 101, 21; 32, 19; 32, 20; 67, 21; 67, 2; 68, 35; 97, 1; 117, 24; 9, 33; 29, 13. ^d(f. 150^v) Pro assumptione Domini: citantur ps. 46, 1-6; 17, 11; 103, 3; 23, 7-8 (cf. *Ἐκλογάριον ἥτοι συλλογὴ τῶν ἐν ἀπάσῃ ἑορτῇ δι' ὅλου τοῦ ἔτους μετὰ τὸν πολυέλαιον ἀναγινωσκομένων ψαλμῶν τοῦ Δαυίδ, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1850, p. 41*).

MAT. Ora interna f. 149 refecta. Margines externi parum lacerati et umore maculati.
FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Bini circuli cum cruce (cf. Briquet n. 3159, Prato 1340, vel n. 3169, Pise 1369).

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Textus mensurae in unoquoque foliorum satis discrepant.

ANNOT. In ora superiore f. 149 scribae invocatio: Χριστὲ προηγοῦ τῶν ἐμῶν πονημάτων (trimeter iambicus scil.).

XL (f. 151^{r-v}) Saec. XVI in., chartac., mm. 187 × 139, f. 1, ll. 21.

(f. 151^{r-v}) <Pentecostarii fragmentum sive lectiones pro dominica ζ' τῶν ἁγίων πατέρων>, scil. Acta Apostol. 20, 16-18, 28-36 et Iohannes 17, 1-4 (cf. C. R. Gregory, *Textkritik des neuen Testamentes* I, Leipzig 1900, p. 346 et *Apostolos*, Romae 1881, pp. 48-49). Praefiguntur (f. 151 ll. 1-2): ^aεὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεός (ps. 118, 12 cf. *Pentecostarium*, Romae 1883, pp. 358, 1, 360, 34) προκείμενον ἤχος δ' et ^bὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν (sic, cf. ps. 118, 137) ὡδὴ τῶν πατέρων ut apud *Apostolos*, p. 48. In margine inferiore f. 151 scriptum est rubro: <ἐμπρο>-σθεν τῶν ἀνθρώπων (cf. Matt. 6, 1; 10, 32; Luc. 12, 8), τέλος (sic), πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτι (sic) ἔσχατοι καὶ ἔσχατι προτι (sic) (Matt. 19, 30, cf. Matt. 20, 16).

MAT. Folium bene servatum. Ora interna partim refecta.

CHART. SIGNA. Siren circulo inclusa (cf. Briquet n. 13884: Rome 1501-2).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 140 × 80.97.

ORN. Tituli, litterae initiales, verba evangelii secundum Matthaeum in margine inferiore f. 151 rubro exarata. Litterae initiales utriusque lectionis etiam exornatae.

XLI (ff. 152-153^v) Saec. XVI p.m., chartac., mm. 210.212 × 215, ff. 2, ll. 22.

(ff. 152-153^v) <Strabonis Geographica> a περιου]κίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὁρμένιον usque ad καὶ ἐπιμίξεις συγγεῖν καὶ τὰ, nempe <liber IX, 5, 18-21> (ed. A. Meineke, II, Lipsiae 1915 [Teubneriana] pp. 619, 2 - 623, 22).

MAT. Folia bene servata. Ora interna f. 152 et angulus inferior externus f. 153 refecta.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Arcuballista sine «contremarque» (Briquet n. 729, Reggio d'Emilie 1588, ubi tamen «contremarque» quoque observatur).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 152.153 × 97.

2646 Codex miscellaneus, partibus XIX membranaceis diversae aetatis et e diversis codicibus avulsis efformatus*.

INTEG. Ut in codicibus Vat. gr. 2644-2645.

I (f. 1^{r-v}) Saec. XI, membranac., mm. 289 × 234, f. 1, ll. 24.

(f. 1^{r-v}) <S. Clementis Romani passio auctore Symeone Metaphrasta sive Clementina epitome prior apud Dressel, op. infra l., cc. CLV-CLVIII> a πρὸς τὴν οἰκίαν usque ad τὰ μεγάλα ἐκείνου (BHG³ 347; P. G. 2, 585 B6-588 B14; A. R. M. Dressel, *Clementinorum Epitomae duae*, Lipsiae 1859, pp. 104, 24-106, 23; aliae editiones apud BHG³ I p. 116 sub num. 347 inveniri possunt).

MAT. Folium tineis perterebratum et maculatum. In parte versa folii scriptura hic et illic aliquantum evanuit. Ora interna refecta, margines superior et externus abscisi.

SCHEMA. Lake I 2b, Leroy 20 D 1. Spatium scriptum: mm. 225.228 × 175.180.

ANNOT. In margine inf. f. 1, manu saec. XV-XVI: Ἀγαπητὸς dilectus quavis grato sim nomine ποιεῖ; deinde versus herous: Πηνελόπη γὰρ ἔρως ἡμῶν ψευδάνυμον εἶναι.

II (f. 2^{r-v}) Saec. IX, membranac., mm. 286 × 222, f. 1, ll. 27.

(f. 2^{r-v}) <S. Gregorii theologi sive Nazianzeni oratio XXV In laudem Heronis philosophi> a συνέ]λωμεν τὸ σῶφρον, τὸ ἐγκρατές usque ad ἄρτι μὲν ὁ λαμπρὸς διωγμὸς ἔσχε πέρας καὶ Περσίς (P. G. 35, 1208 B 10-1212 A 1; critice ed. J. Mossay, *Grégoire de Nazianze, Discours 24-26*, Paris 1981 [Sch 284] pp. 172, 22-178, 1). Animadvertendum est, sententias nonnullas ad haereticos pertinentes Gregorium in aliis orationibus quoque adhibuisse: verba Μοντανοῦ δὲ τὸ πονηρὸν πνεῦμα . . . καὶ ἡ Ναυάτου θρασυτήρ καὶ καθαρότης (in codice nostro

* N.B. Textum partium VI et XVI Severus Voicu agnovit.

f. 2 ll. 12-14 = P. G. 35,1208 C 9-11) etiam in oratione XXII, scil. De pace II (P. G. 35,1144 C 15-1145A 1) inveniuntur; verba ὁ τυφὼν τῆς ἀδικίας (in codice nostro f. 2 l. 7 a.i. = P. G. 35, 1209 A 5) etiam in oratione XXI In laudem S. Athanasii (P. G. 35, 1113 A 5) occurrunt. Folium nostrum e codice Vat. gr. 472 manare et principio post eius f. 304^v positum esse animadvertit L. Perria, *Nuovi frammenti del copista del codice W di Platone nel Vat. gr. 2646, Bollettino della Badia greca di Grottaferrata*, N.S. 44 (1990) p. 128 n. 4. Inter enim ff. 304^v et 305 huius codicis textus desideratur a συνέ]λωμεν usque ad Περσίς (cf. R. Devreesse, *Codices Vaticani Graeci*, II, *Codices 330-603*, In Bibl. Vat. 1937, p. 255), quae lacuna textui f. nostri omnino respondet; praeterea unus idemque scriba est, qui folium nostrum et fere totum codicem Vat. gr. 472 exaravit.

MAT. Folium umore maculatum, cum aliquo textus detrimento in imis lineis partis rectae. Angulus inferior externus abscisus; tota ora interna et pars orae superioris reffectae.

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur. Ratione tamen habita f. 305 codicis Vat. gr. 472, schema Lake I 2b, Leroy 20 D1 proponere licet. Spatium scriptum: mm. 208.212 × 133.135.

BIBL. L. Perria, op. l. (v. supra, in finē alterius partis descriptionis).

III (f. 3^v) Saec. XI, membranac., mm. 268 × 212, f. 1, ll. nunc 46-47.

(f. 3^v) <Paracletices fragmentum, sive hymni ad ἤχον πλ. α', feriam quintam matutinam pertinentes>, a <τ>ὴν ταχεῖαν σου σκεπην (sic) καὶ την (sic) βο-
ήθειαν usque ad πάτερ Νικόλαε σὲ προστάτην (*Paracletice*, Romae 1885, pp. 416 l. 2 a.i.-423, 15).

MAT. Folium tineis perterebratum et praesertim in parte versa umore maculatum. Ora interna lacerata et refecta; margine inferiore absciso, ultima linea textus omnino, paenultima autem partim periit.

SCHEMA. Fortasse Lake I 2b, Leroy 20 D 1 (nam ora inferior folii abscisa est). Ultima linea textus, ut supra diximus, omnino deperdita, textus mensurae primigeniae definiri non possunt.

ORN. Litterae initiales hymnorum hic et illic rubro exaratae.

IV (ff. 4-5^v) Saec. X, membranac., mm. 296 × 227.228, ff. 2, ll. 33, coll. 2.

(ff. 4-5^v) <S. Iohannis Chrysostomi homiliae XVII et XVIII in Genesin>:
1(f. 4^v) <hom. XVII> ab ἐν <βρα>χεῖς (sic) ταύτη λέξ<ει> usque ad εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ (P. G. 53, 137,36-138,32). 2(f. 5^v) <hom. XVIII> a τοῦτο φησὶ κατεφρόνησας usque ad προσέταξεν καὶ ἐξα[πέστειλεν (P. G. 53, 151,7-152,3).

MAT. Folia umore maculata, praesertim pars superior f. 4^v, ubi scriptura partim evanuit. Ora

superior f. 4 partim rescissa, cum aliquo damno scripturae et in prima columna f. 4 et in altera columna f. 4^v.

FASC. Utrum in codice primigenio folia duo pars unius eiusdemque fasciculi an duorum diversorum fasciculorum fuerint discerni non potest.

SCHEMA. Leroy 22 A 2s (v. praesertim f. 5). Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 243.244 × 70.80.

V (ff. 6-7^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 256.260 × 248, ff. 2, coll. 2. Linearum numerus primigenius definiri non potest.

(ff. 6-7^v) <S. Iohannis Chrysostomi homiliae I-II in Genesin>: 1(f. 6^v) <hom. I> a καθάπερ αὕτη usque ad τοιαῦτα γάρ (P. G. 53, 25,6-56); parte superiore f. 6 deperdita, desideratur textus ab οὐρανὸν usque ad ὄνειράτων (25,16-17), ab ἀλλὰ καὶ usque ad προσηλωμένοι (25,30-32) et a διαλεγόμενος usque ad σκοπεῖτε (25,44-46). 2(f. 7^v) <hom. II> a κα]θαρεύει τῶν διανοχλούντων παθῶν usque ad ἡ πρότερον (P. G. 53, 26,49-27,44); parte superiore et angulo inferiore externo f. 7 deperditis, desideratur textus a δυνη[σώμεθα usque ad ῥα]θυμία (27,6-7), a δ[ιαδήματι usque ad κατακοπαί (27,20-21) et ab ἀλλὰ usque ad πε]ρικειμένου (27,32-34).

MAT. Pars superior ff. 6-7, pars orae externae f. 7 deperditae; qua de causa anno 1968 utrumque folium reffectum. In f. 6 scriptura partim evanuit; f. 7 tineis valde perterebratum.

FASC. Folia hodie bifolium arte factum efficiunt. In codice primigenio tamen non bifolium medium fasciculi efficiebant (inter ea enim finis homiliae I et initium homiliae II desiderantur, uni fere columnae P. G. respondentia), sed pars aut unius eiusdemque fasciculi aut duorum diversorum fasciculorum erant.

SCHEMA Quamvis pars superior foliorum deperdita sit, schema cum Lake II 31a et Leroy 56 C 2f comparari potest. Textus mensurae primigeniae definiri non possunt.

VI (f. 8^v) Saec. XI, membranac., mm. 300 × 230, f. 1, ll. 29, coll. 2.

(f. 8^v) <S. Iohannis Chrysostomi homilia in illud «Iudex erat in quadam civitate» (agnovit S. Voicu) a νυνὶ δὲ χώρας σιτοφόρους καὶ ἀμπελώνας (sic) οἰνοφόρους usque ad παρειαῖζει καὶ λέγει ut, e.g., in codice Vat. gr. 2035 ff. 51^v col. 2 l. 10 a.i.-52^v col. 2 l. 1. Quae homilia adhuc, ut videtur, inedita (inc. οἱ ἐξ ἐράνου τινὸς τὴν ἑαυτῶν ζωὴν πορίζόμενοι) num. 4965 signatur apud M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* II, p. 634 (qui ad Vat. gr. 2035 remittit). Praeter codicem Vat. gr. 2035 ff. 51-55 homiliam habent etiam codices Marc. gr. 565 (v. A. Zanetti, *Graeca D. Marci Bibliotheca* [Venetiis] 1740 p. 297), Mut. a.W. 2. 5 (gr. 70) ff. 301-303 (cf. R. E. Carter, *Codices Chrysostomici Graeci* V, Paris 1983, p. 128 sub num. 37) et Vat. gr. 1904 ff. 195^v-196^v (v. P. Canart, *Codices Vaticani Graeci. Codices 1745-1962*, Bibl. Vat. 1970, p. 625; textus tamen in

ff. 198-203^v huius codicis exstans [inc. abrupte ἐξαιρέτως δὲ πρὸς τοὺς νοσοῦν-
τας des. abrupte καταφρονούμενον μὴ αὐτόν] non nostrae homiliae, sed (concio-
nis VI De Lazaro) est, v. P.G. 48, 1028 l. 8 a.i.-1033 l. 5 a.i.; corrigenda igitur
sunt quae P. Canart, l.l., affirmavit). Cum f. 196^v codicis Vat. gr. 1904 cum ver-
bis desinat ἀπό τινος ἀρπαζόμενοι (post quae lacuna exstat, cf. Canart, op. l.
p. 625), folium nostrum autem cum subsequentibus verbis incipiat, scil. νυνὶ δὲ
χώρας σιτοφόρους (cf. Vat. gr. 2035 f. 51^v col. 2 ll. 11-10 a.i.) et quod ad scrip-
turam, ad numerum linearum pro unaquaque columnarum, ad schema et ad
mensuras folii attinet omnino ff. 195-196^v codicis Vat. gr. 1904 respondeat, conici
potest, folium nostrum principio in codice Vat. gr. 1904 post f. 196^v positum es-
se*.

MAT. Folium umore maculatum praesertim in ora superiore et paulum tineis perterebratum,
sine tamen ullo textus detrimento. Ora interna refecta.

SCHEMA. Lake II 32a, Leroy 22 C 2b. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm.
227.229 × 68.78.

VII (ff. 9-12^v) Saec. XI, membranac., mm. 312.315 × 231.239, ff. 4, ll. 26, coll. 2.

(ff. 9-12^v) (S. Iohannis Chrysostomi Eclogae, scil.): ¹(ff. 9-10 col. 1) (Eclo-
ga 24 de peccato et confessione) α λοιπὼν δοκιμάζων usque ad finem (P. G. 63,
742,28-744); in codice nostro doxologia subfigitur, quae in P. G. 63, 744 deside-
ratur. ²(ff. 10 col. 2-12^v) Ecloga 21 de imperio, potestate et gloria (in codice nostro
λόγος ζ') ab initio 'Ο μακάριος λέγεται Κωνσταντῖνος usque ad ὅταν βασιλεύς
(P. G. 63, 695-697,4). In marginibus superiore et inferiore scholia brevissima
characterem parvo capitali exarata, ad eclogarum fontes pertinentia (primum, f. 9^v
marg. inf., est τῆς ἐξαήμερου, ultimum, f. 12^v marg. inf., est ἐκ τ(οῦ) λό(γου)
τῶν εἰς τ(οὺς) ἀνδριάντ(ας)).

MAT. Folia umore maculata, hic et illic lacerata et refecta. Margine interno f. 9 partim ab-
sciso, litterae nonnullae columnae 1 f. 9 et columnae 2 f. 9^v perierunt.

FASC. 1 binio.

SCHEMA. Lake II 28b, Leroy 44 B 2 (v. praesertim f. 10). Spatium scriptum pro unaquaque
columnarum: mm. 210.211 × 64.72.

ORN. Scholia marginalia brevissima, titulus nec non littera initialis eclogae de imperio, pote-
state et gloria rubro exarata (v. f. 10). Cuius eclogae littera initialis flosculos rubros quoque in me-
dio perhibet. Titulum eclogae rectagonum duplici linea rubra efformatum cauliculosque rubros
continens supereminet.

* Gratias maximas ago v.d. S. Voicu qui me ad codicem Vat. gr. 1904 remisit.

VIII (ff. 13-14^v) Saec. XI, membranac., mm. 358 × 273.277, ff. 2, ll. 31, coll. 2. Ordo folio-
rum sic restituendus: 14^v; 13^v.

(ff. 14-13^v) (S. Iohannis Chrysostomi* homiliae, scil.): ¹(f. 14^v) (Sermo I
de ieiunio) ab ἐπε]σκέπτετο ὁ θεὸς τοῖς μὲν ἐν καμίνῳ usque ad ἀλλ' ἐκκενώ-
σαντας (P. G. 60, 712, 30-714, 18; J. A. de Aldama, *Repertorium pseudochryso-
stomicum*, Paris 1965, p. 50 num. 131). ²(f. 13 coll. 1-2) (Sermo II de ieiunio) ab
ἡ ἑτερόν τι τῶν κακῶν usque ad finem (P. G. 60, 714, 46-71; de Aldama, op. l.
p. 137 num. 376). ³(f. 13 col. 2-13^v col. 2) Sermo (III) de ieiunio (in codice no-
stro, f. 13 col. 2, λόγος β') ab initio (π)ρώην ἐξ ὧν ἀκηκόατε usque ad ὁ τήμερον
ἐν (P. G. 60, 715, 1-46; de Aldama, op. l. p. 166 num. 445). De quibus sermoni-
bus v. etiam M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* II, n. 4619.

MAT. Margines foliorum, praesertim externus et inferior, abscisi. Quamvis in f. 13 atramen-
tum pallidius sit quam in ff. 13^v-14^v, scriptura adhuc legi potest.

FASC. Folia duo, quae hodie bifolium efficere videntur, in codice primigenio valde probabili-
ter pars aut maioris fasciculi aut duorum diversorum fasciculorum erant. Inter ff. 14^v et 13 unum
folium excidit, finem sermonis I de ieiunio et initium sermonis II continens.

SCHEMA. Marginibus foliorum, ut supra diximus, valde abscisis, schema linearum primige-
nium agnosci non potest. Textus mensurae pro unaquaque columnarum: mm. 307.315 × 97.115.

ORN. Litterae initiales nonnullae et titulus sermonis (III) in f. 13 rubro exarata. Sermones II
et III apices rubri et lineolae curvae rubrae apicibus intermixtae dividunt (ultima lineola in cauli-
culum desinit).

IX (f. 15^v) Saec. XI, membranac., mm. 416 × 340, f. 1, ll. 31, coll. 2.

(f. 15^v) (S. Iohannis Chrysostomi* homilia in illud "Ignem veni mittere in
terram" et in illud "Non veni pacem mittere, sed gladium") α τὸ καθ' ἡμῶν
στρατόπεδον τῶν ἐναγῶν δαιμόνων usque ad οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μά-
χαιραν ἀλλὰ γὰρ καὶ (J. A. De Aldama, *Repertorium* . . . p. 41 n. 12). Textus co-
dicis nostri cum P. G. 62, 739-742 consentit α τὸ καθ' ἡμῶν στρατόπεδον τῶν
ἐναγῶν δαιμόνων usque ad τὸν θεῖον σπινθῆρα, f. 15^v col. 2 ll. 1-2 (cf. P. G. 62,
740,59-741,34); post quae verba codex noster (f. 15^v col. 2 ll. 2-31) textum omni-
no diversum praebet, α τῇ πολυχύτῳ κακία usque ad ἀλλὰ γὰρ καὶ. Finis enim
homiliae in P. G. 62, 739-742 impressae (scil. 741,42-742) ex homilia ps.-chryso-
stomica De pharisaeo manat, P. G. 59, 591,38-592 (cf. S. Voicu, *Giovanni di Ge-
rusalemme e pseudo-Crisostomo, Euntes Docete* 24 [1971] p. 91 n. 55; M. Gee-
rard, *Clavis Patrum Graecorum* II, n. 4669 p. 590). Homilia cum fine genuina
exstat in codice Cantabrig. Coll. S. Trinit. B. 8. 8 (192) ff. 274^v-277^v (v. M. Au-
baineau, *Codices Chrysostomici Graeci* I, Paris, 1968, p. 26 sub num. 34 et
p. 253, Appendix sub num. 2, Voicu, l.l. et Geerard, l.l.), in codice Mosq. 159

Vladimir (= CXXIX Matthaei, 128 Savva) f. 351^v nec non fortasse in codice 162 Vladimir (= CXXV Matthaei, 124 Savva) f. 64^v (v. Vladimir, *Sistematicheskoe opisanie rukopisei Moskovskoi Sinodal'noi Biblioteki*, Moskva 1894, pp. 166 et 172). Ff. 15 et 13-14 codicis nostri principio unius eiusdemque codicis fortasse in Italia inferiore exarati pars erant (scriptura et ornatus eadem sunt).

MAT. Angulus inferior externus folii abscisus et reffectus. Ora interna quoque reffecta. Folium paulum tantum umore maculatum et perterebratum, sine tamen ullo textus detrimento.

SCHEMA. Leroy 50 D 2 p. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 305 × 97.230 ca.

ORN. Litterae nonnullae in margine sinistro utriusque columnae f. 15 rubro exaratae.

X (ff. 16-17^v) Saec. XI, membranac., mm. 391 × 296, ff. 2, ll. 28, coll. 2.

(ff. 16-17^v) <S. Gregorii Nysseni in sanctam Christi resurrectionem oratio I>: ^a(f. 16^{r-v}) a [καὶ τοῦ αἵματος] ἐμπιεῖν (quae praecedunt ob marginem superiorem laceratum perierunt) usque ad ἀλλὰ πρὸς (P. G. 46, 612 D1-613 C9; ed. E. Gebhardt, *Gregorii Nysseni Opera* IX, *Sermones* Pars I, Leiden 1967, pp. 288,3-290,6); margine superiore folii lacerato, lacuna observatur etiam in initio columnae 2 f. 16^v, nempe a τὴν δὲ ὄραν usque ad τῷ ῥήματι (613 B 9-11; ed. l. p. 289,15-16); ^b(f. 17^{r-v}) a νενομοθετῆσθαι (quae praecedunt ob marginem superiorem laceratum perierunt) usque ad ὁ τοῖνον (P. G. 46, 617 C 11-620 C 11; ed. l. pp. 294,17-297,1); margine superiore folii lacerato, lacuna observatur etiam in initio columnae 2 f. 17^v, scil. ab ἀνακυκλούμενον usque ad μηδὲν τῆς (620 B 10-12; ed. l. p. 296,10-11).

MAT. Margo superior utriusque folii laceratus et reffectus, cum aliquo textus detrimento (v. supra, alteram partem descriptionis); anguli externi inferiores etiam lacerati et refecti. Folia umore maculata, praesertim in margine externo f. 17^{r-v}.

FASC. Folia hodie bifolium efficere videntur, sed ob lacunam textus inter ff. 16^v et 17 (v. supra, alteram partem descriptionis) pro certo habendum est, folia duo inter ea excidisse (bifolium scil., quod in medio fasciculi maioris primigenii exstaret).

SCHEMA. Lake II 34e, Leroy 44 C 2. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 278 × 78.94 ca.

BIBL. Imago phototypica f. 16 apud Lilla, in *Miscellanea Bibl. Apost. Vatic.* II [Studi e Testi 331] Città del Vaticano 1988, p. 105.

XI (ff. 18-20^v) Saec. XI, membranac., mm. 309 × 229 (f. 18), 316 × 229 (f. 19), 300 × 226 (f. 30), ff. 3, ll. 24, coll. 2.

(ff. 18-20^v) <S. Gregorii theologi nempe Nazianzeni orationes>: I(ff. 18-19^v) <Oratio in s. lumina sive XXXIX>, scil. ^a(f. 18^{r-v}) ab εαυτοῖς νεώματα usque

ad εἰς ἀνισότητα (P. G. 36, 345 A14-348 A6; ed. C. Moreschini, *Grégoire de Nazianze, Discours 38-41*, Paris 1990 [Sch 358] pp. 168,17-172,26); ^b(f. 19^{r-v}) a καμπομένους ἢ μὴ ἀξίως usque ad finem (P. G. 36, 357 B6-360 A; ed. l. pp. 192,6-196,16). ²(f. 20^{r-v}) <Oratio in laudem S. Basilii Magni sive XLIII> ab ἄγων δὲ λαὸν περιούσιον usque ad κατὰ κλέος τῆς αὐτοῦ σοφίας (BGH³ 245; P. G. 36, 593 C 5-596 B 12; ed. J. Bernardi, *Grégoire de Nazianze, Discours 42-43*, Paris 1992 [Sch 384] pp. 286,20-290,20). L. Perria, *Nuovi frammenti del copista del codice W di Platone nel Vat. gr. 2646, Bollettino della Badia greca di Grottaferrata*, N.S. 44 (1990) pp. 127-138, ff. 18-20 et 30 codicis nostri (v. etiam infra, XVIII) una cum ff. I-II, 174-175 codicis Vat. gr. 1116 principio partem unius eiusdemque codicis (panegyrici scil.) fuisse censet. Eius sententia ff. 18, 30, 19 pars fasciculi κγ', f. autem 20 una cum ff. 174 et 175 codicis Vat. gr. 1116 pars fasciculi κα' codicis primigenii erant (op. l. p. 134). G. Prato, *Due postille paleografico-codicologiche, Symbolae Berolinenses für D. Harlfinger*, Amsterdam 1993, pp. 281-287, ff. 1 et 353 codicis Cremonensis 160 ex eodem codice primigenio manare ostendit.

MAT. Folia umore maculata. Scriptura in tribus lineis utriusque columnae f. 18 partim evanuit. Orae internae ff. 18-20, orae externae ff. 18 et 19 reffectae. Anguli inferior externus f. 18 et superior externus f. 20 quoque refecti.

FASC. F. 18 prope angulum superiorem externum notam κγ' fasciculi perhibet.

SCHEMA. Leroy D-K Q13 33E2ds (v. praesertim f. 19). Imagines schematis apud Perria, op. l. p. 130, nec non *A proposito del codice L di Platone*, in *Il Lobcoviciano di Platone* [Studi su codici e papiri filosofici], Firenze 1992, p. 140 et G. Prato, op. l. p. 284. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 190 × 55.60 ca.

SCRIPT. Ff. 18-20^v una cum f. 30^{r-v} codicis nostri (v. infra, XVIII) ab eodem librario exarata esse qui codices Vat. gr. 407, Vat. gr. 1116 ff. I-II, 174-175, Vindob. Suppl. gr. 7 (nempe Platonis codicem W) exaraverit censet L. Perria, op. l. p. 127 (v. etiam Prato, op. l. p. 281). Quibus codicibus Perria (op. l. p. 127, *A proposito del codice L* ... p. 129) codicem Lobcov. VI Fa 1 addit.

ANNOT. In margine inf. f. 20^v manu saec. XIV (codicem inverti): ργχ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐξαπτε ἡὼς κανόνες.

NOT. ANT. In margine inf. f. 18 nec non (codicem inverti) in margine sup. f. 19, manu fortasse <A. Mai>: 106 Vat.

BIBL. L. Perria, G. Prato, opp. ll. (v. supra, in fine alterius partis descriptionis). Cf. etiam Perria, *A proposito del codice L* ... p. 121.

XII (f. 21^{r-v}) Saec. X, membranac., mm. 315 × 258, f. 1, ll. 27, coll. 2.

(f. 21^{r-v}) <S. Iohannis Chrysostomi hom. XXXIV in Genesin> ab ἡτοίμασεν τὰ ἀγαθὰ usque ad τὸν λογισμὸν · καθάπερ (P. G. 53, 319,6-320,6).

MAT. Folium reffectum et valde umore maculatum, sine tamen ullo textus detrimento.

SCHEMA. Ob maculas umore effectas lineae haud clare perspiciuntur; cf. tamen Lake II 1h Leroy 00A2. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 227 × 76.85 ca.

ANNOT. In margine inferiore f. 21^v, manu satis rudi saec. XIV: † αρχι συν † αρχι συν θεο · θεο του μεγα / του μεγαλου εσπερι του εσπερινου. Deinde, dextrorsum, probationes calami sive tempamina sine ullo pretio.

XIII (ff. 22-24^v) Saec. X c.m., membranac., mm. 337 × 225 (f. 22), 333.332 × 231 (ff. 23-24), ff. 3, ll. 30, coll. 2.

(ff. 22-24^v) <S. Basilii Magni scripta nonnulla, scil.): ¹(f. 22^v) <ep. 92> a παραναλισκόντων πάντα usque ad τὰς ἐκκλη[σίας] (P. G. 32, 480 B 11-481 D 1; Y. Courtonne, *Saint Basile, Lettres* I Paris 1957 [Les belles Lettres] pp. 220, 16-202, 31). ²(f. 23^v) <In illud Lucae "Destruam horrea mea"> a φιλανθρωπίας ἀποκαλῶσιν ὀνόματα usque ad βαρύνων τὴν συμφο[ράν] (P. G. 32, 265 D 6-269 B 7). ³(f. 24^v) <Homilia in divites> a λυπῇ τί καταπενθεῖς usque ad καὶ μικροὶ καὶ μείζους τὴν αὐ[τήν] (P. G. 31, 288 B 6-289 D 1). Folia nostra principio partem codicis Vat. Ottob. gr. 80 fuisse animadvertit M.L. Agati, quae f. 22 inter ff. 226^v et 227, f. 23 in initio, f. 24 autem inter ff. 7^v et 8 huius codicis positum esse ostendit, *A proposito di alcuni frammenti del codice Vaticanus graecus 2246*, in *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* IV, [Studi e Testi 338] Città del Vaticano 1991, pp. 7-12; v. etiam opus infra l. (sub SCRIPT.) p. 90.

MAT. Ff. 22-23^v umore maculata atque in marginibus valde lacerata et resecta; hic et illic scriptura obsolevit. F. 24^v melius servatum praeter oram superiorem resectam. F. 22 tineis perterebratum.

FASC. Tria folia disiecta. In margine int. f. 22 nota fasciculi λγ' ab altera manu scripta; nota fasciculi γ' in margine inf. f. 24^v (cf. etiam Agati, p. 11).

SCHEMA. Lake II 1e, Leroy 00 D 2 (v. praesertim f. 24; idem schema in codice Oxon. Bodl. Auct. E. 2. 12, v. infra, sub SCRIPT. et ORN). Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 246 × 65-77.

SCRIPT. Folia a scriba codicis Vat. Ottob. gr. 80 exarata (v. Agati, op. l. p. 7). Etiam si non eadem, scriptura tamen satis similis est scripturae codicis Oxon. Bodl. Auct. E. 2. 12 anni 953, qui etiam S. Basilii Magni opera continet (v. tabulam 82 apud E. A. Bond-E. M. Thompson, *The Palaeographical Society* I, London 1873-1883 [folium tabulae nota 39 signatur]). Ut animadvertit Agati (op. l. p. 7) de scriptura agitur a J. Irigoin "bouletée" nuncupata (*Une écriture du Xe siècle: la minuscule bouletée*, in *La paléographie grecque et byzantine*, Paris 1977, pp. 191-199); de qua scriptura v. nunc M.L. Agati opus, *La minuscule bouletée* [Littera antiqua 9,1-2] Città del Vaticano 1992. Ratione habita schematis linearum, scripturae et ornatus (v. infra), conici fortasse potest, folia nostra et codicem Oxoniensem Bodleianum ab eodem scriptorio originem repetere.

ORN. Litterae initiales nonnullae rubro pigmento depictae, ut in codice Oxoniensi Bodleiano supra laudato (v. supra, SCRIPT.).

BIBL. Agati, opp. ll. pp. 7-12 et 89-91. Y. Rudberg, *Études sur la tradition manuscrite de saint Basile*, Lund 1953, p. 72, errore catalogi E. Feron-F. Battaglini deceptus (*Codices manu-*

scripti graeci Ottoboniani, Romae 1893, p. 49) codicem Ottob. gr. 80 saec. XV immerito tribuit. Imago phototypica f. 24 apud Lilla in *Miscellanea Bibl. Apost. Vat.* II [Studi e Testi 331] Città del Vaticano 1988, p. 108.

XIV (f. 25^v) Saec. XI, membranac., nunc mm. 333 × 247, f. 1, coll. 2, ll. 58-63.

(f. 25^v) <Menaei fragmentum, sive officia dierum 17 et 18 iulii pro SS. Marina et Aemiliano> (cf. *Menaea* VI, Romae 1901, pp. 147-158): inc. mut. ὄν δυσώπει, Παρθένε, σωθῆναι ἡμᾶς (*Menaea* VI, p. 147, l. 1 a.i.) des. καὶ δόξης ἀληθοῦς ἀξιούμενος ὅθεν σε πόθω μεγαλ(ύνομεν) (*Menaea* VI, p. 158, 26-27).

MAT. Folium valde umore maculatum et in marginibus abscisum. Ora externa, interna et inferior resectae.

SCHEMA. Fortasse Lake II 5a, Leroy K 20 E 2 (lineae duae directae parallelae quae primam columnam sinistrorsum definiunt in parte versa folii melius perspiciuntur). Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 273 × 100.110.

ORN. Littera initialis uniuscuiusque hymnorum rubro exarata. Ante initium officii 18 iulii pro S. Aemiliano (f. 25 col. 2) fasciola lineolis sinuosis rubris et nigris efformata observatur.

XV (f. 26^v) Saec. XVI p.m., membranac., nunc mm. 453 × 200. f. 1, ll. 35.

(f. 26) Ieremiae II patr. CP. typicon de disciplina monasterii S. Athanasii in monte Athone, mensis septembris anni 1574, ab initio ἐπειδὴ τῆς ἡμῶν μετριότητος usque ad καὶ πέμπεται ὑμῖν εἰς ubi textus ob margines externum et inferiorem folii abscisos interrumpitur (ed. Ph. Meyer, *Die Haupturkunden für die Geschichte der Athoskloster*, Leipzig 1894, pp. 215-218, 2); margine externo folii absciso, multa perierunt. De hoc typico v. Meyer, op. l. pp. 70-71. F. 26^v vacuum.

MAT. Ut supra diximus, orae externa et inferior folii abscisae magno cum textus detrimento. Cum folium maioris moduli esset, eius pars superior in codice plicata est. Folium ipsum hic et illic perterebratum et valde umore maculatum. Ora interna resecta.

XVI (f. 27^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 294 × 186, coll. 2, ll. 30. Errore compaginatoris pars recta et versa folii inversae.

(f. 27^v) <S. Iohannis Chrysostomi homilia in illud "Pater, si possibile est, transeat a me calix iste"> a γαλακτοτροφη]θῆναι καὶ τὰ (v. f. 27^v col. 1 l. 1) usque ad καὶ οἰκοδ[όμος παραστή]σας τόν (v. f. 27 col. 2 l. 30) (P. G. 51, 37, 15-38, 31). Fragmentum S. Voicu agnovit.

MAT. Folium pessumdatum: re vera eius frustum tantum superest. Margines superior, externus et inferior abscisi magno cum textus detrimento; ora interna resecta. Folium ipsum, valde

umore maculatum et perterebratum, scissuram magnam in dimidia parte inferiore perhibet; quae de causa pars textus columnae externae quoque periit. Scriptura hic et illic evanida.

SCHEMA. Marginibus, ut supra diximus, abscisis nullum clarum schema nunc perspicitur, praeter duas lineas directas quae marginem internum utriusque columnae definiunt et lineam directam quae in margine externo alterius columnae observatur (v. f. 27^v). Textus mensurae primigeniae indicari non possunt.

XVII (ff. 28-29^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 262 × 144 (f. 29), 283 × 204 (f. 28), coll. 2, ll. 29. Errore compaginatoris ordo foliorum sic restituendus: f. 29; f. 28.

(ff. 29-28^v) <Symeonis Metaphrastae Vita Symeonis Stylitae (BHG³ 1687)>: ^a(f. 29^{r-v}) α διαναπαύσα[σθαι] ἀλλὰ καὶ αὐθις ὀρύττειν αὐτὸν προσέταττεν ὁ φανείς usque ad [εὐσε]βείας ἀγῶ[νοθέτης] διετέλεσεν [ἀγωνιζόμενος] ἔτη ὀγδο[ήκοντα] (P. G. 114, 337 C 4-340 A 13); ^b(f. 28^{r-v}) αβ [ἀπο]ρρέων [τῆς τέως λανθαν]ούσης πλη[γῆς] usque ad εὐχ[ὰς καρτερίαν καὶ τὴν] ἐν [ταῖς νηστείαις ἐπίδο]σι[v] (P. G. 114, 340 C 7-341 C 2). Qui textus Symeonis Metaphrastae versio retractata est Theodoretī vitae Symeonis Stylitae in Historia religiosa, c. XXVI (BGH³ 1679; P. G. 82, 1464 D-1484 C; H. Lietzmann, *Das Leben des heiligen Symeon Stylites*, Leipzig 1908 [Texte und Unters. 32 Heft 4], pp. 1-18; P. Canivet-A. Leroy-Molinghen, *Théodoret de Cyr, Histoire des moines de Syrie*, II, Paris 1979 [Sch 257], pp. 158-212).

MAT. Folia lacerata, perterebrata atque flamma et madore laesa. Eorum frusta tantum supersunt. In f. 29 pars tantum columnae externae superest; in f. 28 perierunt fere tota columna interna et pars sectionis inferioris columnae externae. Scriptura quae superest maculis obiecta vel evanida (v. praesertim f. 29^v) haud semper facilis lectu.

SCHEMA. Foliis, ut supra diximus, valde laceratis et laesis, schema linearum primigenium agnosci non potest. Mensurae columnae externae f. 28: mm. 234 × 80.84.

ORN. In columna externa f. 28 littera initialis ε maioris moduli rubro colore exarata.

XVIII (f. 30^{r-v}) Saec. XI, membranac., nunc mm. 310 × 240, f. 1, coll. 2, ll. 24.

(f. 30^{r-v}) <S. Gregorii Nazianzeni oratio in s. lumina, scil. or. XXXIX>, αβ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ usque ad παρὰ Ἰωάννου καὶ τῶν (P. G. 36, 348 D 10-349 D 2; ed. C. Moreschini, *Grégoire de Nazianze, Discours 38-41*, Paris 1990 [Sch 358] pp. 176,9-180,16). Veri simile est, folium nostrum una cum ff. 18-20^v (scil. cum parte XI codicis nostri) unius eiusdemque codicis partem fuisse, quod et scriptura et linearum numerus et schema confirmare videtur. Quod si verum est, in codice primigenio f. 30 post f. 18^v positum erat. Conici potest, inter ff. 18^v et 30 codices nostri unum folium excidisse. Cum mea sententia L. Perria omnino consentit, op. l. (v. supra, sub num. XI) pp. 128 n. 6, 132, 134. Re

vera folium nostrum una cum ff. 18-20 (parte XI), ff. I, II, 174, 175 codicis Vat. gr. 1116 et ff. 1 et 353 codicis Cremonens. gr. 160 pars unius eiusdemque codicis (panegyrici scil.) erat, cf. dissertationes L. Perria et G. Prato in parte XI laudatas. L. Perria f. 30 una cum ff. 18 et 19 codicis nostri partem fasciculi κγ' fuisse censet (v. supra, partem XI).

MAT. Pars dimidia inferior folii refecta nec non hic et illic umore maculata, cum aliquo damno scripturae in initio vel in fine linearum columnae externae.

SCHEMA. Ut in parte XI, scil. Leroy D-K Q13 33E2ds. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 178.180 × 57.58 ca.

BIBL. L. Perria et G. Prato, opp. ll. (v. supra, num. XI).

XIX (ff. 31-35^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 264 × 194 (f. 31), 261 × 192 (f. 32), 55 × 181 (f. 33), 258 × 201 (f. 34), 177 × 250 (f. 35), ff. 5, coll. 2. Numerus linearum primigenius in unaquaque columnarum agnosci non potest (v. infra, MAT.).

(ff. 31-35^v) <S. Iohannis Chrysostomi homm. XV et XVI in Genesin>: ¹(ff. 31 col. 1-34 col. 2) <hom XV>: αβ Ἀδὰμ ἐπειδὴ γὰρ οὐδεὶς εὐρέθη φησὶν (P. G. 53, 122. 32-33) usque ad finem, τμὴ νῦν κ[αὶ] αἰ καὶ εἰς τοὺς] αἰ[ῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν] (P. G. 53, 125, 49-50); cum foliorum frusta tantum supersint (v. infra, MAT.), re vera textus fragmenta tantum servantur, quae in altera dissertatione singillatim perscrutavi (v. infra, in fine paragraphi). ²(ff. 34^v col. 1-35^v col. 2) hom. XVI, αβ [αὐ]τοῦ καὶ οὐχ ἡσχύνοντο λόγος ις' (titulus scil. hom. XVI, P. G. 53, 125, 51-53) usque ad [ἀ]κουέτωσαν οἱ ἀπλῶς καὶ (P. G. 53, 128, 12); animadvertendum est, f. 34^v des. οὕτω τὴν γῆν ὥκουσιν (P. G. 53, 126, 22), f. 35 autem inc. ἐνταῦθα κακουργίας ὑπερβολὴν λεπτοτάτην (P. G. 53, 127, 23): patet igitur, unum folium inter f. 34^v et f. 35 excidisse. Fragmenta omnia utriusque homiliae accuratius investigavi et transcripsi, variis lectionibus in apparatu memoratis, in dissertatiuncula mea *Alcuni frammenti delle omelie XV e XVI (sulla Genesi) di S. Giovanni Crisostomo nel codice Vat. gr. 2646, Bollettino dei Classici, Serie terza, fascicolo IX* (1988) pp. 89-99.

MAT. Folia valde lacerata, perterebrata et madore laesa. Re vera eorum frusta tantum supersunt, quorum mensuras supra indicavimus.

SCHEMA. Leroy 2 l C2a, ut vid. (v. ff. 31, 34, 35). Ob folia valde mutila (v. supra, MAT.) mensurae primigeniae columnarum restitui non possunt.

BIBL. Lilla, op. l. pp. 89-99, ubi etiam imagines ff. 31-35^v phototypice expressae inveniri possunt (linearum schema ibi propositum [v. p. 90] tamen corrigendum est).

2647 Codex miscellaneus, partibus XXIV membranaceis diversae aetatis et e diversis codicibus avulsis efformatus*.

INTEG. Ut in tribus superioribus libris.

I (f. 1^{r-v}) Saec. XI, membranac., nunc mm. 181 × 226, f. 1, coll. 2. Supersunt nunc ll. 14 pro unaquaque columnarum; numerus primigenius agnosci non potest (v. infra, MAT.).

(f. 1^{r-v}) <Symeonis Metaphrastae Vita S. Babylae> (BHG³ 206) ab ἀποκεκλεισμένα ἐν οἰκίσκῳ usque ad οὕτως τιμίαν (P. G. 114, 976 C 5-977 B 11).

MAT. Parte superiore abscisa et avulsa, dimidium inferius folii tantum superest, umore maculatum et reffectum. In parte versa scriptura partim evanuit.

SCHEMA. Ora interna folii reffecta et parte superiore deperdita, linearum schema primigenium agnosci non potest; lineae quae supersunt cum Lake II 33b, Leroy 24 C2 comparari possunt. Mensurae primigeniae columnarum restitui nequeunt.

ANNOT. In margine inferiore partis versae folii manu ut vid. saec. XVII (codicem invertite): *Sanct* (quae sequebantur evanuerunt) 4.

BIBL. Imago phototypica f. 1 apud Lilla, in *Miscellanea Bibl. Apost. Vatic.* II, Città del Vaticano 1988 [Studi e Testi 331] p. 112.

II (f. 2^{r-v}) Saec. XI in., membranac., mm. 242 × 188, f. 1, ll. 28.

(f. 2^{r-v}) S. Iohannis Chrysostomi* (re vera Nestorii) In illud Matthaei «Si filius Dei es», ab initio ἡλῖος μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύψας usque ad κεντούμενον ὑποπτεύσας (P. G. 61, 683-684, 38; ut Nestorii homiliam ed. F. Nau, *Le livre d'Héraclide de Damas*, Paris 1910, pp. 338-340.5; J. A. de Aldama, *Repertorium pseudochrysostomicum*, Paris 1965, num. 183 p. 69, M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* III num. 5717). In marginibus pauca scholia, scriptura capitali minoris moduli exarata; primum (f. 2) est τῆς ἀνατολῆς, ultimum (f. 2^r) est ἐπιτατικὸν ὃ οὐδεὶς δύναται ἐκφυγεῖν.

MAT. Ora interna folii reffecta; angulus inferior internus abscisus.

SCHEMA. Leroy 10 A 1n. Spatium scriptum: mm. 177.180 × 118.126.

SCRIPT. Scripturae stili, qui ab Italia inferiore originem repetit, praesertim forma circularis litterae ρ propria est. Ut P. Canart me humanissime monuit, de eadem manu agitur, quae ff. 1-48^r, 81-133^r codicis Vat. Reg. gr. Pii II 21 anno 1013 exaravit (specimen phototypice expressum f. 97 inveniri potest apud K. et S. Lake, *Dated Greek minuscule Manuscripts to the Year 1200*, VII, Boston Mass. 1937, tab. 486). S. Lucà sententia, scripturarum Italiae inferioris peritissimi viri, scriba <Constantinus presbyter> est, quod e colophone f. 133^r huius codicis apud Lake transcripto, op. 1. p. 12 (sub num. 272) elicitur.

* N.B. Textum partium XIII et XX Severus Voicu agnovit. Partem XXIII Paulus Vian et Philippus Tamburini pro me benevole inspexerunt.

ORN. Binae cruculae rubrae primam lineam tituli homiliae definiunt. Litterae nonnullae, praesertim tituli et initii textus, secundum morem Italiae inferioris rubro colore impletae, ut in codice Vat. Reg. gr. Pii II 21 (v. e. g. ff. 48^r, 81, 85^v).

ANNOT. In margine superiore folii, dextrorsum, manus altera scripsit ἄλλος μὲν.

III (f. 3^{r-v}) Saec. XII, membranac., mm. 230 × 187, f. 1, ll. 33-38.

(f. 3^{r-v}) <Paracletica matutina sabbati, ad oechum γ' pertinentia>. Primum verbum quod legi potest (f. 3 l. 1) est κατόκησας (*Paracletice*, Romae 1885, p. 262 l. 24); legitur deinde (f. 3 l. 5) ἀποκοπὰς ἃς ὑπερ σου ὑπεμειναν (sic) (*Paracletice*, p. 262 l. 28); des. καὶ δύναμις ποιητεῖ καὶ (sic pro ποιητικῇ) λόγῳ (*Paracletice*, p. 265 l. 13).

MAT. Folium umore et flamma maculatum. In ll. 1-4 partis rectae scriptura fere omnino evanuit. Ora interna reffecta.

SCHEMA. Ob oram internam reffectam schema linearum primigenium discerni nequit. Praeter lineas rectrices, duae lineae tantum directae parallelae in ora externa observantur: cf. fortasse Leroy 10 A 1n, 20A1.

SCRIPT. Modus scribendi ab Italia inferiore originem repetit.

ORN. Litterae initiales secundum morem Italiae inferioris rubro colore impletae.

IV (ff. 4-5^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 239 × 137 (f. 4), 240 × 195 (f. 5), ff. 2, coll. 2, ll. 24-25.

(ff. 4-5^v) <Evangelii fragmentum, scil. lectiones sabbato-dominicae> evangelii secundum Lucam. ^a(f. 4 coll. 1-2) Luc. 8, 51-56 scil. finis lectionis dominicae ζ' (cf. C. R. Gregory, *Textkritik des neuen Testaments* I, Leipzig 1900, p. 356); ^b(f. 4 col. 2-4^v col. 2) Luc. 9,37-43 scil. lectio sabbati η' (Gregory op. 1. p. 356); ^c(f. 4^v col. 2) Luc. 10,25-27 scil. initium lectionis dominicae η' (Gregory, op. 1. p. 356); ^d(f. 5 col. 1 l. 1) Luc. 14,24 (τοῦ δείπνου), scil. finis lectionis dominicae ια' (Gregory, op. 1. p. 357), addita (f. 5 ll. 2-4) sententia πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί ut in Ev. 32 (cf. Gregory, op. 1. p. 357); ^e(f. 5 col. 1-5^v col. 2) Luc. 13,19-29 scil. lectio sabbati ιβ' (Gregory, op. 1. p. 357); ^f(f. 5^v col. 2) Luc. 17,12 scil. initium lectionis dominicae ιβ' (Gregory, op. 1. p. 357).

MAT. Folia madore valde laesa. Praesertim in ff. 4^r, 5, 5^v col. 2 scriptura partim evanuit. Ora externa f. 4 abscisa magno cum damno scripturae.

FASC. Folia hodie bifolium efficere videntur, sed inter ff. 4^r et 5 folia nonnulla excidisse ex eo patet, quod f. 4^r col. 2 cum initio lectionis dominicae η' Lucae desinit, f. autem 5 cum fine lectionis dominicae ια' incipit (v. supra, alteram partem descriptionis).

SCHEMA. Leroy 20E2 (v. praesertim f. 5). Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 190 × 48.69 ca..

SCRIPT. Capitalis ogivalis recta, de qua v. praesertim E. Crisci, *La maiuscola ogivale diritta. Origini, tipologia e dislocazioni, Scrittura e civiltà* 9 (1985), pp. 103-145.

ANNOT. In margine dextro f. 4^r et in margine sinistro f. 5 probationes calami sine ullo pretio (littera φ pluries iteratur; praeterea in margine dextro f. 4^r legitur etiam ζεσα). In margine dextro f. 5 manus saec. XIV nonnulla scripsit, quae fere omnino evanuerunt: legi potest etiam nunc μη . . . κημνω τηδ . . . ου θ(εο)υ ζοτικω | αμα τις ε' εν(δικτιωνος) ετους ζωξβ' (perperam; revera enim indictio anni mundi ζωξβ', scil. a.D. 1354 non ε' sed ζ' est: v. V. Gardthausen, *Griechische Palaographie* II, Leipzig 1913², p. 494).

V (ff. 6-7^v) Saec. XIV in., membranac., mm. 246 × 167, ff. 2, ll. 19 (f. 6^v), 21 (f. 7), 30 (f. 7^v).

Fragmentum lectionarii sive libri liturgici.

(ff. 6-7^v) Lectiones e S. Paulo apostolo et evangelio secundum Iohannem, partes fortasse officii cuiusdam. ¹(f. 6 ll. 1-13) S. Pauli ep. ad Hebraeos 8,5-6 (apud C. R. Gregory, *Textkritik des neuen Testaments*, I, Leipzig 1900, p. 370 et *Apostolos*, Romae 1881, pp. 263-264 finis lectionis est pro die 6 novembris). ²(ff. 6 l. 15-7 l. 10) Sub titulo καὶ εὐθὺ εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰω(άννην) Ιο- hannes 10,9-16 (scil. lectio pro diebus 13 novembris, kalendis ianuariis, 27 ianuarii, 7 maii, 2 iunii et εἰς τεράρχας apud Gregory, op. l. pp. 371, 374, 375, 379, 380, 385) addita subscriptione ἐκτενὴ καὶ τελεία ἀπόλυσις. Subfigitur (f. 7^v) ab altera manu scripta pars (Iohannis Damasceni carminis In theogoniam), scil. ab initio εὐεπίης μέλεσιν (sic) usque ad τῇ βάσει τῆς πίστεως (P. G. 96, 817 C-820 B 10; *Menaea* II, Romae 1889, pp. 662-663). Inde ab ἔσω- σε λαόν (in codice nostro f. 7 l. 2 a.i., P. G. 96, 820 A 4, *Menaea* II p. 662) intermixta est explanatio verborum.

MAT. Folia paulum perterebrata atque umore in margine externo maculata, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. 1 bifolium.

SCHEMA. Leroy II Clbm. Spatium scriptum: mm. 175 × 110.122 (f. 6), 200 × 130 (f. 7^v).

SCRIPT. Duae manus observantur, quarum prior lectiones S. Pauli et evangelii secundum Iohannem, altera autem Iohannis Damasceni carmen et explanationem nonnullis compendiis utens exaravit. Modus scribendi manus prioris arte factus antiquioremque scripturae stilum imitans ad scripturam proxime accedit, quae in evangeliariis saec. XIV in. exaratis observatur (de quo modo scribendi v. H. Hunger, *Archaisierende Minuskel* ... in *La paléographie grecque et byzantine*, Paris 1977, pp. 201-220, non H. Hunger-O. Kresten, *Archaisierende Minuskel und Hodegonstil im 14. Jahrhundert, Jahrbuch der österr. Byzantinistik* 29 [1980] pp. 192-199, G. Prato, *Scritture librerie arcaizzanti della prima età dei Paleologi* ... *Scrittura e civiltà* 3 (1979) pp. 151-193 = *Studi di paleografia greca [Collectanea 4]* Spoleto 1994, pp. 73-114; exemplum insigne huiusmodi stili in codice Vat. gr. 2167, v. S. Lilla, *Codices Vat. gr. 2162-2254*, Bibl. Vat. 1985, p. 26 sub SCRIPT.).

ORN. Tituli, litterae initiales et initium Iohannis Damasceni carminis rubro exarata. Littera initialis evangelii secundum Iohannem cauliculis uberrime ornata.

ANNOT. In margine inf. f. 6, alia manu rudior: ὁ παπᾶς Αγαλλος γαμή γαδᾶρ(α). De significatione verbi γαδᾶρ et de obsceno sensu sententiae D. Michailidis me humanissime monuit. In margine externo f. 6^v alia manus bis scripsit Δοσίθεος.

VI (ff. 8-9^v) Saec. XI-XII, membranac., nunc mm. 225 × 198 (f. 8), 223 × 129 (f. 9), ff. 2, coll. 2, ll. 24 pro unaquaque columnarum. Errore compaginatoris folia inversa; eorum ordo sic igitur restituendus: f. 9; f. 8.

Fragmentum libri liturgici.

(ff. 9-8^v) (Triodii fragmentum, sive lectiones Veteris Testamenti pro nonnullis diebus quartae hebdomadis Quadragesimae). ¹(f. 9 col. 1-9^v col. 1) Prov. 11,25-12,6 scil. lectio vespertina feriae secundae quartae hebdomadis (*Triodion*, Romae 1879, pp. 373-374). ²(f. 9^v col. 1) ἡχος πλατὺς β'; legi potest etiam nunc προσ]κυνοῦμεν οὐκ ἀπέστη[σεν (scil. Ps. 65,20) τὸν θεὸν ἡμῶν: agitur de lectione matutina feriae tertiae quartae hebdomadis (*Triodion* p. 379, 20-24). ³(f. 9^v coll. 1-2) Is. 25,1-6 scil. lectio matutina feriae tertiae quartae hebdomadis (*Triodion* pp. 379-380). ⁴(f. 8 col. 1-8^v col. 1) Is. 26,21-27,9 scil. lectio matutina feriae quartae eiusdem hebdomadis (*Triodion* pp. 393-394). ⁵(f. 8^v col. 1 ll. 23-24) Ps. 70,1-2 scil. lectio matutina eiusdem diei (*Triodion* p. 394). ⁶(f. 8^v col. 2 ll. 2-3) Ps. 71,18 et Ps. 71,1 scil. lectio vespertina eiusdem diei (*Triodion* p. 396,6-9). ⁷(f. 8^v col. 2) Gen. 9,18-22 scil. lectio vespertina eiusdem diei (*Triodion* p. 396).

MAT. Margines superior et inferior utriusque folii abscisi, sine tamen ullo textus detrimento. In f. 9 pars orae externae quoque abscisa, magno cum damno scripturae (supersunt enim initia tantum linearum). F 9 umore maculatum.

FASC. Folia resecta nunc bifolium efficere videntur; sed ex altera descriptionis parte patet, in codice primigenio inter ea nonnulla folia (nunc deperdita) exstitisse.

SCHEMA. Marginibus superiore et inferiore, ut supra diximus, abscisis, integrum linearum schema primigenium nunc discerni non potest; ratione tamen habita linearum directarum schema conferri potest cum Leroy 30C2, 31C2a, 31C2b, 32C2, 32C2a, 32C2b. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 211 × 65.78.

ORN. Notae ecphoneticae et tituli nonnulli rubro exarata. Litterae initiales nonnullae sobrie nigro atramento exornatae.

VII (f. 10^v) Saec. XI, membranac., nunc mm. 148 × 182, f. 1, coll. 2. Numerus primigenius linearum pro unaquaque columnarum agnosci non potest (v. infra, MAT.; supersunt nunc ll. 13).

(f. 10^v) (Menologii fragmentum, scil. Symeonis Metaphrastae Passio S. Abibi (BHG³ 737)) α μαρτυρίου τε(λει)ωθέντα usque ad ἐμφανισθήσομαι

(P. G. 116, 141 C 10-144 B 7; ed. etiam O. von Gebhardt-E. von Dobschütz, *Die Akten der edessenischen Bekenner Gurjas, Samonas und Abibos* [Texte und Unters. 37,2] Leipzig 1911, pp. 133,5-139,1). Parte superiore folii abscisa (v. infra, MAT.) textus col. 1 f. 10 des. τῆς Ῥωμαίων (P. G. 116, 141 C 14, ed. l. p. 135,1-2), col. 2 f. 10 inc. Λικιννίω (P. G. 116, 141 D 7, ed. l. p. 135,7) des. θάνατον ἐπιτρέπει (P. G. 116, 141 D 11, ed. l. p. 135,11), col. 1 f. 10^v inc. δίκην ἀπαιτηθῆ (P. G. 116, 144 A 5, ed. l. p. 137,1) des. ἄρτι (P. G. 116, 144 A 9, ed. l. p. 137,5), col. 2 f. 10^v inc. σώζεσθαι (P. G. 116, 144 B 2-3, ed. l. p. 137,11).

MAT. Parte superiore et ora interna abscisis, folii primigenii frustum tantum superest. Columna externa textus umore maculata, cum aliquo damno scripturae in parte recta folii.

SCHEMA. Parte superiore et ora interna, ut supra diximus, deperditis schema linearum primigenium agnoscere non potest; cf. tamen fortasse Lake II 33b, Leroy 24C2 vel 23C2d, 22C2b.

ANNOT. In margine inf. f. 10 manus saec. XVI summam scripsit 5505 1268 7063 (sic pro 7073).

VIII (f. 11^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 150 × 236, f. 1, coll. 2. Numerus primigenius linearum pro unaquaque columnarum agnoscere non potest (v. infra, MAT.; supersunt nunc ll. 14).

(f. 11^v) <Acta S. Andreae apostoli cum laudatione, auctore Niceta Paphlagon> (BHG³ 100) α πάντες ἐπὶ τὸ πραιτώριον τοῦ δυσσεβοῦς ἀνθυπάτου καταβοῶντες usque ad καὶ ἀνεπιλείπτως (sic) τὸν βίον ἑαυτῶν πολιτευσάμενοι μακαρίως ἐτελεύτησαν, scil. <cc. 48-49> (ed. M. Bonnet, *Acta Andreae Apostoli cum laudatione contexta*, *Anal. Boll.* 13 [1894] pp. 347,31-349,16; *Supplementum codicis apocryphi* II, *Acta Andreae cum laudatione contexta*, Parisiis 1895, pp. 39,31-41,16; de quo opere v. J.M. Prieur, *Acta Andreae Praefatio-Commentarius*, Turnhout 1989 [Corpus Christianorum Series apocryphorum 5] pp. XII,15-17). Parte superiore folii deperdita (v. infra, MAT.), textus col. 1 f. 11 des. κατ' αὐτοῦ ὁρμη[σε] (sic) (edd. ll. pp. 348,5; 40,5), col. 2 f. 11 inc. τὸν ἀλλότριον σου des. λυμαιῶν (sic) ὑπάρχει (edd. ll. pp. 348,13-19; 40,13-19), col. 1 f. 11^v inc. τιμίως καὶ σεβασμίως des. καὶ διαρραγῆς (sic) πικρῶ (edd. ll. pp. 348,28-349,3; 40,28-41,3), col. 2 f. 11^v inc. τοῦ ἀποστολικοῦ τάφου (edd. ll. pp. 349,11; 41,11).

MAT. Dimidia pars superior folii periit; qua de causa textus utriusque columnae mutilus. Angulus inferior externus abscisus et reffectus.

SCHEMA. Fortasse Lake II33b, Leroy 24C2 vel 23C2d, 22C2b (nam pars superior folii periit). Schema melius in parte versa folii perspicitur.

NOT. ANT. In margine externo f. 11: 184 N 24. 6 Plu. sar.(?) H 50.

BIBL. Imago phototypica f. 11 apud Lilla in *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* II, Città del Vaticano 1988 [Studi e Testi 331] p. 118.

IX (f. 12^v) Saec. X (script. ant.), XV (script. rec.), membranac., mm. 276 × 207, f. 1, coll. 2 (script. ant.), ll. 18-19 (script. rec.), 25 pro unaquaque columnarum (script. ant.). Rescriptum. Errore compaginatoris pars recta et versa folii inversae (v. infra, SCRIPT. ANT.).

SCRIPTURA RECENTIOR

(f. 12^v) <Menaei fragmentum, sive hymni 6 decembris pro S. Nicolao>. ^a(f. 12 ll. 1-9) inc. abrupte τὸ ἀπόρρητον τεῖχος χαῖροις (sic) ἡ εὐωδία τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας Νικόλαε des. αἰωνία γὰρ ἡ μνήμη σου; neque apud *Menaea* II, Romae 1889, pp. 385-407 neque apud A. Kominis, *Analecta hymnica Graeca* IV, Romae 1976, pp. 53-207 exstat. ^b(f. 12 ll. 9-16) ἤχος β', inc. κανόνα πίστεως des. τὰς ψυχὰς ἡμῶν (*Menaea* II, p. 390,7-12). ^c(f. 12 l. 17-12^v l. 8) sub titulo <εἰς τὸν ὄθρον <κ>ανὼν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου <ωδ>αὶ τοῦ ἀγίου (sic) <ῆ>χος α' <ω>δὴν ἐπινήκιον (sic) inc. σοφίας τὴν ἄβυσσον des. ὅτι δεδοξασαι (*Menaea* II, p. 394,8-16). ^d(f. 12^v ll. 8-12) sub titulo <τ>οῦ ἀγίου (sic) inc. <Ν>ικόλαον ἅπαντα ὑμνήτω γλώσσα (sic) des. τὸ γλυκὺ πᾶγμα (sic) καὶ ὄνομα (*Νέα Σιών* 30 [1935] p. 282). ^e(f. 12^v ll. 13-16) inc. ἦν ἔαρ εὐφρόσυνον ἔαρ εὐῶδες des. δεύτε (sic) χορεύσωμεν; ^f(f. 12^v ll. 17-19) inc. <ι>δοῦ χαριτόβρυτος πηγὴ προχεῖται (sic) des. ὑπερεκβλύζει (qui duo ultimi hymni neque apud *Menaea* II pp. 385-407 neque apud Kominis, op. l. pp. 53-207 neque apud H. Follieri, *Initia hymnorum ecclesiae Graecae* I-V [Studi e Testi 211-215] Città del Vaticano 1960-1966 exstant).

SCRIPTURA ANTIQUIOR

(f. 12^v) <S. Iohannis Chrysostomi hom. XIV Ad populum Antiochenum de statu> a διηγῆ[σ]ομαι τοῖς εἰρημένοις συμβαίνουσιν usque ad ἐπιδείκνυται ἐξ ἐνὸς ὅρκου (P. G. 49, 145,50-146,33). Partes folii nunc inversas esse eo patet, quod f. nunc 12^v des. τὸν ὅρκον ἐνενόησεν οὕτε ὅτι (P. G. 49, 146,11), f. autem nunc 12 inc. στρατιῶται καὶ στρατιῶται (P. G. 49, 146,12).

MAT. Scriptura inferior, quamquam paulum obsolevit, etiam nunc legi potest. Angulus inferior externus folii nunc 12^v umore maculatus.

SCHEMA. Leroy 20A2. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum scripturae antiquioris: mm. 181.183 × 59.63. Textus mensurae in scriptura recentiore: 133.143 × 81.91.

BIBL. Imago phototypica f. 12 apud Lilla in *Miscellanea Bibl. Apost. Vatic.* II, Città del Vaticano 1988 [Studi e Testi, 331] p. 120.

X (f. 13^v) Saec. XI, membranac., nunc mm. 195 × 150, f. 1, ll. 29.

(f. 13^v) <Menaei fragmentum, scil. pars officii 13 decembris pro SS. Eu-

stratio, Auxentio, Eugenio, Mardario et Oreste) scil. a [νοῦς βρότε]ιος τὴν σιν ὑπερ ἐννοιαν (sic) σύλλ[ηψιν] usque ad [τοῦ]ς καθερέτας τῆς φλο[γός] (*Menaea* II, Romae 1889, pp. 482,31-484,35).

MAT. Tota ora interna et magna pars orae externae abscisae, sine tamen ullo textus detrimento. Margines superior et inferior quoque abscisi. Folium in utraque facie umore maculatum.

SCHEMA. Marginibus superiore et inferiore abscisis schema primigenium nunc perspicere nequit; duae lineae tamen directae parallelae observantur, quae textum sinistrorsum et dextrorsum definiunt. Spatium scriptum: mm. 181 × 110 ca.

ANNOT. In margine superiore folii manus posterior (fortasse saec. XIV) nigro atramento scripsit (codicem invertit) χαραθῆρ λαδημου ραζιονε.

XI (f. 14^{r-v}) Saec. XIII, membranac., nunc mm. 157 × 125, f. 1, nunc ll. 18.

(f. 14^{r-v}) (Menaei fragmentum, sive officia 13) et 14 decembris (pro SS. Eustratio) et Thyrsos. ¹(f. 14^{r-v}) (Officium 13 decembris pro S. Eustratio): ^a(f. 14 ll. 1-3) finis hymni, scil. βροτοῖς διακατάληπτον (sic) δέ . . . χνίαν καὶ ἐθεώσεν (sic) τὴν προ . . . μορφὴν ἐκ (sic) σοῦ παναχραντ(ε) διὸ μελπ εὐλ . . . (sic) (neque apud *Menaea* II, Romae 1889, pp. 477-488 neque apud A. Kominis, *Analecta hymnica Graeca* IV, Romae 1976, pp. 250-287 invenitur). ^b(f. 14 ll. 4-16) Sub titulo [λίθος ἀ]χειρότμητος, hymnus qui inc. [θείων μετασχεῖν] μυστηρίων ἐπιποθήσας et des. καταλύτην Χριστόν (*Menaea* II 485,16-25). ^c(f. 14 ll. 17-18) Hymnus cuius initium tantum superest, [ὥσπερ εἰς ὥραον λ]ειμόνα (sic) καὶ νυμφικὴν Χριστοῦ πα[στάδα τὴν ἐπὶ] πολὺν κεκαυμένην καὶ ἐπηρ[μένην] (Kominis, op. l. IV p. 276, 491-496). ^d(f. 14^r l. 1) Finis hymni, scil. [πάντο]τε ἐν οὐρανοῖς μαρτυς (sic) παρίστ[ασαι] (Kominis, op. l. p. 277, 419-520). ^e(f. 14^v ll. 2-3) Hymnus omnino evanidus. ²(f. 14^v ll. 4-18) officium 14 decembris pro S. Thyrsos: sub titulo ἡχος δ' γενναῖον [sic] ἐν μ[άρτυσιν] hymnus qui inc. τῇ δυνάμει νευρούμενοι τοῦ δεσπότου] (*Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος* 40 [1941] p. 78).

MAT. Pars superior folii et ora interna abscisae, magno cum textus detrimento. Re vera folii primigenii frustum tantum superest, maculis obtectum. In parte versa scriptura hic et illic evanuit.

SCHEMA. Nullum linearum schema perspicitur.

NOT. ANT. In margine inferiore (codicem invertit): 204.

XII (f. 15^{r-v}) Saec. X-XI, membranac., nunc mm. 254 × 155, f. 1, coll. 2, ll. 29 pro unaquaque columnarum.

(f. 15^{r-v}) S. Iohannis Chrysostomi initium homiliae I De incomprehensibili Dei natura, scil. ab initio usque ad δῶρα μόνης τοῦ[το] (P. G. 48, 701,1-702,11-

12; ed. A.M. Malingrey, *Jean Chrysostome sur l'incompréhensibilité de Dieu*, Paris 1970 [Sch 28bis] pp. 92-98,47; de codicibus homiliae praeter Sch 28bis pp. 65-69 v. etiam Malingrey, *Un essai de classement . . . Traditio* 25 [1969] pp. 339-342).

MAT. Ora interna folii abscisa et refecta, cum aliquo damno scripturae columnae internae. Margines superior, externus et inferior quoque abscisi.

SCHEMA. Ora interna nec non marginibus superiore, externo et inferiore abscisis schema linearum primigenium perspicere nequit; sed lineis rectoribus inter duas columnas non exstantibus ad typum E apud Leroy referri potest. Columnam externam in latere interno una linea directa, in latere autem externo duae lineae directae parallelae definiunt. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 233 × 69,79.

SCRIPT. In parte recta folii litterae atramento nigro retractatae hic et illic observantur (col. 1 ll. 12 et 3 a.i., col. 2 ll. 12, 11, 10, 6, 5, 4 et 2 a.i.).

ORN. Titulus homiliae et litterae initiales nonnullae rubro exarata.

XIII (f. 16^{r-v}) Saec. XI, membranac., nunc mm. 198 × 222, f. 1, coll. 2, nunc ll. 18-20 pro unaquaque columnarum.

(f. 16^{r-v}) (S. Iohannis Chrysostomi homilia VIII contra Iudaeos) ab ἐ]χον-τας πληγὴν usque ad τὸν ἄνθρωπον ἡσφαλίζετο (P. G. 48, 928,35-929,31-32). Fragmentum S. Voicu agnovit. Parte superiore folii deperdita, textus col. 1 f. 16 des. ἴδωμεν μὴ (P. G. 48, 928,43), col. 2 f. 16 inc. πολλέμων τὸν des. ἐπανε-λθεῖν (P. G. 48, 928,47-929,1), textus col. 1 f. 16^v inc. μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ἁμαρτίαν des. διεσώθη ποτέ (P. G. 48, 929,7-17), col. 2 f. 16^v inc. ξύλου τοῦ γινώσκειν (P. G. 48, 929,23).

MAT. Pars superior folii abscisa et refecta. In parte exstante folii columna externa scissuram perhibet. Folium ipsum umore maculatum. In facie versa scriptura hic et illic paulum evanuit.

SCHEMA. Parte superiore folii deperdita, schema integrum perspicere nequit. Quod tamen ad partem exstantem folii attinet, schema linearum cum Leroy 42C2bs, 43C2ds, 44C2s conferri potest.

SCRIPT. Scripturae forma praepositionis ἐπὶ propria est (v. e. g. f. 16 col. 1 ll. 9 et 12, col. 2 ll. 5 et 20).

POSS. Codicem cuius folium nostrum principio pars fuisset ab Ignatio Methymnensi pro monasterio τοῦ Λειμῶνος in insula Lesbo emptum et deinde in eius bibliotheca servatum esse ex adnotationibus saec. XVI in margine externo et inferiore nec non inter duas columnas f. 16 scriptis patet. In margine externo: τοῦτο το ββιβλῖον ἅμα δε καὶ δελτος ὑπάρχει τοῦ μοναστήριου τῆς Λυμόνας καὶ ἐπροσηλοσε ο μακαριτη ο Μεθύμνης ὁ πιος Ὑγνάτιος καὶ ἡ τῆς στερίσοι ἀπο τὸν μέγαν μου τὸν Ταξιάρχην νὰ ἔχῃ τας ἀράς τὸν τριάκοσιον δέκα καὶ οκτὸ θεο(φορῶν) π(ατέ)ρων τὴν καταραν καὶ τοῦ μιτροπ(ολίτ)ου. In margine inferiore: ἐκ τῆς μονοῖς τοῦ Λημονος. Inter duas columnas: ὁ ἀβὰς Σέργιος τὰ χη (scil. τὰ ἔχει?) καὶ ἱερομόναχος ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Λειμονος. De monasterio τοῦ Λειμῶνος insulae Lesbi ab Ignatio Methymnensi anno 1526 condito v. St. Karydonis,

Τὰ ἐν Καλλονῇ τῆς Λέσβου ἱερὰ σταυροπηγιακὰ πατριαρχικὰ μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου, ἀρχιεπισκόπου Μηθύμνης, Constantinop. 1900, pp. 48 et 53, nec non G. Nowack, *Mission à l'île de Lesbos*, *Bulletin d'information de l'Institut de Recherche et d'Histoire des textes* 9 (1960) p. 61; de Sergio v. Karydonis, op. l. p. 237*.

XIV (f. 17^v) Saec. X-XI, membranac., mm. 221 × 166, f. 1, coll. 2, ll. 31 pro unaquaque columnarum.

(f. 17^v) <Antiochi monachi homiliae duae>: ¹(f. 17 col. 1-17^v col. 2) <hom. XX De castitate> ab οὔτοι (sic) ἐκλάμπουσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς usque ad finem, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν (P. G. 89, 1493 A 9-10-1496 A); ²(f. 17^v col. 2 ll. 7-1 a.i.) hom. XXI De virginitate ab initio ἡ παρθενία πλησιάζει usque ad τυγχάνουσα τοῖς (P. G. 89, 1496 B 1-5).

MAT. Ora interna folii abscisa et resecta. Angulus inferior externus quoque resectus. Ora externa paulum tantum tineis perterebrata. Pars versa folii umore maculata.

SCHEMA. Praeter lineas rectrices, schema haud clare discernitur; cf. tamen fortasse Leroy II A2bn. Spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 174 × 48.51 ca.

SCRIPT. Scripturae stilus ab Italia inferiore originem repetit. Forma circularis litterae ρ fere eadem atque in f. 2 codicis nostri, sed de duobus diversis librariis agitur.

ORN. Iuxta titulum homiliae XXI parvum animalis caput; littera initialis η eiusdem homiliae maioris moduli et accurate eodem fusco atramento exornata, quo textus scriptus est; in parte versa folii finis columnae dextrae viridi pigmento oblecta. Qui omnes ornatus quoque ostendunt, codicem in Italia inferiore esse exaratum.

XV (f. 18^v + f. 19^v) Saec. XI, membranac., mm. 222 × 149, f. 1, ll. 31.

(f. 18 ll. 5-31) <S. Diadochi ep. Photicensis De perfectione spirituali> capita duo, scil.: ^a(f. 18 ll. 5-20) <caput λη'> integrum (ed. J. E. Weis-Liebersdorf, *Sancti Diadochi episcopi Photicensis De perfectione spirituali capita centum*, Lipsiae 1912 [Teubneriana], p. 44,5-18). ^b(f. 18 ll. 21-31) <caput λθ'> integrum (ed. l. pp. 44,20-46,3). Ob foramen tamen ultimum verbum, scil. πραγμάτων, periit. Praecedit (f. 18 ll. 1-4) finis textus cuiusdam, ascetici ut videtur, partim foraminibus laesi, quem agnoscere non valui: inc. abrupte ἄσυχλον καὶ ἀρετῇ (ut vid.) ἀπεργάσηται εἰ μὲν μετὰ . . . des. οὕτω ὁμοιον ἔξουσι καὶ (sic) μο [. . . F. 18^v vacuum. F. 19 est imago phototypice expressa f. 18. F. 19^v vacuum.

MAT. Folium pessum datum, valde laceratum et perterebratum umore oblectum et omnino

* Gratias maximas ago v.d. D. Michailidis qui me ad librum Karydonis remisit.

refectum folio chartaceo e codice Latino saec. XIV ut vid. avulso (perspiciuntur enim in foraminibus et in marginibus vestigia nonnulla scripturae gothicae saec. XIV nec non scripturae recentioris saec. XV; quae scripturae in imagine phototypica melius discernuntur).

XVI (f. 20^v) Saec. IX-X, membranac., nunc mm. 166 × 187, f. 1, coll. 2. Numerus primigenius linearum pro unaquaque columnarum agnoscere non potest.

(f. 20^v) <Pentecostarii fragmentum sive lectiones pro sabbato ante dominicam τῶν ἁγίων πατέρων et pro dominica τῶν ἁγίων πατέρων>. ¹(f. 20 col. 1-20^v col. 1) Acta 20,7-12 (in f. 20 col. 1 l. 2 legitur [συ]νηγμένων, scil. Act. 20,7), nempe lectio sabbati ante dominicam τῶν ἁγίων πατέρων (cf. C. R. Gregory, *Textkritik des neuen Testaments* I, Leipzig 1900, p. 346). ²(f. 20^v coll. 1-2) Lectiones vespertinae dominicae τῶν ἁγίων πατέρων, scil. Gen. 14,14 et Deuter. 10,14-21; subfigitur (f. 20^v col. 2 l. 5) troparium ἦχος πλατὺς δ' cuius initium est ὑπερδεδοξασμένος εἰ Χριστέ (de quibus lectionibus et tropario v. *Pentecostarion*, Romae 1883, pp. 334, 335 et 338). Sequitur deinde troparium aliud, fere omnino deperditum, cuius perpaucae tantum litterae supersunt.

MAT. Totum dimidium inferius folii et magna pars dimidii superioris perierunt. Re vera folii frustum tantum superest, valde laceratum.

SCRIPT. Textus Actorum scriptura capitali spissa maioris moduli paulum tantum dextrorsum inclinata, textus autem lectionum Veteris Testamenti et tropariorum scriptura capitali paulum dextrorsum inclinata, subtiliore et minoris moduli exaratus est. Quae ultima scriptura praesertim scripturae codicis Vat. gr. 2066 satis similis est (v. imaginem phototypicam apud H. Follieri, *Codices graeci Bibliothecae Vaticanae selecti* [Exempla Scripturarum IV] apud Bibl. Vat. 1969 tab. 6). De scriptura capitali dextrorsum inclinata v. G. Cavallo, in *La Paléographie grecque et byzantine*, Paris 1977, pp. 98-103.

ORN. In textu Actorum hic et illic cruculae rubrae; in parte scriptura capitali minoris moduli exarata (v. supra, SCRIPT.) primis lineis flavum pigmentum sublitum est et praeterea paucae litterae rubro colore impletae. Quae ostendunt, folium nostrum in Italia inferiore esse exaratum.

ANNOT. In margine superiore f. 20^v manus recentior (saec. X-XI?) scripsit scriptura minuscula εὐ(αγγέλι)α αἰωθινῶν (sic) ια'.

XVII (f. 21^v) Saec. XII, membranac., nunc mm. 177 × 120, f. 1, ll. 19-20. Partim rescriptum in facie versa.

(f. 21^v) <Ps. 110,10; 111; 112,1-3>. In f. 21^v (codicem sinistrorsum verte) vestigia scripturae antiquioris observantur; scriptum est enim rubro περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἰσιδώρου τοῦ Πιλουσιώτου; sub quo titulo littera initialis rubra textus, scil. E, etiam nunc perspicitur.

MAT. Ora interna folii deperdita, sine tamen ullo textus detrimento. Folium in marginibus praesertim flamma et madore maculatum.

SCHEMA. Ad schema primigenium inspicendum codicem sinistrorsum vertere opus est (v. quae supra de scriptura inferiore diximus). Parte inferiore folii (nunc ora interna) deperdita schema integrum perspicere nequit. Lineae quae supersunt melius in facie versa folii observantur.

ORN. Litterae initiales nonnullae rubro exaratae. In primis quattuor lineis partis rectae litterae nonnullae rubro colore impletae. Folium igitur ab Italia inferiore originem repetere videtur. Quam meam sententiam P. Canart confirmavit.

ANNOT. In margine superiore f. 21 scriptum est rubro: ἄλλη Εὐγγέ (sic) καὶ Ζαχαρίου.

XVIII (f. 22^{r-v}) Saec. XIII, membranac., nunc mm. 111 × 156, coll. 2, ll. 26 vel 27 fortasse pro unaquaque columnarum (supersunt nunc ll. 13).

(f. 22^{r-v}) (Evangelium secundum Marcum), ab ἡκούσθῃ ὅτι εἰς οἶκον ἐστὶ usque ad ἀμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς, scil. Mc. 2,1-16. Dimidio inferiore folii deperdito, textus in parte recta desideratur a διὰ τὸν ὄχλον usque ad ἐκεῖ κα]θήμενοι, scil. Mc. 2,4-6, a ταῦτα usque ad ἀφιέναι, scil. Mc. 2,8-10; in parte versa col. 1 interruptitur post λέγοντας (Mc. 2,12), col. 2 autem inc. κατακεῖσθαι αὐτὸν (sic) ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ (Mc. 2,15).

MAT. Ora interna et totum dimidium inferius folii periit.

SCRIPT. Modus scribendi satis arte factus. P. Canart non excludit, folium nostrum in Italia inferiore esse exaratum.

SCHEMA. Frusto tantum folii servato, schema definiri nequit.

POSS. In margine superiore f. 22^r sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In margine interno f. 22^r scriptum est plumbo manu saec. XIX 2164 Vat. An folium nostrum principio in initio vel in fine codicis Vat. gr. 2164 saec. XVI in custodiam additum erat?

XIX (ff. 23-26^v) Saec. XIV-XV, membranac., nunc mm. 290 × 190 (ff. 23-24), 273 × 191 (f. 25), 274 × 193 (f. 26), ff. 4, ll. 28-29. Ff. 25, 26^r partim rescripta.

(ff. 23-26^v) (Platonis dialogi duo). ¹(ff. 23-24^r) (Phaedo) a μονοειδοῦς συνουσίας 83 e 2 usque ad ἐπεκδιηγῆσασθαι ὡς ἄμεινον 97 e 4. Inter ff. 23^r et 24 ob casum nonnullorum foliorum magna lacuna exstat: nam in f. 23^r l. 1 a.i. ultima verba quae ope lucis ultravioleae legi possunt sunt παρὰ τοῦ δεσπότου οὐδέ 85 b 6-7 (sequuntur pauca alia quae legi nequeunt), f. 24 l. 1 inc. autem τεκμήριον δέ σοι 96 c 2-3. ²(ff. 25-26^v) (Phaedrus) a λέγειν περὶ τοῦ αὐτοῦ 235 a 5 usque ad ποιουμένων καὶ τῶν 244 c 6. Inter ff. 25^r et 26 magna lacuna exstat: nam f. 25^r des. καὶ νεώτερος ἐκ δὲ πάντων τούτων 236 d 1, f. 26 autem inc. ἀληθὲς σεμνύνεσθαι ὡς τι ὄντε 243 a 1 (quae verba fere omnino evanida ope tantum lucis ultravioleae leguntur). Ff. 25 et 26^r in parte media vestigia pauca scripturae antiquioris perhibent, fere omnino evanida, maculis oblecta et partim scissuris deleta, quae legi nequeunt.

MAT. Folia praesertim in dimidia parte et in marginibus superiore et inferiore valde lacerata et resecta. Ff. 23^r, 24, 25^r, 26 ita madore et flamma laesa ut partim tantum ope lucis ultravioleae legi possint.

FASC. Folia quattuor hodie duo bifolia efficere videntur; sed inter ff. 23^r et 24, 25^r et 26 aliquot folia excidisse magnae textus lacunae ostendunt (v. supra, in altera parte descriptionis). In margine inf. f. 24^r verba reclamantia ἦν αὐτῇ (Phaed. 97 e 4) finem fasciculi indicant.

SCHEMA. Nullum clarum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 191 × 107 (f. 23), 180 × 104.106 (f. 25).

ANNOT. Marginibus internis manus saec. XX numeros capitum textus Platonici et tantummodo varias lectiones plumbo apposuit: f. 23, XXXIV; f. 24^r Fedone XLV fin., ἐνὶ λόγῳ XLVI; f. 25 Fedr. X ante fin., X E; f. 26^r Fedro XXII. Praeterea in margine externo f. 24^r: A sup., A inf.; in margine externo ff. 25 et 26^r: B.

XX (f. 27^{r-v}) Saec. X, membranac., nunc mm. 210 × 167, coll. 2, ll. 28.

(f. 27^{r-v}) (S. Gregorii Nazianzeni In laudem S. Basilii Magni sive or. XLIII) (BHG³ 245; textum agnovit S. Voicu, columna 2 f. 27^r praesertim inspecta). Re vera textus in facie versa tantum folii ope lucis ultravioleae vix discerni potest; in facie recta contra fere omnino evanuit. In f. 27^r col. 1 l. 1 legi potest βάθος, in ll. 2-3 λογῶγα | φεῖ (sic) τὴν εὐσέβειαν (P. G. 36, 553 A 3; ed. J. Bernardi, Paris 1992 [Sch 384] p. 216, c. 43,4-5); in f. 27^r col. 2 ll. 2-1 a.i. vix legi potest πνεῦμα καὶ πονηρὸν ὁ τοῦ ἀνθρώπου λυθὲν (P. G. 36, 553 C 3; ed. l. p. 218, c. 44,5-6).

MAT. Folium valde umore maculatum atque hic et illic perterebratum. Scriptura fere omnino evanuit, et, ut supra diximus, in facie versa tantum ope lucis ultravioleae discernitur.

SCHEMA. Oris superiore, inferiore et externa abscisis schema certe definiri nequit. Quod superest cum Leroy 20A2, comparari potest. Schema melius in parte versa folii perspicitur. Spatium scriptum: mm. 182 × 56 ca.

ANNOT. In margine superiore f. 27^r scripta sunt nonnulla, ita evanida et maculis oblecta ut etiam lucis ultravioleae paucae litterae tantum legi possint.

XXI (f. 28^{r-v}) Saec. X (ut vid.), membranac., nunc mm. 242 × 165, f. 1, coll. 2, ll. 24 pro unaquaque columnarum.

(f. 28^{r-v}). In facie recta et versa folii (codicem invertē) textus exaratus erat scriptura ut vid. capitali ogivali recta, nunc omnino evanida et in f. 28 etiam madore et viridi pigmento oblecta, quae hodie ne ope lucis ultravioleae quidem legi potest. In summa columna 1 f. 28^r (codicem invertē) vestigia rubra tituli et ornatus; in parte inferiore eiusdem columnae scriptum est rubro, scriptura capitali προφητου Ἡσαΐου; deinde manus rudis saec. XIV ut vid. addidit ταδε λεγῖ κ(ύρι)ς λουσασαθε (cf. Is. 1,16) κ(ύρι)ε καθάριζε. Si titulus προφή-

του Ἡσαΐου ad scripturam primigeniam pertinet, conici fortasse potest, folium nostrum etiam lectionem prophetae Isaiae pro feria quadam Quadragesimae continere (cf. *Triodium*, Romae 1879, e. g. pp. 332, 393, 550, 559), sed nihil certi affirmari potest.

MAT. Folium valde umore maculatum foramina hic et illic praebet. Ut supra diximus, scriptura primigenia omnino evanuit.

SCHEMA. Leroy 20A2. Cum scriptura omnino evanuerit, textus mensurae exacte definiri non possunt.

ORN. In f. 28^v (codicem invertē) vestigia tituli et ornatus rubri (corda, ut vid). In parte inferiore columnae l f. 28^v titulus προφητου Ἡσαίου quoque rubro exaratus; f. 28 viridi pigmento obtectum (v. etiam supra, alteram partem descriptionis).

ANNOT. In imo f. 28 (codicem invertē) manus rudissima (saec. XI?) partim compendiis brachygraphicis usa scripsit κυριος κ(ύρι)ε κ(ύρι)ε η τηρησις παρεστι ινωπιον (sequuntur pauca alia evanida, quae legi nequeunt) κ(ύρι)ε πῆλῃου εις τους .ον.. (an αιώνας?). Compendia brachygraphica et pigmentum viride (v. supra, ORN. et alteram partem descriptionis) ostendunt, folium nostrum ab Italia inferiore et S. Nili schola originem repetere.

XXII (f. 29^v) Saec. XIV, membranac., nunc mm. 283 × 185, f. 1.

(f. 29^v) Folium vacuum praeter probationes calami, annotationes a diversis manibus saeculi XIV appositas et ornatus in facie recta folii (v. infra, ANNOT. et ORN.).

MAT. Folium praesertim in ora interna et inferiore valde laceratum et reffectum, hic et illic perterebratum et umore maculatum.

ANNOT. manus diversae saec. XIV in f. 29 varia scripserunt. a) Atramento nigro, πει χει (quater) / χει γει χει (bis); b) atramento fusco, τό μνημοσυνον πλς (sic) / εις πρωτον λογον της φυσικης / ακροάσεως; c) atramento fusco, probationes calami nullius pretii; d) atramento fusco, Αρμενία; e) scriptura satis elegante, antiquiorem stilum imitante, atramento fusco: την πᾶν κοσμί/ων δόξαν την ἐξ ἀνθρώπων σπαρ/ῆσαν; f) atramento fusco, altera manu eadem verba, scil. την παγκόσμιων δοξαν / την ἐξ ἀνθρώπων σπαρησαν (ut v.d. D. Michailidis me monuit, agitur de initio theotocii, cf. *Paracletice*, Romae 1885, p. 3,18); g) atramento fusco, τοῦ θεολόγου.

ORN. In parte inferiore f. 29 ornatus varii fusco atramento delineati atque funiculis intextis, lineis sinuosis litteris π intermixtis, lineis brevibus in cauliculis desinentibus et apicibus intermixtis efformati.

XXIII (f. 30^v) Anni 1713, membranac., mm. 615 × 451, f. 1.

Instrumenta diversa (primum Graecum, reliqua Latina) arto vinculo inter sese connexa (faciem versam folii meo rogatu Paulus Vian et Rev.mus Dnus Philippus Tamburini benevole inspexerunt et mihi illustraverunt).

(f. 30^v). ¹(f. 30) Instrumentum Graecum mensis ianuarii anni 1713. Ignatius metropolita Rhodi haec testatur: coram se et imagine Iesu Christi cruci affixi centurionem classarium Georgium Mustachium Simensem una cum comitibus navis suae iuravisse, pecuniae summam quam centuriones classarii Antonius et Iohannes a Michaele Rinio et Patre Sabba monacho monasterii S. Iohannis Evangelistae in insula Patmo accepissent non ab infidelibus sed a Christianis tantum manare. Inc. ἡ ταπεινότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐλαβεστάτων ἱερέων τῆς καθ' ἡμᾶς μητροπόλεως Ῥόδου δηλοποιεῖ καὶ βεβαιοῖ des. καὶ εἰς πίστωσιν ἀληθῆ ἐγράφη τὸ παρὸν παρὰ τῆς ἐμῆς ταπεινότητος κατασφραγίσθη (sic) καὶ τῇ ἡμετέρᾳ σφραγίδι εἰς ἐνδειξιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς μητροπόλει Ῥόδῳ ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψιγ' ἐν μηνὶ ἰανουαρίῳ ἰνδικτιῶνος ς^{ης}. Sequuntur deinde subscriptiones metropolitae et testium. ²(f. 30 marg. sin., folium dextrorsum verte). Die 30 novembris anni 1714 Anastasius Stephani et Nicolaus Anastasii filius testantur, sigillum iuxta appositum Ignatii metropolitae fide dignum esse. Sinistrorsum ipsorum subscriptiones Graecae leguntur: Ἀνάστασις πολήτης (sic) τοῦ Στεφάνου ἐκαρτέρᾳ καὶ Νηκόλο Ἀναστασῆ μαρτηρο (sic pro μαρτυρῶ). ³(f. 30^v) Instrumentum diei 6 augusti anni 1713, a tabellione Stephano Iosepho Orsini conscriptum, quo confirmatur, sigillum f. 30^v appositum Ignatii metropolitae fide dignum esse (monogramma scil. cum cruce Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ). ⁴(f. 30^v) Instrumentum diei 23 augusti anni 1713: mercatores urbis Romae Bartoli, Cipriani (sic) et Marcus Martini testantur, tabellionem Stephanum Iosephum Orsini (v. supra, num.³) omnino capacem et fide dignum esse. ⁵(f. 30^v) Instrumentum diei 10 novembris anni 1714: mercatores urbis Labronis Iohannes Baptista Pagli, Bartholomaeus Minucci, Carolus Antonius Tondù et Paulus Antonius Cartoni coram tabellione Bartholomaeo Gonnellio testantur, subscriptiones mercatorum urbis Romae supra laudatorum (v. num.⁴) certas esse. Sinistrorsum signum tabellionis Bartholomaei Gonnellii observatur. ⁶(f. 30^v in ora inferiore, folium invertē) *Pro D(omino) Michaele Rinio* (de quo v. supra, num.¹) *contra quoscumque 4 Maii 1720 Corvinus*. ⁷(f. 30^v) Versio Italica instrumenti Graeci metropolitae Ignatii (v. supra, num.¹) ab Andrea Vido facta, qui die 14 iulii anni 1742 iure iurando testatur, eam fide dignam esse. ⁸(f. 30^v) Instrumentum diei 16 iulii anni 1742: tabellio curiae Capitolinae Dominicus Palmarius testatur, subscriptionem et versionem Andreae Vido autographas esse. ⁹(f. 30^v dextrorsum, in parte superiore) *Emo Card(inali) Corradino Iud(ic)e pro D(omino) Michaele Rigno* (de quo v. supra, num.¹) *et aliis contra D(ominos) heredes quondam Iosephi Pretiosi et alios die 30 augusti 1742 Constantinus*.

XXIV (f. 31^v) Saec. X, membranac., nunc mm. 303 × 115, f. 1, coll. 2, ll. 31 pro unaquaque columnarum. Pars recta et versa folii inversae.

(f. 31^v) <Passio S. Georgii> (BHG³ 676). Textus f. nunc 31^v inc. ἐπιθύσαν-
τα τὴν μεί[ζονα] (*Acta Sanct.* Apr. III, Antverpiae 1675, p. X C 12, cf. etiam
e. g. codicem Vat. gr. 679 f. 71 col. 1 ll. 18-19), des. θυμῶ κάτοχος (ed. l. p.
X D 5, cf. etiam Vat. gr. 679 f. 71 col. 2 l. 10); textus f. nunc 31 inc. τοῦ λόγου
ἐν τῷ σ[τόματι] (ed. l. p. X D 5, cf. Vat. gr. 679 f. 71 col. 2 ll. 11-12), des. βάρ-
ρους τοῦ λίθου (ed. l. p. X D 20, cf. Vat. gr. 679 f. 71 col. 1 ll. 1-2). Textum
folii nostri in columnis duabus exaratum esse ex eo patet, quod l. 2 f. nunc 31^v
inc. παρ' ἡμῶν: quae verba in ed. l. (p. X C 12) post τὴν μεί[ζονα] (v. f. nunc
31^v l. 1) occurrunt.

MAT. Folium pessum datum. Dimidia pars interna folii primigenii abscisa et avulsa periit.
Frustum quod superest valde laceratum, tineis perterebratum et umore maculatum. In f. nunc 31
(agitur re vera de facie versa folii primigenii) scriptura partim evanuit.

SCHEMA. Dimidio folii deperdito (v. supra, MAT.) schema linearum primigenium agnoscere
non potest. Perspiciuntur etiam nunc duae lineae directae parallelae quae marginem externum
columnae externae definiunt, linea directa in margine externo folii ducta nec non duae lineae in
ora inferiore folii ductae.

ANNOT. In parte recta folii ante tabulam posteriorem integumentum adglutinatum P. Canart ad-
notationem scripsit: *il foglio 31, proveniente dallo stampato RG Vite 7378 (Ὁὐρανοῦ κρίσις), è
stato fissato e numerato a calce di questo volume il 10-12-85.*

2648 Anni 1631 (v. f. 16^v), chartac., mm. 306 × 217, ff. 17, ll. 31 plerumque (f. 14 ll. 26,
f. 16^v ll. 7).

Codex hagiographicus.

1 (ff. 1-14) Vita S. Bartholomaei diei 19 augusti, sub titulo βίος καὶ πολι-
τεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Βαρθολομαίου (λο suprascr. manus altera) τοῦ κτίτορος
τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου σωτήρος τῆς Μεσσήνης καὶ Ρουσιανου (sic; duo ultima
verba manus altera addidit). Inc. μεγίστης ὄντως ὠφελείας καὶ πολλοῦ τοῦ κατὰ
ψυχὴν κέρδους ἡ τῶν θείων ἀνδρῶν πολιτεία des. ante doxologiam ἐν αὐτῷ τῷ
παρ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντι τῆς πανάγνου ναῶ κατατίθεται (BHG³ 235; ed. *Acta
Sanctorum*, Septembris VIII, Antverpiae 1762, Appendix ad diem XIX augusti,
pp. 810-826). De qua editione a duobus apographis codicis Messanensis mona-
sterii S. Salvatoris 29 anni 1307-1308 ff. 213-223 originem repetente v. A. Man-
cini, *Per la critica del «Bios» di Bartolomeo di Rossano, Rendiconto delle tor-
nate e dei lavori dell'Accademia di Archeologia, Lettere e Belle arti Nuova
serie*, XXI, Napoli 1907, pp. 491-504, qui textum plurifariam emendavit. Ut ex

adnotatione f. 16^v patet (v. infra, sub ANNOT.), textus codicis nostri quoque apo-
graphon est codicis Messanensis monasterii S. Salvatoris 29 ff. 213-223 (de quo
v. praesertim A. Mancini, *Codices Graeci monasterii Messanensis S. Salvato-
ris*, Messanae 1907, pp. 54-67). Virum doctum A. Mancini codex noster latuit;
asserit enim, *Per la critica del «Bios»*. . . p. 493 «e questo codice, che si con-
serva ancora col n. 29 nella Biblioteca universitaria di Messina. . . è l'unico,
che io sappia, che conservi la vita del monaco calabrese», cf. p. 496 «Del Bios,
come ho detto, non si conosce altro codice all'infuori del Messinese». Ff. 14^v-15^v
vacua.

2 (f. 16^v) <Vita S. Heliae Spelaeotis> diei 11 septembris (BHG³ 581) cuius
finis tantum in codice nostro superest, scil. a προβαλλόμενος ὅτι ἐν μιᾷ καιροῦ
ροπῇ τὸ τριττὸν γύναιον τῆς τριττῆς μάστιγος τοῦ νόσου λελύτρωται usque ad
finem; textus des. ante doxologiam καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τοὺς τὴν μνήμην σου ἐορ-
τάζοντας βασιλείας οὐρανῶν σαῖς λιταῖς τυχεῖν ἄξιωσον (sic) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν (ed. *Acta Sanctorum*, Septembris III, Antverpiae 1750,
p. 887A4-B16). Qui textus apographon est codicis Messanensis monasterii
S. Salvatoris 30 anni 1307-1308 ff. 29^v-49^v (cf. infra, sub ANNOT.; de codice Mes-
sanensi 30 qui una cum codice 29 unum idemque menologium efficit ut osten-
dit Mancini, *Per la critica del Bios*. . . p. 493, v. Mancini, *Codices Graeci mo-
nasterii Messanensis S. Salvatoris*, pp. 45-54). F. 17^v vacuum.

MAT. Folia praesertim in ora superiore et externa umore maculata, sine tamen ullo textus
detrimento. Fere omnia folia (praesertim ff. 1 et 15) tineis perterebrata. Anguli superiores et infe-
rior internus f. 1, angulus superior internus ff. 15 et 16, ora inferior f. 16 refecta.

FASC. 1 quinio (ff. 1-10^v), 1 ternio in quo ultimum folium deest (ff. 11-15^v), 1 bifolium (ff. 16-
17^v). Nulla fasciculorum nota observatur.

CHART. SIGNA. Circuli tres nullo intervallo divisi, quorum superior litteras A et P, inferior
autem lunam crescentem praebet (v. praesertim f. 15). Apud Briquet nn. 3241-3270 et Heawood
nn. 247-320 nihil simile invenitur; in quibus operibus tamen tres circuli ad saecula XVI p. m.,
XVII et XVIII pertinent.

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Spatium scriptum: mm. 280.283 × 185.190.
197 ca.

SCRIPT. Textum graecum una eademque manus Messanae in monasterio S. Salvatoris exara-
vit (v. infra, sub ANNOT.). Paulus de Gala abbas monasterii Messanensis S. Salvatoris annotatio-
nem latinam in f. 16^v et fortasse etiam breves annotationes latinas marginales in ff. 9, 10^v et 12
addidit.

ANNOT. In f. 16^v haec annotatio scripta est: *Nos Paulus de Gala Abbas Magni Monasterii
Sanctissimi Salvatoris cinque fari Messanae ordinis sancti Basilii fide facimus et testamur
qualiter presentes (sic) vitae et inscriptiones, videlicet sancti Bartholomei (sic) monaci ei-
usdem ordinis et fundatoris praedicti Monasterii Sanctissimi Salvatoris et Sancti Heliae cogno-*

mento Spilioti eiusdem ordinis fuerunt abstractae et rescriptae ex comuni (sic) volumine Bibliothecae praedicti monasterii, in quorum fidem. Messanae in nostro Magno Monasterio Sanctissimi Salvatoris die II septembris 1631. Abbas Paulus de Gala qui scripsit. In margine interno ff. 9, 10^v et 12, fortasse eadem manu: (f. 9) *Pasc(halis) I a 817 ad 824, Pasc(halis) II a 1099 ad 1118*; (f. 10^v) *Alex(ius) regnavit a 1081 ad 1119*; (f. 12) *Roger(ius) I rex Siciliae a 1130 ad 1152 Roger(ius) II a 1186*.

POSS. Monasterium Messanense S. Salvatoris.

INTEG. Integumentum mense novembri anni 1968 codex recepit (v. sigillum in parte recta operculi inferioris impressum). Tabulae e charta spissiore, viridi charta quae «plastica» appellatur nec non simplici membrana in angulis externis, in dorso et in ora prope dorsum obductae (cf. codices Vat. gr. 2644-2647). In lacinia membranacea quae oram internam partis rectae operculi superioris tegit impressae sunt, praeter hodiernum codicis numerum, tesserae gentiliciae Pauli VI Pp. (1963-1978) et Eugenii Tisserant card. bibl. (1957-1971).

2649 Saec. X-XI, membranac., mm. 780 × 200, f. 1, ll. 76.

Fragmentum voluminis liturgici.

Pars recta. <Liturgia praesanctificationum>, nempe: ^a(ll. 1-20) <Εὐχή πιστῶν β'>, inc. δέσποτα ἅγιε ὑπεράγαθε δυσώποδμεν σε τὸν ἐν ἐλέει πλούσιον des. υἱοὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας γενώμεθα ut, e.g., in codicibus Vat. Barb. gr. 336 ff. 39^v-40 recentioris computationis (cf. A. Strittmatter, *The "Barberinum S. Marci" of Jacques Goar, Ephemerides Liturgicae* 47 [1933] p. 341 sub num. 47) et Vat. gr. 1970 ff. 27^v l. 4 a.i. – 28 l. 11 antiquioris computationis (ed. J. Goar, *Eucho-logium sive rituale Graecorum*, Venetiis 1730, p. 166; C. A. Swainson, *The Greek Liturgies*, Cambridge 1884, p. 96 col. 2). ^b(ll. 20-23) ἐκφῶ(νως), κατὰ τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ σου μεθ'οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου πν(εύματι): v., e.g., codices Vat. Barb. gr. 336 f. 40 et Vat. gr. 1970 f. 28 ll. 11-13 (ed. Goar, p. 166; Swainson, p. 96 col. 2). ^c(ll. 24-75) εὐχή μετὰ τὸ ἀποτεθῆναι τὰ προηγιασμένα ἐν τῇ ἁγία τραπέ(ζῃ), inc. ὁ τῶν ἀρρήτων καὶ ἀθεάτων μυστηρίων θεός des. πᾶσι τοῖς ἁγίοις σου τοῖς ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσασιν: v., e.g., codices Vat. Barb. gr. 336 ff. 40^v-42 (cf. Strittmatter, p. 341 sub num. 48) et Vat. gr. 1970 ff. 28 l. 14-29 l. 12 (ed. Goar, pp. 166-167; Swainson, p. 97 coll. 1-2). ^d(ll. 75-76) ἐκφῶ(νως), inc. καὶ καταξίω[σον], post quae verba textus ob marginem inferiorem reffectum et abscisum interrumpitur: v. codices Vat. Barb. gr. 336 f. 42 ll. 11-12 et Vat. gr. 1970 f. 29 ll. 12-13 (ed. Goar, p. 167; Swainson, p. 97 col. 2).

Pars versa. <Officium vespertinum S. Pentecostes>, nempe: ^a(ll. 1-8) inc. abrupte ob marginem superiorem abscisum ὅτι οὐχ οἱ νεκροὶ des. ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν: v. e.g. codicem Vat. gr. 1970 f. 187 ll. 11-17 (ed. Goar, p. 601, 35-

40; *Pentecostarium*, Romae 1883, p. 415, 1-4). ^b(ll. 9-39) καὶ ἐπισυνάπτει τὴν εὐχὴν τοῦ τρισαγίου, inc. ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰώνιος, ὁ ἅγιος καὶ φιλόανθρωπος des. τὸν μόνον ἀληθινὸν καὶ φιλόανθρωπον θεόν: v. e.g. codices Vat. Barb. gr. 336 ff. 51 l. 6-52 l. 5 (Strittmatter, p. 343 sub num. 61), Vat. gr. 1970 f. 187 l. 17-187^v l. 2 a.i. (ed. Goar, p. 601, 41-56; *Pentecostarium*, p. 415, 5-19). ^c(ll. 39-40) ἐκφῶ(νως), ὅτι ἅγιος εἶ ὁ θεὸς καὶ σοὶ τὴν δό(ξαν) ἀναπ(έμπομεν): v. e.g. codicem Vat. gr. 1970 f. 188 ll. 1-2. ^d(ll. 41-76) Post rubricam εὐχὴ ἀντίφω(νως) γ' τοῦ λυχ(νικοῦ) ἐν ᾧ ψάλλετ(αι) τὸ τρισάγιον λέγοντος τοῦ διακό(νου) πληρώσαμ(εν) τὴν ἐσπερι(νὴν) δέ(ησιν) λέγει ὁ ἱερεὺς τὴν δ' εὐχ(ήν), inc. σὸν ὡς ἀληθῶς καὶ μέγα ὄντως μυστήριον des. abrupte ob marginem inferiorem abscisum αὐτεπά[γγ]ελτος βοηθὸς διδ. . .: v. e.g. codicem Vat. gr. 1970 f. 188 l. 6 a.i. – 188^v l. 3 a.i. (ed. sine rubrica post textum praecedentem Goar, pp. 601, 56-602, 12; *Pentecostarium*, p. 415, 19-33).

MAT. Fragmentum voluminis umore maculatum, tineis perterebratum, praesertim in oris hic et illic reffectum et in marginibus superiore et inferiore abscisum, cum aliquo textus detrimento.

SCHEMA. Cum de frusto tantum voluminis agatur, cuius partes superior et inferior abscisae perierunt, lineae rectrices in marginibus superiore et inferiore ductae, si quae fuerunt, perspicere nequeunt. Quod tamen ad lineas directas attinet, cf. Leroy 42 D 1 x. Spatium scriptum inter lineas directas, quae textum definiunt: mm. 97. 101 ca.

SCRIPT. Rubrica εὐχὴ etc. (pars recta, l. 24) scriptura capitali minoris moduli exarata est. Hic et illic (volumen invertit) inter lineas vestigia evanida alterius scripturae erasae perspiciuntur.

ORN. Tituli et litterae initiales rubro exarata.

POSS. In ima ora dextra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae. Notae antiquiores 121 et Vat. lat. 13118 (v. infra, NOT. ANT.) ostendunt, fragmentum nostrum easdem vicissitudines habuisse ac subsequentem codicem Vat. gr. 2650. Non solum enim, sicut codex Vat. gr. 2650, codicis Vat. lat. 13118 pars fuerat antequam codex Vat. gr. 2649 factus est, verum etiam scidula chartacea notam 121 praebens et nota ipsa 121 cum scidulis et notis partium IV, VIII, XVI, XXXVI et XLI codicis Vat. gr. 2650 comparandae sunt (pars IV enim notam 123, VIII 128, XVI 125, XXXVI 127, XLI autem 122 praebet, v. infra descriptionem codicis Vat. gr. 2650). Conici igitur potest, fragmentum nostrum quoque fortasse principio in monasterio Calabro S. Iohannis Theristae fuisse, saec. XVII ex. in monasterio Romano S. Basilii repositum, deinde in ecclesiam S. Magdalenae apud Pantheum translatum esse (v. initium descriptionis codicis Vat. gr. 2650).

NOT. ANT. Angulo superiori dextro partis rectae adglutinata est scidula chartacea mm. 24 × 22 notam 121 praebens. Ex altera scidula chartacea mm. 30 × 37 imae orae sinistrae partis versae adglutinata elicitur, fragmentum voluminis olim ad codicem Vat. lat. 13118 pertinuisse.

BIBL. Specimen phototypicum partis rectae apud Lilla, *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* IV Città del Vaticano 1990 [Studi e Testi 338] p. 135.

INTEG. Fragmentum voluminis integumento carens in longa theca e charta spissiore reposi-

tum est. Dorsum, ora prope dorsum, anguli externi superior et inferior utriusque operculi thecae linteo obducta.

2650 Saec. XI, XII et XIII, membranac., ff. 4l. Mensurae et numerus linearum in unoquoque foliorum differunt.

INTEG. Folia soluta mense octobri anni 1972 in magna theca e fusca charta spissiore reposita, quae linteo in dorso obducta tesseris gentiliciis pontificis et cardinalis bibliothecarii caret (scidulae duae tantum chartaceae hodiernum codicis numerum praebentes observantur).

Instrumenta diversa graeca monasterii Calabri S. Iohannis Theristae prope oppidum Stylum, saec. XVII exeunte in monasterio Romano S. Basilii reposita, deinde in bibliothecam ecclesiae S. Magdalenae apud Pantheum translata anno 1925 denique in Bibliothecam Vaticanam ingressa, ubi codicis Vat. lat. 13118 principio pars fuerunt; e quo postea avulsa mense octobri anni 1972 codicem Vat. gr. 2650 effecerunt (v. A. Guillou, op. infra l., pp. 17-18). Ea fuse descripsit et edidit A. Guillou, *Saint-Jean-Thérists (1054-1264)* [Corpus des actes grecs d'Italie du sud et de Sicile, Recherches d'histoire et de géographie 5] Città del Vaticano 1980; qua de causa enarratio nostra in breve contracta ad hoc opus semper remittit.

I (f. 1) Anni 1141, membranac., mm. 345 × 288, f. 1, ll. 44.

Apographon instrumenti anni 1054 ad divisionem agri Presbyteranorum pertinentis, rogatu Arnaldi prioris monasterii SS. Apostolorum a Petro tabellione factum (Guillou, pp. 31-39; editio pp. 39-42).

MAT. Folium umore maculatum, sine tamen ullo textus detrimento. Facies versa tribus lacinii membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Petrus tabellio (v. Guillou, p. 31 et p. 42 sub num. 43).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, nota anni (1141) manu ut vid. saec. XIX; monocondylium graecum cum nomine Arnaldo nec non annotationes duae latinae saec. XVII et XVIII, quarum altera in scidula chartacea orae inferiori mediae adglutinata, mm. 49 × 89, continetur (monocondylium et annotationes transcripsit Guillou, p. 31).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (v. annotationem latinam saec. XVII a Guillou transcriptam, p. 31). In angulo inferiore dextro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 imae orae sinistrae partis rectae folii adglutinata: 8; in scidula chartacea parti versae folii adglutinata, mm. 29 × 37: *Vat. lat. 13118*; in eadem parte versa (folium invertit): 65.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam L. R. Ménager, *Notes et documents sur quelques monastères de Calabre à l'époque normande*, *Byz. Zeitschr.* 50 (1957) p. 357 sub num. 8. Imagines phototypicae partis rectae et versae apud Guillou, tabb. 1-2.

II (f. 2) Anni 1088-1089, membranac., mm. 318 × 198, f. 1, ll. 30.

Venditio oliveti Nicetae Agrillei (Guillou, pp. 43-45; editio pp. 45-46).

MAT. Folium umore maculatum scissuras et foramina praebet. In parte recta scriptura hic et illic partim evanuit. Facies versa duabus lacinii membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Constantinus praefectus ecclesiae oppidi Styli (v. Guillou, pp. 44 et 46 sub num. 24).

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1089); annotatio graeca saec. XI fere omnino evanida; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea adglutinata, mm. 28 × 78, cum annotatione latina saec. XVIII (annotationes omnes transcripsit Guillou, p. 43). Annotationem alteram graecam saec. XII a Guillou etiam transcriptam, p. 43, perspicere non valui.

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 43). In margine inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 angulo inferiori sinistro partis rectae adglutinata: 1; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae folii adglutinata: *Vat. lat. 13118*. In eadem facie: 44, 4.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 354 sub num. 1. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 3.

III (f. 3) Anni 1098-1099, membranac., mm. 701 × 448, f. 1, ll. 56.

Decretum Iosephi Terrae, protospatharii et iudicis oppidi Styli, quo dominium vineae in loco Sacro nuncupato positae Genesio Moschato detrahitur et monasterio S. Iohannis Theristae tribuitur (Guillou, pp. 47-53; ed. B. de Montfaucon, *Palaeographia graeca*, Parisiis 1708, pp. 391-396; Guillou, pp. 53-58).

MAT. Folium satis bene servatum maculas nonnullas et parva foramina praebet, sine tamen ullo textus detrimento. Facies versa una lacinia membranacea refecta.

ANNOT. In parte versa folii: prope oram superiorem mediam, nota anni (1099) manu ut vid. saec. XIX; annotatio graeca saec. XII-XIII et duae annotationes latinae saec. XVII et XVIII, quarum altera in scidula chartacea mm. 101 × 45 orae inferiori dextrae adglutinata observatur (quas annotationes transcripsit Guillou, p. 47). In parte versa media etiam vestigia alius annotationis latinae saec. XVII vel XVIII perspiciuntur, fere omnino evanidae et maculis obiectae (cf. etiam Guillou, p. 47).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione saec. XVII a Guillou transcripta, p. 47). In parte recta folii, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 prope angulum inferiorem sinistrum partis rectae folii adglutinata: 8; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*; in eadem facie versa (folium invertit): 71 (de qua nota v. Guillou, p. 47).

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 355 sub num. 2. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 4.

IV (f. 4) Anni 1101-1102, membranac., mm. 712 × 302, f. 1, ll. 65.

Testamentum Bartholomaei, abbatis monasterii S. Iohannis Theristae et archimandritae (Guillou, pp. 62-65; editio pp. 65-68).

MAT. Margines folii abscisi; folium in parte inferiore scissuram longam nunc sutam perhibet; hic et illic foramina, quorum nonnulla tantum resecta sunt. In facie versa scissurae longae membrana resectae. In utraque facie hic et illic etiam maculae umore effectae observantur; litterae nonnullae textus evanuerunt (v. etiam Guillou, p. 62).

SCRIPT. Scriba: Constantinus praefectus ecclesiae oppidi Styli (Guillou, pp. 64 et 68 sub num. 55).

ANNOT. In parte versa folii annotatio graeca saec. XIII et latina saec. XIV (transcripsit Guillou, p. 62). Orae superiori mediae partis versae adglutinata est scidula membranaea mm. 42 × 24, cum nota anni manu ut vid. saec. XIX (*Anno 1102*).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione graeca saec. XIII a Guillou transcripta, p. 62). In ima parte recta sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 22 × 23 imae orae dextrae partis rectae adglutinata: 123; in scidula chartacea, mm. 29 × 37, prope oram superiorem partis versae sinistrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*; in ora superiore partis versae, prope scidulam notam anni praebentem: 3; in media parte versa: *IV* (de quibus notis v. etiam Guillou, p. 62).

BIBL. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 5.

V (f. 5) Anni 1113-1114, membranac., mm. 336 × 229, f. 1, ll. 32.

Irene, Nicolai praefecti ecclesiae filia, eiusque filius Iohannes agrum suum in loco Buturablo nuncupato positum monasterio S. Iohannis Theristae vendunt (Guillou, pp. 74-75; editio pp. 76-77).

MAT. Folium in facie versa sex laciniis membranaceis resectum parva foramina praebet, sine tamen magno textus detrimento.

SCRIPT. Scriba: Leo presbyter (v. Guillou, p. 75, p. 76 sub num. 27 et p. 77 sub num. 29).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, nota anni manu ut vid. saec. XIX (*1114 grec.*); annotatio graeca saec. XII-XIII, annotatio latina saec. XIV et tres aliae annotationes latinae saec. XVI, XVII et XVIII, quarum ultima in scidula chartacea mm. 26 × 138 orae inferiori adglutinata continetur (quas annotationes transcripsit Guillou, p. 74; annotationem latinam tamen saec. XVI a Guillou transcriptam, p. 74, perspicere non valui).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 74). In ima facie recta, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 20 × 17, orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 3; in parte versa folii: *XVI* (cf. etiam Guillou, p. 74); in scidula chartacea, mm. 30 × 37, imae parti versae dextrorsum adglutinata, *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 355 sub num. 3. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 6.

VI (f. 6) Anni 1124-1125, membranac., mm. 348 × 270, f. 1, ll. 21.

Bartholomaeus Parillas monachus eiusque coheredes agris in loco Buturaulo nuncupato positis monasterium S. Iohannis Theristae eiusque higumenum Pachomium donant (Guillou, pp. 78-80; editio p. 80).

MAT. Facies versa folii quinque laciniis membranaceis resecta. Pars recta foramina tria et maculae umore effectae praebet, sine tamen ullo damno scripturae.

SCRIPT. Scriba: Petrus tabellio (v. Guillou p. 79 et p. 80 sub num. 19).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem sinistram, nota anni (*1125*) manu saec. XIX ut vid.; annotatio graeca saec. XIII, monocondylium graecum saec. XII, annotatio latina saec. XIV fere omnino evanida, annotatio latina saec. XVII (folium invertit) et in scidula chartacea sinistrorsum adglutinata, mm. 36 × 88, annotatio latina saec. XVIII (quae omnia transcripsit Guillou, p. 78).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 78). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 18 × 17 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 4; in scidula chartacea mm. 30 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 355 sub num. 4. Imagines phototypicae partis rectae et versae apud Guillou, tabb. 7-8.

VII (f. 7) Anni 1127, membranac., mm. 519 × 320, f. 1, ll. 42.

Papathysus Changemes, comes vicarius oppidi Styli, hieromonacho Nicodemus possessionem agri in loco Pterusa nuncupato restituit (Guillou, pp. 81-83; editio pp. 83-85).

MAT. Facies versa folii laciniis membranaceis resecta. In facie recta foramina nonnulla resecta observantur, cum paucis damnis scripturae. In ora inferiore duo alia foramina maiora.

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem dextram, nota anni (*1127*) manu ut vid. saec. XIX; annotatio graeca saec. XII-XIII, annotationes latinae tres saec. XIV, XVI, XVII et in scidula chartacea mm. 30 × 99, orae inferiori dextrorsum adglutinata, annotatio latina saec. XVIII (quae omnia transcripsit Guillou, pp. 81-82).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 82). In ima facie recta, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 16 × 14 margini superiori medio partis rectae adglutinata: 5; in scidula chartacea mm. 30 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. Ménager, p. 356 sub num. 5. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 9.

VIII (f. 8) Anni 1127-1128, membranac., mm. 243 × 267, f. 1, ll. 19.

Guilelmus Roberti Kolontzestrae filius monasterium S. Iohannis Theristae colono suo Iohanne, eius filiis et bonis donat (Guillou, pp. 92-93; editio pp. 93-94).

MAT. Folium maculas umore effectas nec non foramina tria praebet, cum aliquo damno scripturae. Anguli inferiores rescissi. Pars versa tribus laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Petrus tabellio (v. Guillou, p. 94 sub num. 14).

ANNOT. In facie versa: nota anni (1128) manu ut vid. saec. XIX prope angulum superiorem sinistrum apposita, annotationes graecae duae saec. XII-XIII et annotatio latina saec. XIV (transcripsit Guillou, p. 92).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu); prope oram inferiorem partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 14 × 23 angulo superiori dextro partis rectae adglutinata: 128; in facie versa: *XVIII* (cf. etiam Guillou, p. 92); in scidula chartacea mm. 30 × 37 orae mediae inferiori partis versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imago phototypica partis rectae folii apud Guillou, tab. 11.

IX (f. 9) Anni 1128, membranac., mm. 523 × 315, f. 1, ll. 35.

Guilelmus dux oppidorum Styli et Sanctae Aecaterinae pecus a Chrysomeno abactum monasterio S. Iohannis Theristae restitui iubet (Guillou, pp. 95-97; editio pp. 97-98).

MAT. Folium umore maculatum sine tamen ullo damno scripturae; pars externa orae inferioris abscisa. Pars versa tribus laciniis membranaceis resecta.

ANNOT. In ora superiore partis versae, manu ut vid. saec. XIX, nota anni 1129; in scidula chartacea orae inferiori partis versae prope scissuram adglutinata, mm. 35 × 127, annotatio latina saec. XVIII (transcripsit Guillou, p. 95).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu). In margine sinistro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 17 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 6; in media parte versa: *VIII* et (folium invertit) 9 (cf. etiam Guillou, p. 95). In scidula chartacea mm. 29 × 37 prope oram inferiorem partis versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 356 sub num. 6. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 12.

X (f. 10) Anni 1138 (fortasse, cf. Guillou, pp. 99 et 101), membranac., mm. 494 × 298, f. 1, ll. 50.

Bartholomaeus Parillas, abbas monasterii S. Theodori, pro monasterio S. Iohannis Theristae testatur (Guillou, pp. 99-101; editio pp. 101-103).

MAT. Folium maculas umore effectas et foramina praebet, cum aliquo damno scripturae. Pars versa tribus laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Conus monachus monasterii S. Iohannis Theristae (v. Guillou, p. 101 et p. 103 sub num. 50).

ANNOT. In ima parte versa folii (folium invertit) nota anni, manu ut vid. saec. XIX: 1138. In eadem facie, annotatio graeca saec. XII-XIII, annotatio latina saec. XIV, annotatio latina saec. XVII, annotationes latinae duae saec. XVIII, quarum altera in scidula chartacea mm. 39 × 95 orae inferiori adglutinata continetur (quae omnia transcripsit Guillou, p. 99).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 99). In ima ora dextra partis rectae, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 angulo superiori dextro partis rectae adglutinata: 7. In media facie versa (folium invertit): *XIV* (cf. etiam Guillou, p. 99). In scidula chartacea parti versae dextrorsum adglutinata, mm. 29 × 37: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 356 sub num. 7. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 13.

XI (f. 11) Anni 1140-1141, membranac., mm. 377 × 322, f. 1, ll. 24.

Nicolaus Iohannis Ocelli filius, Iohannes Kaphyrus presbyter eiusque filius Nicolaus, Daniel Rodocalli Arcumani filius, Agallan protopapae Georgii Arcumani filius eiusque frater Rodocallus monasterium S. Iohannis Theristae eiusque abbatem Pachomium agro suo in loco Moneta nuncupato posito donant (Guillou, pp. 104-105; editio pp. 106-107).

MAT. Folium foramina praebet, cum pauco damno scripturae. Pars versa tribus laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Georgius tabellio et scriniarius monasterii S. Aecaterinae (v. Guillou, p. 105 et p. 107 sub num. 25).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, sinistrorsum, nota anni manu ut vid. saec. XIX (1151 sic); vestigium annotationis graecae saec. XII-XIII; annotatio latina saec. XIV; annotatio latina saec. XVIII, quae in scidula chartacea mm. 53 × 98 orae inferiori dextrorsum adglutinata continetur (v. etiam Guillou, p. 104).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu); in margine dextro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 17 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 12; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 358 sub num. 12, ubi tamen notae anni et indicationis corrigendae sunt. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 14.

XII (f. 12) Anni 1144, membranac., mm. 610 × 433, f. 1, ll. 41.

Leo Malinus, dux oppidorum Hieracis et Styli, monasterio S. Iohannis Theristae possessionem agrorum in loco Buturaulo nuncupato positorum contra Heremitas confirmat (Guillou, pp. 111-115; ed. B. de Montfaucon, *Palaographia graeca*, Parisiis 1708, pp. 410-413 et Guillou, pp. 115-117).

MAT. Folium maculas umore effectas et foramina praebet, cum paucis damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta. Anguli inferiores abscisi.

SCRIPT. Scriba: Petrus tabellio (v. Guillou, p. 114 et p. 117 sub num. 37).

ANNOT. In facie versa (folium inverté): prope oram inferiorem, nota anni manu ut vid. saec. XIX (1144); annotatio graeca saec. XII-XIII; annotatio latina saec. XIV fere omnino evanida; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 33 × 130 orae superiori mediae adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 111).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 111); in margine dextro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 17 orae superiori mediae partis rectae adglutinata: 9; in parte versa: I, 6; in scidula chartacea mm. 29 × 37 huic parti adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 357 sub num. 9. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 15.

XIII (f. 13) Anni 1149, membranac., mm. 536 × 247, f. 1, ll. 33.

Petrus comes vicarius et oppidi Styli iudex equiti Iohanni Amanteno complementum honorum dotalium uxoris eius, Nicolai Moschati filiae, restitui iubet (Guillou, pp. 118-121; editio pp. 121-122).

MAT. Margines externus et inferior abscisi. Facies versa tribus laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter Messanensis (v. Guillou, p. 119 et p. 122 sub num. 25).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, dextrorsum, nota anni manu, ut vid., saec. XIX (1150); annotatio latina saec. XVII (folium inverté); scidula chartacea orae inferiori dextrorum adglutinata, mm. 37 × 99, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 118).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 118). In ora inferiore partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 margini sinistro partis rectae prope angulum superiorem adglutinata: 10; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 358 sub num. 10. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 16.

XIV (f. 14) Anni 1151, membranac., mm. 539 × 369, f. 1, ll. 26.

Venditio agrorum Boni eiusque fratris Godini in loco Arsaphia nuncupato positorum monasterio S. Iohannis Theristae (Guillou, pp. 123-124; editio pp. 124-126).

MAT. Folium scissuras perhibet, cum paucis damno scripturae. Pars recta et versa variis laciniis membranaceis refectae. Anguli inferiores abscisi.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter (v. Guillou, p. 124 et p. 125 sub num. 22).

ANNOT. In facie versa: nota anni (1151), prope oram superiorem sinistram, manu ut vid. saec. XIX; annotationes duae graecae saec. ut vid. XIII et XIV, quarum altera partim evanuit;

annotatio latina saec. XIV; annotatio latina saec. XVII fere omnino evanida; scidula chartacea mm. 44 × 95 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou p. 123).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu et annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 123). In facie recta, prope angulum inferiorem dextrum, sigillum Bibliothecae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 16 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 11; in media parte versa (folium inverté): 2; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 358 sub num. 11. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 17.

XV (f. 15) Anni 1152-1153, membranac., mm. 318 × 226, f. 1, ll. 30.

Iohannes eiusque frater Constas monasterium S. Stephani protomartyris agro donant (Guillou pp. 127-128; editio pp. 128-129).

MAT. Folium valde umore maculatum scissuram parvam in medio praebet. Angulus superior internus et margo inferior abscisi. Scriptura praesertim in margine sinistro obsolevit.

ANNOT. In parte versa: prope oram inferiorem (folium inverté) nota anni manu ut vid. saec. XIX (1152); in medio, nota graeca saec. XII-XIII; prope oram superiorem (folium inverté) altera nota graeca saec. XIII; in scidula chartacea orae inferiori sinistrae adglutinata, mm. 43 × 78, annotatio latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 127). Annotationis latinae saec. XVII a Guillou etiam transcriptae vestigium tantum fere omnino evanidum prope notam anni exstare videtur.

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII fere omnino evanida a Guillou transcripta, p. 127). In facie recta, prope angulum inferiorem dextrum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae partim evanidum. In parte versa alterum sigillum, fere omnino evanidum.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 16 margini sinistro partis rectae prope angulum superiorem adglutinata: 13; in scidula cartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 358 sub num. 13. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 18.

XVI (f. 16) Anni 1154, membranac., mm. 415 × 225, f. 1, ll. 37.

Zoe, morte mariti Genesii Moschati viduata, filio Rogerio adsentiente, monasterium S. Iohannis Theristae agris suis in locis Curtzano et Hagio Soste nuncupatis positus nec non ecclesia S. M. Deiparae et libertis donat, in monasterium ut monacha ingreditur et rogat, ut post mortem ibi humetur (Guillou, pp. 130-132; editio pp. 132-133).

MAT. Folium scissuras nonnullas praebet cum aliquo damno scripturae, quae hic et illic partim evanuit. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Rogerius Zoes filius (v. Guillou, p. 130 et p. 132 sub numm. 1-2).

ANNOT. In facie versa: in ora superiore media, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1154); annotatio graeca saec. XII-XIII; annotatio latina saec. XIV (v. Guillou, p. 130).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 15 × 24 angulo superiori dextro partis rectae adglutinata: 125; in parte versa: 5 et (folium invertit) 18; in scidula chartacea mm. 29 × 37 prope angulum inferiorem dextrum partis versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 19.

XVII (f. 17) Anni 1154, membranac., mm. 349 × 240, f. 1, ll. 32.

Arcadius eiusque uxor Zoe, eius patruelis Leo eiusque uxor Sophia monasterium S. Stephani protomartyris vinea donant in loco «Τὰ Μῆτρα» nuncupato posita, olim possessione avi Leonis Carburnis (Guillou, pp. 140-141; editio pp. 142-143).

MAT. Folium nonnulla foramina praebet cum paucis damnis scripturae, quae praesertim in fine textus et in margine dextro partim evanuit. Angulus inferior internus abscisus. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter (Guillou, p. 141 et p. 143 sub num. 28).

ANNOT. In parte versa: prope oram superiorem, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1154); annotatio graeca saec. XII-XIII; altera annotatio graeca saec. XIII; annotatio latina saec. XIV; annotatio italica saec. XVIII; scidula chartacea mm. 50 × 98 orae inferiori adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 140).

POSS. Monasterium S. Stephani protomartyris (e variis annotationibus a Guillou transcriptis, p. 140). Prope angulum inferiorem dextrum partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 16 × 16 orae superiori partis rectae prope angulum dextrum adglutinata: 14; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 358 sub num. 14. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 22.

XVIII (f. 18) Anni 1155, membranac., mm. 347 × 212, f. 1, ll. 31.

Anna Gennacis Phucunculi nepos eiusque tres generi agros duos in loco Saltis nuncupato positos Calocyri Francopetri filio vendunt (Guillou, pp. 144-145; editio p. 146).

MAT. Folium partim umore maculatum scissuras praebet, cum aliquo damno scripturae. Dimidium externum partis inferioris abscisum. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter (v. Guillou, p. 145 et p. 146 sub num. 24).

ANNOT. In parte versa: prope oram superiorem, nota anni manu ut vid. saec. XIX (1155); annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 38 × 90 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 144).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 144). In parte recta prope oram inferiorem, sinistrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 18 × 17 angulo superiori sinistro partis rectae adglutinata: 15; in media facie versa (folium invertit): 38, 49; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 15. Imago phototypica partis rectae praebet Guillou, tab. 23.

XIX (f. 19) Anni 1155, membranac., mm. 409 × 294, f. 1, ll. 24.

Rogerius monachus, Genesii Moschati filius, monasterium S. Iohannis Theristae agris suis in loco Curtzano nuncupato positus donat (Guillou pp. 147-148; editio pp. 148-149).

MAT. Folium umore maculatum sine tamen ullo damno scripturae. Dimidia ora inferior et pars orae externae prope angulum inferiorem externum abscisae. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter, iussu Georgii protopapae et tabellionis oppidi Styli (Guillou, p. 148 et p. 149 sub num. 20).

ANNOT. In facie versa: manu ut vid. saec. XIX, prope oram superiorem, nota anni (1155); annotatio graeca saec. XIII; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 38 × 92 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 147).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 147). In ora inferiore partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 15 × 16 margini superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 16; in media facie versa, dextrorsum (folium invertit): 15; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 16. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 24.

XX (f. 20) Anni 1156, membranac., mm. 305 × 245, f. 1, ll. 28.

Leo eiusque filii Iohannes et Nicolaus monasterium S. Stephani protomartyris agro suo in loco Laccusa nuncupato posito donant (Guillou pp. 150-151; editio pp. 151-153).

MAT. Omnes margines folii abscisi. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Constantinus presbyter (v. Guillou, p. 151 et p. 152 sub num. 23).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1156); annotatio graeca saec. XII-XIII; altera annotatio graeca saec. XII-XIII; annotatio italica saec. XVI-XVII (quam a Guillou transcriptam, p. 150, perspicere non valui); annotatio latina partim evanida saec. XVII; annotatio italica saec. XVIII prope oram superiorem, partim evanida; scidula chartacea mm. 43 × 100 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 150).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII partim evanida a Guillou transcripta, p. 150). In parte recta, prope oram inferiorem dextram, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea partim rescissa, nunc mm. 19 × 13 margini sinistro partis rectae prope oram inferiorem adglutinata: 17; in facie versa (folium invert): 63. Altera nota partim evanida non 19 (v. Guillou, p. 150) sed 12 esse videtur. In scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 17. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 25.

XXI (f. 21) Anni 1156, membranac., mm. 405 × 300, f. 1, ll. 31.

Iohannes Saccotrypus oppidi Styli comes vicarius monasterio S. Stephani protomartyris contra Theodorum Carburnem possessionem confirmat agrorum in loco Laccusa nuncupato positorum, quibus Leo Castelleses et Iohannes Calbises olim monasterium donaverant (Guillou, pp. 157-159; editio pp. 160-161).

MAT. Folium in utraque facie maculas umore effectas praebet, sine tamen ullo damno scripturae. Margo inferior abscisus. Facies versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes presbyter Brachiolas (cf. Guillou, p. 158 et p. 161 sub num. 27).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, nota anni, manu ut vid. saec. XIX (1156); annotatio graeca saec. XII-XIII partim evanida; annotatio latina fortasse saec. XIII, fere omnino evanida; scidula chartacea mm. 37 × 111 prope oram inferiorem adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 157).

POSS. Monasterium S. Stephani protomartyris (ex annotationibus a Guillou transcriptis, p. 157). In ima facie recta, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 18 × 24 margini dextro partis rectae adglutinata: 18; in facie versa: XX et (folium invert) 50 (cf. etiam Guillou, p. 157); in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 18. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 27.

XXII (f. 22) Anni 1156, membranac., mm. 311 × 228, f. 1, ll. 28.

Phyllia Theodori Severitani vidua, eius filius eiusque frater Pancallo Thegni vineam apud vicum Caminem nuncupatum positam vendunt (Guillou pp. 154-155; editio pp. 155-156).

MAT. Folium foramina nonnulla et maculas umore effectas praebet, cum paucis damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Leo Macres (v. Guillou, p. 155 et p. 156 sub num. 27).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1156); in ora inferiore (folium invert) annotatio latina saec. XVII; in scidula chartacea mm. 40 × 83 orae inferiori sinistrorsum adglutinata, annotatio latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 154).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 154). In ima facie recta, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 21 × 15 margini sinistro partis rectae adglutinata: 19; in facie versa: 31 et (folium invert) 61 (*ut vid.*); in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 19. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 26.

XXIII (f. 23) Anni 1159, membranac., mm. 331 × 238, f. 1, ll. 27.

Arcadius Ursuleo eiusque uxor Zoe Theodoro Nardensi vineam arboresque in loco Salto nuncupato positas vendunt (Guillou, pp. 162-163; editio pp. 164-165).

MAT. Folium foramina maculasque praebet cum paucis damno scripturae. Ora interna et externa abscisae. Pars versa tribus laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Nicolaus Theodori Ursuleonis filius (v. Guillou, p. 163 et p. 164 sub num. 19).

ANNOT. In facie versa, prope oram inferiorem (folium invert), nota anni manu ut vid. saec. XIX (1159); in media facie versa (folium invert) annotatio latina saec. XVII; in scidula chartacea mm. 34 × 84 orae inferiori sinistrorsum adglutinata, annotatio latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 162).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 162). In ima ora dextra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 18 × 16 angulo superiori dextro partis rectae adglutinata: 20; in media facie versa (folium invert): 29; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 20. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 28.

XXIV (f. 24) Anni 1159, membranac., mm. 348 × 228, f. 1, ll. 21.

Nicolaus Erebinthes eiusque uxor Purpura pro Cypriano abbate monasterii S. Iohannis Theristae agrum suum in loco Arsaphia nuncupatum positum per sex annos subsignant (Guillou pp. 166-167; editio pp. 167-168).

MAT. Folium maculas umore effectas et foramina praebet, cum paucis damno scripturae. In ora inferiore scissura longa nunc sutura et refecta observatur. Pars versa tribus laciniis membranaceis refecta.

ANNOT. In facie versa: prope oram inferiorem (folium invert) nota anni, manu ut vid. saec. XIX (1159); annotatio graeca saec. XIII; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 33 × 117 orae inferiori sinistrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 166).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 166); in imo margine dextro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 28 × 17 orae superiori partis dextrae prope angulum dextrum adglutinata: 21; in media facie versa: 13; in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 359 sub num. 21. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 29.

XXV (f. 25) Anni 1162, membranac., mm. 362 × 207, f. 1, ll. 37.

Arcadius Gaidarocrites, eius frater Iohannes, Nicolaus Mochthus, Constantinus Chondrus et Nicolaus, presbyteri Iohannis filius, donationem infirmant agri sui in loco Saltis nuncupato positi quam pro Iohanne monasterii S. Nicolai iunioris presbytero fecerant eamque monasterio S. Iohannis Theristae eiusque abbati Cypriano transferunt (Guillou, pp. 169-170; editio pp. 171-172).

MAT. Folium parva foramina et maculas umore effectas praebet, sine tamen ullo damno scripturae.

ANNOT. In facie versa: in ora superiore, sinistrorsum, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (*Anno 1162*); annotatio graeca saec. XIII; annotatio latina saec. XIV, partim evanida; altera annotatio latina saec. XV; altera annotatio graeca saec. XII, ut vid., prope oram inferiorem (v. Guillou, p. 169).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea prope angulum superiorem dextrum partis rectae adglutinata: 124; in facie versa: 4, XI, 41 et in scidula chartacea mm. 29 × 37 prope oram inferiorem dextrorsum adglutinata, *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 30.

XXVI (f. 26) Anni 1165, membranac., mm. 512 × 454, f. 1, ll. 29.

Philippus Iohannis Brulli filius monasterium S. Iohannis Theristae quo ingressurus est bonis suis in loco agri Messanensis Comia nuncupato positus nec non septem codicibus donat (Guillou, pp. 173-175; ed. B. de Montfaucon, *Palaeographia graeca*, Parisiis 1708, pp. 413-415; Guillou, pp. 176-178).

MAT. Folium praeter maculas varia foramina praebet, cum aliquo damno scripturae. Facies versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Nicolaus Messanensis (cf. Guillou, p. 173 nec non p. 178, numm. 24 et 26).

ANNOT. In facie versa: prope oram inferiorem (folium invertit) manu ut vid. saec. XIX nota anni (*1165*); quattuor annotationes graecae saec. XII-XIII fere omnino evanidae, quarum primam et quartam a Guillou transcriptas (p. 173) perspicere non valui; annotatio latina saec. XIII; scidula chartacea mm. 41 × 126 orae inferiori dextrorsum adglutinata cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, pp. 173-174).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (e textu). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 21 × 17 prope angulum superiorem sinistrum partis rectae adglutinata: 22; in facie versa: XII; in scidula chartacea mm. 29 × 37 dextrorsum adglutinata, *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 360 sub num. 22. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 31.

XXVII (f. 27) Anni 1165-1166, membranac., mm. 450 × 189, f. 1, ll. 40.

Constantinus Philores presbyter eiusque tres filii monasterium S. Iohannis Theristae oratorio S. Georgii apud vicum Trogium posito donant (Guillou, pp. 183-185; ed. pp. 185-186).

MAT. Scriptura praesertim in fine textus partim evanuit. Margines folii, externus et inferior praesertim, abscisi.

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (*1166*); annotatio graeca evanida saec. XII-XIII; annotatio latina saec. XIV; annotatio latina evanida saec. XV; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 52 × 85 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 183).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 183). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 17 × 14 margini sinistro partis rectae prope angulum superiorem sinistrum adglutinata: 23; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*. Notas 67 et 17 a Guillou transcriptas (p. 183) perspicere non valui.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 360 sub num. 23. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 34.

XXVIII (f. 28) Anni 1166-1167, membranac., mm. 305 × 203, f. 1, ll. 31.

Iohannes Callae filius eiusque frater Theophylactus Iohanni agrum suum in loco Lymbia nuncupato positum vendunt (Guillou, pp. 187-188; editio pp. 188-189).

MAT. Folium maculas umore effectas perhibet, sine tamen magno damno scripturae, paucis litteris exceptis partim evanidis.

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (*1167*); annotatio graeca saec. XII-XIII; vestigium annotationis latinae saec. XVII fere omnino evanidae; scidula chartacea mm. 33 × 87 orae inferiori mediae adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 187, qui annotationem latinam saec. XVII evanidam transcribere valuit).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII evanida a Guillou p. 187 transcripta). In facie recta, prope angulum inferiorem dextrum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 14 × 17 orae dextrae partis rectae adglutinata: 24; in scidula chartacea mm. 30 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*; in eadem facie versa: 14, 17.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager p. 360 sub num. 24. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 35.

XXIX (f. 29) Anni 1168-1169, membranac., mm. 329 × 200, f. 1, ll. 16.

Siclegata monasterium S. Iohannis Theristae colono suo Iohanne Cannabotzano eiusque filiis donat (Guillou, pp. 190-191; editio p. 191).

MAT. Folium maculas umore effectas perhibet. Paucae litterae tantum textus partim evanidae.

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, nota anni manu ut vid. saec. XIX (1169); annotatio graeca saec. XII-XIII fere omnino evanida; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 48 × 93 orae inferiori mediae adglutinata cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 190).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 190). In facie recta, prope angulum inferiorem dextrum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 17 prope angulum superiorem dextrum partis rectae adglutinata: 25; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 360 sub num. 25. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 36.

XXX (f. 30) Anni 1172, membranac., mm. 374 × 215, f. 1, ll. 29.

Nicolaus monachus monasterium S. Iohannis Theristae agris arboribusque apud vicum Rusitum positus donat (Guillou pp. 195-196; editio pp. 196-197).

MAT. Folium scissuram in ora superiore et foramen in l. 25 praebet, cum paucis tamen damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

SCRIPT. Scriba: Hesychius hieromonachus (v. Guillou, p. 196 et p. 197 sub num. 24).

ANNOT. In facie versa: nota anni prope oram inferiorem (folium invertit) manu ut vid. saec. XIX (1172); annotatio graeca saec. XIII; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 40 × 96 orae superiori sinistrorsum adglutinata (folium invertit) cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 195).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 195); in ima ora dextra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 16 × 16 orae dextrae superiori partis rectae aglutinata: 26; in facie versa: *V*; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 360 num. 29. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 38.

XXXI (f. 31) Anni 1171, membranac., mm. 247 × 117, f. 1, ll. 30.

Scribonissa Nicephori Ursuleonis filia monasterium S. Nicolai de Tribuca-

to vinea in loco Barbutico nuncupato posita donat (Guillou pp. 192-193; editio pp. 193-194).

MAT. Ora externa paulum flamma laesa; foramina nonnulla in ora interna, sine tamen ullo damno scripturae. Orae folii abscisae, praesertim superior et inferior. Hic et illic maculae umore effectae.

SCRIPT. Scriba: Hesychius hieromonachus (v. Guillou, p. 193 et p. 194 sub numm. 27-28). Scripturae tamen partium XXX et XXXI differunt.

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1172; folium invertit); annotatio graeca saec. XII-XIII (folium invertit); altera annotatio graeca saec. XIII (folium invertit); annotatio latina saec. XIV (folium invertit); annotatio latina saec. XVII partim evanida; annotatio latina saec. XVIII; scidula chartacea mm. 46 × 98 mediae parti versae adglutinata, cum altera annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 192).

POSS. Monasterium S. Nicolai de Tribucato; monasterium S. Iohannis Theristae (v. priorem annotationem graecam et annotationem latinam saec. XVII a Guillou transcriptas, p. 192). In ima ora dextra partis versae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 18 × 16 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 27; in facie versa: 39 (quae nota a Guillou transcripta p. 192 fere omnino evanuit), 40; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 360 sub num. 27. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 37.

XXXII (f. 32) Anni 1177, membranac., mm. 409 × 268, f. 1, ll. 33.

Nicolaus Nibatianus Scyllensis eiusque fratres Thomae abbati monasterii S. Nicolai de Tribucato agrum in loco Helicino nuncupato positum vendunt (Guillou, pp. 198-199; editio pp. 199-200).

MAT. Folium scissuras in parte inferiore perhibet, cum aliquo damno scripturae. Maculae umore effectae hic et illic observantur. Pars versa laciniis membranaceis resecta.

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1177); annotatio graeca saec. XII-XIII; altera annotatio graeca saec. XIII; in scidula chartacea mm. 36 × 91 orae inferiori mediae adglutinata, annotatio latina saec. XVIII (cf. Guillou, p. 198).

POSS. Monasterium S. Nicolai de Tribucato (v. priorem annotationem graecam apud Guillou, p. 198). In ima ora dextra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 28; in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae sinistrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 361 sub num. 28. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 39.

XXXIII (f. 33) Anni 1186, membranac., mm. 595 × 304, f. 1, ll. 46.

Boemundus Padulensis Cyprianum abbatem monasterii S. Iohannis Theri-

stae et monasterium S. Iulianae agro una cum castanetis donat; ad monasterium S. Nicolai Thymarum reficiendum et augendum ei monasterium S. Iulianae adiungit; monasterium S. Nicolai Thymarum agro arboribusque donat; Cyprianum denique censu pagi Mesae donat (Guillou, pp. 203-205; editio pp. 205-207).

MAT. Folium maculas umore effectas et foramina varia praebet, cum aliquo damno scripturae. Facies versa laciniis chartaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Constantinus Nicolai filius (v. Guillou, p. 203 et p. 207 num. 45).

ANNOT. In facie versa: prope oram superiorem, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1187); annotatio graeca saec. XIII (folium invert); annotatio latina saec. XIV (folium invert); scidula chartacea mm. 40 × 91 orae inferiori dextrorsum adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 202).

POSS. Monasterium S. Iulianae (ex annotatione graeca saec. XIII a Guillou transcripta, p. 202). In ima facie versa, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 16 prope angulum superiorem sinistram partis rectae adglutinata: 29; in facie versa: VII. In scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 361 sub num. 29. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 40.

XXXIV (f. 34) Anni 1197-1198, membranac., mm. 277 × 191, f. 1, ll. 44.

Testamentum Basilii Pyrgis (Guillou, pp. 215-217; editio pp. 217-219).

MAT. Parvum foramen in medio folio; hic et illic maculae madore effectae observantur, cum paucis damno scripturae. Margines omnes abscisi. Pars versa lacinia membranacea refecta.

SCRIPT. Scriba: Iohannes protopapas (v. Guillou, p. 217 et p. 219 sub num. 43).

ANNOT. In facie versa: in margine sinistro, manu ut vid. saec. XIX, nota anni (1252, corr. in 1192 *testamentum*); annotationes graecae duae saec. XIII; annotatio italica saec. XVIII (v. Guillou, p. 215).

POSS. Monasterium S. Nicolai de Tribucato (ex altera annotatione graeca saec. XIII a Guillou transcripta, p. 215). In facie versa, dextrorsum, prope oram superiorem, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 13 × 16 orae inferiori partis rectae dextrorsum adglutinata (folium invert): 35; in margine dextro partis versae: 26; in scidula chartacea mm. 29 × 37 prope oram superiorem partis versae sinistrorsum adglutinata (folium invert): *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 43.

XXXV (f. 35) Anni 1213-1214, membranac., mm. 341 × 273, f. 1, ll. 20.

Balduinus monasterium S. Nicolai de Tribucato vinea coloni sui Michaelis Pularis donat (Guillou, pp. 226-227; editio pp. 227-228).

MAT. Margines folii, praesertim externus et inferior, abscisi.

ANNOT. In facie versa: prope oram dextram nota anni (1214) manu ut vid. saec. XIX; annotationes graecae duae saec. XIII; annotatio latina saec. XIV; annotationes duae italicae saec. XVI et XVII; scidula chartacea mm. 41 × 98 orae inferiori mediae adglutinata cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 226).

POSS. Monasterium S. Nicolai de Tribucato (ex altera annotatione graeca saec. XIII a Guillou transcripta, p. 226). Prope oram inferiorem partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 17 angulo superiori sinistro partis rectae aglutinata: 31; in facie versa: 42 (quam notam praetermisit Guillou, p. 226); in scidula chartacea mm. 29 × 37 prope oram inferiorem eiusdem partis versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Praeter Guillou v. etiam Ménager, p. 361 sub num. 31. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 46.

XXXVI (f. 36) Anni 1214-1215, membranac., mm. 295 × 250, f. 1, ll. 31.

Iohannes dominus oppidi Styli monasterium paupertate affectum S. Bartholomaei monasterio S. Iohannis Theristae concedit et monasterio S. Nicolai de Tribucato administrandum tribuit; bonis eiusdem monasterii S. Bartholomaei immunitatem offert (Guillou, pp. 229-231; editio pp. 231-232).

MAT. Folium in ora inferiore dextrorsum foramen praebet; maculae nonnullae umore effectae observantur; hic et illic scriptura paulum evanuit. Prope angulum inferiorem externum folium filum sericum in croceum transit, cui parvum lignum semicirculum suspenditur (cf. etiam Guillou, p. 229). Margines superior et inferior abscisi.

SCHEMA. In facie versa: Lake I 2b, Leroy 20 D 1 (sed cave margines superiorem et inferiorem, ut supra diximus, abscisos esse).

SCRIPT. Scriba: Stephanus tabellio (cf. Guillou, p. 230 et p. 232 sub num. 23).

ANNOT. In scidula membranacea mm. 103 × 27 orae inferiori partis versae adglutinata nota anni manu, ut vid., saec. XIX (*anno 1218*); in eadem facie versa: annotatio graeca saec. XIII et latina saec. XIV-XV (cf. Guillou, p. 229).

POSS. Monasterium S. Nicolai de Tribucato (ex annotatione graeca saec. XIII a Guillou transcripta, p. 229). In ora dextra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 12 × 23 angulo superiori dextro partis rectae adglutinata: 127; in facie versa: 68, XVII, 7 (quae ultima nota Guillou effugisse videtur, v. p. 229); in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 47.

XXXVII (f. 37) Anni 1222-1223, membranac., mm. 360 × 352, f. 1, ll. 36.

Testamentum Hilarionis Papathyrsi hieromonachi pro monasterio S. Bartholomaei et filiis (Guillou, pp. 244-246; editio pp. 247-249).

MAT. Folium hic et illic umore maculatum foramina nonnulla praebet, cum paucis damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Nicolaus tabellio (cf. Guillou p. 246 et p. 249 sub num. 36).

ORN. In ima facie recta, sinistrorsum, noduli eodem atramento fusco quo textus scriptus est delineati.

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1223); annotatio graeca saec. XIII-XIV; annotatio latina saec. XIV; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 67 × 93 cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, pp. 244-245).

POSS. Monasterium S. Bartholomaei (ex annotatione graeca saec. XIII-XIV a Guillou transcripta, p. 244); monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 244). In ora inferiore partis rectae, dextrorsum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 24 × 17 imae orae sinistrae partis rectae adglutinata: 32; in facie versa: 23, 27 (cf. etiam Guillou, p. 245); in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imagines phototypicas partis rectae et versae praebet Guillou, tabb. 52 et 53.

XXXVIII (f. 38) Anni 1235-1236, membranac., mm. 348 × 207, f. 1, ll. 32.

Nicolaus Ecdicus, eius uxor eiusque quattuor filii Nectario abbati monasterii S. Nicolai iunioris de Saltis vineam vendunt in loco Rusito nuncupato positam (Guillou, pp. 250-251; editio pp. 251-252).

MAT. Folium nonnulla foramina praebet, cum aliquo damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Chrysaphius tabellio (v. Guillou p. 251 et p. 252 sub num. 26).

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1236); annotatio graeca saec. XIII-XIV; annotatio latina saec. XIV; annotatio latina saec. XVII; annotatio italica saec. XVIII; scidula chartacea mm. 37 × 94 orae inferiori mediae adglutinata cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou, p. 250).

POSS. Monasterium S. Nicolai iunioris de Saltis (ex annotatione latina saec. XIV a Guillou transcripta, p. 250, v. etiam supra, ANNOT.); monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta). In angulo inferiore dextro partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 26 orae sinistrae partis rectae adglutinata: 34; in facie versa: 33; in scidula chartacea mm. 29 × 37 imae parti versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imaginem phototypicam partis rectae praebet Guillou, tab. 54.

XXXIX (f. 39) Anni 1245, membranac., mm. 435 × 276, f. 1, ll. 40.

Sabas abbas monasterii S. Iohannis Theristae Iohannem Mendicenum vinea, arboribus et silva in loco Rusito nuncupato positam donat contra censum annuum duarum librarum cerae (Guillou pp. 253-254; editio pp. 254-256).

MAT. Folium parva foramina et in margine interno scissuras quoque praebet, cum aliquo damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

SCRIPT. Scriba: Balduinus Stylensis tabellio (cf. Guillou, p. 254 et p. 256 sub num. 30).

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1235, sic); annotatio graeca saec. XIII in ora inferiore, valde evanida et lacinia chartacea oblecta; annotatio graeca saec. XIII-XIV in ora superiore (folium inverte); annotatio latina saec. XIV; annotatio latina saec. XVI; annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 69 × 96 orae mediae inferiori adglutinata, cum annotatione latina saec. XVIII (cf. Guillou, pp. 253-254).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 253). In ora inferiore partis rectae, prope angulum inferiorem dextrum, sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 15 × 18 margini superiori medio partis rectae adglutinata: 33; in parte versa: 35. In scidula chartacea mm. 29 × 37 prope oram inferiorem partis versae dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 55.

XL (f. 40) Anni 1264, membranac., mm. 435 × 320, f. 1, ll. 29.

Iohannes Ruselles, eius uxor Irene, eorum filius Nicolaus cum uxore Irene agrum, olivetum et arbores in fine Hieracensi posita Friderico Lucifero vendunt (Guillou pp. 257-258; editio pp. 258-260).

MAT. Folium hic et illic umore maculatum foramina et in marginibus scissuras perhibet, sine tamen ullo damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta. Margo inferior abscisus et rescissus.

SCRIPT. Scriba: Nicolaus tabellio Hieracensis (v. Guillou, p. 258 et p. 260 sub numm. 21 et 30).

ANNOT. In facie versa: nota anni manu ut vid. saec. XIX (1264); annotatio latina saec. XVII; scidula chartacea mm. 40 × 96 cum annotatione latina saec. XVIII (v. Guillou p. 257).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 257); in ora dextra inferiore partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 23 × 16 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 36; in facie versa: 27, 28; in scidula chartacea mm. 29 × 37 parti versae adglutinata: *Vat. lat. 13118*.

BIBL. Imago phototypica partis rectae apud Guillou, tab. 56.

XLI (f. 41) Saec. XII c.m. (cf. Guillou, p. 221), membranac., mm. 532 × 308, f. 1, coll. 2, ll. 46 (in facie recta), 15 (in facie versa).

Tabula gallinarum et pullorum monasterii S. Iohannis Theristae (Guillou, pp. 220-221; editio pp. 221-225).

MAT. Folium praesertim in parte inferiore satis umore maculatum foramina varia et scissuras praebet, cum paucis damno scripturae. Pars versa laciniis membranaceis refecta.

ANNOT. In facie versa: annotatio latina saec. XVII; annotatio latina saec. XIX, in lacinia membranacea parti versae adglutinata (Guillou, pp. 220-221).

POSS. Monasterium S. Iohannis Theristae (ex annotatione latina saec. XVII a Guillou transcripta, p. 220). In columna sinistra partis rectae sigillum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. In scidula chartacea mm. 13 × 23 orae superiori partis rectae dextrorsum adglutinata: 122; in facie versa: 27, 2; in scidula chartacea mm. 29 × 37 laciniae membranaceae oram inferiorem partis versae tegenti dextrorsum adglutinata: *Vat. lat. 13118*. Notam 16 a Guillou transcriptam, p. 220, perspicere non valui.

BIBL. Imagines phototypicas partis rectae et versae praebet Guillou, tabb. 44 et 45.

2651 Saec. XVI a.m. vel c.m., chartac., mm. 300 × 215 ca, ff. 171, coll. 2, ll. 31 pro unaquaque columnarum.

⟨Iohannis IX Agapeti τοῦ Χαλκηδόνης patr. CP homiliarium patriarchale sive hom. II⟩ in initio et in fine mutilum (de quo v. praesertim A. Ehrhard, *Überlieferung und Bestand der hagiographischen und homiletischen Literatur der griechischen Kirche*, I, 3, Leipzig 1939-1952 [Texte und Unters. 52] pp. 559-631; homilarii auctorem Iohannem IX Agapetum τοῦ Χαλκηδόνης esse demonstravit A. Ehrhard, op. l. pp. 629-631, cf. etiam H. G. Beck, *Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich*, München 1959, p. 631; de codicibus homilarii nec non de diversis auctoribus quibus praeter Iohannem IX Agapetum tribuitur – nempe Germano II, Iohanne Glyce, Iohanne Caleca, Philotheo – v. Ehrhard, op. l. pp. 564-614; in codice nostro homiliarium Philotheo tribuitur, v. marginem superiorem ff. 2, 7^v, 10, 13, 16^v, 20, 23, 25^v, 28, 30^v, 32^v, 35, 38^v, 41^v, 44, 46^v, 51, 55^v; post B. de Montfaucon, *Bibliotheca Coisliniana*, Parisiis 1715, pp. 402-404 qui codicem Paris. gr. Coislin. 286 perscrutatus est [cf. P. G. 150, 249-252, ubi tamen numerus codicis CCCLXXXVI in CCLXXXVI corrigendus est] homiliarium singillatim descripsit A. Ehrhard, op. l. pp. 559-563; v. etiam K. I. Dyobuniotes, *Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης Θ' ὁ ἀγαπητός, Ἐπετηρὶς ἐταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν* 17 [1941] pp. 132-137 [in describendo codice Atheniensi Bibliothecae nationalis 300], P. Canart, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1745-1962*, in *Bibl. Vat.* 1970, pp. 703-708 [in describendo codice Vaticano graeco 1936], H. Hunger-O. Kresten, *Katalog der griechischen Handschriften der österr. Nationalbibliothek*, Teil 3.1, *Codices theologici* 1-100, Wien 1976, pp. 110-114 [in describendo codice Vindobonensi theol. gr. 61]; in analysi nostra ad Ehrhard semper referimus). ¹(ff. 1-2) ⟨Homilia in dominicam 4 Matthaei⟩ in initio mutila ob casum trium primorum foliorum fasciculi [β'] ante f. 1, scil. ab οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον (Matt. 8,12) usque ad finem,

ὑπεράγαθος καὶ μακρόθυμος ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα etc., cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 111 col. 1 l. 20-112 col. 2 (Ehrhard p. 561, 23). Inter ff. 1^v et 2 nulla lacuna observatur. ²(ff. 2-3^v) Homilia in dominicam 5 in fine mutila ob casum duorum foliorum inter ff. 3^v et 4, scil. ab initio πηγὴ πνευματικὴ καὶ σωτήριος περικλύζει (sic pro περιβλύζει) ἡμᾶς ἀδελφοί usque ad ἔνθεν ἀπάγονται καὶ αὐταὶ ὡς ἡ τοῦ πλουσίου, cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 112 col. 2-114 col. 2 l. 15 (Ehrhard p. 561, 24). Nulla lacuna inter ff. 2^v et 3. ³(ff. 4-7^v) ⟨Homilia in dominicam 6⟩ in initio mutila ob casum duorum foliorum inter ff. 3^v et 4, scil. α κατορθῶσαι καὶ τὸν ἐκ τούτων ἐκτικτόμενον usque ad finem, δοξάσουσι τὸν θεὸν τὸν ποιοῦντα θαυμάσια ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν (Ehrhard p. 561, 25; P. G. 120, 1248 A3 – 1257 D sub nomine Iohannis Xiphilini; cf. etiam, e.g., codicem Vat. gr. 1936 ff. 116^v col. 1 l. 8-120^v). ⁴(ff. 7^v-10) In dominicam 7, inc. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγοντι τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ (scil. Matt. 9,27) des. ante doxologiam χαρίζεται τὴν ἀπόλαυσιν ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ etc. (Ehrhard, p. 561, 26, initium praebet post locum Matt. 9,27 supra laudatum, scil. μαθόντες οἱ τυφλοὶ, in codice nostro f. 7^v col. 1 l. 5 a.i.). ⁵(ff. 10-13) In dominicam 8, inc. ἐπεὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας φροντίζων καὶ κηδόμενος ὁ κύριος des. καὶ τῶν ἀκηράτων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν, ὧν καὶ τύχοιμεν πάντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 27). ⁶(ff. 13-16^v) In dominicam 9, inc. καὶ οἱ τοὺς ἑαυτῶν ἴλους σωματικῶς διατρέφειν βουλόμενοι des. καὶ κληρονομοὶ (sic) τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων γενόμεθα (sic) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 28). ⁷(ff. 16^v-19^v) In dominicam 10, inc. ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ψυχικῆς σωτηρίας ὀφείλοντες σπουδάζειν ἀγαπητοί des. τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχοιμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 29). ⁸(ff. 20-23) In dominicam 11, inc. ποτὲ μὲν φανερῶς διαλέγεται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός des. καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κληρονόμοι γενόμεθα ἧς καὶ τύχοιμεν πάντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 30). ⁹(ff. 23-25^v) In dominicam 12, inc. οὐδὲν οὕτως οἶδε θολοῦν, ἀγαπητοί, καὶ σκοτίζειν ἀνθρωπίνην διάνοιαν des. τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἔξωμεν (sic) ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 31; P. G. 120, 1209-1220 sub nomine Iohannis Xiphilini; S. Eustratiades, *Ὁμιλῖαι εἰς τὰς κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ*, I, ἐν Τεργέστη 1903, pp. 114-136 e codice Vindob. theol. gr. 131). ¹⁰(ff. 25^v-27^v) In dominicam 13, inc. τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν τοῖς ἀνθρώποις περιποιούμενος ὁ κύριος ἡμῶν des. καὶ τοῦ καινοῦ καὶ ἀκηράτου τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου κατατροφῆσωμεν πόματος οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 32). ¹¹(ff. 28-30^v) In dominicam 14, inc. εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ὁμοιώθη (sic) ἡ βασι-

λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὅστις ἐποίησε γάμους (Matt. 22,2) des. ἵνα καὶ τῶν ἀκηράτων ἀγαθῶν ἀπολαύσαντες (suprascr. σωμεν) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard, p. 561, 33, initium post locum Matt. 22,2 supra laudatum praebet, nempe ἄνθρωπος βασιλεὺς λέγεται ὁ θεὸς καὶ πατήρ, in codice nostro f. 28 col. 1 l. 4 a.i.). ¹²(ff. 30^v-32^v) In dominicam 15, inc. οἱ τοὺς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντες γεωργοὶ des. καὶ τῶν ἀκηράτων ἐκείνων καὶ ἀφράστων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν χάριτι τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard, p. 561, 34). ¹³(ff. 32^v-35) In dominicam 16, inc. τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν τοῖς ἀνθρώποις περιποιούμενος ὁ κύριος ἡμῶν des. καὶ τῆς τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσεως ἧς καὶ τύχοιμεν πάντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 35). ¹⁴(ff. 35-38) In dominicam 17, inc. μέγα ἀγαθὸν ἡ εὐχὴ ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίστου γένηται des. ἵνα καὶ τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν ἐπιτύχοιμεν (sic) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ehrhard, p. 561, 36; ut animadvertit P. Canart, op. l. p. 707, e S. Iohannis Chrysostomi ecloga 2 de oratione idem initium habente, P. G. 63. 579-590, excerpta esse videtur). ¹⁵(ff. 38^v-41) In dominicam 18 (= 1 Lucae), inc. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γενεσαρέτ (Luc. 5,1) des. μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν etc. (Ehrhard, p. 561, 37, initium praebet post locum Lucae 5, 1 supra laudatum, nempe εἰς τὴν λίμνην Γενεσαρέτ παραγίνεται ὁ κύριος, in codice nostro f. 38^v col. 1 l. 13). ¹⁶(ff. 41^v-44) In dominicam 19 (= 2 Lucae), inc. πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα ἐστὶν ἡ ἀγάπη des. καὶ τῆς οὐρανῶν βασιλείας κληρονόμοι γενόμεθα ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 561, 38); folio uno inter ff. 43^v et 44 avulso, desideratur textus a πάντα ἐν μέλος usque ad ὁ τὸ ἐνέχυρον μή, cf. e.g. cod. Vat. gr. 1936 ff. 160^v col. 2 l. 9-161^v col. 2 l. 20. ¹⁷(ff. 44-46) In dominicam 20 (= 3 Lucae) inc. τὸ τῆς ἀναστάσεως μέγα μυστήριον, ἀδελφοί μου des. ὁ Χριστὸς καὶ θεὸς ἡμῶν (sic) καὶ αὐτῷ τὴν εὐχαριστείαν προσάγομεν σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρί etc. (Ehrhard p. 562, 39; P. G. 120, 1201-1209 sub nomine Iohannis Xiphilini). ¹⁸(ff. 46^v-50^v) In dominicam 21 (= 4 Lucae), inc. ὥσπερ παράδεισος ἄλλος ἐστὶ πολυανθὴς καὶ εὐώδης des. εἴτε τελείως εἴτε μέσως εἴτε ὑφειμένως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 40). ¹⁹(ff. 51-55^v) In dominicam 22 (= 5 Lucae), inc. ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια καὶ ἐπωφελῆ τοῖς προσέχουσιν des. καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀβραάμ (sic) κόλποις ἀναπαυσόμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 41; P. G. 120, 1220-1236 sub nomine Iohannis Xiphilini). ²⁰(ff. 55^v-58^v) In dominicam 23 (= 6 Lucae), inc. ὥσπερ τὰ σώματα ἡμῶν αἱ χρονικαὶ τῆς γῆς καρποφορίαι des. καὶ τῆς τούτων βλάβης γενέσθαι ἀνώτεροι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 42). ²¹(ff. 59-60^v) (Homilia in dominicam 24 (= 7 Lucae)) in

initio mutila ob casum folii unius inter ff. 58^v et 59; textus servatur ab ὁ κύριος καὶ θεατρίζει τὴν γυναῖκα usque ad finem, τῶν αἰώνιων κατατροφά (sic) ἀγαθῶν χάριτι καὶ φιλάνθρωπία (sic) τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 179 col. 1 l. 4-180^v; Ehrhard p. 562, 43). ²²(ff. 60^v-64) In dominicam 25 (= 8 Lucae), inc. μέγα πρὸς ἀρετὴν ἐμπόδιον ἡ ὑπερηφανία καὶ ἔπαρσις des. καὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ὁδοῦ ὁδηγοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 44). ²³(ff. 64-66) In dominicam 26 (= 9 Lucae), inc. ἡ πλεονεξία μέγα τοῖς ἀνθρώποις κακόν des. οὕτως ἐλπίζωμεν τῶν μελλόντων ἐκείνων καὶ αἰδίων ἀγαθῶν ἐπιτεύξασθαι χάριτι καὶ φιλάνθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 562, 45); folio uno inter ff. 64^v et 65 avulso, desideratur textus a πλουσίου χωρίοις usque ad πραγματεύσεται, cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 185 col. 2 l. 10-186 col. 2 l. 14. ²⁴(ff. 66^v-69^v) In dominicam 27 (= 10 Lucae), inc. ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς διεξάγων τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν des. καὶ τὴν μέλλουσαν φύγωμεν κόλασιν καὶ τῶν αἰώνιων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 46). ²⁵(ff. 69^v-73) In dominicam 28 (= 11 Lucae), inc. ὁ μακάριος καὶ εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς προστίθῃσιν ἡμῖν σήμερον διὰ παραβολῆς des. μετασχόμεν μεταλήψεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 47). ²⁶(ff. 73-76) In dominicam 29 (= 12 Lucae), inc. πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς des. καὶ οὕτω ποιήσει ἡμᾶς κληρονόμους τῶν μελλόντων καὶ αἰώνιων ἀγαθῶν ὃν καὶ τύχοιμεν πάντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ehrhard p. 562, 48). ²⁷(ff. 76-79^v) In dominicam 30 (= 13 Lucae), inc. ὥσπερ ἐξ ἀδδηφαγίας (sic) μὲν γίνεται φλεγμονὴ ἐκ δὲ φλεγμονῆς τίκεται πυρετός des. καὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ οὐρανίου καὶ πνευματικοῦ θησαυροῦ ἀπολαύσωμεν χάριτι καὶ φιλάνθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 562, 49). ²⁸(ff. 79^v-82^v) In dominicam 31 (= 14 Lucae) inc. ἡλὶος δικαιοσύνης ἐστὶν ὁ θεὸς ὥσπερ γέγραπται des. ἵνα δυνηθῶμεν ἀκολουθεῖν αὐτῷ τῷ δεσπότῃ καὶ ἐλευθερωτῇ καὶ σωτῆρι ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 562, 50). ²⁹(ff. 82^v-86) In dominicam 32 (sive Zacchaei) (= 15 Lucae), inc. πᾶσα μὲν ἀδικία καὶ ἀρπαγὴ καὶ πλεονεξία κακὴ des. καὶ ἀξιοθῶμεν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν χάριτι καὶ φιλάνθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 562, 51; BHG³ App. VII, 1914). ³⁰(ff. 86-88^v) In dominicam πρὸ τῆς ὑψώσεως: post Ioh. 3,13 inc. καὶ πρότερον μὲν παρὰ τῇ παλαιᾷ γραφῇ, κατα (sic) διαφόρους οἰκονομίας des. ἵνα καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐκλείας ἐπιτύχωμεν καὶ τῆς τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἀπολαύσεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard, p. 562, 52; sub nomine Iohannis Calecae patr. CP e codice Vindob. theol. gr. 61 f. 151 ed. J. Gretser, *Opera omnia*, Tom. II *De sancta cruce*, Ratisbonae 1734, pp. 197-203; quae editio in P. G. 150, 253-

26l iterata est, cf. Ehrhard p. 562 n. 3; BHG³ App. I, 416). ³¹(ff. 89-92) In dominicam τῶν προπατόρων, inc. οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκεῖνοι καὶ πρὸ τοῦ νόμου θεοὶ ἄνδρες des. καὶ ἀξιοθησόμεθα σὺν τοῖς ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσασιν αὐτῷ τῶν ἐπηγγελμένων αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard, p. 562, 53; BHG³ III Supplementum, 2353i). ³²(ff. 92-96) In dominicam ante nativitatem Christi, inc. ὁ θεὸς ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος πρῶτος πάντων τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν des. τῆς θείας ταύτης δωρεᾶς καὶ λαμπρότητος ἀπολαύσωμεν καὶ κατατρυφήσωμεν χάριτι τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 563, 54; BHG³ App. VII, 1906p); ³³(ff. 96-99) In dominicam post nativitatem Christi, inc. ἀναχωρησάντων τῶν μάγων ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται (Matt. 2,13), des. εὐαρεστήσαντες κατὰ πάντα Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ καὶ σωτῆρι ἡμῶν etc. (Ehrhard, p. 563, 55 initium praebet post locum Matt. 2,13 supra laudatum, nempe τοὺς μάγους ὁ θεὸς πρῶτον δι' ἄστέρος, in codice nostro f. 96 col. 2 l. 21; BHG³ III App. VII, 1945 p). ³⁴(ff. 99-101) In dominicam πρὸ τῶν φώτων, inc. ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις (Marc. 1,1) des. καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς καταξιῶν ἡμᾶς χάριτι καὶ φιλανθρωπία αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard, p. 563, 56, initium praebet post locum Marc. 1,1 supra laudatum, nempe τὸν ὕστερον καὶ τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν Ἰωάννην in codice nostro f. 99 col. 2 l. 12; BHG³ III App. VII, 1945 k). ³⁵(ff. 101^v-104^v) In dominicam μετὰ τὰ φῶτα, inc. εἰ καὶ ἐορτὴ παρῆλθεν ἡμᾶς, ἀλλὰ τὸ περὶ ταύτης λέγειν οὐδέποτε παρελεύσεται des. καὶ τὴν μέλλουσαν διαφυγεῖν κόλασιν καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιοθῆναι ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 563, 57; BHG³ III App. VII, 1929 k). ³⁶(ff. 104^v-108) In dominicam publicani et pharisaei, inc. ἡ εἰς τὸν τελῶνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις des. καὶ τὴν ἀδάπανον τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν, ὧν καὶ τύχωμεν πάντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 559, 1; ed. K. Dyobuniotes, op. l. pp. 138-143). ³⁷(ff. 108-112^v) In dominicam τοῦ ἀσώτου, inc. ἀγαθὸς μὲν ὁ θεὸς πρὸς πάντας ἐστὶ καὶ φιλόανθρωπος καὶ μακρόθυμος des. καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος χαρίζεται καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιώσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 559, 2; textum in initio cum homilia codicis nostri satis consentientem sed deinde valde discrepantem ed. S. Eustratiades, op. l. [sub num. 9] pp. 195-218). ³⁸(ff. 112^v-116) In dominicam τῆς ἀποκρέου, inc. φοβερὰ ἡμέρα ἐκείνη τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας des. εἰς τὴν οὐράνιον καὶ εὐλογημένην βασιλείαν τὴν ἀτελεύτητον καὶ αἰδίων (sic) ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 559, 3). ³⁹(ff. 116-120) In dominicam τῆς τυροφάγου,

inc. ἰδοὺ τὸ τῆς τεσσαρακοστῆς στάδιον ὑπανοίγεται σήμερον ἀδελφοί μου des. καὶ μηδὲ ἐπὶ τῆς γῆς θησαυροὺς θησαυρίσωμεν ἀλλ' ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἵνα καὶ τῶν ἀκηράτων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ehrhard p. 559, 4). ⁴⁰(ff. 120-126) In dominicam 1 Quadragesimae, inc. ἡ τεσσαρακονθήμερος αὕτη νηστεία, ἀγαπητοί, ὡς κλίμαξ τις πρόκειται ἡμῖν des. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν τυχεῖν βασιλείας οὐρανῶν χάριτι τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 559, 5; e codice Ven. Marc. gr. II 96 sub nomine Philothei patr. CP. ed. C. Triantafillis-A. Grapputo, Συλλογὴ ἐλληνικῶν ἀνεκδότων I, ἐν Βενετίᾳ 1874, pp. 47-61, cf. Ehrhard, p. 559 n. 2). ⁴¹(ff. 126-129) In dominicam 2 Quadragesimae, inc. ὁ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καιρὸς ἀδελφοί μου πρὸς τὸν ὅλον καιρὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκρινόμενος des. δοξάζουσι τὸν θεὸν ὡς ποιοῦντα τοιαῦτα θαυμάσια (Ehrhard p. 559, 6); uno folio inter ff. 127^v et 128 avulso desideratur textus a παράλutos ἀδιστάκτως usque ad ἄφεσιν, cf. e.g. cod. Vat. gr. 1936 ff. 48 col. 1 l. 6-49 col. 1 l. 5 a.i. ⁴²(ff. 129-133^v) In dominicam 3 Quadragesimae, inc. προτυπῶν καὶ προδιαγράφων ὁ μακάριος Μωσῆς τὸν ζωοποιὸν καὶ θεῖον σταυρόν des. ἀντιπαραταξόμεθα πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀποδυσώμεθα ἵνα καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐκλείας ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 559, 7; sub nomine Philothei patr. CP. ed. J. Gretser, *Opera omnia*, Tom. II *De Sancta Cruce*, Ratisbonae 1734, pp. 276-285; quae editio iterata est in P. G. 150, 264-280 sub nomine Iohannis Calecae, v. Ehrhard p. 559 n. 3; BHG³ III, App. I, 438). ⁴³(ff. 133^v-137) In dominicam 4 Quadragesimae, inc. μεσάσαντες τὸ πέλαγος ἀδελφοί τῆς ἐγκρατείας καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς (sic) διερχόμενοι des. καὶ πᾶσαν ἀρετὴν κατορθῶσαι δυνηθέντες τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 560, 8). ⁴⁴(ff. 137-140) In dominicam 5 Quadragesimae, inc. παρῆλθε μὲν ὁ χειμὼν τὸ δὲ ἔαρ εἰσῆλθε des. ἵνα καὶ τῆς παρούσης ζωῆς ἀπολαύσωμεν καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἐπιτύχωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc. (Ehrhard p. 560, 9). ⁴⁵(ff. 140-142) In sabbatum Lazari, inc. τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ποιουμένου des. μετὰ Χριστοῦ συμβασιλεύσωμεν ἅμα ψυχῇ καὶ σώματι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 560, 10; ed. V. Grecu, *Izvorul principal bizantin pentru Cartea cu Invățătură a Diaconului Coresi din 1581*, Acad. Română. Studii și cercetări, 35, București 1939, pp. 116-122 [quam dissertationem prae manibus non habui, cf. tamen P. Canart, op. l. p. 705]; BHG³ III Supplementum, 2226 m). ⁴⁶(ff. 142^v-147^v) In dominicam palmarum, inc. ὁ μακάριος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ ἐπιστήθιος φίλος ὁ τὴν θεολογίαν ὡς σπόγγον ἀναλαβόμενος des. ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν etc. (Ehrhard p. 560, 11).

- ⁴⁷(ff. 147^v-151^v) In dominicam S. Paschae, inc. λαμπρὰ σήμερον ἡ ἡμέρα φαιδρὰ ἢ πανήγυρις καὶ ἐξαίρετος ἡ ἑορτή · λαμπρὰ ἡ ἡμέρα des. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ τὰ κτίσματα δοξάσωμεν τὸν δοξάσαντα κύριον καὶ ἡμεῖς etc. (Ehrhard p. 560, 12, homiliam omnino diversam praebebat; initium tantum homiliae codicis nostri partim consentit cum Iosephi Bryennii homilia in S. Pascha, quam ed. Th. Mandakasos, *Ἰωσήφ μοναχοῦ τοῦ Βριεννίου τὰ παραλειπόμενα*, Τόμος Γ', *Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξονίας*. . . ἔτει αψπδ', pp. 21-25 [haec homilia Bryennii exstat, e.g., in codicibus Vat. gr. 1568 ff. 260-263 ubi anonyma est, cf. C. Giannelli, *Codices Vaticani Graeci, Codices 1485-1683*, In Bybl. Vat. 1950, p. 162 et Vat. Barb. gr. 41 ff. 126-127^v, cf. V. Capocci, *Codices Barberiniani Graeci I*, In Bybl. Vat. 1958, p. 44]; homiliam in S. Pascha simile initium habentem praebebat codex Oxon. Holkham. 43 ff. 217-218^v, v. M. Aubineau, *Codices Chrysostomici Graeci I: Codices Britanniae et Hiberniae* [Doc. ét. et répert. publ. par l'Inst. de Rech. et d'Hist. des Text. XIII] Paris 1968, p. 233; subsequentis textus homiliae nostrae sententiae nonnullae saltem e S. Iohannis Chrysostomi homilia 89 in Matthaeum manant: cf. e.g. f. 148^v col. 1 ll. 2-9 οὐκ ἀφίησι δὲ τοὺς στρατιώτας — τὰ λεγόμενα cum P. G. 58, 781 ll. 8-2 a.i., f. 148^v col. 1 ll. 13-22 σκόπει δὲ πάλιν — καὶ ἀπαιτήσωσι παλλοὺς cum P. G. 58, 783 ll. 8-14). ⁴⁸(ff. 152-153^v) In feriam 2 Paschae (τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου cod.), inc. τὸ ράθυμον ἡμῶν διεγείρων ὁ ἱερός καὶ θεῖος ἀπόστολος λέγει des. καὶ τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο καὶ οὐράνιον πάσχα δωρήσεται (sic) οὗ τύχοιμεν πάντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν: agitur de homilia quam Ehrhard p. 573 codicem Paris. gr. 1210 describens 12 a nuncupavit; quam homiliam praeter codicem Paris. gr. 1210 habent etiam, e.g., codices Vat. Reg. gr. 44 ff. 224-226 (Ehrhard p. 610), Vat. gr. 1936 ff. 68-69^v (Canart, op. l. p. 705), Paris. gr. Coislin 286 f. 32^v (cf. P. G. 150, 251), Athen. Bibl. nat. 300 ff. 82-85 (cf. Dyobuniotes, op. l. p. 133); ut animadvertit P. Canart, op. l. p. 705, initium consentit cum initio Theodori Studitae Sermonis parvae catecheseos 79 (ed. I. Cozza Luzi, *Novae Patrum Bibliothecae ab Ang. Card. Maio collectae* Tom. IX, Romae 1888, p. 185). ⁴⁹(ff. 153^v-157) In dominicam Thomae, inc. ἐπὶ τῇ μυροφόρῳ κυριακῇ καὶ σεβασμῷ καὶ ἀγία (sic) ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως des. εὐχαριστοῦντες Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν τῷ πάντα συμφερόντως οἰκονομοῦντι etc. (Ehrhard p. 560, 13; ed. V. Grecu, op. l. [v. supra, num. 45] pp. 124-134, cf. Canart, op. l. p. 705, BHG³ II 1837d nec non *Auctarium*, p. 185, 6d). ⁵⁰(ff. 157-160) In dominicam τῶν μυροφόρων, inc. καὶ ἡ παροῦσα κυριακὴ καὶ ἀγία ἡμέρα προσκυνητὴ ἐστὶ (sic) καὶ σεβασμία des. τὴν αὐτοῦ βασιλείαν τὴν ἀτελεύτητον καὶ αἰδίων ἧς καὶ τύχοιμεν πάντες ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν etc. (Ehrhard p. 560, 14). ⁵¹(ff. 160-163^v) In dominicam paralytici, inc. πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν ἡ

ἀμαρτία πρόξενος γίνεται des. καὶ πρὸς τὴν ἀνόλισθον τρίβον τῆς ἀτελευτήτου βασιλείας τρέχειν ἐνισχύση (sic) ἡμᾶς καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἀξιώση etc. (Ehrhard p. 560, 15). ⁵²(ff. 163^v-166^v) Homilia in dominicam Samaritanae (Ehrhard p. 560, 16) in fine mutila ob casum duorum foliorum inter ff. 166^v et 167, scil. ab initio καὶ σήμερον ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγή usque ad ὅτι ὑμεῖς, cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 81^v-85 col. 2 l. 12; desideratur igitur textus a προσκυνεῖτε usque ad finem, cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 85 col. 2 l. 12-86. ⁵³(ff. 167-169^v) (Homilia in dominicam caeci) in initio mutila ob casum duorum foliorum inter ff. 166^v et 167, scil. ab ἀμαρτίας πατέρων οὐ δίκαιον usque ad finem, καὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας χαρήσεται (sic) τὴν ἀπολαυσιν ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ etc., cf. e.g. codicem Vat. gr. 1936 ff. 87^v col. 1 l. 18-90^v (Ehrhard p. 561, 17). ⁵⁴(ff. 170-171^v) Homilia in feriam quintam Ascensionis (τῇ πέμπτῃ τῆς ἀναλήψεως cod.) inc. εὐφραινέσθωσαν σήμερον οἱ οὐρανοὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ ὅτι τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον λύσας ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός des. mutila ὅτι οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανοὺς ἀλλὰ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα καὶ πέμψω ὑμῖν δούλους . . . (an δούναμιν?) (cf. Ioh. 14,18; 16,28). Homiliam cum nostra in initio tantum satis consentientem sed postea diversam et breviorē ed. C. Baur, *Drei unedierte Festpredigten aus der Zeit der nestorianischen Streitigkeiten, Traditio* 9 (1953) pp. 122-124 (de codicibus vv. pp. 119-120), cf. etiam J. A. de Aldama, *Repertorium pseudochrysostomicum* [Doc. ét. et rép. publ. par l'Inst. de Rech. et d'Hist. des Textes X] Paris 1965, p. 56 num. 151. Codex Oxoniensis Baroccianus 148 ff. 77^v-81 homiliam idem initium habentem praebebat sub titulo λόγος ἐκ διαφόρων βιβλίων συνάθροισμα εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (cf. H. O. Coxe, *Catalogi cod. man. Bibl. Bodl. Pars prima*, Oxonii 1853, col. 256).

MAT. Codex pessum datus. Margines foliorum lacerati, folia ipsa hic et illic tineis perterebata et tantummodo soluta. Orae internae nonnullorum foliorum umore maculatae. Integumenti tabulae lignae valde tineis erosae et laesae.

FASC. Codicis nunc fasciculi 23 supersunt, quaterniones omnes, ab eodem librario qui textum exaravit notis graecis in margine inferiore primae singulorum paginae dextrorsum scriptis signati. Fasciculus [α'] totus periit. Fasciculi [β'] tria folia tantum supersunt, scil. ff. nunc 1-3: perierunt enim et prima tria folia (ante f. 1) et ultima duo folia (inter ff. 3^v et 4; v. etiam alteram partem descriptionis, sub numm. 1 et 2). Quaterniones γ'-ζ', θ', ια'-ιζ', ιθ'-κβ' integri sunt (γ' = ff. 4-11^v; δ' = 12-19^v; ε' = ff. 20-27^v; ζ' = ff. 28-35^v; θ' = ff. 51-58^v; ια' = ff. 65-72^v; ιβ' = ff. 73-80^v; ιγ' = ff. 81-88^v; ιδ' = ff. 89-96^v; ιε' = ff. 97-104^v; ις' = ff. 105-112^v; ιζ' = 113-120^v; ιθ' = ff. 128-135^v; κ' = ff. 136-143^v; κα' = ff. 144-151^v; κβ' = ff. 152-159^v). Quod ad reliquos fasciculos attinet (scil. η', ι', ιη', κγ', κδ') haec animaduertenda sunt: in quaternione [η'], nunc ff. 44-50^v efformato, primum folium excidit, scil. inter ff. 43^v et 44 (v. etiam supra, in altera par-

te descriptionis, sub num. ¹⁶); in quaternione [ι'], qui nunc ff. 59-64^v tantum comprehendit, folia duo exciderunt, quorum prius (scil. primum folium fasciculi) inter ff. 58^v et 59, alterum autem (scil. ultimum folium) inter ff. 64^v et 65 positum erat (v. etiam alteram partem descriptionis, sub numm. ²¹ et ²³); in quaternione ιη', nunc ff. 121-127^v efformato, ultimum folium excidit, scil. inter ff. 127^v et 128 (v. etiam alteram partem descriptionis, sub num. ⁴¹); in quaternione κγ', quem nunc ff. 160-166^v efficiunt, ultimum folium periit, scil. post f. 166^v (v. etiam alteram partem descriptionis, sub num. ⁵²); in quaternione [κδ'], cuius nunc ff. 167-171^v tantum supersunt, exciderunt primum folium (scil. ante f. 167) et ultima duo folia post f. 171^v (v. etiam alteram partem descriptionis, sub num. ⁵³). Foliorum notae graecae ιθ']-ξγ' in angulis superioribus externis ff. nunc 6-49 etiam nunc perspicuntur. Ratione habita casus foliorum duorum inter ff. 3^v et 4, conici potest, f. nunc 1 (scil. quartum folium fasciculi [β']) notam [ιβ'] habuisse, et notas [θ'], [ι'], [ια'] primis tribus foliis nunc deperditis fasciculi [β'] appositae esse; ex quo patet, fasciculum [α'] quoque quaternionem fuisse, cuius folia numeris [α']-η' signata essent.

CHART SIGNA. Galerius praelaticus cum «contremarque» litteris A et P nec non cruce efformata (v. e.g. ff. 7-8; Briquet n. 3500: Villach 1535).

SCHEMA. Nullum clarum linearum schema perspicitur; spatium scriptum pro unaquaque columnarum: mm. 206.208 × 68 ca.

SCRIPT. Codicem totum unus idemque librarius exaravit, cuius formae compendiorum εξ (v. e.g. f. 1 col. 1 l. 9 a.i.), ερ (v. e.g. f. 1 col. 2 l. 12, f. 22 col. 1 l. 2) et πο (v. e.g. f. 1 col. 1 l. 11) propriae sunt. Manus altera, ut vid., in marginibus superioribus ff. 2, 7^v, 10, 13, 16^v, 20, 23, 25^v, 28, 30^v, 32^v, 35, 38^v, 41^v, 44, 46^v, 51, 55^v homilias Philotheo patr. CP tribuit. In margine inferiore f. 36, in margine superiore f. 84 nec non in facie interna tabularum integumentum aliae manus satis rudes annotationes varias scripserunt (v. infra, sub ANNOT.).

ORN. Tituli et litterae initiales rubro pallidior exaratae. Litterae initiales homiliarum hic et illic cauliculis tantummodo uberrimis exornatae (v. e.g. ff. 7^v, 23, 30^v, 38^v, 60^v, 66^v, 89, 112^v, 126, 140, 152, 170). In f. 19^v finem homiliae fascia cauliculis rubris efformata signat.

ANNOT. In folio parti versae superioris tabulae integumentum adglutinato praeter computationes nonnullas scriptura satis rudi haec exarata sunt: «Νικολαου αναγνωστου μνιστιθι κυριε; ^κκυρ(ιακη) Ματθ(αι)ου ε' Λουκα ζ'; ^κκυρ(ιακη) Ματθ(αι)ου ιβ' κ(εφα)λλ(αιον) ιε' Λουκα ιγ'; ^δΙω(αν)νης, Ιωαννου κεκυμμενου; ^οο ελεων πτοχον δαινιζη θεω; ^μμνιστιθι κυριε; ^οο ελεοντι; ^ζζοντον; ^φφραζες κακυσταν; ^νΝικολαου αναγνωστου; ^μμδιμτριου και πεδων αυτου; ^κκεκυμμενο; ^οοπρ(ο)φητης; ^πΠω(αννης) Ιωαννου κε(κυμμενου). In margine inferiore f. 36: γ οσαν(να)(?) θ(εδ)ς εν υψυστου. In margine superiore f. 84: ριζα φεν (sic) του φονου φθονος και καρπος του φθ(ου). In folio parti internae inferioris tabulae integumentum adglutinato, praeter varias imagines manuum: ^οο ελεον πτοχον δανιζει θεω; ^ββλεπεται μη πλανηθεται / πολοι γαρ ελευσονται επι το / ονομα ημου λεγονταις / οτι ιδου ο Χ(ριστος)ς (cf. Matt. 24,4-5; Marc. 13,5-6; Luc. 21,8) και μη πηστευσεται αυτω / δια του μη πλανησουσιν τους φωτηζωμε(νους) / δια του θειου μυρου ον λαβονταις απο των / μετοπων αυτων και των αιτερων των μυλων; ^ααλληλουια αλληλουια; ^αAmatas; ^οο ελεον τ(ον) πτοχον δαινιζη θ(ε)ο; ^ααριρομενε(?) σε(?); ^οο α γαλου(?).

POSS. Nicolaus ἀναγνώστης, Demetrius eiusque filii, Iohannes quidam (? Cf. supra, ANNOT.). In facie recta superioris tabulae integumentum: VENIERI, Παρα. κερα Μαρτιεττα.

BIBL. Codicem obiter memorant C. Federici-K. Houlis, *Legature bizantine vaticane*, Roma 1988, p. 70.

INTEG. Integumentum byzantinum saec. XVI valde laesum tineisque erosum (v. etiam su-

pra, MAT.) tabulis ligneis principio corio fusco linteoque obductis constat. In tabula inferiore tantum linteum et corium partim servantur, in cuius marginibus ferris impressae sunt animalium figurae. Vestigia fibularum in tabula inferiore perspicuntur. Codex nunc in theca e charta spissiore servatur.

2652-2657 Sunt nunc papyri Vaticani graeci 51-56. Eos R. Pintaudi penitus investigavit et edidit: v. R. Pintaudi, *Tavolette lignee e cerate della Biblioteca Apostolica Vaticana, Les débuts du codex*, *Bibliologia* 9 (1989) pp. 61-65; R. Pintaudi-P. J. Sijpesteijn, *Tavolette lignee e cerate di varie collezioni* [Papyrologica Florentina XVIII] Firenze 1989, I. *Tavolette lignee della Biblioteca Apostolica Vaticana* pp. 19-23, 24-29, 30-36, 37-39, 39-46, 46-48 (editio cum commentario; specimina phototypica in tabb. I-XI). Codicem olim Vat. gr. 2657 (nunc Pap Vat. gr. 56) R. Pintaudi ediderat et commentario instruxerat in alia sua dissertatione, *Una tavoletta lignea della Biblioteca Vaticana*, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 48 (1982) pp. 97-104.

2658 Saec. XIII-XIV, chartac. or. (ff. 1-9, 40-45, 164-171, 206-211), chartac. occ. (ff. reliqua), mm. 193 × 158 ca, ff. 278, ll. 20-27. Ordo foliorum sic restituendus: 1-139. 146. 140-145. 147. 149-236. 239-243. 148. 244-273. 237^v. 237. 274-278. 238. Errore compaginatoris antiquioris pars recta et versa f. 237 inversae.

Sanctorum Patrum scripta atque excerpta, quorum pars ad disputationes contra sanctarum imaginum eversores et Iudaeos pertinet. Tota fere collectio omnino consentit cum textibus in codice Ambrosiano gr. 1041 (H 257 inf.) ff. 43-156^v e. tantibus, secundum eundem ordinem dispositis; qua de causa in codice nostro describendo ad codicem Ambrosianum Mediolani a nobismet inspectum saepe remittimus.

1 (ff. 1-183) S. Iohannis Damasceni: ¹(ff. 1-37^v) <Dialectica> in recensione brevior secundum textum ad stirpem b 1 pertinentem (v. infra, sub ff. 3^v, 13^v et 21^v-22^v; de qua stirpe v. B. Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos* I [PTS 7] Berlin 1969, p. 46). (f. 1^v) Prooemium sub titulo καὶ θεομιμήτω (quae praecedebant, nempe τῷ ὁσιωτάτῳ, evanuerunt) Κοσμά καὶ ἐπισκόπῳ τοῦ Μαιουμᾶ Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος, ab initio τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας usque ad κροσσῶτοῖς χρυσοῖς ob lacunam unius folii inter ff. 1^v et 2 (Kotter, op. l. pp. 51-52, 55). (ff. 2-3) <Caput β'> in initio mutilum ob lacunam inter ff. 1^v et 2, nempe ab ὅπερ οὐ διαρεῖται ἀπὸ γένους usque ad finem, ἐτέρας οὐσίας καὶ φύσεως (Kotter pp. 76, 61-81, 220). (f. 3) Caput γ' (Kotter p. 81). (f. 3^v) Caput δ' sine titulo, ἡ οὐσία γενικώτατον γένος ἐστὶν αὕτη διαιρεῖται εἰς σῶμα καὶ ἀσώματον des. διαιροῦσα φύσιν ἀπὸ φύσεως ut in stirpe bl (Kotter, p. 111 et p. 112, app. crit. ad l. 21). (ff. 3^v-4) Caput ε', inc. ἀδύνατον εὐρεθῆναι δύο τινὰ μὴ διαφέροντα ἀλλήλων κατὰ τι des. ὅπερ ἐστὶ τὸ συμβεβηκός

(Kotter p. 82, 11-24). (f. 4) Caput ζ' (Kotter pp. 82-83). (f. 4^{r-v}) Caput ζ' (Kotter pp. 83-84). (ff. 4^v-5) Caput η' (Kotter pp. 84-85). (f. 5^{r-v}) Caput θ' (Kotter pp. 85-86 l. 10 capitis titulum περι υποκειμένου praebentis). (ff. 5^v-6) Caput ι' (Kotter pp. 87-88). (f. 6) Caput ια' (Kotter p. 93). (f. 6^{r-v}) Caput ιβ' (Kotter pp. 93-95). (ff. 6^v-7) Caput ιγ' (Kotter pp. 95-98). (f. 7^{r-v}) Caput ιδ' (Kotter p. 99). (ff. 7^v-8) Caput ιε' (Kotter pp. 99-101). (f. 8^{r-v}) <Caput ις'> (Kotter pp. 101-102). (f. 8^v) Caput ιζ' (Kotter p. 102). (ff. 8^v-9) Caput ιη' (Kotter pp. 102-103). (f. 9) Caput ιθ' (Kotter p. 103). (f. 9) Caput περι παρωνύμων sine numero (Kotter p. 103). (f. 9^{r-v}) Caput κ' (Kotter p. 104). (f. 9^v) Caput κα' (Kotter pp. 104-105). (f. 10) <Caput κβ'> (Kotter p. 106). (f. 10^{r-v}) Caput κγ' (Kotter p. 106). (f. 10^v) Caput κδ' (Kotter p. 107); in margine sinistro f. 10^v manus altera scholion scripsit, ιστέον ως αρχ(η) της εκαστου κινήσεως τε και ηρεμίας ο (sic) πατ(ηρ) της εκαστου δημιουργίας εστι, καθόν εκαστον των οντων ο (sic) θεος δημιουργει. (ff. 10^v-11) Caput κε' (Kotter pp. 107-108). (ff. 11^{r-v}) Caput κς' (Kotter pp. 108-109). (ff. 11^v-12) <Caput κζ'> (Kotter p. 109). (f. 12^{r-v}) Caput κη' (Kotter pp. 109-110). (f. 12^v) Caput κθ' (Kotter p. 110). (ff. 12^v-13) Caput λ' (Kotter pp. 110-111; cf. etiam supra, caput δ' f. 3^v). (f. 13^{r-v}) Caput λα' sine titulo, inc. ταυτα τα μέσα του γενικωτάτου γένους ήτοι της ουσίας des. και διαιρουσαι φύσιν από φύσεως (Kotter p. 112 app. crit. ad l. 21; cf. etiam supra, f. 3^v; e quo textu patet, codicem nostrum ad stirpem a Kotter b l nuncupatam [v. p. 46] pertinere). (ff. 13^v l. 2-14) Caput sine numero praecedenti subfixum (titulum in margine sup. f. 13^v manus altera addidit; Kotter pp. 112-113). (ff. 14-15) Caput λβ' (Kotter pp. 113-114). (ff. 15-17^v) Caput λγ' (Kotter pp. 114-117); in margine sinistro f. 16^v manus altera scholion scripsit χρόνος εστι μέτρον γενέσεως κατά 'Αριστοτέλην (cf. De nat. auscult. IV 221 b 16-23) άλλως ή της αιωνίας ρύσεως επίνοια. (ff. 17^v-19) Caput λδ' (Kotter pp. 117-119). (ff. 19-21^v) Caput λε' (Kotter pp. 119-122). (ff. 21^v-22^v) Caput λς' (Kotter pp. 123-124, 31); desunt in codice nostro verba finis capitis, εν τω ενεστῶτι και παρεληλυθότι και μέλλοντι χρόνῳ (Kotter p. 124, 32-33) ut in familia b (cf. Kotter, app. crit. p. 124 ad l. 32). (ff. 22^v-23) Caput λζ' (Kotter p. 124). (f. 23) Caput λη' (Kotter p. 124). (f. 23) Caput λθ' (Kotter p. 124). (f. 23^{r-v}) Caput μ' (Kotter p. 125). (ff. 23^v-24^v) Caput μα' (Kotter pp. 125-126). (f. 25^{r-v}) Caput μβ' (Kotter pp. 126-127). (ff. 25^v-26) Caput μγ' (Kotter p. 128). (f. 26^{r-v}) Caput μδ' (Kotter p. 129). (ff. 26^v-28) Caput με' (Kotter pp. 129-131). (f. 28^{r-v}) Caput μς' (Kotter p. 131). (f. 28^v) Caput μζ' (Kotter p. 132). (ff. 28^v-33) Caput μη' (agitur de cc. μη' - μθ' apud Kotter, pp. 132-138); in margine sinistro f. 31^v scriptum est ως ανοίξω εν παραβολαῖς το στόμα μου, scil. ps. 77, 2, Matt. 13,35; in marginibus superiore et externo f. 32 brevia scholia, scil. προς αντιδιαστολήν των αίσθη (sic) et

διό και ο Χριστός την λογικήν ανέλαβε φύσιν. (ff. 33-34) Caput μθ' (Kotter pp. 139-140); verba in margine inf. f. 34 scripta (και ως - η λέγεται) non scholion, sed pars omisa textus sunt, cf. Kotter, p. 140, 43-44. (ff. 34-37^v) Caput ν' (Kotter pp. 142-146). ²(ff. 37^v-183) Expositio fidei orthodoxae sub titulo του όσιου άββα 'Ιω(άννου) πρεσβυτέρου Δαμασκηνου έκδοσις ακριβής της όρθοδόξου πίστεως (P. G. 94, 789-1228; critice ed. B. Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos* II [PTS 12] Berlin 1973, pp. 7-239). Animadvertendum est, in codice nostro capitum numerationem numeros praecedentis operis (scil. Dialecticae) persequentem a [να'] usque ad ρν' pergere. Textus codicis nostri ad familiam a Kotter b nuncupatam (op. l. p. LIX) pertinere videtur: v. e.g. in f. 41 titulum capitis νς' (= 6 Kotter) περι λόγου θεου και πνεύματος et cf. Kotter, p. 15 app. ad l. l. Cum ordo capitum in codice nostro haud semper editioni Kotter responderet, et praeterea folia nonnulla alibi reponenda, capita autem nonnulla ex aliis scriptis manantia inserta essent, singula hic capita singillatim recensere nobis visum est. (ff. 37^v-38) Caput <να'> (Kotter l pp. 7-8). (ff. 38-39) Caput νβ' (Kotter 2 pp. 8-10). (ff. 39-40) Caput νγ' (Kotter 3 pp. 10-12). (f. 40^{r-v}) Caput νδ' (Kotter 4 pp. 12-13). (ff. 40^v-41) Caput νε' (Kotter 5 pp. 13-14). (f. 41^{r-v}) Caput νς' (Kotter 6 pp. 15-16). (ff. 41^v-42) Caput νζ' (Kotter 7 pp. 16-17). (ff. 42-45) Caput νη' (Kotter 8 pp. 18-31). (ff. 45^v-46^v) Caput νθ' (Kotter 9 pp. 31-32). (f. 46^v) Caput ξ' (Kotter 10 pp. 32-33). (ff. 47-48) Caput ξα' (Kotter 11 pp. 33-34). (f. 48) Caput ξβ' (Kotter 12 p. 35). (ff. 48-50^v) Caput ξγ' (Kotter 13 pp. 37-41). (ff. 50^v-51^v) Caput ξγ' (sic pro ξδ'; Kotter 14 pp. 42-43). (ff. 51^v-52^v) Caput ξδ' (Kotter 15 pp. 43-44). (f. 52^v) caput ξε' (Kotter 16 p. 45). (ff. 52^v-54^v) Caput ξς' (Kotter 17 pp. 45-48). (ff. 54^v-55^v) Caput ξζ' (Kotter 18 pp. 48-50). (f. 55^v) Caput ξη' (Kotter 19 p. 50). (ff. 55^v-58) Caput ξθ' (Kotter 20 pp. 50-54). (ff. 58-64) Caput ο' (Kotter 21 pp. 54-62). (f. 64^{r-v}) Caput οα' (Kotter 22 p. 63). (ff. 64^v-66^v) Caput οβ' (Kotter 23 pp. 64-66). (ff. 66^v-68^v) Caput ογ' (Kotter 24 pp. 67-69). (ff. 68^v-70^v) Caput οδ' (Kotter 25 pp. 71-74). (ff. 70^v-74) Caput οε' (Kotter 26 pp. 75-80). (f. 74^{r-v}) Caput ος' (Kotter 27 pp. 88-81). (f. 74^v) Caput [οζ]' (Kotter 28 p. 81). (ff. 74^v-75) Caput [οη]' (Kotter 29 p. 81). (ff. 75-76) Caput οθ' (Kotter 30 pp. 81-83). (f. 76) Caput π' (Kotter 31 p. 83). (ff. 76-78) Caput πα' (Kotter 32 pp. 83-86). (f. 78) Caput πβ' (Kotter 33 p. 86). (f. 78^{r-v}) Caput πγ' (Kotter 34 pp. 86-87). (ff. 78^v-79) Caput πδ' (Kotter 35 p. 87). (ff. 79-83) Caput πε' (Kotter 36 pp. 87-92). (f. 83^{r-v}) Caput πς' (Kotter 37 pp. 93-94). (ff. 84-85) Caput [πζ]' (Kotter 38 pp. 94-96). (ff. 85-86) Caput π[η]' (Kotter 39 pp. 96-97). (ff. 86-87) Caput πθ' (Kotter 40 pp. 97-98). (f. 87^{r-v}) Caput 4' (Kotter 41 pp. 98-99). (ff. 87^v-88) Caput 4α' (Kotter 42 p. 99). (ff. 88-90^v) Caput 4β' (Kotter 43 pp. 100-103). (ff. 90^v-92^v) Caput 4γ' (Kotter 44

pp. 103-106). (ff. 92^v-94) Caput 4δ' (Kotter 45 pp. 106-108). (ff. 94-95^v) Caput 4ε' (Kotter 46 pp. 109-110). (ff. 95^v-98) Caput 4ς' (Kotter 47 pp. 111-116). (ff. 98-99) Caput 4ζ' (Kotter 48 pp. 116-118). (ff. 99-100^v) Caput 4η' (Kotter 49 pp. 118-119). (ff. 100^v-102^v) Caput 4θ' (Kotter 50 pp. 119-122). (ff. 102^v-104) Caput ρ' (Kotter 51 pp. 122-126). (ff. 104-105) Caput ρα' (Kotter 52 pp. 126-128). (f. 105^v) Caput ρβ' (Kotter 53 p. 128). (ff. 105^v-107) Caput ργ' sub titulo περι της καθ' υπόστασιν ένωσης, inc. ή καθ' υπόστασιν ένωσις μίαν υπόστασιν των ήνωμένων άποτελεί σύνθετον des. μηδ (sic) όπότερον των έξ ών συνετέθη φυλάττων άσύγχυτον τε και άτρεπτον: agitur re vera de <capite ξς' sive ξζ' S. Iohannis Damasceni Dialecticae>, ξς' in P. G. 94. 665 A – 669 B, ξζ' apud Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos* I, pp. 139-140; cf. etiam supra, ff. 33-34). (ff. 107-108) Caput ργ' (sic; Kotter 54 pp. 129-131); subfiguntur (ff. 108^v-111) sub titulo του αὐτοῦ έκ της πρός 'Ιορδάνην άρχιμανδρίτην έπιστολης loci duo e S. Iohannis Damasceni <Trisagio>, nempe: ^a(ff. 108^v-110^v l. 11) ώσπερ γάρ τον πατέρα – ου τρισάγιον το πνεῦμα το άγιον ότι μία υπόστασις <cc. 2-5> (B. Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos* IV [PTS 22] Berlin 1981, pp. 308, 37-312, 25); ^b(ff. 110^v l. 11-111 l. 2 a.i.) ει δέ τις έρεϊ διά τί υπόστασιν – και τοίς χαρακτηριστικοίς εκάστης υποστάσεως ιδιώμασι <c. 7> (Kotter pp. 315, 1-316, 25). (ff. 111-113) Caput ρδ' (Kotter 55 pp. 131-133). (ff. 113-115) Caput ρε' (Kotter 56 pp. 133-136). (f. 115^v) Caput ρς' (Kotter 57 pp. 136-137). (ff. 115^v-120) Caput [ρ]ζ' (Kotter 58 pp. 137-144). (ff. 120-126) Caput ρη' (Kotter 59 pp. 144-153). (ff. 126-127^v) Caput ρθ' (Kotter 60 pp. 153-155). (ff. 128-129) Caput ρι' (Kotter 61 pp. 155-157). (ff. 129-131) Caput ρια' (Kotter 62 pp. 157-160). (ff. 131-132^v) Caput ριβ' (Kotter 63 pp. 160-162). (ff. 132^v-133^v) Caput ριγ' (Kotter 64 pp. 162-163). (ff. 133^v-134^v) Caput ριδ' (Kotter 65 pp. 163-164). (ff. 134^v-135) Caput ριε' (Kotter 66 pp. 164-165). (ff. 135-136) Caput ρις' (Kotter 67 pp. 165-166). (ff. 136-137) Caput ριζ' (Kotter 68 pp. 167-168). (f. 137^v) Caput ριη' (Kotter 69 p. 168). (ff. 137^v-138) Caput ριθ' (Kotter 70 p. 169). (ff. 138-139) Caput ρκ' (Kotter 71 pp. 170-171). (ff. 139^v, 146 ll. 1-3) Caput ρκα' (Kotter 72 pp. 171-172); f. 146 post f. 139^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 139^v des. αὐτὸς άπαρχή της τε, prima autem verba f. 146 quae legi possunt sunt ήμῖν γενόμενος] (l. 1 f. 146 enim ob scissuram periit), cf. Kotter p. 172, 26-27. (f. 146) Caput [ρκβ'] (Kotter 73 p. 172). (f. 146^v) Caput ρκγ' (Kotter 74 pp. 172-173). (ff. 146^v, 140 ll. 1-4) Caput [ρ]κδ' (Kotter 75 p. 173); f. 140 post f. 146^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 146^v des. πρό αιώνων υπάρχων, f. 140 autem inc. ως θεός και τῷ πατρὶ όμοούσιος (Kotter p. 173, 5-6). (f. 140^v) Caput ρκε' (Kotter 76 pp. 173-174). (ff. 140^v-142) Caput ρκς' (Kotter 77 pp. 174-176). (f. 142^v) Caput ρκζ' (Kotter 78 p. 177).

(ff. 142^v-143) Caput ρκη' (Kotter 79 pp. 177-178). (ff. 143^v-144) Caput ρκθ' (Kotter 80 pp. 178-179). (f. 144^v) Caput ρλ' (Kotter 81 p. 180). (f. 145^v) Caput ρλα' (Kotter 81 b p. 181). (ff. 145^v, 147^v) Caput ρλβ' (Kotter 93 pp. 220-221); f. 147 post f. 145^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 145^v des. άμφοτέρα και, f. 147 autem inc. και ουκέτι δύο (Kotter p. 220, 14). (ff. 147^v, 149) Caput [ρ]λγ' (Kotter 94 pp. 221-222); f. 149 post f. 147^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 147^v des. συνέφερε τῷ, f. 149 autem inc. ανθρώπῳ εκείνῳ (Kotter p. 222, 12); de f. 148 v. infra, sub numm. 11 et 12. (ff. 149-152) Caput ρλδ' (Kotter 82 pp. 181-186). (f. 152) Caput ρλε' (Kotter 83 p. 186). (ff. 152-154^v) Caput ρλς' (Kotter 84 pp. 186-190). (ff. 154^v-155^v) Caput [ρ]λζ' (Kotter 85 pp. 190-191). (ff. 155^v-161) Caput ρλη' (Kotter 86 pp. 191-198). (ff. 161-164^v) Caput ρλθ' (Kotter 87 pp. 198-202); subfiguntur: ^a(f. 164^v) sub titulo του αγίου Βασιλείου έρμηνεία εις την θεοτόκον και εις την 'Ελισαβέτ fragmentum quod inc. 'Ιάκωβος γενόμενος έπίσκοπος 'Ιεροσολύμων από των άποστόλων et des. έκ της συναναστροφής και της συγγενείας 'Αγγαίου του αδελφου Ζαχαρίου, scil. <Hippolyti Thebani Chronographia, fr. I, 6 Diekamp> (ed. F. Diekamp, *Hippolytos von Theben*, Münster 1898, pp. 7, 4-10, 6 = fr. V, Δ' in P. G. 117, 1040 B 5 – 1041 B 14) et ^b(ff. 164^v-165^v) sub titulo περι παρθενίας <S. Iohannis Damasceni Expositio fidei orthodoxae c. 97 Kotter> (Kotter pp. 227-230). (ff. 165^v-167) Caput ρμ' (Kotter 88 pp. 202-205). (ff. 167-168) Caput ρμα' (Kotter 90 pp. 209-211). (ff. 168-170^v) Caput ρμβ' (Kotter 91 pp. 212-218). (ff. 170^v-171) Caput ρμγ' (Kotter 92 pp. 212-219). (f. 171^v) Caput ρμδ' (Kotter 95 pp. 222-223). (ff. 171^v-174) Caput ρμε' (Kotter 96 pp. 224-227); in margine inf. f. 174 subfigitur annotatio ζητει το ρμς' κε(φάλαιον) όπισθεν οῦ ή άρχή · κακίζουσιν οι σαρκικοι την παρθενίαν (cf. enim supra, ff. 164^v-165^v). (ff. 174^v-175^v) Caput ρμζ' (Kotter 98 pp. 230-232). (ff. 175^v-177) Caput ρμη' (Kotter 99 pp. 232-234). (ff. 177-181) Caput ρμθ' (Kotter 100 pp. 234-239). (ff. 181-183) Caput ρν' (Kotter 89 pp. 206-208). Quod ad annotationes marginales attinet haec animadvertenda sunt. In margine inf. f. 50^v manus altera haec scripsit: κατά σύνθεσιν ένωσις έστιν ή (sic) εις άλληλα των μερών χωρίς άφανισμού περιχώρησις ως επί ψυχής και σώματος ήν τινα ένωσιν τινες σύγκρασιν εκάλεσαν ή συμφυϊαν, scil. <S. Iohannis Damasceni Dialectica, c. ξε'> (Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos* I, p. 136, 105-107). In marginibus externo et inferiore ff. 52^v et 53 scripta sunt quattuor saltem fragmenta Patrum: ¹(f. 52^v marg. ext. et inf.) sub titulo του αγίου Βα(σιλείου) έκ των κατά Εὐνομίου inc. ή κτίσις εις δύο διαιρεϊται des. όταν άξιον γένηται του έπισπάσασθαι άγιασμόν, scil. Contra Eunomium <V> (P. G. 29, 712 B 1 – C 5; re vera est liber V scripti Contra Eunomium opus Didymi); ²(f. 52^v marg. inf.) sub titulo 'Ωριγένους inc. κατά φύσιν μὲν ό θεός

ἐστὶν ἀγαθός· ὃ μὴδὲν ἐπισυμβαίνει κακόν des. τῇ ὁμωνυμία κεχρημένη; agitur re vera de *Adamantii Dialogo de recta in Deum fide* (ed. W. H. van de Sande Barkhuyzen [Die griech. christl. Schriftst. der ersten drei Jahrh.] Leipzig 1901, pp. 126,27-128,1); subfiguntur (f. 53 marg. ext. sup.) pauca alia quae ob marginem superiorem folii abscisum partim perierunt, ad praecedentem textum non pertinentia: legitur etiam nunc αἰεὶ προβαίνοντα καὶ γνώσει ἐπίγνωσιν ὀρίζομαι; ³(f. 53 marg. ext. et inf.) sub titulo τοῦ ἁγίου Διονυσίου inc. συνῆκται τοίνυν ἡμῖν ὡς ἡ πρεσβυτάτη τῶν περὶ θεὸν νόων διακόσμησις des. εἰ μὴ τὸ ὄντως ἐντέλειον καὶ προτέλειον, scil. ps. *Dionysii Areopagitae* (De caelesti hierarchia c. X, 1 et X, 3) (P. G. 3,272 D 1 – 273 A 5, 273 C 9 – 11; ed. G. Heil, *SCh* 58, Paris 1958, pp. 139,34-140,5; 142, 29-31; PTS 36 Berlin-New York 1991 pp. 40,1-11,41,6-7); ⁴(f. 53 marg. inf.) sub titulo τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου inc. ὅτε γὰρ οἱ ἄγγελοι πολλῶ τῆς κτίσεως ταύτης πρεσβύτεροι des. ὅτε ἐγένοντο ἄστρα ἦνεσάν με πάντες ἄγγελοι ὕμνησαν γὰρ φωνῇ μεγάλῃ (Iob 38, 7), scil. S. *Iohannis Chrysostomi* (Ad eos qui scandalizati sunt c. ζ') (P. G. 52, 491 l. 3 a.i. – 491 l. 1). In marginibus externo et inferiore f. 57 scholion: inc. εἰς ταύτην ἠνέχθησαν οὗτοι τὴν ὑπόνοιαν des. καὶ στρέφεται ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰς τὸν κύκλον αὐτοῦ ἔρχεται. In margine externo f. 64^v scholion de ventibus: inc. νότος εὖρος des. ἰάπυξ. In margine inf. f. 95 scholion: καθ' ὑπόστασιν μὲν ἔνωσις ἐστὶν τὸ ἐκ διαφορῶν φύσεων ὕφεστος πρᾶγμα (scil. *S. Iohannis Damasceni Dialectica*, c. ξε') apud Kotter I p. 136, 110-111) σύγχυσις δὲ τὸ ἐκ διαφορῶν συνεστος καὶ τὴν ἐκάστου ιδιότητα μὴ γνωρίζον. In margine externo f. 105^v scholion: χρὴ ἐρωτῆσαι τὸν αἰρετικὸν πρὸς τοῦτο ὅτι ἐστὶ τόκος ἀπρόσωπος. In margine externo f. 106^v, sub titulo τοῦ θεολόγου, fragmentum quod inc. ὅσα γὰρ ὑποστατικῶς ἦνται et des. ἐκεῖνο καὶ νοεῖται καὶ ὀνομάζεται, scil. *S. Marci mon. et er. opusculum X De Melchisedech* (P. G. 65, 1124 B 12-14). Verba in margine inf. f. 113 a manu rudissima scripta, οὐχ ὡς ἐξ αὐτῆς ἀλλως αὐτοῦ τοῦ θεολόγου προ αἰώ(νων) e textu manant (v. f. 113 ll. 18-20 = Kotter p. 133, 5-6). In margine externo f. 119^v scholion ἐπὶ τοῦ κυρίου γνώμην καὶ προαίρεσιν οὐ λέγομεν. In margine externo f. 120 scholion πολλαχῶς νοεῖται ἡ γνώμη. In margine externo f. 131^v scholion οὐ γνώμη ἀλλὰ φυσικῇ δυνάμει αἱ δύο τοῦ κυρίου θελήσεις [διέ] φερον ἀλλήλων. Quae in parte inferiore marginis externi eiusdem f. 131^v leguntur (οὐ διηρημένως ἐνεργούσας – μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας) verba iterata textus sunt (v. f. 131^v ll. 13-15 = Kotter p. 160, 13-161, 14). In margine externo f. 135 scholion: ἐνταῦθα ὅτι διττῶς ἡ δειλία λέγεται καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς τὴν κατὰ φύσιν ἀνεδέξατο τὴν δὲ παρὰ φύσιν οὐκ ἐ. . . Quae in margine externo f. 135^v leguntur (ἐπὶ Χριστοῦ εἰ καὶ νόμῳ φύσεως – θέλων κατεδέξατο) verba

iterata textus sunt (v. f. 135^v ll. 4-7 = Kotter p. 166, 14-15). In marginibus inferiore f. 144 et externo f. 144^v scriptum est fragmentum ad c. ρλ' (Kotter 81) pertinens, sub titulo τοῦ Νύσσης ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Μαρίαν (inc. πρωτότοκος ὁ κύριος ἤκουσεν ἐκ τῆς παρθένου des. πῶς τόκος ἐρμηνευόμενος) scil. *S. Gregorii Nysseni* (fr. IV) (e codice olim Regio 3451 nunc Paris. gr. 1107 ed. M. Lequien, *S. . . Iohannis Damasceni. . . opera omnia quae exstant*, I, Parisiis 1712 p. 258 n. 1 sub IV, 8 = 81 Kotter; quae editio iterata est in P. G. 46, 1112 B). In marginibus externo et inferiore f. 150, sub titulo Κυρίλλου ἐκ τῶν κατηχήσεων, locus qui inc. μηδεὶς νομιζέτω βάπτισμα ἀφέσεως ἀμαρτημάτων μόνον et des. καὶ συνετάφημεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος (Rom. 6, 8), scil. *Cyrilli Hierosolymitani Catechesis* (XX Mystagogica II) (P. G. 33, 1081 B 4 – 14; ed. A. Piédagnel, Paris 1966 [*SCh* 126], p. 114, c. 6, 1-10). In margine externo f. 151^v, sub titulo τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῶν κατὰ Εὐνομίου, locus qui inc. αὐτὸς ὑμᾶς φησι βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί (Matt. 3,11) et des. τὸ πῦρ δοκιμάσει (1 Cor. 3,13) scil. S. *Basilii Magni* (De Spiritu sancto XV, 36) (P. G. 32, 132 C 9 – 13; ed. B. Pruche, Paris 1968 [*SCh* 17 bis] p. 372, 18-21). In margine externo f. 153 sub titulo Ἡσαίου περὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ Is. 60,13; ibidem, Sap. 14,7. In marginibus externo et inferiore f. 155 Zach. 14,4, ps. 131,7 et Sap. 16,28. In margine externo f. 157, sub titulo περὶ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ βαπτίσματος, Is. 25,6-7. In margine inferiore f. 171^v iterata sunt titulus et prima verba capitis ρμε'. F. 183^v vacuum praeter annotationem de qua v. infra in tertia parte descriptionis, sub ANNOT.

2 (ff. 184-187) *Dionysii ep. Alexandriae** Epistula ad Paulum Samosatensem ep. Antiochiae, inc. καὶ πρότερόν σου γράψαντος ἀντεγράψαμεν des. οὐκ ἄνευ πίστεως δειχθῆναι δυναμένη καὶ τῶν ἐπαξίων ἔργων (ed. I. D. Mansi, *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio* I, Florentiae 1759, coll. 1040-1048; E. Schwartz, *Eine fingirte Korrespondenz mit Paulus dem Samosatener, Sitzungsber. der bayer. Akad. der Wissensch. philosoph. philol. und histor. Kl.* 1927, 3, pp. 3 l. 2-9; duobus codicibus a Schwartz memoratis, op. l. p. 47, nempe Vat. gr. 1431 et Paris. gr. Coisl. 299, addendi sunt codex noster et Ambros. gr. 1041 [H 257 inf.] ff. 107^v-109 ubi tamen epistula Cyrillo Alexandrino tribuitur, v. Ae. Martini – D. Bassi, *Catal. cod. graec. Bibl. Ambros.* II, Mediolani 1906, p. 1111). In marginibus externo et inferiore f. 184 scriptum est fragmentum ex *Epiphani* Panario, cuius verba nonnulla ob marginem dextrum abscisum mutila sunt: inc. οὕτω καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ Χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ κ[αὶ] ἐν προφήταις προονομάζε[το] des. τοῦτω τῷ λόγῳ μέλλων κ[αλεῖσθαι], nempe Panarion, (lib. II, tom. 1, haer. 57, cap. 8) (ed. K. Holl,

Epiphanius II, Leipzig 1922 [Die griech. christl. Schriftst. der ersten drei Jahrh.] pp. 354,16-355,6).

3 (ff. 187-197) E S. Cyrilli Alexandrini scriptis collectiones duae locorum ad Nestorii haeresin pertinentium. ¹(ff. 187-191^v) Collectio prior sub titulo τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας λόγος δογματικός, sic composita: ^a(ff. 187-188 l. 6) (E Scholii de incarnatione unigeniti), γεγέννηται μὲν ἀπορρήτως ὁ τοῦ θεοῦ λόγος – ὅτι πρῶτος μου ἦν scil. Ioh. 1,30 (ed. E. Schwartz, *Acta conciliorum oecumenicorum, Concilium universale Ephesenum* V, 1, 3 Berlin u. Leipzig 1929, pp. 223,38-224,19); subfigitur (f. 188 ll. 6-7) sententia καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, scil. Ioh. 1,16. ^b(f. 188 ll. 7-17) καὶ ἐπειδὴ δὲ τινες φρενοβλαβία φερόμενοι τὴν ἁγίαν παρθένον Χριστοτόκον μὲν καλεῖν θέλουσιν οὐκέτι δὲ θεοτόκον – καὶ ὁ Ἀββακούμ φησιν ἐξηλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς Χριστούς σου ἐλήλυθας (cf. Habac. 3,13): agitur de epitome brevi partium Cyrilli (Epistulae ad monachos), cf. praesertim c. 5 (ed. E. Schwartz, *Acta concilior. oecumen., Concilium univ. Ephesenum* I, 1, 1 Berolini et Lipsiae 1927 p. 12, 21-24) et c. 10 (ed. l. p. 14, 6-18); textus codicis ab edito valde discrepat, cf. etiam Scholia de incarnatione unigeniti (ed. l. p. 219, 11-17). ^c(ff. 188 l. 17-188^v l. 4) οὐκοῦν οὗτοι μὲν πάντες εἶεν ἂν καὶ μάλα εἰκότως χριστοὶ – τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον (Ep. ad mon., c. 11) (ed. l. pp. 14,34-15,4). ^d(f. 188^v ll. 5-9) ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς (Ephes. 4,9) – θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν Μαρίαν (Ep. ad mon., cc. 26-27) (ed. l. p. 23, 8-12). ^e(ff. 188^v l. 9 – 189^v l. 6) ἀλλ' ἴσως ἐρεῖς – ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἐκατέρω προσῇ (Ep. ad mon., c. 12) (ed. l. p. 15, 7-33). ^f(f. 189^v ll. 6-15) ἐπελάβετο τοῖνυν σπέρματος Ἀβραάμ – ἐν ἀνθρωπία (sic) μορφῇ πεφηνῶς δι' ἡμᾶς (Ep. ad mon., c. 18) (ed. l. p. 18, 16-22). ^g(ff. 198^v l. 16-190^v l. 13) καὶ ὥσπερ ἡμεῖς – ζωοποιηθησόμεθα (Ep. ad mon., cc. 23-25) (ed. l. pp. 21,23-22,18). ^h(ff. 190^v l. 13-191^v l. 10) ἐπεὶ οὖν οἱ βασιλεῖς ἄνθρωποι ἦσαν ἔδει αὐτοὺς αἰσθητῶ ἐλαίῳ τοπικῶς χρίεσθαι ἵνα διὰ τῆς κρίσεως καὶ τῆς τοῦ πνεύματος δωρεᾶς τύχωσιν · ὁ δὲ Χριστὸς θεὸς ὢν οὐκ ἐλαίῳ ἀλλὰ πνεύματι ἁγίῳ ἐχρίετο – ὅρα γὰρ ὅπως αὐτὸς ἀναληφθεὶς κύριος φησὶ τοῖς μαθηταῖς ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος (Matt. 28,28): excerptum sive excerpta quae agnoscere non valui de Christo uncto et summo sacerdote, de unione in eo divinae et humanae naturae, nec non de significatione eius ascensionis et assumptionis. ⁱ(f. 191^v ll. 10-13) προσκύνησον οὖν ὡς ἓνα – ὡς εἰς αὐτὸν τὸν θεὸν πεπλημμεληκῶς (Ep. ad mon., c. 27) (ed. l. p. 23, 13-14): textus codicis nostri ab edito satis discrepat. ²(ff. 191^v-197) Collectio altera sub titulo τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν πρὸς τοὺς μονάζοντας καὶ πρὸς τὸν βα-

σιλέα Θεο(δόσιον) ἡνίκα ἤρξατο κακῶς φρονεῖν Νεστόριος, locis partim e Cyrillo, partim autem e (Theodoto ep. Ancyrano) manantibus composita: ^a(ff. 191^v l. 16-193^v l. 7) εἰ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι ὁ θεὸς ὀνομάζεται – καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ (ps. 88, 7) scil. Ep. ad mon. (cc. 15-21) (ed. l. pp. 17,2-20,28) in recensione breviori multis sententiis omissis. ^b(ff. 193^v l. 7-194 l. 6) ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὁ Χριστὸς – ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα (Ephes. 4,10) Ep. ad mon. (c. 26) (ed. l. pp. 22,25-23,10). ^c(f. 194 ll. 6-14) καταπεφοίτηκε μὲν γὰρ ἐν τῷ Ἀδῇ – βαθὺς καὶ ἀπόρρητος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος, Oratio ad Theodosium (cc. 22-23) (ed. E. Schwartz, *Acta concil. oecumen., Conc. univ. Ephes.* I, 1, 1 Berolini et Lipsiae 1927, p. 56, 17-23) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1216 D 6 – 1217 A 4); textus ab edito tantummodo discrepat. ^d(f. 194 l. 15-194^v l. 2) θεὸς οὖν ὑπάρχων – τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον Or. ad Theodos. (cc. 24-25) (ed. l. p. 57, 5-20) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1220 A 1 – B 12); textus codicis nostri edito brevior, multis sententiis omissis. ^e(f. 194^v ll. 2-4) ὁ ἐκ θεοῦ πατρός ἀπορρήτως τὲ (sic) καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμψας λόγος γεγενῆσθαι λέγεται καὶ ἐκ γυναικὸς Or. ad Theodos. (c. 25) (ed. l. p. 58, 4-5) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1221 B 8-10). ^f(f. 194^v ll. 4-16) ὁ γὰρ τῷ φύσαντι συναίδιος – καὶ πέφηνεν ἄνθρωπος Or. ad Theodos. (c. 26) (ed. l. pp. 58,27-59,4) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1224 A 8 – B 9). ^g(f. 194^v ll. 16-21) ἄρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν τὸν Ἐμμανουήλ – προσοίσομεν τὴν προσκύνησιν μὴ γένοιτο Or. a¹ Theodos. (c. 31) (ed. l. p. 62, 17-26) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1232 A 5 – B 11); textus codicis edito brevior. ^h(ff. 194^v l. 21-195 l. 1) ἀλλ' ὥσπερ ὁ Θωμᾶς θεὸν καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν προσεκύνησε λέγων · ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου (Ioh. 10,28) cf. Or. ad Theodos. (c. 42) (ed. l. p. 71, 18) et (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1249 D 12-13). ⁱ(f. 195 ll. 1-8) ὅτι γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα – καὶ ζωὴ αἰώνιος (scil. 1 Ioh. 5,20) Or. ad Theodos. (c. 45) (ed. l. p. 72, 26-31) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1253 B 3-11). ^j(f. 195 ll. 8-11) καὶ Παύλου · θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί – ἀνελήφθη ἐν δόξῃ (1 Timoth. 3,16) Or. ad Theodos. (c. 7) (ed. l. p. 46, 18-20) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1196 A 10-13). ^k(f. 195 l. 11-195^v l. 1) καὶ αὐτὸς Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ (Rom. 1, 1) – ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφύς τοῦ Δαυὶδ (Rom. 1,3) Or. ad Theodos. (c. 25) (ed. l. p. 58, 11-13) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1221 C 5 – D 6). ^l(f. 195^v ll. 1-7) πῶς δὲ πάλιν γένοιτο δόξης κύριος ἐσταυρωμένος – τιμῇ ἐστεφανωμένος (Hebr. 2,9) Or. ad Theodos. (c. 27) (ed. l. p. 60, 2-7) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1225 B 7 – C 1). ^m(ff. 195^v l. 8-196 l. 2) ὅτε ὁ συναίδιος τῷ πατρί – ἔχων τὸ εἶναι θεός Or. ad Theodos. (cc. 29-30) (ed. l. pp. 61, 24-62, 2) = (De incarn. Unig.) (P. G. 75, 1229 A 6 – B 13). ⁿ(f. 196 l. 2-196^v l. 4) μεμένηκεν γὰρ ὅπερ ἦν κἀν γέγονεν ἄνθρωπος τὸ δὲ πῶς γέγονεν αὐτὸς μό-

νος ἐπίσταται – ὅτι αὐτὸς μείνας θεὸς γέγονεν ἄνθρωπος, fragmentum quomodo Verbum divinum in incarnatione immutatum manserit exemplis e Vetere Testamento sumptis explicans, e <Theodoti ep. Ancyрани Sermone altero de nativitate Christi> manans (cf. P. G. 77, 1356 D 10 – 1357 D 3; E. Schwartz, *Acta conc. oecumen., Conc. univ. Ephes.* I, 1, 2, Berolini et Lipsiae 1927, pp. 84, 10-85, 8); animadvertendum tamen est, textum codicis nostri ab edito satis discrepare et praeterea (v. f. 196 ll. 3-10) exempla praeberere de virga Mosis in serpente mutata et de eius manu colorem mutante ex Exod. 4, 2-7 sumpta sed in textu edito non exstantia. ^a(f. 196^v ll. 4-11) καὶ μὴ μοι τὰ μέλη τῆς παρθένου – πάντως ὑβρίζεται <Theodoti ep. Ancyрани Sermo alter de nativ. Christi> (P. G. 77, 1368 A 8 – B 8; Schwartz, op. l. p. 89, 8-16). ^r(ff. 196^v l. 11-197 l. 5) ἀλλὰ τοῖς μὲν Ἑλλησι μωρία νομίζεται – κἀνταῦθα μεταβολὰς ἀπαιτῶν <Theodoti ep. Ancyрани Sermo alter de nativ. Christi> (P. G. 77, 1352 C 12 – 1353 A 6; Schwartz, op. l. p. 82, 12-13). Subfiguntur (f. 197 ll. 5-8) nonnulla alia, ὅθεν ὅταν θαῦμα θεοῦ ἀκούης, κατὰλειπε λογισμοὺς ἀνθρωπίνους · τὰ γὰρ σημεῖα καὶ τὰ τεράσια τοῦ θεοῦ πίστει ἀπεριέργῳ κρατύνεται · διὸ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει; quamvis textus discrepet, conferenda tamen sunt cum <Theodoti ep. Ancyрани Sermone altero de nativ. Christi> (P. G. 77, 1368 D 3-8; Schwartz, op. l. p. 89, 31-34). In marginibus sinistro et inferiore f. 191^v scriptum est fragmentum Cyrilli ex epistula ad Eulogium sive <ep. 44> sumptum, inc. οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ αἰρετικοὶ des. καὶ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην (P. G. 77, 225 A 6 – B 3; Schwartz, *Acta concilior. oecumen., Conc. univ. Ephes.* I, 1, 4 Berolini et Lipsiae 1928, p. 35, 7-14). Utraque collectio una cum fragmento Cyrilli epistolae ad Eulogium exstat in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 109-114^v (Martini-Bassi II p. llll).

4 (ff. 197-199) Ex Epiphaniū Panario et <De fide> excerpta in unum conflata, textu edito breviora, scil.: ^a(f. 197-197^v l. 6) ὁ μὲν πατὴρ ἀγέννητός ἐστι – τὸ ἀσφαλὲς ὁμολογεῖσθαι τῆς ἡμῶν σωτηρίας, scil. Panarion, <lib. III, tom. 1, haer. 74, cc. 12-13> (ed. K. Holl-J. Dummer, *Epiphanius III*, Berlin 1985 [Die griech. christl. Schriftst. der ersten Jahrh.] pp. 330, 17-331, 9). ^b(f. 197^v ll. 6-7) διὸ καὶ ὁ ἀπόστολος περὶ τοῦ πνεύματος φησιν ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν <lib. III, tom. 1, haer. 74, c. 13> (ed. l. p. 331, 13). ^c(f. 197^v ll. 7-13) εἰ τοίνυν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται – περὶ τοῦ υἱοῦ <lib. III, tom. 1, haer. 74, c. 10> (ed. l. p. 327, 7-12). ^d(f. 197^v ll. 13-15) μία γὰρ θεότης – φανεροῦται ibid. (p. 327, 21-23). ^e(f. 197^v ll. 15-19) διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας φησὶν ὁ Δαυὶδ (sequitur deinde ps. 92, 1) – ἐξ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν <lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 66> (ed. l. p. 215, 8-11). ^f(ff. 197^v l. 20-198 l. 8) καὶ τὸ μὲν πρῶτον εὐπρέ-

πειαν – τῆς αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους σωτηρίας <lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 67> (ed. l. p. 215, 16-29). ^g(f. 198 ll. 8-16) παθητὸς γὰρ – ἐπασχεν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί <lib. III, tom. 2, haer. 77, cc. 32-33> (ed. l. pp. 444, 22-445, 5). ^h(f. 198 l. 16-198^v l. 10) καὶ ὥσπερ ἐκ ῥαντισμοῦ αἵματος – καὶ περιεζώσατο ὡς τοῦ σώματος αὐτοῦ πνευματικοῦ γενομένου <ibid., c. 33> (ed. l. pp. 445, 18-446, 1). ⁱ(ff. 198^v l. 10-199 l. 1) ὅθεν φησὶ ὁ ἀπόστολος εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν (1 Cor. 5, 16) – καὶ ἡμῖν καὶ ὁμοούσιος ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει: praeter additamenta duo consentit cum <De fide c. 17> (ed. l. p. 519, 4-9); primum additamentum (f. 198^v ll. 15-19) est ἡ γὰρ ἐκ τῆς παρθένου γέννησις τοῦ Χριστοῦ οὐ κατὰ πνεῦμα ἀλλὰ κατὰ σάρκα ἐν ὁμοιώματι τῆς ἡμετέρας γεννήσεως υἱὸς ἀνθρώπου καὶ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ γέγονε · κατὰ πνεῦμα δὲ καὶ ἐν δυνάμει υἱὸς ἀναδείκνυται θεοῦ ἐν τῇ δευτέρᾳ γεννήσει τῇ ἐκ νεκρῶν; alterum additamentum (ff. 198^v l. 2 a.i.-199 l. 1) post locum S. Pauli ep. ad Rom. 1, 4 in <De fide c. 17> exstantem (ed. l. p. 519, 8-9) est ὁμοούσιος γὰρ ὢν τῷ θεῷ καὶ τῷ πατρὶ ἐν τῇ πρὸ τῶν αἰώνων γεννήσει, γέγονε καὶ ἡμῖν ὁμοούσιος ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει: praesertim ad Eutychianos et reliquos monophysitas spectare videtur (de duplici Christi generatione, scil. secundum spiritum et secundum carnem, v. G. W. H. Lampe, *A Patristic Greek Lexikon* 2, Oxford 1962, p. 312 sub voce γέννησις 2 b). ^j(f. 199 ll. 1-6) καὶ ποῦ φασὶ τὸ τῆς οὐσίας ὄνομα – τὸ δὲ ὄν ἡ οὐσία τυγχάνει Panarion, <lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 72> (ed. l. p. 220, 8-15). ^k(f. 19° ll. 6-15) ἀποκρινέτωσαν δὲ καὶ ἡμῖν – τὸ ἀσφαλὲς ὁμολογεῖσθαι τῆς ἡμῶν σωτηρίας Panarion, <lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 73> (ed. l. p. 221, 13-20). Eadem in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 114^v-115^v (Martini-Bassi II p. llll).

5 (ff. 199-200) S. Gregorii Nysseni* opusculum de S. Trinitate, inc. ὁμοούσιον καὶ τρισυπόστατον τὴν μίαν θεότητα λέγομεν διότι ἡ παλαιὰ καὶ ἡ καινὴ διαθήκη ἓνα θεὸν κηρύττειν οἶδε μετὰ λόγου καὶ πνεύματος des. ὡς δύνασθαι κατὰ τὸ ἴσον δι' ἀναλογίαν ἀντιστραφεῖν τὸν λόγον καὶ ὥσπερ Χριστοῦ τὸ πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ πνεύματος Χριστὸν ὀνομάζειν ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 115^v, v. Martini-Bassi II p. llll (de aliis codicibus hoc opusculum continentibus v. S. Lilla, *Codices Vaticani graeci, Codices 2162-2254*, In Bibl. Vat. 1985, p. 244, ubi de codice Vat. gr. 2220 ff. 152^v-153 agitur; post I. Vegelinum, *Cyrilli archiep. Alex. liber de sacrosancta Trinitate*, Augustae Vindelicorum 1608, p. X 3^v, opusculum e codice Monac. gr. 509 iterum ed. C. P. Caspari, *Theologisk Tidskrift* ser. II 8 [1882] pp. 54-57 ubi tamen prima sententia discrepat). Animadvertendum est, in codice nostro textum longiorem exstare: nam textus a Caspari editus des. ἐν τῷ ἔχειν νοῦν καὶ λόγον

καὶ πνεῦμα, cf. in codice nostro f. 199^v l. 3 a.i.; post quae verba codex noster multa alia praebebat, inc. ἴδιον τοῖνον τοῦ πατρὸς τὸ μὴ ἐξ αἰτίου εἶναι, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τοῦ ἰδίου υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος. ἐπεὶ γὰρ υἱὸς ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθε καθὼς φησι ἡ γραφή des. καὶ ὥσπερ Χριστοῦ πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ πνεύματος Χριστὸν ὀνομάζουσιν; qui textus discrepat a recensione longiore opusculi quae in codice Vat. Pal. gr. 242 ff. 104^v-105 servatur, cf. Lilla, op. l. p. 244.

6 (ff. 200-209) Excerpta ex Anastasii (Sinaitae opere quod Viae dux inscribitur), sub titulo τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου Θεουπούλεως (sic) περὶ τῆς Χριστοῦ οἰκονομίας, ut in codice Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 116-119 (Martini-Bassi II p. 1112). ^a(f. 200 l. 3 a.i.-202 l. 1) ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ θεός – τὰ διάφορα λοιπὸν ζιζάνια ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατέσπειρε (c. IV) (P. G. 89, 93 B 3 – 96 D 6; K. H. Uthemann, *Anastasii Sinaitae Viae dux* [Corpus Christian. Series graeca 8] Turnhout-Leuven 1981, pp. 82, 8-95, 86); textus hic et illic ab edito discrepat. ^b(f. 202 ll. 2-7) λέγω δὴ Ἀρειον Ἀέτιον Εὐνόμιον Ἀπολινάριον Μακεδόνιον κτίσμα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα ἅγιον λέγοντας – καταργούμενον ἀπέφηνεν: in paucis sententiis tantum consentit cum (c. IV) (P. G. 89, 96 D 10 – 97 A 13; Uthemann pp. 85, 90-96, 108). ^c(f. 202 l. 7-202^v l. 1) ὄρα γὰρ ἐθέλησε ἐν πρώτοις – τὴν ἀνατολὴν κατεμίανε (c. IV) (P. G. 89, 97 A 13 – C 6; Uthemann pp. 86, 109-87, 127). Interponuntur deinde (ff. 202^v l. 2-203 l. 15) post sententiam διὰ [τῶν] αὐτοῦ πονηρῶν καὶ ἀθέων δογμάτων φάσκων οὕτως (f. 202^v ll. 1-2) fragmenta tria Nestorii cum confutatione orthodoxa, scil.: ^a(f. 202^v ll. 2-10) οὐ σάρκα (sic) ὁ τοῦ θεοῦ λόγος – τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαρμόζει (F. Loofs, *Nestoriana*, Halle 1905, pp. 217, 20-218, 7; E. Schwartz, *Acta concil. oecumen., Concil. univ. Ephes. I*, 1, 1, Berolini et Lipsiae 1927, p. 46, 3-10); ^b(f. 202^v ll. 10-20) καὶ ὥσπερ λέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργόν – ἡ δὲ ἀξία οὐχ ἡ αὐτὴ (Loofs, op. l. p. 289, 6-15; Schwartz, *Acta concil. oecumen., Conc. univ. Ephes. I*, 1, 2, Berolini et Lipsiae 1927, p. 47, 8-15); ^c(f. 202^v ll. 20-22) ὅθεν διὰ τὸν φοροῦντα – προσκυνῶ τὸ φαινόμενον (Loofs op. l. p. 262, 3-4; Schwartz op. l. pp. 47, 26-48, 1); ^d(ff. 202^v l. 22-203 l. 15) confutatio orthodoxa, inc. ταῦτα ἐδογματίσεν ὁ θεήλατος καὶ Ἰουδαϊόφρων καὶ ἀνθρωπολάτρης Νεστόριος des. οὐ πέφρικε μερίζων εἰς δύο τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον Χριστὸν ὁ ἐξάγιστος. Citantur Ioh. 1,14, 1 Ioh. 5,20, Ioh. 20,29, 1 Cor. 8,5-6, 1 Timoth. 3,16, Tit. 2,13. Quae confutatio non exstat in opere quod Viae dux inscribitur; fortasse tamen una cum fragmentis Nestorii supra recensitis ex Anastasii Sinaitae alio opere Contra Nestorium deprompta est; de quo opere deperdito Anastasius Sinaita ipse monet in c. IV Viae ducis (P. G. 89, 97 C 6-9, Uthemann p. 87,

127-130), cf. etiam scholion ab Uthemann editum, op. l. p. 87 app. crit. ad l. 128 nec non H. G. Beck, *Kirche und theol. Lit. im byzant. Reich*, München 1959, p. 443. ^d(f. 203 ll. 15-16) ὅθεν τοῦτον ἀποβάλλεται ἡ ἀγία ἐκκλησία διὰ τὴν ἐν Χριστῷ φύσεων σύγχυσιν καὶ διαίρεσιν (c. IV) (P. G. 89, 97 D 7-9; Uthemann p. 88, 143-145). ^e(f. 203 ll. 16-21) ὥσπερ καὶ Εὐτυχέα – ἐν Χριστῷ δογματίζοντας (c. VIII) (P. G. 89, 112 C 12 – D 2; Uthemann pp. 105, 48-106, 53). ^f(f. 203 l. 21-203^v l. 7) ἀλλ' ἐρωτητέον αὐτοὺς αὕτη ἡ μία καὶ ἀγία – καὶ μία ἡ φύσις αὐτοῦ καὶ οὐ δύο (c. XIII) (P. G. 89, 224 A 6 – B 2; Uthemann p. 231, 6-16); in codice nostro verba nonnulla omittuntur. ^g(f. 203^v ll. 7-12) εἰ οὖν μία ἡ φύσις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνέργεια ἡ αὐτὴ – παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου (c. XIII) (P. G. 89, 224 B 16 – D 3; Uthemann pp. 232, 29-233, 43). ^h(ff. 203^v l. 12-204 l. 7) πῶς δὲ καὶ ἐν τῷ Ἀδῇ κατήλθε – τῇ Μαρίας πρώτῃ ὀραθέντα (c. XIII) (P. G. 89, 224 D 9 – 225 B 9; Uthemann pp. 233, 48-234, 71). ⁱ(f. 204 ll. 7-11) καὶ τῶν μαθητῶν δοκούντων πνεῦμα θεωρεῖν – εἰς ταῦτα τραπεῖς νομισθῇ (c. XIII) (P. G. 89, 212 A 4-5; Uthemann p. 219, 35-37); textus codicis nostri cum edito tamen in loco tantum Luc. 24,39 consentit. ^j(f. 204 l. 11-204^v l. 4) εἰ οὖν πεπειράται ὁ Χριστὸς πάντων τῶν ἡμετέρων – τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν ἀπηλλαγμένων (c. XIII) (P. G. 89, 229 C 5 – D 12; Uthemann pp. 238, 57-239, 75). ^k(f. 204^v ll. 5-17) ἐπεὶ οὖν φησί (sic) τὰ παῖδια – χωρὶς ἁμαρτίας (c. XIII) (P. G. 89, 232 A 8 – B 8; Uthemann pp. 239, 83-240, 96). ^l(ff. 204^v l. 17-205 l. 2) εἰ ἄρ' μὴ κατὰ νόμον τὸν φυσικόν – τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς ἡμφιάσατο (c. XIII) (P. G. 89, 233 C 6 – D 1; Uthemann p. 242, 1-9). ^m(f. 205 ll. 2-21) ἀλλ' ἐταπείνωσε – δίχα μόνης τῆς ἁμαρτίας (c. XIII) (P. G. 89, 237 B 12 – 240 A 3; Uthemann pp. 246, 92-247, 119). ⁿ(ff. 205 l. 21-206 l. 1) οὐκοῦν πρὸ τοῦ πάθους φθαρτὸν ἦν – ὁφθεῖς τοῖς μαθηταῖς (c. XXIII) (P. G. 89, 300 B 12 – 301 A 2; Uthemann pp. 309, 22-310, 50). ^o(f. 206 ll. 1-2) ὅθεν δηλονότι φθαρτὸν – ἀφθαρτον (c. XXIII) (P. G. 89, 301 A 8-10; Uthemann p. 310, 56-58); post quem locum in codice nostro (f. 206 l. 3) addita sunt verba οἷον ἦν τὸ σῶμα τοῦ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως in editionibus non exstantia, ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 119 (Martini-Bassi II p. 1112).

7 (ff. 206-208^v) Ex Eulogii Alexandrini Defensionibus fragmenta nonnulla, sub titulo Εὐλογίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν συνηγοριῶν αὐτοῦ, scil.: ^a(f. 206 ll. 5-6) ἤκουσα τινὸς αὐτῶν – δύο πρόσωπα φησί (sic) (P. G. 86, 2, 2948 D 6-9). ^b(f. 206 l. 6-206^v l. 17) καὶ εἰ μὲν ὅτι οὐ δυνατόν – καθ' ἑαυτὴν ὑποστᾶσα (P. G. 86, 2, 2949 D 4 – 2953 A 14). ^c(ff. 206^v l. 17-207 l. 1) τὴν τοῖνον ἀνθρωπότητα σύνθετον οὖσαν – διὰ τὰς ὑμῶν ἀνοήτους κενοφονίας (P. G. 86, 2, 2956 A 5 – B 11). ^d(f. 207 ll. 1-20) οὐκοῦν τότε τὸ σύνθετον – ἀπλῶς εἰ-

πεῖν φύσιν ἀδύνατον (P. G. 86, 2, 2956 C 2 – 2957 A 7). ^a(ff. 207 l. 20-208 l. 13) ἰστέον δὲ πᾶσιν ὡς ἡνίκα ἀπλῶς καὶ ἀδιαφόρως ὁ λόγος πρόεισι – ἐσαρκώθη δὲ ὁ υἱὸς ἄρα ἂν εὐρεθῇσεται πάντως ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σαρκωθὲν κατὰ τὸ εἰρημένον ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς (scil. Col. 2, 9): fragmentum quod ineditum esse videtur (idem locus Col. 2, 9 alibi quoque citatur, v. P. G. 86, 2, 2945 A 9-10). ⁱ(f. 208 l. 14-208^v l. 8) ταῦτα τῶν ἐναντίων ὑπάρχει τὰ προβλήματα – ὁ ἐστὶ σὰρξ ἐμψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ (P. G. 86, 2, 2944 D 5 – 2945 B 13). ^e(f. 208^v ll. 8-18) εἰ δὲ λέγουσιν οὐκοῦν καὶ τὸν Ἰούδαν ἀνέλαβεν ἐροῦμεν ὅτι τὴν φύσιν εἵπομεν αὐτὸν ἀναλαβεῖν – τοὺς ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀναγομένους φύσιν (P. G. 86, 2, 2948 B 13 – C 13 inde a verbis ὅτι τὴν φύσιν εἵπομεν αὐτὸν ἀναλαβεῖν). In margine externo f. 208 locus e ps. **Dionysii Areopagitae** opere De divinis nominibus citatur, ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πρὸς ἀλήθειαν ὀλικῶς ἡ θεότης ἐν μιᾷ τῶν αὐτῆς ὑποστάσεων ἐκοινώνησεν, scil. <c. I, 4> (P. G. 3, 592 A 9-10; Suchla PTS 33 Berlin-New York 1990 p. 113,6-8). Eadem in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 119 (Martini-Bassi II p. 1112).

8 (ff. 208^v-209) Fragmentum ex **Anastasio Sinaitae** (opere quod *Viae dux* inscribitur), sub titulo τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου Θεοπόλεως, inc. οὐχ ὁρᾶται τὸ ὀλικὸν τῆς τριαδικῆς ἐνότητος des. πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὁρᾶται ἐν τῷ Χριστῷ, scil. <c. XVII> (P. G. 89, 264 B 5 – 265 A 8; Uthemann op. l. pp. 271,9-273,42). Idem fragmentum in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 122 (Martini-Bassi II p. 1112).

9 (ff. 209-220) Excerpta e **Theodoreti Cyrensis** operibus, sub titulo Θεοδώρητου τοῦ Κύρου πόλεως ἐκ τῶν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας μίαν γεγενῆσθαι φύσιν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ πάθος προσάπτοντας τῇ θεότητι, ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 122-129^v (Martini-Bassi II p. 1112). ^a(f. 209 l. 11-209^v l. 25) πολλὰ μὲν οὖν καὶ παντοδαπὰ τῶν δυσσεβεῖν αἰρουμένων τὰ στίφη – ἡμεῖς δὲ ἀνθρώπου ψυχὴν οὐδεμίαν ἴσμεν ἑτέραν ἢ τὴν λογικὴν καὶ ἀθάνατον <De providentia sermo I> (P. G. 83, 557 D 1 – 560 D 9). Subfigitur (ff. 209^v l. 25-210 l. 3) fragmentum e tribus locis diversis <**Cyrilli Alexandrini** operis De incarnatione Unigeniti> manans, καὶ ἄλλοι μὲν πάλιν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν διατέμνουσι, καὶ ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενοι τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον ἕτερον δὲ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδία τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὀνομάζουσι · ἄλλοι δὲ πάλιν τετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον, εἰς ὁστέων καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν (v. P. G. 75, 1193 B 7-12; 1193 C 3-5; 1197 D 1-3; tex-

tus hic et illic paulum discrepat). ^b(f. 210 ll. 3-4) οὐκοῦν φέρε περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως βραχεὰ διαληψόμεθα καὶ τὸν εὐεργέτην ἡμῶν ὡς οὗτοι μὴ ἀρνησόμεθα, cf. <De provid. sermo X> (P. G. 83, 745 C 8-10). ^c(ff. 210 l. 4-211 l. 3) ἐπειδὴ γὰρ εἶδε τὴν ἡμετέραν φύσιν – κατὰ τοῦ τυράννου χωρεῖ <De provid. sermo X> (P. G. 83, 748 B 9 – 752 B 5). ^d(f. 211 ll. 3-5) καὶ παραχωρεῖ πεινῆσαι – ἵνα πιστευθῇ τὸ ἀνθρώπινον <De provid. sermo X> (P. G. 83, 752 C 3-6). ^e(f. 211 ll. 5-12) οὕτω διαλύσας – καὶ νεκρὸν τρέχοντα δεῖξας <De provid. sermo X> (P. G. 83, 753 A 8 – B 9). ^f(f. 211 ll. 12-18) ταῦτα καὶ μυρία ἕτερα ἐργασάμενος – ἐκτίνων τὸ χρέος <De provid. sermo X> (P. G. 83, 753 B 13 – C 10). ^g(f. 211 ll. 18-19) αὐτὸς γὰρ φησι ἐτραυματίσθη – καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 756 A 9-10). ^h(f. 211 ll. 19-22) ὅθεν καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος – τὸ ἡμέτερον ἀποδέδωκε χρέος <De prov. sermo X> (P. G. 83, 757 A 4-14 ubi tamen ultima sententia desideratur). ⁱ(f. 211^v ll. 1-3) εἶτα διδάσκων – πρὸς ἑμαυτὸν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 761 A 2-6). ^m(f. 211^v ll. 3-12) διὸ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος – πᾶσαν τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 761 A 14 – C 1). ⁿ(f. 211^v ll. 12-13) οὕτω τοίνυν – σωτηρίαν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 761 C 7-10); subfiguntur (ll. 13-14) verba καὶ τῇ φύσει ἀνθρώπων τὰς τῆς ἀναστάσεως ἐλπίδας κατασπείρας ἐχέγγυον ἅπασι δεδοκῶς τοῦ οἰκείου σώματος τὴν ἀνάστασιν quae in editione non reperiuntur. ^o(f. 211^v ll. 14-18) εἰς οὐρανὸς ἀνελήλυθε – ἐποιήσατο π. ὁνοίαν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 761 C 10 – D 1). ^p(f. 211^v ll. 18-28) ἀλλὰ γὰρ εἰσὶ τινες – ἐτῶν χιλιάδας <De provid. sermo X> (P. G. 83, 764 A 4-10). ^q(ff. 211^v l. 20-212 l. 20) οὐκοῦν δεῖξωμεν – τῶν περιττῶν τὴν ἀφαίρεσιν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 764 A 14 – D 1). ^r(f. 212 l. 20-212^v l. 11) οὕτω τὸν Ἰσραὴλ αὐξηθέντα – κοινωνίαν ἐκάλει <De provid. sermo X> (P. G. 83, 765 B 9 – C 6). ^s(ff. 212^v l. 11-213^v l. 20) ἐπεὶ δὲ ἔμελλε – ἵνα τὴν υἰόθεσίαν ἀπολάβωμεν <De provid. sermo X> (P. G. 83, 769 C 9 – 772 C 15); subfiguntur (f. 213^v ll. 20-21) verba οὖν ἀπεκρύπτετο μὲν τὸ μυστήριον πρὸ δὲ τῶν αἰώνων προώριστο (similia in **Nicephori patr. CP. Apologetico pro sacris imaginibus**, P. G. 100, 824 C 2-4 ubi S. Iohanni Chrysostomo tribuuntur). Sequuntur deinde (ff. 213^v l. 21-220 l. 17) multa in quibus haeticorum opinio refutatur, Christi naturam divinam passam esse et unio (ἐνωσις) duarum naturarum in Christi persona a commixtione (κράσις) sive confusione (σύγχυσις) clare distinguitur: inc. ἀλλ' εἰπάτωσαν τοίνυν ἡμῖν οἱ τῇ θεότητι τοῦ Χριστοῦ τὸ πάθος προσάπτοντες] ὁμοούσιον εἶναι φασὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἢ ἑτεροούσιον des. μηδεὶς τοίνυν τροπὴν ἢ κράσιν (sic) ἢ σύγχυσιν ἢ πάθος ἢ θάνατον περὶ τὴν θείαν φύσιν γεγενῆσθαι λεγέτω μηδὲ τοῖς τὸν υἱὸν βλασφημοῦσι συμφρονήτω καὶ τῇ θεότητι αὐτοῦ τὰ πάθη προσαπτέτω μηδὲ λεγέτω μίαν

γεγενῆσθαι φύσιν τοῦ μονογενοῦς τὴν θεότητα καὶ τὴν ληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα· τοῦτο γὰρ Ἀρείου καὶ Ἀστερίου καὶ Αἰτίου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀπολινάριου γέννημα καὶ ἀτόπημα· ἀλλ' ἐκ τῶν εἰρημένων σωφρονεῖν μανθανέτω καὶ τὴν γλῶτταν χαλινουὺν σπουδαζέτω· ἀχαλίνων γὰρ στομάτων ὁ καρπὸς βλάσφημα καὶ τὰς ἀκοὰς τοῖς παλαιοῖς ὑποτιθέτω διδάγμασι· ἄμεινον γὰρ ἀκούειν ἀσφαλῶς ἢ φθέγγεσθαι σφαλερῶς. Qui textus quidem neque in opere Cyrillo tributo sed a Theodoro composito De Theologia sanctae Trinitatis et de incarnatione Domini (P. G. 75, 1148-1189, 1420-1477, cf. G. H. Opitz, *Paulys Real-Encyclopädie*, Zweite Reihe V, Stuttgart 1934, coll. 1795-1796, num. 3, Geerard, *Clavis Patrum graecorum* III, num. 6216 p. 206) invenitur, neque in Theodoretī Apologia contra duodecim anathematismos Cyrilli (Geerard, *Clavis Patrum. graec.* III, num. 6214 p. 205, E. Schwartz, *Concil. univ. Ephes.* I, 1, 6, Berolini et Lipsiae 1928 pp. 104-146 [in fragmento tamen in pp. 114-115 edito Theodoretus ut in nostro textu negat, inter duas Christi naturas commixtionem vel confusionem ullam fuisse]) neque in Theodoretī Auctario a I. Garnerio collecto (P. G. 84, 20-88). Doctrinis inspectis et comparatis conici fortasse potest, textum nostrum partem esse Theodoretī operis quod Pentalogus inscribitur (de quo v. Opitz, op. l. col. 1795 num. 2 nec non Geerard, *Clavis Patrum graecorum* III num. 6215 p. 206); quod scriptum idem esse ac primos quinque libros a Photio in Bibliotheca, cod. 46 memoratos (R. Henry, *Photius Bibliothèque* I, Paris 1959, p. 30, 41-11) viri docti animadverterunt (v. E. Schwartz, *Zur Schriftstellerei Theodoret's, Sitzungsber. der bayer. Akad. der Wissensch. philos.-philol. und histor. Kl.* 1922, 1, pp. 38-39; Opitz, op. l. col. 1795 num. 2). Re vera quae in textu nostro affirmantur argumento librorum I-V a Photio memoratorum omnino respondent.

10 (ff. 220-236^v, 239) E. S. Nicephori patr. CP scriptis contra Iconomachos excerpta multa, sub titulo Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῶν κατὰ τῶν εἰκονομάχων, ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 129^v-138^v (Martini-Bassi II p. 1112). ^a(f. 220 l. 19-220^v l. 1) προτείνουν ἡμῖν οἱ πεφρακισμένοι φάσκοντες ὅτι γέγραπται οὐ ποιήσεις παντὸς ὁμοιώματι (Exod. 20,4; Deut. 5,8) – εἰκονίζειν Χριστόν (Antirrheticus III adversus Constantinum Copronymum, c. μ') (P. G. 100, 445 D 1-5 ubi tamen prima verba discrepant). ^b(f. 220^v l. 1-221^v l. 1) ἡμεῖς δὲ τοῖς οὕτω δυσσεβῶς προτεινομένοις ἀνθυπενέγκωμεν – ποιήσιν τῷ λόγῳ προανακρούεται (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 448 A 8 – 449 B 5). ^c(ff. 221^v l. 1-222 l. 17) προστάττει μετὰ ταῦτα τῷ ἱεροφάντῃ θεὸς – τῷ θεῷ σου (Deut. 5, 7) (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 449 C 9 – 452 C 1). ^d(f. 222 ll. 17-18) ταῦτα ὡς τὸ ποιεῖν τὴν σκηνὴν ἀκολουθία ἐστὶ (Antirrheticus III

c. μ') (P. G. 100, 452 C 3-4). ^e(f. 222 ll. 18-20) τί δὲ ὁ θεὸς Ἡσαΐας – πρὸς τὸ ὄριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ (Is. 19,19) (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 453 A 9-11). ^f(f. 222 ll. 20-22) τοῦ γὰρ θεοῦ καὶ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἐπανθήσαντος – σέλας ἐπιλάμπαντος (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 453 B 6-8). ^g(f. 222 l. 22-222^v l. 3) τὰ παλαι[ά] μὲν ἠφάνισται – χαρακτήρ ἐνίδρυται (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 453 B 9-13). ^h(f. 222^v ll. 4-10) ὡς γὰρ ἀντὶ ξύλου ξύλον – καὶ τιμώμενα (Antirrheticus III c. μ') (P. G. 100, 453 C 1-10); omittuntur in codice nostro (f. 222^v l. 7) verba ὡς οἰκειότερον – λογίοις (P. G. 100, 453 C 5-7). ⁱ(f. 222^v ll. 11-20) ἔστω μὲν ταῦτα οὕτως φασί – διαλοιδορεῖσθε (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 457 B 3-14). ^j(ff. 222^v l. 20-223 l. 3) τίνι γὰρ τῆς λογικῆς μετασχόντων φύσεως – θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε (Ioh. 1,18) (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 457 C 2-7). ^k(f. 223 ll. 3-15) ἢ οὐχὶ καὶ τισὶ τῶν πάλαι – καὶ ἀκατάληπτος (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 457 D 1 – 460 A 4, ubi tamen finis discrepat). ^l(f. 223 l. 15-223^v l. 7) ἀλλ' ὑμῖν μὲν – δογματίζετε (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 460 A 10 – B 10). ^m(f. 223^v ll. 7-17) εἰ μὲν οὖν μὴ προῦκετο – ἐνδεικνύμενον (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 460 B 13 – C 10). ⁿ(f. 223^v ll. 17-18) ἐπεὶ οὖν νοῆσαι – εἰκονίσαι δὲ ἀδύνατον (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 460 C 13-15). ^o(ff. 223^v l. 19-224 l. 4) νῦν δὲ θεὸν – πρόσταξιν (Antirrheticus III c. μα') (P. G. 100, 460 D 3-11). ^p(f. 224 ll. 4-6) περὶ μὲν οὖν τῆς ἀοράτου – ἀδύνατον εἴρηται (Antirrheticus III c. μγ') (P. G. 100, 461 C 6-8). ^q(f. 224 ll. 6-13) ὅτι ἐφυλάξασθε σφόδρα – προσκύνησις αὐτοῖς, scil. Deut. 4, 15-19: non exstat in editione. ^r(f. 224 l. 13-224^v l. 11) καὶ πάλιν ὅτε οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε (Ioh. 5,37) – συνήθεια (Antirrheticus III c. μγ') (P. G. 100, 461 C 8 – 464 A 10); desiderantur in codice nostro verba διὰ τὸ οὕτως ἔχειν – καὶ φθόγγων (P. G. 100, 461 C 11-13, v. f. 224 l. 15), καὶ πέπονθε – φύσιν (P. G. 100, 464 A 3-4, v. f. 224^v l. 5); subfiguntur (f. 224^v ll. 11-13) verba πῶς οὖν οὐκ ἀλόγιστον ἐνταῦθα καὶ πάσης ἀναισθησίας ἐπέκεινα τὸ οὐ ποιήσεις παντὸς ὁμοίωμα περιθρυλλεῖσθαι. ^s(ff. 224^v l. 13-225^v l. 4) ἀλλ' εἴπερ ἀπλῶς – τὰ κατὰ νόμον ἐπικηρύσσεσθαι (Antirrheticus contra Eusebium c. LI) (ed. I. B. Pitra, *Spicilegium Solesmense* I, Parisiis 1852, pp. 449, 11-450, 28). ^t(f. 225^v ll. 4-13) ἐπεὶ ὅτι γε – προσκυνητὰ τε ἦν πάντα τὰ ἅγια (Antirrheticus contra Eusebium c. LIII) (Pitra, op. l. p. 454, 11-20). ^u(ff. 225^v l. 13-226 l. 1) ὅποια δὲ καὶ ὅσα – καὶ πλήρης δόξης κυρίου τὸν οἶκον τεθέαται (Antirrheticus contra Eusebium c. LIII) (Pitra, op. l. p. 454, 20-35); idem locus exstat in (Antirrheticus III adv. Const. Copron. c. μ') (P. G. 100, 456 B 4 – C 1); desiderantur in codice nostro (f. 225^v ll. 15-16) verba a τοῖς βουλομένοις usque ad διείληπται (Pitra op. l. p. 454, 23-26 = P. G. 100, 456 B 6-8); subfiguntur (f. 226 ll. 1-3) verba ἀλλ' οἱ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ εἰδωλολατρεῖαν ταῦτα πάντα ἀπέφηναν. ^x(f. 226

ll. 3-7) τί οὖν πρὸς ταῦτα φαμέν (sic) – παρενεχθήσεται (Apologeticus pro sacris imaginibus c. ξζ') (P. G. 100, 760 B 6-11). ὃ (f. 226 ll. 7-17) ἀλλ' ὁ νόμος ἅγιος – ἀνασταυρούτωσαν (Apologet. pro sacr. imag. c. ξη') (P. G. 100, 761 B 14 – C 9). ὃ (f. 226 l. 15-226^v l. 1) εἶχε μὲν οὖν – τὰ τολμήματα (Apologet. pro sacr. imag. c. ξθ') (P. G. 100, 765 A 1-13); omittuntur in codice nostro (f. 226 l. 19) verba ὡς μὲν οὖν – ὀνομάζεται (P. G. 100, 765 A 6-10). ὃ (f. 226^v ll. 1-8) εἰ τοίνυν τὰ σύμβολα ἅγια – φάναι οὐ δεδίασι (Apologet. pro sacr. imag. c. ξθ') (P. G. 100, 765 D 14 – 768 A 9); omittitur in codice nostro (f. 226^v l. 6) textus οὕτω γὰρ – ἐμέλησε (768 A 4-8); subfiguntur (f. 226^v ll. 8-10) verba κάκεῖνα μὲν ἅγια ἁγίων ἐλέγετο ταῦτα δὲ ἀκάθαρτα παρὰ τοῖς κατεφθαρμένοις τὴν γνώμην ὀνόμασται. ὃ (f. 226^v ll. 10-12) ἴδωμεν τοίνυν – τὸ ἱλαστήριον (Hebr. 9,5) (Antirrhet. II adv. Const. Copr. c. η') (P. G. 100, 348 B 4-6). ὃ (f. 226^v ll. 13-19) ἀνοιγέτωσαν – οὐκ ἐκτυπώματα (Apologet. pro sacr. imag. c. ο') (P. G. 100, 776 C 6 – D 8); textus codicis nostri in breve contractus, multis sententiis omissis. ὃ (f. 226^v ll. 19-22) ἀλλ' ὁμωνύμως ἐκείνοις – καὶ χάριτος (Antirrhet. II adv. Const. Copr. c. η') (P. G. 100, 348 C 5-7). ὃ (f. 226^v l. 22-227 l. 2) τί γὰρ φησι – ὅθεν θεὸς ἀνθρώποις γινώσκεται (Antirrhet. II c. η') (P. G. 100, 348 D 1-6). ὃ (f. 227 ll. 2-12) τί νιν οὖν πιστέον (sic) – καὶ ἀθεώτεροι (Apologet. pro sacr. imag. c. οα') (P. G. 100, 780 C 1-11). ὃ (f. 227 ll. 12-18) εἰ τοίνυν τὰ τῶν οἰκετῶν – ἀξιωθήσεται (Apologet. pro sacr. imag. c. οα') (P. G. 100, 780 D 5 – 781 A 1); desideratur textus (v. f. 227 ll. 13-14) παρὰ τῷ – τρόπους (780 D 7-8). ὃ (f. 227 ll. 18-21) καίτοι οἱ θεοὶ Χερουβὶμ – οὐκ ἔχουσιν (Apologet. pro sacr. imag. c. οα') (P. G. 100, 781 A 9-12). ὃ (f. 227 l. 21-227^v l. 17) ὅμως δ' οὖν – ἢ ἀκριβέστερον (Apologet. pro sacr. imag. c. οα') (P. G. 100, 781 B 11 – D 4). ὃ (f. 227^v ll. 17-20) πῶς δ' ἄρα – Χερουβὶμ (Apologet. pro sacr. imag. c. οα') (P. G. 100, 784 B 3-6). ὃ (ff. 227 l. 21-228 l. 8) ἀλλὰ φασὶ (sic) οἱ τῆς ἀπιστίας προαπισπισταί – ἀπαγορεύειν σπουδάζουσιν (Antirrhet. III adv. Const. Copronym. prooemium et c. α') (P. G. 100, 376 A 1 – C 13); textus codicis nostri in breve contractus, multis sententiis omissis. ὃ (ff. 228 l. 8-230 l. 21) ὅθεν μάλιστα μὲν οὖν – ἀφορμὴν ἀπελάσαι (Antirrhet. III adv. Const. Copr. cc. ζ'-θ') (P. G. 100, 385 C 2 – 389 C 8); desideratur textus οὐκοῦν – πεπείραται (389 A 14-16, v. f. 230 l. 3), ταῦτα – οὐκ ἔδει (389 C 4-6, v. f. 230 l. 20). ὃ (ff. 230^v l. 1-231^v l. 12) πόθεν οὖν καὶ ποῖος νόμος – καταπράττονται (Antirrhet. III cc. θ'-ια') (P. G. 100, 389 C 12 – 393 A 14); praefiguntur (f. 230^v l. 1) verba ἀλλὰ φασὶ πάλιν οἱ ἀπειθεῖς καὶ ἐξέταστοι; subfiguntur (f. 230^v ll. 12-13) verba βαρὺς γὰρ αὐτοῖς ἐστὶν ὁ Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι βλέπομενος, scil. (Antirrhet. adv. Epiphanidem, c. IV) (ed. I. B. Pitra, *Spicilegium Solesmense* IV, Parisiis 1858, p. 302, 32-33). ὃ (f. 231^v ll. 13-22) ἀλλὰ πάλιν ἀνοηταίνοντες περιγράφεσθαι τὸν Χριστὸν ἐν

τῇ εἰκόνι διαθρυλλοῦσι μὴ εἰδότες διαφορὰν γραφῆς καὶ περιγραφῆς – τρισὶ τούτοις τρόποις καταλαμβάνεται: quamvis textus discrepet, conferri potest quod ad argumentum attinet cum (Antirrhet. II adv. Const. Copr. cc. ια'-ιβ') (P. G. 100, 356 A 5 – B 14). ὃ (ff. 231^v l. 22-232^v l. 4) ἢ γὰρ τόπω περιγράφεται – ὁ Χριστὸς τοίνυν τοῖς τρισὶ τούτοις τρόποις σωματωθεὶς περιεγράφη (Antirrhet. II c. ιβ') (P. G. 100, 356 B 14 – 357 A 7, ubi tamen ultima verba discrepant); subfiguntur (f. 232^v ll. 4-5) verba οὐ παρ' ἡμῶν · οὐ γὰρ τῶν ἐφ' ἡμῖν τοῦτο · παρ' ἐαυτῶ δὲ διὰ τὴν οἰκονομίαν. ὃ (ff. 232^v l. 5-234^v l. 13) γράφεται δὲ παρ' ἡμῶν ὡσαύτως σωματικῶς · ἄνθρωπος γὰρ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα τὴν ἡμετέραν κεχηρημάτικε πλὴν ἁμαρτίας – καὶ ἐν χερσὶ συνέχων περιγεγραμμένον οἶδεν ἐδιδωκῶς τε ἀγιάζεται καὶ ἁμαρτιῶν καθαίρεται καὶ βασιλείας οὐρανῶν ἐπιτεύξεσθαι διὰ τούτων ἀσφαλῆ τὴν ἐλπίδα κέκτηται. Locum vel locos non agnovi; sumptine sunt hi textus e duobus operibus quae inscribuntur Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπή et «Contra eos, qui imaginem Dei et similitudinem simulacrum appellant» (cf. H. G. Beck, *Kirche und theologische Literatur*. . . München 1959, p. 490)? ὃ (ff. 234^v l. 16-236^v, 239) (De differentia inter imaginem Christi et crucem capita decem), praefixis (f. 234^v ll. 13-16) verbis ἀλλὰ καὶ πάλιν διαφορὰν σταυροῦ καὶ εἰκόνος μὴ ἰδότες (sic) οἱ ἄφρονες τὸν σταυρὸν φασὶ τιμιώτερον εἶναι τῆς Χριστοῦ εἰκόνος · ὅθεν δεῖν ὠθήην καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν οὕτως; inc. ἢ μὲν εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ὁμοίωμα αὐτοῦ ἐστὶ des. (f. 239 l. 18) συγκαταβάλλειν καὶ τὸν σταυρὸν (ed. A. Mai, *Spicilegium Romanum* X, Romae 1844, pp. 157-160 alterius p. tis; ut pars Antirrhetici III adv. Const. Copr. in P. G. 100, 428 C 7 – 433 A 2); subfiguntur (f. 239 ll. 18-21) verba οἱ δὲ γε τὸ δεύτερον ἐλόμενοι – τὸ ψεῦδος δημοσιεύσουσι, scil. (Antirr. III c. λε') (v. P. G. 100, 433 A 2-5). F. 239 post f. 236^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 236^v des. ἢ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, f. 239 autem inc. κατὰ τὴν ἀποδοιμένην τῶν λόγων ἀκολουθίαν (Mai, op. l. p. 159 ll. 2-1 a.i.; P. G. 100, 432 C 10-12). De ff. 237^v et 238^v v. infra, sub numm. 27 et 28.

ll (ff. 239^v-243^v, 148) **Paschalis <I> papae Romae** Epistula ad Leonem <V> imperatorem (de cultu sacrarum imaginum) ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 138^v-140^v, cf. Martini-Bassi II p. 1112 (textum in fine mutilum, scil. usque ad μετὰ τινα σκιὰν γὰρ ubi f. 243^v codicis nostri desinit ediderat I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, Romae 1858, pp. XI-XVII l. 2 codice nostro usus, tunc Coll. Rom. IV. 2. l. v. op. l. p. XI n. 2, non animadvertens, finem epistolae in f. 148 ll. 1-2 exstare; textum integrum contra codice Ambrosiano 1041 [H 257 inf.] ff. 138^v-140^v usus critice melius ed. I. Mercati, *Note di letteratura biblica e cristiana antica* [Studi e Testi

5], Roma 1901, pp. 228-235, codicem nostrum deperditum esse mendose ratus, v. op. l. p. 227). F. 148 post f. 243^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 243^v des. σκιάν γάρ, f. 148 autem inc. ἔχων ὁ νόμος (cf. Mercati, p. 235, 6). In margine externo f. 241^v scriptum est fragmentum sub titulo Βασιλείου ἐκ τῶν κατὰ Εὐνομίου, inc. ἡ σωματικὴ τοῦ νόμου παρατήρησις ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ τοῦ Χριστοῦ κατήργηται des. καὶ αἱ προφητεῖαι κατασιγάζονται τῆς ἀληθείας ἀναφανείσης, scil. S. Basilii Magni (De Spiritu sancto c. XXI, 52) (P. G. 32, 165 A 7-12; ed. B. Pruche, Paris 1968 [Sch 17 bis] pp. 434,46-436,50; v. etiam Pitra, op. l. p. XIII n. 11, qui fragmentum transcripsit).

12 (ff. 148^v, 244) Theodori Studitae ex (Epistula ad Platonem sive ep. 57) de cultu sacrarum imaginum excerpta duo, sub titulo Θεοδώρου τῶν Στουδίου ἐκ τοῦ πῶς δεῖ προσκυνεῖν τὰς θείας εἰκόνας ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 140^v-141^v (Martini-Bassi II p. 1112), scil.: ^a(ff. 148 l. 4-148^v, 244 ll. 1-4) α πᾶσα τεχνικὴ εἰκὼν usque ad καὶ σέβειν οὐκ ἀπεικότως (P. G. 99, 500 B 5 – 501 D 15, ed. G. Fatouros, *Theodori Studitae Epistulae* [Corp. Font. Hist. Byz. Series Berolin. XXXI/1] Berolini 1992, pp. 164,17-166,62); f. 148 ante f. 244 collocandum esse ex eo patet, quod f. 148^v des. εἰς ἐλληνικὴν, f. 244 autem inc. πολυθεῖαν (v. P. G. 99, 501 D 10, ed. l. p. 166,58); ^b(f. 244 ll. 5-15) α δόξειε (quod verbum ob scissuram folii sub linea scriptum est) δ' ἂν τις ἐκεῖνο λέγειν usque ad κἂν ἐν αὐτῇ ὁράται (P. G. 99, 504 B 9 – C 8, ed. l. p. 167,81-91). Textum f. 244 ll. 1-15 (scil. α πολυθεῖαν πᾶσαν ὕλην usque ad κἂν ἐν αὐτῇ ὁράται, ed. l. pp. 166,58-167,91) typis minoris moduli transcripserat Pitra, op. l. (cf. supra, num. 11) p. XVII, unde manaret nesciens (v. p. XVII n. 2): non animadvertenter enim, f. 148 codicis nostri excerptorum initium una cum fine epistulae Paschalis continere (v. etiam supra, num. 11). Textum f. 244 ll. 1-15 Theodori Studitae esse monuit contra Mercati, op. l. p. 227, f. 140^v inspecto codicis Ambrosiani 1041 (H 257 inf.); titulum tamen scripti Theodori Studitae in codice Ambrosiano omissum non memoravit.

13 (f. 244^v) E ps. Dionysii Areopagitae (c. IV) operis De ecclesiastica hierarchia excerptum, α καὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν εἰκόνων usque ad καὶ θεοειδέστατον ἰνδαλμα (P. G. 3, 473 B 15 – C 11; ed. G. Heil, *Corpus Dionysiacum* II [PTS 36] Berlin-New York 1991, p. 96,5-11). Cf. codicem Ambrosianum 1041 (H 257 inf.) f. 141^v (Martini-Bassi II, p. 1112).

14 (f. 244^v) E S. Basilii Magni scriptis excerpta duo: ¹(f. 244 ll. 4-8) ex opere De spiritu sancto ad Amphilochoium, inc. ὅτι βασιλεὺς λέγεται ἡ τοῦ κυρίου εἰκὼν des. διότι ἡ τῆς εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ τὸ α' (sic) τύπον διαβαίνει, scil. (c.

XVIII, 45) (P. G. 32, 149 C 3-9; ed. B. Pruche, Paris 1968 [Sch 17 bis] p. 406,15-20). ²(f. 244^v ll. 9-21) Ex homilia in Barlaam martyrem* (BHG³ 223), inc. ἀνέστητέ μοι νῦν ὧ λαμπροὶ τῶν ἀθλητικῶν κατορθωμάτων ζωγράφοι des. καὶ ὁ τῶν παλαισμάτων ἀγωνοθέτης Χριστός (P. G. 31, 489 A 4 – B 3). Eadem excerpta in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 141^v (Martini-Bassi II pp. 1112-1113).

15 (ff. 244^v-245) E S. Gregorii Nysseni homilia in S. Theodorum (BHG³ 1760) excerptum, inc. ὁ ἐλθὼν τοῖνυν εἰς τι χωρίον ὁμοιον τούτῳ ἔνθα σήμερον ὁ ἡμέτερος σύλλογος des. καὶ τὰ μέγιστα ὠφελεῖν (P. G. 46, 737 C 10 – D 14; ed. I.P. Cavarinos, *Gregorii Nysseni Sermones* Pars II [Gregorii Nysseni Opera... X, 1] Leiden 1990, pp. 62,25-63,13). Cf. codicem Ambrosianum 1041 (H 257 inf.) f. 142 (Martini-Bassi II p. 1113).

16 (f. 245^v) S. Iohannis Chrysostomi fragmenta tria: ¹(f. 245 ll. 16-19) sub titulo ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἰώβ, ὥς γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων μαρτύρων ἐνὶ πολλάκις ἰδεῖν τὰ παθήματα καὶ τοῖχος ἔστηκε διηγούμενος τοὺς αἰῶνας τοῦ μάρτυρος καὶ γραφέων χεῖρες πομπεύουσι τῆς ἀρετῆς τὴν ὑπόμνησιν, οὕτως κἀνταῦθα; locum non agnovi. ²(f. 245 l. 20-245^v l. 2) Sub titulo εἰς τὸ ἐνδυμα τοῦ ἱερέως, inc. ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἡγάπησα γραφὴν des. τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουθενώσεις; agitur re vera de (homilia de legislatore, *c. VI) (P. G. 56, 407, 43-51) quae Severiano Gal. Iensi tribuenda est (J. A. de Aldama, *Repertorium pseudochrysostomicum* [Doc. Ét. et Répert. publ. par l'Inst. de Rech. et d'Hist. des text. X] Paris 1965, p. 182 num. 490; Geerard, *Clavis Patr. Graec.* II, p. 469 num. 4192). ³(f. 245^v ll. 4-12) Sub titulo ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον Ἀντιοχείας, inc. οὐ πρὸς τὸ ὄνομα τοσοῦτον ἐπάτητε μόνον πόθον des. καὶ διπλὴν τῆς ἀποδημίας ἔχειν παραμυθίαν, scil. hom. in S. Meletium archiep. Antiochiae (c. I) (P. G. 50, 516, 19-29; BHG³ 1244). Quae tria fragmenta perhibet etiam codex Ambrosianus 1041 (H 257 inf.) f. 142 (Martini-Bassi II, p. 1113).

17 (ff. 245^v l. 13-246 l. 1) Sub titulo τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ἀρμενίας ὃς ἐναθλὼν εἶπε οὕτως, ex (Agathangeli Vitae Gregorii Illuminatoris ep. Armeniae (BHG³ 712) cc. 34 et 35) excerpta duo, scil.: ^a(f. 245^v ll. 13-18) inc. ἐπειδὴ ἡγάπησαν οἱ ἄνθρωποι σέβειν τὰς ἀνθρωπομόρφους εἰκόνας des. ἵνα διὰ τοῦ συνήθους ἐν τάχει αὐτοὺς ὑποτάξῃ τῇ ἰδίᾳ εἰκόνι, (c. 34) (*Acta Sanctorum septembris* VIII, Antverpiae 1762, 397 C 11-19; codice Laurent. plut. VII, 25 usus ed. P. de Lagarde, *Abhandlungen der Konigl. Gesell. der Wiss. zu Göttingen*, histor. philol. Kl. 35, 1 [1888] p. 20, 81-86; codicum omnium ratione habita ed. denique G. Lafontaine, *La version grecque ancienne du livre arménien d'A-*

gathange, Louvain-La-Neuve 1973 [Publ. de l'Inst. Orientaliste de Louvain 7] p. 202,1-7); ^b(ff. 245^v l. 19-246 l. 1) inc. καὶ ἐπειδὴ ἐπινον οἱ ἄνθρωποι τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν des. εἰς τὸ ἀναθάλλειν τὴν ἀνθρωπότητα (c. 35) (*Acta Sanctorum septembris VIII*, 338 E 10-16; de Lagarde, ed. l. p. 21, 11-16; Lafontaine, ed. l. pp. 203,12-204,17). Eadem in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 142^v (Martini-Bassi II p. 1113). De codicibus recensiois graecae huius operis v. G. Garitte, *La tradition manuscrite de l'“Agathange” grec*, *Revue d'hist. ecclés.* 37 (1941) pp. 190-209, *Fragments palimpsestes de l'“Agathange” grec*, *Muséon* 56 (1943) pp. 35-53 et *Documents pour l'étude du livre d'Agathange*, Città del Vaticano 1946 [Studi e Testi 127] pp. 4-5, 357-401; P. Canart, *An. Boll.* 79 (1961) pp. 22-25, 87 (1969) pp. 92-93; G. Lafontaine, op. l. pp. 45-89.

18 (f. 246 ll. 2-5) Sub titulo τοῦ θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν (Gregorii) *theologi* (sive Nazianzeni epigramma), inc. χαίροις ὦ Βασίλειε des. θεῖε δωδεκάδα (ed. F. Jacobs, *Anthologia graeca* I, Lipsiae 1813, p. 542 num. 11; in P. G. 38, 75, ll. 47-52 ut pars maioris epigrammatis numerum ριθ' habentis). Cf. etiam codicem Ambrosianum 1041 (H 257 inf.) f. 142^v (Martini-Bassi II p. 1113).

19 (f. 246 ll. 6-20) E S. Cyrilli Alexandrini scriptis excerpta duo: ¹(f. 246 ll. 7-18) e Thesauro, inc. ὥσπερ ἂν εἴ τις εἰκόνα διαγεγραμμένην ἄριστα βλέποι des. οὕτως ἐστὶν καὶ ὁ υἱὸς λέγων · ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν, scil. Ioh. 10,30 (P. G. 75, 184 D 6 – 185 A 7). ²(f. 246 ll. 19-20) Sub titulo τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ εἰς μάρτυρας, εἶδον κατὰ τοίχου γραφῆς ἐναθλοῦσαν τοῖς σκάμμασι κόρην · καὶ οὐκ ἀδακρυτὴ τὴν θεάν κατώπτεισα; locum non agnovi. Eadem excerpta in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 142^v (Martini-Bassi II p. 1113).

20 (f. 246 l. 21-246^v l. 5) Sub titulo τοῦ ἁγίου Νείλου ἐκ τοῦ εἰς τὴν ἁλῶσιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, fragmentum καὶ ἰδοὺ ἐξαίφνης ὁ ἡμέτερος μάρτυς πλατέως (ut vid.) ἐπιστὰς ἔφιππος φαινόμενος ἔλκων τὲ (sic) ἄλλον ἵππον εὐκαιρον ἐμφανίζεται τῷ παιδὶ ἐγρηγοροῦντι καὶ γνωρίζοντι τοῦ(τον) ἐκ τοῦ πολλάκις τὸν χαρακτήρα τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῶν εἰκόνων τεθεᾶσθαι. Qui locus re vera non invenitur in S. Nili Ancyranī enarrationibus septem in quibus captivitas eius filii Theoduli describitur (P. G. 79, 589-693; critice ed. F. Conca, *Nilus Ancyranus Narratio*, Leipzig 1983 [Teubneriana]; M. Geerard, *Clavis Patr. Graec.* III p. 175 n. 6044). Idem fragmentum in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 152^v (Martini-Bassi II p. 1113).

21 (f. 246^v ll. 5-20) Asterii Amaseni excerptum ex homilia in mulierem sanguinis profluvio laborantem, inc. καταμάθωμεν δὲ λοιπὸν τῆς ἰαθείης γυναικὸς τὸ εὐχάριστον des. καὶ ζηλοτυπῶν ἐν τῷ ἀγάλματι τὸν Χριστὸν ἀνεῖδε

τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα (e Photii Bibliotheca, cod. 271, ed. F. Combefis, *Graecolat. Patrum Bibliothecae Novum Auctarium*, I, Parisiis 1648, col. 236 B 7 – D 3, cf. R. Henry, *Photius Bibliothèque VIII*, Paris 1977 [Les belles Lettres] pp. 99,5-100,17; excerptum nostrum non exstat inter Asterii textus a C. Datema editos, *Asterius of Amasea, Homilies I-XIV*, Leiden 1970); textus codicis nostri ab edito hic et illic paulum discrepat. Eadem in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 143 (Martini-Bassi II p. 1113).

22 (ff. 246^v l. 20-247^v l. 16) Leontii ep. Neapolis Cypri e Sermone contra Iudaeos excerpta tria, sub titulo Λεοντίου Κύπρου ἐκ τοῦ πρὸς τινὰ Ἰουδαῖον διαλόγου: ^a(ff. 246^v l. 21-247 l. 15) διὰ τοῦτο Χριστὸν καὶ τὰ Χριστοῦ πάθη – τὸν Χριστὸν νομίζομεν ἢ τὸν δοῦλον αὐτοῦ κατέχειν (P. G. 93, 1600 B 8 – C 15); textus desideratur a δεξιόμενος usque ad περιέθηκεν καὶ (P. G. 93, 1600 C 6-9), v. in codice nostro f. 247 l. 10. ^b(f. 247 l. 15-247^v l. 5) καὶ σὺ μὲν τὴν σύμβιον – καὶ ναοὺς μαρτύρων οἰκοδομοῦντα (P. G. 93, 1601 B 1-12); subfiguntur (f. 247^v ll. 6-10) nonnulla quae in P. G. 93, 1601 non exstant, scil. καὶ γὰρ τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημία ἐξολοθρεύθησαν ὥς προεῖπε διὰ Ζαχαρίου ὅτι καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαὼθ ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οὐκέτι αὐτῶν ἔσται μνεῖα (Zach. 13,2). ^c(f. 247^v ll. 10-16) ἀλλ' ὄντως ἀληθῶς πολλὰ τῶν Ἰουδαίων ἢ τύφλωσις – ἐξ εἰκόνων καὶ λειψάνων ἱερατικῶν ἐγίνοντο (P. G. 93, 1601 C 8 – D 2); textus edito brevior omissis verbis (v. f. 247^v l. 2) · ^b ἀδικεῖται usque ad Ἰουδαίων (P. G. 93, 1601 C 10-11) et ab eo hic et illic paulum discrepans. Eadem excerpta in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 143 (Martini-Bassi II p. 1113; v. etiam H. G. Beck, *Kirche und Theol. Lit.* . . . p. 456, ubi tamen nota C 257 in H 257 corrigenda est).

23 (ff. 247^v-252^v l. 3) Epiphaniī archiep. Constantiae Cypri Testimonia e Scriptura sacra de Christo, probantia Filium ut Patrem Deum esse, sub titulo τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου χρήσεις γραφικαὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ ὅτι θεὸς ὁ υἱὸς ὥς καὶ ὁ πατήρ, inc. ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν (Gen. 1,27) · εἰ πάντα διὰ τοῦ υἱοῦ γενέσθαι μαρτυρεῖ ὁ εὐαγγελιστής (cf. Ioh. 1,3), des. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμαι · τὸν δρόμον τετέλεκα · τὴν πίστιν τετήρηκα · λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος καὶ τὰ ἐξῆς (2 Timoth. 4,7) ut in codice Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 143^v-146 (Martini-Bassi II pp. 1113-1114). Quod scriptum re vera differt ab Epiphaniī opere eiusdem generis De divina inhumanatione (M. Geerard, *Clavis Patrum Graec.* II, p. 338 num. 3786; ed. A. Morcelli, *Opusculum S. Epiphaniī archiep. Constantiae Cypri De divina inhumanatione*, Mutinae 1828; quam editionem in Bibliotheca Vaticana exstantem inspexi).

24 (ff. 252^v l. 4-259^v l. 15) Testimonia e Scriptura sacra contra Iudaeos ad argumenta varia pertinentia, ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 146-149 (Martini-Bassi II p. 1114). ¹(ff. 252^v l. 4-253^v l. 9) Testimonia probantia Deum in divinis Scripturis ut trinitatem enuntiare, μαρτυρίαι γραφικαὶ κατὰ Ἰουδαίων ὅτι ἐν τριάδι ἡ θεότης ὑπὸ τῶν θείων γραφῶν μυστικῶς κηρύττεται; inc. ἄκουε Ἰσραὴλ κύριος ὁ θεός σου (Exod. 20,1; 20,5) κύριος εἷς ἐστίν (cf. 1 Cor. 8,6) · ἰδοὺ διὰ μὲν τοῦ κύριος καὶ θεός καὶ κύριος τῶν προσώπων ἡγουν τῶν ὑποστάσεων εἰσήγαγε τὸν ἀριθμὸν · διὰ δὲ τοῦ εἷς ἐστίν τὴν μίαν θεότητα καὶ οὐσίαν καὶ ἐξουσίαν ἐδίδαξε, des. ἐνταῦθα τῶν τριῶν τῆς μιᾶς θεότητος μέμνησθαι (sic) ὑποστάσεων εἶπε γὰρ κύριος κύριος καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ (Is. 48,16): cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 146^v. ²(ff. 253^v l. 9-254 l. 9) Testimonia de Verbo Dei et de Spiritu sancto, περὶ τοῦ θεοῦ λόγου καὶ ἁγίου πνεύματος, inc. Δαυὶδ · τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν (ps. 32,6) des. πῶς ἔσται ἀνυπόστατον καὶ μάλιστα ἐπὶ θεοῦ, ut in codice Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 146^v-147 l. 1. ³(ff. 254 l. 10-255^v l. 17) Testimonia de adventu Christi ut Dei, περὶ τῆς Χριστοῦ παρουσίας ὅτι θεός ὁ ἐρχόμενος, inc. ἐπειδὴ λέγουσι καὶ Ἰουδαῖοι ἔρχεσθαι τὸν Χριστὸν ἀλλ' οὐχὶ θεὸν ἄνθρωπον δὲ ὡς ἓνα τῶν προφητῶν · Ἰερεμίου · οὗτος ὁ θεός ἡμῶν οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν (agitur re vera de Baruch 3,36) des. καθὼς αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ διὰ Ἡσαίου φησί · πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με (Is. 61,1); cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 147^v. ⁴(ff. 255^v l. 18-257 l. 4) Testimonia de gentibus in Christum credentibus pro Iudaeis advocatis et Christianis nuncupatis, ὅτι τὰ ἔθνη κληθήσονται καὶ οὐχὶ Ἰουδαῖοι · καὶ ὅτι ὀνόματι αὐτοῦ κληθήσονται οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες τουτέστι Χριστιανοί, inc. οὐκ ἐκλήψει (sic) ἄρχων ἐξ Ἰούδα οὐδὲ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν [αὐτοῦ] (Gen. 49,10) des. ἡμεῖς δὲ ἐπειδὴ δουλεύομεν τῷ κυρίῳ ἔχομεν τὸ ὄνομα τὸ καινὸν ὃ εὐλογηθήσεται οὐ μέχρι χώρας τινὸς ὡς Ἰουδαῖοι ἀλλὰ μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς; cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 147^v-148. ⁵(ff. 257 l. 5-259^v l. 15) Testimonia de fine legum Iudaeorum post adventum Christi, ὅτι παυθήσεται ἡ νομικὴ λατρεία καὶ αἱ θυσίαι καὶ αἱ προφητεῖαι καὶ τὸ χρίσμα (sic) καὶ ἡ περιτομή καὶ τὰ εἰδῶλα καταλυθήσονται τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημία, inc. Ἰερεμίου · ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος · καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν (Jer. 38,31) des. ἦλθε γὰρ ὁ προφητευόμενος Χριστὸς ὁ θεός ἡμῶν ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη καὶ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν μετὰ τὸ κτισθῆναι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν μετὰ ὑγ' ἔτη τῆς ο' ἐβδομάδος ἐπιλαβούσης καὶ πεπλήρωται πᾶσα προφητεία καὶ χρίσμα (sic); cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 148-149.

25 (ff. 259^v l. 16-261^v l. 20) Excerpta nonnulla e Cyrilli Hierosolymitani

Catechesi XII (de Christo incarnato), sub titulo Κυρίλλου Ἱεροσολύμων ἐκ τῆς ιβ' κατηχήσεως ut in codice Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 149-150 (Martini-Bassi II p. 1114), nempe: ^a(f. 259^v l. 17) εἰ τοίνυν ζητεῖς τῆς Χριστοῦ παρουσίας τὸ αἷτιον ἄκουσον <c. V> (P. G. 33, 729 C 6 – 732 A 1). ^b(ff. 259^v l. 18-260 l. 3) μετὰ γὰρ τὴν ἀπόπτωσιν – ἐτραυματίσθη <cc. V-VI> (P. G. 33, 732 B 4-13). ^c(f. 260 ll. 3-12) ἀπεστέλθησαν προφῆται – ἐφαρμακεύοντο <c. VI> (P. G. 33, 732 C 3 – 733 A 6). ^d(f. 260 l. 12-260^v l. 6) καὶ ἀπλῶς μέγιστον ἦν τὸ τραῦμα – ὁ κύριος <cc. VII-VIII> (P. G. 33, 733 A 9 – B 9). ^e(f. 260^v ll. 6-13) καὶ κατήλθε – ἐπὶ τὸν κύριον <c. VIII> (P. G. 33, 733 B 11 – C 8). ^f(f. 260^v ll. 14-17) εἶτα Σολομῶν (sic) – ἐπὶ πόκον <c. IX> (P. G. 33, 736 A 8-15). ^g(ff. 260^v l. 17-261 l. 1) καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ – καὶ σώζων <c. X> (P. G. 33, 736 B 9-13). ^h(f. 261 ll. 1-3) αὐτὸς πραῦς – ποιεῖ ἐλθὼν <c. X> (P. G. 33, 736 C 8 – 737 A 4). ⁱ(f. 261 ll. 3-7) φησὶ ἄλλος προφήτης – γλῶσσα μογγιλάλων <c. XII> (P. G. 33, 737 B 5-9). ^j(f. 261 ll. 7-13) καὶ ποῦ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ φησὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαίων τὸ κατέναντι Ἱερουσαλὴν ἐξ ἀνατολῶν (Zach. 14,4) καὶ τί ἐργάσεται (sic) καὶ σὺ φησὶ ἐν αἵματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ ἔχοντος ὕδωρ (Zach. 9,11) ἀλλὰ ζητεῖς τὸν χρόνον τῆς ἐπιδημίας ἄκουσον τοῦ Ἰακώβ λέγοντος: non exstat in P. G. 33, 737 B - 745 A; verba tantum τὸν χρόνον τῆς ἐπιδημίας inveniuntur in initio c. XVII (P. G. 33, 744 B 10). ^m(f. 261 ll. 13-21) οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα (Gen. 49,10) – ὁ προσδοκώμενος <c. XVII> (P. G. 33, 745 A 5-12). ⁿ(f. 261^v ll. 1-2) πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον – ὡς προεῖρηται <c. XVII> (P. G. 33, 745 B 3-5). ^o(f. 261^v ll. 2-20) ἐκλείποντων τοίνυν τῶν ἐξ Ἰούδα – ἔτη τετρακόσια ὀγδοήκοντα <c. XIX> (P. G. 33, 748 B 6 – 749 B 1). In marginibus externo et inferiore f. 261 scripta sunt scholia duo: scholion in margine externo est αἱ ἐβδομάδες εἰς τὸν ἐπὶ Χριστοῦ συντελοῦνται χρόνον κατὰ τοὺς Ἰουδαίων ἀριθμούς · ἐκεῖνοι (sic) γὰρ κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον τοὺς ἐνιαυτοὺς ἀριθμοῦσι ὡς ἔστι πρόχει [ρον?] εἰπεῖν τὸν μῆνα ἡμῶν εἶναι παρ' αὐτοῖς [ἡμερῶν?] κθ' ὡς τοῦ [. . .] ἡλιακοῦ [. . .] ὑπάρ[.] [. . .] (litterae nonnullae et verba quae sequebantur ob scissuram folii perierunt); scholii in margine inferiore scripti verba tantum leguntur Ἐληνες (sic) καὶ Ἰουδαῖοι μῆνας τρεῖς ἐμ [. . .].

26 (ff. 261^v l. 21-265^v l. 14) Collectiones duae locorum e Vetere Testamento contra Iudaeos ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 150-151 (Martini-Bassi II p. 1114). ¹(ff. 261^v l. 21-262^v l. 17) De captivitate Iudaeorum usque ad finem saeculorum pergente, [ὅτι μέχρι τῆς] (quae verba in codice nostro ob scissuram deperdita ope codicis Ambros. 1041 [H 257 inf.] f. 150 restitui possunt, cf. etiam Martini-Bassi II p. 1114) συντελείας κρατήσει τῶν Ἰουδαίων ἡ

αἰχμαλωσία διὰ τὴν ἀπειθειαν καὶ παρανομίαν αὐτῶν τὴν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ γενομένην. Primus locus citatus (f. 262 ll. 2-7) inc. θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγκατέλιπες des. παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν (Deut. 32,18-26); ultimus locus (f. 262^v ll. 14-17) est οὕτως εἶπε κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ· ἐὰν παύσεται (sic) ὁ νόμος οὗτος ἀπὸ προσώπου μου καὶ τὸ γένος Ἰσραὴλ παύσεται γενέσθαι ἔθνος κατὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας (Ierem. 38,36-37). Cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 150. ²(ff. 262^v l. 18-265^v l. 14) De salutifera passione Christi, de eius gloriosa ascensione et de hominis redemptione ab inferis, περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐνδόξου ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐξ ἄδου φθορᾶς ἡμῖν (sic) ἀπολυτρώσεως. Prooemium (ff. 262^v l. 20-263 l. 11) inc. ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενὰ] (quae verba ope codicis Ambrosiani restitui possunt) παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ το αὐτὸ (sic) κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ ἀλλ' οὐ γέγραπται φασὶ οἱ ἀπειθεῖς Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἡλειμμένου des. ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκ πνεύματος ἁγίου χρισθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καθὼς φησὶ (sic) αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ὑπὸ Ἡσαίου. Primus locus citatus (f. 263 ll. 11-12) est πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ οὗ εἶνεκεν ἔχρισέ με (Is. 61,1); ultimus (f. 265^v ll. 11-14) est εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ (Ps. 109,1; 46,9). Cf. cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) ff. 150-151.

27 (ff. 265^v-273^v; 237^v; 237; 274-278^v l. 16) Sub titulo τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῶν κατὰ Ἰουδαίων textus varii contra Iudaeos qui re vera partim tantum cum S. Iohannis Chrysostomi sermonibus contra Iudaeos consentiunt: tantummodo enim agitur aut de textibus sententiis nonnullis vel argumento tantum cum Chrysostomicis textibus congruentibus aut de locis Veteris Testamenti plerumque e Chrysostomicis homiliis adversus Iudaeos sumptis. Quos textus in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) ff. 151-156 quoque exstantes (Martini-Bassi II p. 1114) sic dividere conatus sum (investigatio mea magna ex parte consentit cum analysi a J. Paramelle facta ff. 151-156 codicis Ambrosiani apud R.E. Carter, *Codices Chrysostomici Graeci* V, Paris 1983, appendix n. 58, pp. 249-250; [ad quod opus me nuper S. Voicu remisit]). ^a(ff. 265^v l. 15-266^v l. 3) μέχρι πότε μάτην πονεῖσθαι (sic) μέχρι πότε τὸν τῶν ἀνθρώπων φόβον δεδοικότες πάντα παρὰ γνώμην θεοῦ καὶ παρὰ τὸν νόμον πράττετε – ὅτι γὰρ ἔξω Ἱεροσολύμων τὸ πάσχα ποιεῖν παράνομον καὶ ἀσεβὲς ἐκ αὐτοῦ τοῦ νόμου μάθετε, de Paschate Hierosolymis tantum celebrando; citantur Deut. 16,4 et 27,26; quod ad argumentum attinet conferri potest cum <Oratione IV adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 876, 44-877, 25) sed textus discrepat. ^b(f. 266^v ll. 4-20) προσήλθον γὰρ τινες τῷ

Μωυσεὶ λέγοντες – ἔξω τῆς πόλεως ποιοῦντες <Oratio IV adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 877, 25-42). ^c(ff. 266^v l. 20-267 l. 8) ὥστε [κὰν μυριάκις δοκῆτε φυλάττειν τὸν καιρὸν ἐσχάτη παρανομία παρανομεῖται – καίτοι ἐκεῖνοι προσδοκῶντες ἀπολήψεσθε (sic) <Oratio IV adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 877, 45-52). ^d(f. 267 ll. 8-16) καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν καὶ ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπανελθόντας τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἐπαναλαμβάνειν – μήτε ἕτερόν τι τῶν νενομισμένων ἐπιτελεῖν: sententiae paucae tantum consentiunt cum <Oratione IV adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 877, 52-60). ^e(ff. 267 l. 17-268^v l. 7) ὅτι γὰρ οὐδὲν τοῦτον ἐκεῖνοι ἐποιοῦν – φυλάττειν οὐ χρή <Oratio IV adv. Iud. c. ε'> (P. G. 48, 877, 61-878, 56); textus ab edito hic et illic additamentis, omissionibus et variis lectionibus discrepat. ^f(f. 268^v ll. 7-17) καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ προφανῶς παραιτουμένου – ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν: locis tantum Is. 1,10 et 1,11-12 citatis cum <Oratione IV adv. Iud. c. ζ'> (P. G. 48, 879, 40-880, 3) consentit. ^g(ff. 268^v l. 17-269 l. 7) καὶ ἐὰν προσφέρης σεμίδαλιν μάταιον· θυμίαμα βδέλυγμά μοι ἐστὶ (Is. 1,13) – παρανομία γὰρ τὸ γινόμενον; non invenitur in Oratione IV adv. Iud. (P. G. 48, 880, 3-881, 46); re vera loci Is. 1,13 et ps. 49,9 citati inveniuntur in <Oratione VII adv. Iud. c. γ'> (P. G. 48, 920, 21-22; 43-44). ^h(f. 269 l. 7-269^v l. 4) ἄκουσον γὰρ δια (sic) τί σάλπιγγας – παίγνια μᾶλλον τὰ παρ' ὑμῶν καὶ οὐ λατρεία: conferri potest cum <Oratione IV adv. Iud. c. ζ'> (P. G. 48, 881, 46-882, 4) sed textus satis discrepans partim tantum consentit. ⁱ(ff. 269^v l. 4-270^v l. 17) παύσασθε τοῖνον παρακαλῶ τῇ τοιαύτης ματαιοπονίας – καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ διαφθαρήσεται (Dan. 7,13-14): loci Gen. 49,10 (f. 270 ll. 8-11), Zach. 9,9 (f. 270 ll. 15-17) citantur in <Sermone contra Iud. et gent. cc. γ'-δ'> (P. G. 48, 817, 12-14; 818, 18-21); locus Dan. 7,13-14 (f. 270^v ll. 9-17) citatur in <Sermone contra Iud. et gent. c. ια'> (P. G. 48, 828, 5-10). ^j(ff. 270^v l. 17-271^v l. 14) De regibus et sacerdotibus Iudaeorum, de Melchisedech symbolo Christi sacerdotii, nec non de lege et sacerdotio Iudaeorum Christi adventu mutatis, τοῦτο δὲ οὐδὲ ὑμᾶς οἶμαι ἀγνοεῖν ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἀβραάμ ἕως τοῦ Δαυὶδ [γενεαὶ δέ]κα τέσσαρες ἐκράτησαν τοῦ λαοῦ καὶ ἡγεμόνες [διάφοροι ἐγέ]νοντο (verba parenthesi quadrata inclusa ope codicis Ambros. 1041 [H 257 inf.] restitui possunt) – οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν τῆς δὲ ἱερωσύνης μετατιθεμένης ἀνάγκη καὶ νόμου μετάθεσιν γενέσθαι καὶ πάντων τῶν κατὰ τὸν νόμον Μωυσέος τελουμένων παύσασθαι: conferri potest cum <Oratione VII adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 922 ll. 10-1 a.i.) sed textus discrepat; in f. 271^v ll. 6-8 ps. 109,3-4 citatur qui etiam in <Oratione VII adv. Iud. c. ε'> reperitur (P. G. 48, 923, 18-21). ^k(ff. 271^v l. 14-272^v l. 16) De Christo in Veteri Testamento nuntiato, ὅτι δὲ καὶ ἐξ οὐρανῶν ἔμελλε [παραγίνεσθαι] καὶ ἐκ παρθένου τίκτεσθαι καὶ σάρκα ἀναλαμβάνειν καὶ σταυρῷ προσηλοῦσθαι καὶ θανάτου γεύεσθαι καὶ εἰς τάφον τίθεσθαι – βασιλεὺς γὰρ κύριον ἑαυτοῦ οὐδένα

καλεῖ εἰ μὴ τὸν θεὸν μόνον καὶ τὸν μόνον αὐτοῦ υἱόν. Citantur inter alios locos: Deut. 32,2 (f. 272 l. 2), ps. 71,6 (f. 272 l. 7, cf. <Contra Iud. et gent. c. γ'> P. G. 48, 816, 27-28), Is. 7,14 (f. 272 l. 9, cf. <Contra Iud. et gent. c. β'> P. G. 48, 815, 23-25), Baruch 3,38 (f. 272 l. 12, cf. <Contra Iud. et gent. c. η'> P. G. 48, 824, 10-11), Is. 53,7 (f. 272 l. 16, cf. <Contra Iud. et gent. c. δ'> P. G. 48, 819, 3-4), ps. 21,17-18 (f. 272^v l. 3, cf. <Contra Iud. et gent. c. δ'> P. G. 48, 819, 37-38), ps. 15,10 (f. 272^v l. 7, cf. <Contra Iud. et gent. c. δ'> P. G. 48, 819, 46-47), ps. 109,1 (f. 272^v l. 13, cf. <Contra Iud. et gent. c. δ'> P. G. 48, 820, 14-15).²(ff. 272^v l. 16-273^v l. 14) De altero Christi adventu, τῶν προφητειῶν τοίνυν πασῶν ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῶν πραγμάτων πληρω[θεισῶν] λοιπὸν ἀμφιβάλλετε περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως – ἀλλὰ δηλονότι πάντα ὁ θεὸς Μωσῆς πνεύματι ἁγίῳ κινούμενος εἰς τύπον καὶ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἐπεσείει τοῦ μέλλοντος παραγίνεσθαι καὶ ἐκ θανάτου καὶ κατάρας ρύσαι τοὺς ἀποβλέποντας καὶ πιστεύοντας εἰς αὐτόν; citantur Mal. 3,22 (f. 273 ll. 2-5) et Matt. 16,27 (f. 273 ll. 8-10). In margine sinistro f. 273^v citantur Is. 23,17 nec non Ier. 36,10-11, 25,11-12. Verborum in margine inf. f. 273^v scriptorum supersunt tantum καὶ συνετρίβη Βαβυλῶν. ³(ff. 273^v l. 15-237^v l. 4) De Iudaeis pristinam suam conditionem frustra restituere conantibus nec non de eorum ultima captivitate usque ad finem saeculorum pergente, ἀλλὰ πάντως εἰσὶ τινες παρ' ὑμῖν μῦθον εἰσάγοντες ὅτι δεῖ ὑμᾶς καὶ τὴν πόλιν ἀπολαβεῖν καὶ τὸν ναὸν οἰκοδομῆσαι καὶ τὴν ἀρχαίαν πολι[τείαν] ἀπολήψεσθαι – περὶ δὲ ταύτης αἰχμαλωσίας παρεσιώπησαν δήλου ὄντος ὅτι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου αὕτη ἡ αἰχμαλωσία κρατήσῃ διὰ τὴν παρανομίαν τὴν ἐπὶ Χριστοῦ γενομένην. F. 237^v post f. 273^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 273^v des. [καὶ τὸν χρόνον ὥρισαν καὶ τὸν καιρόν, f. autem 237^v inc. τῆς ἐπανόδου ἐδήλωσαν: quae verba in fine f. 273^v et in initio f. 237^v omnino textui codicis Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 154 ll. 19-20 respondent. Verba περὶ δὲ ταύτης τῆς αἰχμαλωσίας παρεσιώπησαν δήλου ὄντος ὅτι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος αὕτη ἡ αἰχμαλωσία κρατήσῃ (f. 237^v ll. 1-3) conferri possunt cum <Oratione V adv. Iud. c. ι'> (P. G. 48, 899 ll. 9-7 a.i.). ⁴(f. 237^v l. 4-237 l. 9) De prima, altera et tertia captivitate Iudaeorum, περὶ μὲν γὰρ τῆς πρώτης αἰχμαλωσίας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διαλεγόμενος ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ καὶ τὸν χρόνον ὥρισε καὶ τὴν ἐπάνοδον ἐδήλωσε λέγων – οὐκ ἐκείνους μακαρίζει ἀλλὰ τοὺς ἐν καιροῖς τῶν κακῶν μαρτυρήσαντας καὶ μὴ προδόντας τὴν εὐσέβειαν εἴτα τυχόντας τῆς ἀνέσεως: conferri potest cum <Oratione V adv. Iud. cc. ε' et ζ'> (P. G. 48, 890, 27-44, 53-54; 891, 3-4; 895, ll. 10-6 a.i.; 896, 1-7); textus codicis ab editione saepe discrepat. F. nunc 237 principio re vera partem versam folii fuisse hoc ostendit, quod f. nunc 237^v des. ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ [τῆς γ' αἰχμαλωσίας], f. nunc 237 autem inc. τῆς ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ

Ἐπιφανοῦς; quae verba in fine f. nunc 237^v et in initio f. nunc 237 textui codicis Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 154 l. 31 omnino respondent. ⁵(ff. 237 l. 9-274 l. 1) Iterum de ultima captivitate Iudaeorum finem non habente, περὶ δὲ ταύτης τῆς αἰχμαλωσίας οὔτε χρόνον ὥρισεν οὔτε ἀποκατάστασιν ἐδήλωσε ὁ θεὸς Δα-νιήλ – [τὴν] πόλιν καθελὼν ἐνδον ἐν τῷ ναῷ Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς <Oratio V adv. Iud. c. ι'> (P. G. 48, 899, 16-38); textus ab edito in initio discrepat. F. nunc 237 ante f. 274 collocandum esse ex eo patet, quod f. 237 des. ἐνδον ἐν τῷ, f. 274 autem inc. ναῷ, cf. P. G. 48, 899, 38 nec non cod. Ambros. 1041 (H 257 inf.) f. 154^v ll. 5-6. ⁶(f. 274 ll. 1-11) De Iudaeorum rebellione sub Adriano, ὅθεν καὶ πρὸς ἐλεγχον τῆς Ἰουδαϊκῆς καταλύσεως τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῖς τῆς πό-λεως ἐπέθηκε λειψάνοις – καὶ περὶ τούτου πολλοὶ οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐπι-χειρήσαντες ὠφέλησαν οὐδέν: ll. 1-4 f. 274 consentiunt cum <Oratione V adv. Iud. c. ια'> (P. G. 48, 900, 20-24). ⁷(f. 274 ll. 11-17) De Iudaeorum rebellione sub Constantino, καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου – ἐπιχειρεῖν πράγ-μασιν; initio excepto consentit cum <Oratione V adv. Iud. c. ια'> (P. G. 48, 900, 28-35). ⁸(ff. 274 l. 17-275 l. 8) De Iudaeis sub Iuliano apostata templum re-stituere conantibus, ἔτι μὴν καὶ (quae sequebantur ob scissuram f. 274 perie- runt) – καὶ οὐκ εἰδότες ὅτι ψήφῳ θεοῦ ἀντιπράττουσι · κελεύουσι διαπαντός ἐρημομένην (sic) εἶναι τὴν πόλιν <Oratio V adv. Iud. c. ια'> (P. G. 48, 900, 51-901, 37); textus hic et illic ab edito omissionibus et additamentis discrepat. ⁹(ff. 275 l. 8-276 l. 7) De differentia inter Iudaicum et Christianum sacrificium, ἵνα δὲ σαφέστερον γινώτε ὅτι ἔδει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας τὰ μὲν Ἰουδαϊκὰ πάντα τέλος λαβεῖν τὴν δὲ τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἀνθῆσαι – ὥς τῆς προτέρας ἀκαθάρτου οὔσης οὐ παρὰ τὴν οἰκειάν φύσιν ἀλλὰ παρὰ τὴν προαίρεσιν τῶν προσαγόντων, <Oratio V adv. Iud. c. ιβ'> (P. G. 48, 902, 4-58); textus edito brevior et ab eo tantummodo discrepans. Subsequentis textus (ff. 276 l. 7-278^v l. 16) has partes agnoscere valui (animadvertendum est, inter eas saepe nonnul- la alia addita esse, in P. G. 48 non exstantia): ¹⁰(f. 276 l. 7-276^v l. 13) οὐκ ἔστι μου θέλημα ἐν ὑμῖν (Is. 1,11) – αἵματος πλήρεις (Is. 1,15) <Oratio VII adv. Iud. c. γ'> (P. G. 48, 920, 17-921, 1); textus desideratur (v. f. 276^v l. 9) α καὶ ὁ Δαυὶδ usque ad Ἡσαΐας φησὶν (P. G. 48, 920, 42-54). ¹¹(ff. 276^v l. 19-277 l. 5) καὶ ὁ Δαυὶδ φησὶν (sic) οὐ δέξομαι (ps. 49,9) – εἰς τὰ ὀπίσω (ps. 49,16) <Oratio VII adv. Iud. c. γ'> (P. G. 48, 921, 4-10). ¹²(f. 277 ll. 9-11) θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας – καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐζήτησας (ps. 43,7) <Oratio VII adv. Iud. c. δ'> (P. G. 48, 921, 31-33). ¹³(f. 277 l. 17) μήτε τοῦ ναοῦ μήτε τῆς σκηνῆς <Oratio VII adv. Iud. c. α'> (P. G. 48, 917, 46-47). ¹⁴(f. 277 l. 18-277^v l. 4) οὐ δῆλον ὅτι οὔτε ἱερέα δυνα[τὸν εἶναι] – ἡ γὰρ ἱερωσύνη ἐν τούτοις ἅπασι συνίσταται <Ora- tio VII adv. Iud. c. β'> (P. G. 48, 917, 52-59). ¹⁵(f. 277^v ll. 8-16) πολλὰ ἐποίησας

σὺ κύριε (ps. 39,6) – ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θυσίαν (Oratio VII adv. Iud. c. β') (P. G. 48, 918, 20-23, 56-59). ¹(f. 278 ll. 3-6) ἐξεκάθαιραν ἡμῶν τὰς ψυχὰς – σωτηρίου ἐλπίδας ὑπέδειξε (Oratio VII adv. Iud. c. β') (P. G. 48, 918, 59-920, 3). ²(f. 278 l. 18) ἰδοὺ ἦκω ἐν κεφαλίδι βιβλίου (ps. 39,7-8) (Oratio VII adv. Iud. c. β' vel c. γ') (P. G. 48, 919, 11; 919, 27; 919, 39). ³(f. 278^v ll. 2-3) εὐηγγειλάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλη (ps. 39,10) (Oratio VII adv. Iud. c. γ') (P. G. 48, 919, 44-45). ⁴(f. 278^v ll. 6-16) αὕτη ἡ τοῦ Χριστοῦ θυσία – καὶ προσκυνήσουσι αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ (Soph. 2,11) (Oratio V adv. Iud. c. ιβ') (P. G. 48, 903, 1-12).

28 (ff. 278^v ll. 17-21, 238^v) Sub titulo Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐκ τῶν πρὸς Μαρτῖνον Eusebii Caesariensis (Supplementa quaestionum ad Stephanum, c. θ') ut in codice Ambrosiano 1041 (H 257 inf.) f. 156^v (cf. etiam Martini-Bassi p. 1114). In f. 278^v prima verba quae legi possunt sunt [π]ρώτῳ καὶ μόνῳ τῷ Δαυῖδ (P. G. 22, 968 B 4-5), ultima autem τῷ Δαυῖδ τὴν ἀλήθειαν (P. G. 22, 968 B 7); in ultima linea f. 278^v etiam nunc perspiciuntur vestigia verborum [καρ]ποῦ τῆς κοιλίας (P. G. 22, 968 B 8, cf. etiam cod. Ambros. 1041 [H 257 inf.] f. 156 ll. 21-22). F. 238 inc. θῆ[σ]ομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου (P. G. 22, 968 B 8-9, cf. cod. Ambros. 1041 [H 257 inf.] f. 156 l. 22). Textus codicis nostri et Ambrosiani cum P. G. 22 praeter omissiones et additamenta consentit usque ad διάδοχος τῆς βασιλείας (f. 238^v l. 20, cf. P. G. 22, 969 A 14); post quae verba codex noster (f. 238^v ll. 20-22) alia praebet quae ob scissuram folii partim perierunt; ultima verba l. 22 f. 238^v sunt [π]ροφητευομένου τοσαῦτα ἦν (cf. cod. Ambros. 1041 [H 257 inf.] f. 156^v l. 10).

MAT. Omnia codicis folia anno 1986 relecta. Frustula aliquot chartacea principio codicis foliis adglutinata in theca e charta spissiore tabulae posteriori integumentum adglutinata reposita (v. P. Canart, *Registre des entrées et des mouvements des manuscrits*, p. 13 num. 41). Haud pauca folia in angulis inferioribus externis lacerata, quod effecit, ut una cum aliquot textus verbis multae fasciculorum notae perirent (v. etiam infra, sub FASC.). Nonnulla folia etiam umore maculata et tineis perterebrata (v. e.g. ff. 1-9, 206-211).

FASC. Foliis omnibus relectis ac denuo compactis, nonnullis deperditis, ordine eorum hic et illic turbato, fasciculi hodierni primigeniis haud semper respondent; accedit quod in nonnullis fasciculis in locum foliorum deperditorum e charta occidentali folia e charta orientali (scil. ff. 1-9, 40-45, 164-171, 206-211) supposita sunt. Fasciculi tamen primigenii restitui possunt ratione habita et ordinis primigenii foliorum et exstantium notarum margini inferiori primae singulorum paginae prope angulum inferiorem externum appositarum (perspiciuntur enim etiam nunc notae γ' [f. 18], ε' [f. 34], η' [f. 52], ι' [f. 68], ιβ' [f. 84], ιγ' [f. 92], ιδ' [f. 100], ιε' [f. 108], ις' [f. 124], ιη' [f. 132], κγ' [f. 172], κς' [f. 192], κη' [f. 206] nec non vestigium notae λ' [f. 218]; reliquae notae, ut supra diximus, ob angulos inferiores externos laceratos perierunt). Codex fasciculis 37 (λς') componitur: quinio [α'] e charta orientali (ff. 1-9) in quo folium unum excidit (scil. inter. ff. 1

et 2, v. alteram partem descriptionis), in locum fasciculi primigenii e charta occidentali suppositus; quaternio [β'] (ff. 10-17^v); quaternio γ' (ff. 18-25^v); quaternio [δ'] (ff. 26-33^v); quaternio ε' (ff. 34-39^v) in quo duo ultima folia exciderunt (inter tamen f. 39^v e charta occidentali et f. 40 e charta orientali nulla lacuna exstat, cf. Kotter p. 11, 20); ternio [ς'] e charta orientali (ff. 40-45^v) in locum finis quaternionis primigenii ε', totius fasciculi primigenii [ς'] et initii quaternionis primigenii [ς'] suppositus; quaternio [ζ'] (ff. 46-51^v) in quo duo prima folia exciderunt (nulla tamen textus lacuna inter f. 45^v e charta orientali et f. 46 e charta occidentali exstat, cf. Kotter p. 31, 5); quaternio η' (ff. 52-59^v); quaternio [θ'] (ff. 60-67^v); quaternio ι' (ff. 68-75^v); quaternio [ια'] (ff. 76-83^v); quaternio ιβ' (ff. 84-91^v); quaternio ιγ' (ff. 92-99^v); quaternio ιδ' (ff. 100-107^v); quaternio ιε' (ff. 108-115^v); quaternio [ις'] (ff. 116-123^v); quaternio ις' (ff. 124-131^v); quaternio ιη' (ff. 132-139^v); quaternio [ιθ'] (ff. 140-145^v, 147^v); quaternio [κ'] (ff. 149-156^v); quaternio [κα'] (ff. 157-163^v) in quo ultimum folium excidit, scil. post f. 163^v (nulla tamen textus lacuna inter f. 163^v e charta occidentali et f. 164 e charta orientali observatur, v. Kotter, p. 201, 85); quaternio [κβ'] e charta orientali (ff. 164-171^v); quaternio κγ' (ff. 172-179^v); binio [κδ'] (ff. 180-183^v); quaternio [κε'] (ff. 184-191^v); quaternio κς' (ff. 192-199^v); quaternio [κς'] (ff. 200-205^v) in quo duo ultima folia exciderunt, scil. post f. 205^v (nulla tamen textus lacuna inter f. 205^v e charta occidentali et f. 206 e charta orientali observatur, cf. Uthemann, p. 310, 48); ternio κη' e charta orientali (ff. 206-211^v) in locum finis quaternionis [κς'], primigenii fasciculi κη' et initii quaternionis [κθ'] suppositus; quaternio [κθ'] (ff. 212-217^v) in quo prima duo folia exciderunt, scil. ante f. 212 (nulla tamen textus lacuna inter f. 211^v e charta orientali et f. 212 e charta occidentali exstat, cf. P. G. 83, 764 B 10); quaternio λ' (ff. 218-225^v); quaternio [λα'] (ff. 226-233^v); quaternio [λβ'] (ff. 234-236^v, 239-243^v); quaternio [λγ'] (ff. 148^v, 244-250^v); quaternio [λδ'] (ff. 251-258^v); quaternio [λε'] (ff. 259-266^v); quaternio [λς'] (ff. 267-273^v, 237^v); quaternio [λς'] (ff. 274-278^v, 238^v) in quo ultima duo folia exciderunt (scil. post f. 238^v).

CHART. SIG. A. Ad signa minime quidem perspicua agnoscenda anno 1989 longo temporis spatio consumpto neque conatus mei semper felicem exitum habuerunt neque omnes conclusiones mihi firmae visae sunt; quapropter una cum v. d. P. Schreiner codicis folia mense novembri anni 1994 iterum inspexi. Quid nunc de hac re sentiam dubiis haud omnino fugatis expono, quae in *Miscell. Bibl. Apost. Vat.* IV Città del Vaticano 1990 [Studi e Testi 338] p. 209 scripsi partim corrigens et paulum augens. ¹(f. 24, dextrorsum) littera F (Briquet n. 8140: Recanati 1292); ²(f. 58 prope oram inferiorem, codicem invertit) crux duplex lineam unam rectricem duasque lineas directas parallelas supereminens (conferri potest cum Mošin nn. 3603 vel 3604, Briquet nn. 5747 vel 5748: Bologne 1326, in quibus repertoriis tamen lineae desiderantur); ³(f. 62) littera C (Mošin n. 3966, Briquet n. 8102: Torcello 1319, Bologne 1326); ⁴(f. 86) littera R (Briquet 8916: Bologne 1323, Venise 1323, Torcello 1326); ⁵(f. 116, in parte superiore) littera F cum cruce (cf. Mošin n. 5209, Briquet n. 8147, Piccard nn. 808-809: Napoli 1310-25, Trévis 1317); ⁶(f. 183) littera L (Mošin n. 5299, Briquet n. 8276: Bologne 1295); ⁷(f. 243, dextrorsum) clavis, ut vid. (conferri potest cum Mošin nn. 2644-45, 2648-49, Briquet nn. 3777-3780: Dubrovnik 1312-15, Bologne 1312, 1318, Trévis 1322); ⁸(f. 264 in parte dextra, inter ll. 7-8, 8-9) crux graeca minoris moduli, paulum dextrorsum inclinata (satis similis apud Mošin n. 3544, Briquet n. 5425: Torcello 1300). Reliquis foliis quoque diu frustra investigatis, nihil certi adfirmare ausim (v.e.g. f. 272). Alii viri docti fortasse quaestiones ad chartae signa huius codicis pertinentes melius resolvent.

SCHEMA. In foliis e charta occidentali nullum linearum schema ductum est. In foliis contra e charta orientali tantummodo schema perspicitur: e.g. in ff. 164, 168 Leroy U 00/1. Spatium

scriptum: in foliis e charta orientali mm. 150 × 110 ca; in foliis e charta occidentali mm. 150.160 × 110 ca.

SCRIPT. Mea sententia manus novem distinguendae sunt, quas numeris crassioribus indico. Manus 1 folia e charta orientali fusco atramento exaravit, scil. ff. 1-9^v, 40-45^v, 164-171^v, 206-211^v; manus 2, quae praesertim forma curvata litterae τ distinguitur, ff. 10^r^v, 17^r^v, 28^r^v, 186-187; manus 3, cuius forma litterae λ propria est, ff. 11-12^v. Manus 4 pleraque codicis folia exaravit, nempe ff. 13-16^v, 18-27^v, 29-39^v, 46-147^v, 149-163^v, 172-182^v, 184-185^v, 187^v-236^v, 239-243^v, 148^r^v, 244-273^v, 237^v, 237, 274-278^v, 238^r^v; forma circulari litterae ζ (v. e.g. f. 22^v l. 10, f. 189 l. 6) nec non forma tantummodo maioris moduli litterarum ε, κ, λ, μ, ξ, ω (v. e.g. ff. 184^r^v, 259, 260^v, 261, 264^v-265) distinguitur; propter formam turgidam litterarum ο, σ, φ (v. e.g. ff. 174 l. 9, 185 l. 4 a.i., 185^v l. 10, 203 ll. 9, 14, 17, 259^v l. 14, 260 ll. 4, 7, 10, 13) ad stilum a H. Hunger «Fettaugenstil» sive «Fettaugen-Mode» nuncupatum proxime accedere videtur (v. *Die sogenannte Fettaugen – Mode in griechischen Handschriften des 13. und 14. Jahrhunderts*, Byz. Forsch. 4 [1972] pp. 105-113 nec non *Geschichte der Textüberlieferung*. . . I Zürich 1961, p. 101); in ff. 72 l. 5-73^v atramento pallidiore utitur; tantummodo eius scriptura minutior fit (v. e.g. f. 148^r^v). Manus 5 f. 183 exaravit; manus 6 satis rudis atramento fusco scholion in margine externo f. 10^v scripsit et titulum capitis in margine superiore f. 13^v supplevit; manus 7 atramento fusco scholion in margine externo f. 16^v, scholia in marginibus ff. 31^v-32, locum S. Iohannis Damasceni in f. 50^v, locos Patrum in marginibus ff. 52^v et 53 et scholion in marginibus externo et inferiore f. 57 exaravit; manus 8 rudissima in margine inf. f. 113 verba textus iteravit; manus 9 etiam rudissima annotationem in f. 183^v scripsit.

ORN. In f. 1 rectagonum cauliculos et folia alba continens, rubro colore sublito; in f. 37^v linea sinuosa nigra cum apicibus intermixtis; in foliis e charta orientali tituli, litterae initiales et numeri capitum rubro pigmento exarata.

ANNOT. In f. 183^v manus 8 rudissima haec scripsit, partim tantum perspicua: φιλοσοφία ἐστὶν παθος(?) χα(ρι)τι θ(εου) π(νευ)μ(α)τικῇ εἰς(?) | αὐξαιμα μετὰ τε δ(ο)μεν(ον) (an pro μεταδιδόμενον ?) | γ(ι)οὶ ὑμεῖς χρημα συνηστας(?) υ(μας) πε(ρι) δὲ τῆς ὑπο.

POSS. (Marcus Antonius) Muretus et Collegium Romanum, ut ex annotatione margini inf. f. 1 apposita elicitur: *Coll. Rom. Soc. Iesu catal. msc. ex bibl. Mureti* (cf. etiam A. M. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203. Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989 p. XVII n. 7). In ff. 1, 41^v, 278^v sigilla Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. Parti versae tabulae anterioris integumentum adglutinatae sunt duae scidulae chartaceae: in superiore, mm. 29 × 36, scriptum est N 74; in inferiore, mm. 67 × 98, manu saec. XIX, *Sylloge philosoph.-theologic. Codex chartac. mss. graec. in 4° saec. XI vel XII* et plumbo N 74. Temporibus I. B. Pitra in Collegio Romano codex etiam nota IV.2.1 signabatur (v. I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, Romae 1868, p. XI n. 2).

BIBL. I. B. Pitra, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, Romae 1868, p. XI n. 2 et p. XVII n. 2 ubi codicem summam descripsit; I. Mercati, *La lettera di Pasquale I a Leone V sul culto delle sacre immagini, Note di letteratura biblica e cristiana antica* [Studi e Testi 5] Roma 1901, p. 227 qui codicem nostrum tunc Collegii Romani deperditum esse immerito censuit; A. M. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203. Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989 p. XVII n. 7. Images phototypicae ff. 1, 10, 12, 148 apud Lilla, *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae* IV, Città del Vaticano 1990 [Studi e Testi 338] pp. 172, 174, 175, 196.

INTEG. Integumentum e membrana praebet in dorso tesseras gentilicias Pp. Iohannis Pauli II et Alfonsi Mariae Stickler card. bibl. (1985-1988). Codex nunc in theca e charta spissiore servatur.

2659 Saec. XV-XVI, chartac., mm. 208 × 150, ff. I. 90, II. 20.

1 (ff. 1-30) S. Iohannis Chrysostomi Homilia I de statuis sub titulo rubro scripto τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία εἰς τὸ ρητὸν τοῦ ἁγίου Παύλου οἶνω (sic) ὀλίγω χρωδιὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ πυκνάς σου ἀσθενείας (P. G. 49, 15-34; M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* II, p. 499 num. 4330). F. 30^v vacuum.

2 (ff. 31-89) S. Gregorii Nazianzeni Homilia XLIII in laudem S. Basilii Magni, sub titulo scriptura capitali rubra exarato τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ναζιανζηνοῦ τοῦ θεολόγου εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιτάφιος (P. G. 36, 493-505; F. Boulenger, *Grégoire de Nazianze Discours funèbres* Paris 1908, pp. 58-230; J. Bernardi, *Grégoire de Nazianze Discours* 42-43, Paris 1992 [Sch 384] pp. 116-306; BHG³ 245; M. Geerard, *Clavis Patrum Graecorum* II, p. 179 num. 3010), addita (f. 89) subscriptione rubra τοῦ λόγου εἰς μέγαν Βασίλειον τέλος. Ff. 89^v-90^v vacua praeter brevissimas annotationes latinas in ff. 89^v et 90^v de quibus v. infra, sub ANNOT. In marginibus aut idem scriba qui textum exaravit aut manus altera saec. XVI paulo recentior pauca addiderunt, scil. glossas, correctiones vel sententias omissas textus. Eadem manus altera saec. XVI in margine sinistro f. 61^v sub titulo τοῦ μεγάλου Βασιλείου scripsit εἰς βίον παρήλθομεν συντρίβοντα ἡμῶν τὸ σῶμα κακοῦντα δὲ τὴν ψυχὴν τῷ ὑπερβαίνειν τὴν ἡμετέραν δύναμιν · πάντως δὲ εἰ καὶ ἀσθενῇ περιφέρομεν σάρκα ἀλλ' ἕως ἀναπνέομεν ὑπεύθυνοι ἐσμέν μηδὲν ἐλλιμπάνειν τῶν εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ. Locum non agnovi.

MAT. Codex bene servatus. Folia aliquot tineis perterebrata, sine tamen ullo damno scripturae.

FASC. Codicem fasciculi novem efformant, scil. 7 quiniones (ff. 1-10^v, 11-20^v, 21-30^v, 31-40^v, 41-50^v, 51-60^v, 61-70^v), 1 quinio (ff. 72-81^v) cui f. 71 additum est, 1 quinio in quo folium unum desideratur (ff. 82-90^v). Quiniones omnes praeter 3 (ff. 21-30^v) et 9 (ff. 82-90^v) verba reclamantia in margine inferiore dextro ultimae singulorum paginae directe ad perpendicularum scripta distinguunt (v. ff. 10^v, 20^v, 40^v, 50^v, 60^v, 70^v, 81^v).

CHART. SIGNA. Duo perspicuntur: ¹(e.g. ff. 2 + 9, 11 + 20, 23 + 28, 43 + 48) trimontium cum cruce (Briquet n. 11714: Bologne 1499); ²(ff. 13 + 18) libra circulo inclusa (Briquet n. 2496: Graz 1483, Vicence 1484).

SCHEMA. Plerumque nullum schema ductum esse videtur. In f. 12 perspicitur schema Leroy U 20/1. Spatium scriptum: mm. 160 × 78.80.81 ca.

SCRIPT. Codicem unus idemque scriba exaravit, qui in ff. 1-58 l. 3, 66^v-68^v atramento fusco, in ff. 58 l. 3-66 atramento pallidiore, in ff. autem 69-89 atramento nigro usus est. Manus altera paulo recentior in marginibus hic et illic glossas, correctiones et supplementa textus iniecit et in margine sinistro f. 61^v locum S. Basilii Magni addidit (cf. supra, in altera parte descriptionis). Cuius manus modus scribendi ad scripturam Georgii Balsamonis (de quo v. praesertim S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci, Codices 2162-2254*, In Bibl. Vat. 1985, p. 13 et pp. 453-454) proxime accedere videtur (cf. praesertim formam litterarum θ et σ nec non coniunctionis καί); sed nihil certum adfirmare ausim.

ORN. Tituli et litterae initiales nonnullae rubro exarata. In f. 1 littera initialis cauliculis rubris exornata.

ANNOT. In f. 89^v, manu saeculi XVI: *modo ma*; in f. 90^v, eadem manu (codicem inverte): *modo manus aetera(?)*. Quam annotationem sic legendam esse P. Vian proposuit.

POSS. Collegium Romanum et (Marcus Antonius) Muretus, ut ex annotatione margini superiori f. 1 appositae patet: *Coll. Rom. soc. Ies. cat. mscr. ex Bibl. Muret.* (cf. etiam A. M. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203, Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989, p. XVII n. 7). In ff. 1, 41, 90^v sigillum nigrum Bibliothecae Apost. Vaticanae.

NOT. ANT. Parti internae operculi anterioris integumenti adglutinatae sunt duae scidulae chartaceae: in superiore, mm. 29 × 16, scriptum est *N 75* (quae nota plumbo scripta est etiam in f. I recentiore); in inferiore, mm. 66 × 94, scriptum est manu saec. XIX *Homiliae S. Ioan. Chrysost. Codex chartac. saec. XIV. mss. in 4° Constat foliis scriptis 89*.

BIBL. A. M. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203, Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989, p. XVII n. 7.

INTEG. Integumentum e charta spissiore saec. XIX-XX rhombos croceos cruculas nigras continentes praebet. Anguli externi utriusque tabulae et dorsum simplici membrana obducta.

2660 Saec. XIV a.m. (post annum 1333, v. infra, sub num. 1), chartac., mm. 220 × 150, ff. I. 100, II. 21-26. Ordo foliorum sic restituendus: ff. 11-34. 1-2. 3-10 (inter ff. 2^v et 3 lacuna ut vid. 6 foliorum). 35-44. 45-76. 85-92. 77-84. 93-100.

1 (ff. 11-13) *Iohannis* (XXII Pp.) Epistula de unitate ecclesiae Latinae et Graecae ad Franciscum (de Camerino) archiep. Vosporensem et Riccardum (Anglicum) ep. Chersonensem Avenione data die 4 augusti (anni 1333) e Latino sermone in Graecum versa, sub titulo Ἰωάννης ἐπίσκοπος δοῦλος τῶν δούλων θεοῦ τοῖς εὐλαβέσιν ἀδελφοῖς τῷ τε Φραντζίσκῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βοσπόρου καὶ τῷ Ῥικάρδῳ ἐπισκόπῳ Χερσῶνος προσαγόρευσιν καὶ ἀποστολικὴν εὐλογίαν, inc. ὑψηλοῖς πράγμασιν ἡ ἡμετέρα διάνοια συνεχῶς ἐνασχολουμένη φροντίσι τε διαμεριζομένη ποικίλαις des. καὶ ταῖς ἀνάγκαις ὥσει φιλάτων υἱῶν χαριέντως καὶ ἀντιληπτικῶς τούτων ἀνθέξεται, addita subscriptione ἐδόθη ἐν τῷ Βενιῶνι μηνὶ αὐγούστῳ θ' (sic mendose verba latina II nonas augusti versa sunt) τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἡμῶν ἔτει ιζ'. De qua epistula v. G. Mollat, *Jean XXII (1316-1334) Lettres communes analysées d'après les registres dits d'Avignon et du Vatican* [Lettres communes des papes d'Avignon. . .] Paris 1932, num. 60898 p. 191 nec non R. Loenertz, *Ioannis de fontibus ord. praedicatorum epistula ad abbatem et conventum*, *Archivum fratrum praedicatorum* 30 (1960) pp. 165-166 (textum latinum epistulae et in Reg. Av. t. 44 f. 574^a et in Reg. Vat. t. 105 f. 398 num. 1339 apud Tabularium Vaticanum exstantem ed. O. Raynaldi, *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII*, Lucae 1750, p. 555 num. XIX et post eum A. L. Tăutu, *Acta Ioannis XXII (1317-1334) e registris Vaticanis aliisque fontibus. . .* [Pontif. Commiss. ad redig. cod. iuris canon. orient. Fontes Series III, Vol. VII, t. II] 1952, num. 134 pp. 249-251*; de duobus episcopis Francisco de Camerino et Riccardo Anglico a papa Iohanne XXII de unione pertractanda missis v. P. G. 148, 701-702 nn. 76-77 ad Nicephori Gregorae Hist. byz. librum X c. 8 spectantes, Loenertz, op. l. pp. 165-166 et Tăutu, op. l. p. 251; de sede episcopali Chersonae in Chersoneso Taurica v. R. Janin, *Dictionn. d'hist. et de géogr. ecclésiast.* XII, Paris 1953, coll. 636-638 nec non G. Fedalto, *La chiesa latina in Oriente II*, Verona 1976, p. 75, apud quem fusior bibliographia inveniri potest).

2 (ff. 13-34^v, 1-2^v, 3-10^v, 35-44) Nicephori Gregorae scripta nonnulla, scil.:
¹(ff. 13-17^v) Monodia in obitum magni logothetae Metochitae, μονωδία ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ σοφωτάτου μεγάλου λογοθέτου Μετοχίτου, inc. ἐμοὶ δὲ ὃ παρόντες ταυτὸν τι συνέβη παθεῖν des. ἡ μὲν γὰρ ἀξία τῆς ἐκείνου γλώττης ἐδεῖτο ἡ δὲ προθυμία γνώμης τῆς ἐμαυτοῦ, post quae verba additur καὶ ἡ (sic) (de quo scripto v. P. G. 148, 52 C; exstat etiam, e.g., in codicibus Vat. gr. 1085 ff. 132^v-134^v et 1086 ff. 208^v-210; editio in capite 2 libri X Nicephori Gregorae Historiae byzantinae, P. G. 148, 672 C – 677 D). F. 18^v vacuum praeter breves annotationes graecas in f. 18, de quibus v. infra, sub ANNOT. ²(ff. 19-34^v, 1-2^v) (Vita Antonii patr. CP Cauleae dicti) in fine mutila, scil. ab initio εἰ δὲ καὶ θνητὴν ἔσχε τὴν φύσιν ὁ χρόνος καὶ πάντων ἐστὶ πατὴρ usque ad (v. f. 2^v II. 2-1 a.i.) ἀλλ' εὐχαῖς συντονωτέραις καὶ διδασκαλίαις θειοτέραις πάντα λύκον πονηρὸν ἀπήλυνες ὡς πόρρω, cf. cod. Angel. gr. 82 f. 42^v II. 27-28 et cod. Monac. gr. 10 p. 97,16 (BHG³ 139 b; initium tantum supra laudatum in P. G. 148, 48 C, nec non apud L. Allatium, *De Symeonum scriptis diatriba*, Parisiis 1664, p. 87 = P. G. 114, 83 D; exstat, e.g., in codicibus Angel. gr. 82 ff. 31^v-43 et Monac. gr. 10 pp. 71-97 [cf. C. van de Vorst-H. Delehay, *Cat. cod. hagiogr. graec. Germ. Belgii et Angl.* Bruxellis 1913, p. 94] cuius apographon est textus in codice

* Gratias maximas ago v.d. collegae P. Vian, qui me ad bibliographiam Tabularii Vaticani remissum in editionibus textus latini epistulae reperiendis adiuvit.

bibl. Bollandianae 192 ff. 46-61^v, cf. van de Vorst-Delehay, op. l. p. 228). F. 1 post f. 34^v collocandum esse haec ostendunt: f. 34^v des. ἄνθρωποι γὰρ ὄντες καὶ κεῖνοι καὶ τοῖς φυσικοῖς, f. 1 autem inc. ὁμοίως ἀνεχόμενοι πάθει, λογικώτερον ἀντίσταντο καὶ αὐτοί, cf. cod. Angel. gr. 82 f. 41 l. 32, 41^v l. 1 et cod. Monac. gr. 10 p. 94,5-7; praeterea f. 34 ultimum folium fasciculi λε', f. 1 autem primum folium fasciculi λς' est, v. infra, sub FASC.; post f. 2^v sex folia excidisse videntur (v. infra, sub FASC.). ³(ff. 3-10^v, 35-44) Sermo in S. Theophanonem (Leonis VI imper. uxorem) (de qua v. St. G. Papadopoulos, *Θρησκευτική καὶ ἠθική ἐγκυκλοπαιδεία* VI, Ἀθήναι 1965, coll. 391-392), inc. πολλοί μοι πολλάκις τῶν ἀρετῇ καὶ συνέσει διαφερόντων προσίασιν ἄλλοτε ἄλλως παραινούντες des. ante doxologiam καὶ πάντα συλλήβδην εἰπεῖν πρὸς τὸ βέλτιον ἀνακαίνισον (BHG³ 1795; initium tantum supra laudatum in P. G. 148, 49 C nec non apud L. Allatium, op. l. p. 107 = P. G. 114, 105 B; excerpta e codice Monac. gr. 10 ediderat J. Hergenroether, *Monumenta graeca ad Photium eiusque historiam pertinentia*, Ratisbonae 1869, pp. 72-83; textum integrum deinde critice ed. E. Kurtz, *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de St. Pétersbourg*, VIIIe Série, III, 2 [1898] pp. 25-45; codicibus a Kurtz memoratis, scil. Vindob. theolog. gr. 279 Nessel et Monac. gr. 10 addendi sunt et noster et Vat. gr. 1086 ff. 23-32^v). F. 35 post f. 10^v reponendum esse ex eo patet, quod f. 10^v des. οὐδὲ βαδίσματος ἐπιτήδευσις καὶ βλέμματος χλιδῶσα, f. 35 autem inc. θρύψις ἐκόσμει τὴν ὥραν (Kurtz, ed. l. p. 34, 19-20). F. 44^v vacuum.

3 (ff. 45-100) (Nicephori Chumni scripta varia), scil. ¹(ff. 45-61^v) (Epistulae nonnullae): ^a(ff. 45-46) (ep. 20) (ed. I. F. Boissonade, *Anecdota nova*, Parisiis 1844, pp. 25-27); ^b(ff. 46-47) (ep. 16) (op. l. pp. 21-22); ^c(f. 47^v) (epp. 46-55) (op. l. pp. 61-63); ^d(ff. 47^v-48) (ep. 56) (op. l. p. 63); ^e(f. 48) (ep. 57) (op. l. p. 64); ^f(f. 48) (ep. 58) (op. l. pp. 64-65); ^g(ff. 48-49) (ep. 59) (op. l. pp. 65-66); ^h(f. 49) (ep. 45) (op. l. p. 60); ⁱ(f. 49^v) (ep. 17) (op. l. p. 22); ^j(ff. 49^v-51) (ep. 43) (op. l. pp. 52-56); ^k(ff. 51-53) (ep. 44) (op. l. pp. 57-60); ^l(f. 53^v) (ep. 18) (op. l. pp. 22-23); ^m(f. 53^v) (epp. 96-97) (op. l. pp. 134-135); ⁿ(ff. 53^v-54) (ep. 1) (op. l. pp. 1-2); ^o(f. 54^v) (ep. 21) (op. l. p. 27); ^p(ff. 54^v-57) (epp. 98-120) (op. l. pp. 135-143); ^q(f. 57) (ep. 22) (op. l. pp. 27-28); ^r(f. 57^v) (ep. 23) (op. l. pp. 28-29); ^s(ff. 57^v-58) (ep. 24) (op. l. pp. 29-30); ^t(ff. 58-59) (ep. 25) (op. l. pp. 30-32); ^u(f. 59) (ep. 28) (op. l. p. 33); ^v(f. 59) (ep. 26) (op. l. p. 32); ^w(f. 59) (ep. 121) (op. l. p. 143); ^x(f. 59^v) (ep. 27) (op. l. pp. 32-33); ^y(f. 59^v) (ep. 122) (op. l. p. 143); ^z(59^v-60^v) (ep. 5) (op. l. pp. 6-8); ^{aa}(f. 60^v) (ep. 123) (op. l. p. 144); ^{ab}(f. 61) (ep. 4) (op. l. p. 5); ^{ac}(f. 61^v) (ep. 40) (op. l. pp. 50-51). ²(ff. 61^v-66^v) (Sermo consolatorius ad filiam) (P. G. 140, 1437-1449). ³(ff. 67^v-69^v) Sermo consolato-

rius ad amicum, παραμυθητικός ἐπὶ συμφορᾷ φίλου τῶν γνησίων τινός (ed. I. F. Boissonade, *Anecdota graeca* V, Parisiis 1833, pp. 289-296). ⁴(ff. 69^v-72) De aere (ed. I. F. Boissonade, *Anecdota graeca* III, Parisiis 1831, pp. 392-397) sub eodem titulo atque in editione, p. 392. ⁵(ff. 72-100^v) (Epistulae nonnullae): ^a(f. 72^v) (ep. 41) (ed. I. F. Boissonade, *Anecdota nova*, Parisiis 1844, p. 51); ^b(f. 72^v) (ep. 124) (op. l. p. 144); ^c(ff. 72^v-73) (ep. 125) (op. l. p. 145); ^d(ff. 73-74) (ep. 126) (op. l. pp. 145-147); ^e(ff. 74-75) (ep. 127) (op. l. pp. 147-148); ^f(f. 75^v) (ep. 29) (op. l. pp. 33-34); ^g(ff. 75^v-76) (ep. 128) (op. l. pp. 148-149); ^h(ff. 76^v, 85) (ep. 129) (op. l. pp. 150-151); f. 85 post f. 76^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 76^v des. οὐδὲ τὸν μὲν f. 85 autem inc. ἐν τῷδ' εἶναι (op. l. p. 151, 3); ⁱ(f. 85^v) (ep. 130) (op. l. pp. 151-152); ^j(ff. 85^v-86^v) (ep. 6) (op. l. pp. 8-10); ^k(ff. 86^v-87) (ep. 132) (op. l. pp. 154-155); ^l(f. 87^v) (ep. 131) (op. l. pp. 152-154); ^m(ff. 87^v-88) (ep. 133) (op. l. pp. 155-156); ⁿ(ff. 88-89) (ep. 134) (op. l. pp. 157-159); ^o(f. 89^v) (ep. 135) (op. l. p. 159); ^p(f. 89^v) (ep. 136) (op. l. pp. 159-160); ^q(ff. 89^v-90) (ep. 137) (op. l. p. 160); ^r(f. 90) (ep. 7) (op. l. pp. 10-11); ^s(ff. 90 l. 2 a.i.-91 l. 4) (ep. 8) (op. l. pp. 11-12); ^t(f. 91^v) (ep. 9) (op. l. pp. 13-14); ^u(ff. 91^v-92^v l. 2) (ep. 30) (op. l. pp. 35-36); ^v(ff. 92^v, 77) (ep. 31) (op. l. pp. 36-38); f. 77 post f. 92^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 92^v des. περιφανῆς αἰσχύνῃ, f. 77 autem inc. καὶ τοῦ λοιποῦ (op. l. p. 37, 22); ^w(f. 77^v) (ep. 32) (op. l. pp. 38-39); ^x(ff. 77^v-78^v) (ep. 33) (op. l. pp. 39-41); ^y(ff. 78^v-79) (ep. 34) (op. l. pp. 41-42); ^z(f. 79^v) (ep. 35) (op. l. pp. 42-43); ^{aa}(ff. 79^v-80^v) (ep. 2) (op. l. pp. 2-4); ^{ab}(ff. 80^v-81) (ep. 3) (op. l. pp. 4-5); ^{ac}(ff. 81^v) (ep. 36) (op. l. pp. 43-44); ^{ad}(ff. 81^v-82^v) (ep. 37) (op. l. pp. 45-46); ^{ae}(ff. 82^v-83) (ep. 38) (op. l. pp. 46-48); ^{af}(ff. 83-84 l. 3) (ep. 39) (op. l. pp. 48-50); ^{ag}(f. 84 l. 4-84^v) (ep. 42) (op. l. pp. 51-52); ^{ah}(ff. 84^v, 93) (ep. 60) (op. l. pp. 66-68); f. 93 post f. 84^v collocandum esse ex eo patet, quod f. 84^v des. καὶ δαπανῶν, f. 93 autem inc. σβεννύμενον (op. l. p. 67, 20); ^{ai}(f. 93^v) (ep. 61) (op. l. pp. 68-69); ^{aj}(f. 93^v) (ep. 62) (op. l. p. 69); ^{ak}(ff. 94-95^v) (ep. 63) (op. l. pp. 70-74) sub eodem titulo atque in editione; ^{al}(ff. 95^v-96^v) (ep. 64) (op. l. pp. 74-76); ^{am}(ff. 96^v-97^v) (ep. 65) (op. l. pp. 76-79); ^{an}(ff. 97^v-98^v) (ep. 66) (op. l. pp. 79-80); ^{ao}(ff. 98^v-99^v) (ep. 67) (op. l. pp. 81-82); ^{ap}(f. 99^v) (epp. 68-69) (op. l. p. 83); ^{aq}(f. 99^v) (ep. 70) (op. l. pp. 83-84); ^{ar}(f. 100) (ep. 71) (op. l. p. 84); ^{as}(f. 100^v) (ep. 72) (op. l. pp. 84-86).

MAT. Codex satis bene servatus, etiamsi ordo foliorum turbatus (v. supra, in prima et altera parte descriptionis) et folia nonnulla umore maculata (v. praesertim ff. 11-19^v, 44-77^v, 84-100^v) vel tineis perterebrata (v. e.g. ff. 11, 95-100); f. 100 praeterea duo magna foramina praebet, cum aliquo damno scripturae. Orae internae nonnullorum foliorum reffectae.

FASC. Fasciculi numeris graecis margini inferiori medio primae singulorum paginae apposi-

tis signati sunt (fasciculus ff. 3-10^v efformatus notam α' bis scriptam in angulo superiore dextro primae paginae etiam praebet). Supersunt nunc in totum fasciculi 13 (scil. λγ'-με'), quaterniones omnes praeter quinionem unum (λη', ff. 35-44^v), qui ratione habita et notarum et ordinis primigenii foliorum sic distingui possunt: quaternio λγ' (ff. 11-18^v; nota in margine inf. medio f. 11, etiamsi evanida, perspicui potest); quaternio [λδ'] (ff. 19-26^v; nota in margine inf. f. 19, si apposita est, aut evanuit aut ob marginem abscisum periit); quaternio λε' (ff. 27-34^v; nota ob marginem inferiorem f. 27 abscisum partim tantum servatur); reliquiae fasciculi λς', quaternionis probabiliter (ff. 1-2^v; nota exstat in margine inf. f. 1; post f. 2 folia nonnulla — sex, si fasciculus primigenius quaternio erat — perierunt, quorum primum finem vitae S. Antonii Cauleae continebat, v. etiam supra, in altera parte descriptionis); quaternio λζ' (ff. 3-10^v); quinio λη' (ff. 35-44^v; nota λη' ob marginem inferiorem f. 35 abscisum fere omnino periit, sed vestigium perspicitur); quaternio λθ' (ff. 45-52^v); quaternio μ' (ff. 53-60^v); quaternio μα' (ff. 61-68^v); quaternio μβ' (ff. 69-76^v); quaternio μγ' (ff. 85-92^v); quaternio μδ' (ff. 77-84^v); quaternio με' (ff. 93-100^v). E fasciculorum notis patet, codicem nostrum partem maioris libri fuisse, qui principio certe fasciculos α'-λβ' et fortasse etiam alios fasciculos post f. 100^v complecteretur. Ff. 3-10, 35-44 numeros paginarum quoque perhibent.

CHART. SIGNA. Tres observantur: ¹(e.g. ff. 4 + 9, 6 + 7, 37 + 42, 38 + 41, 39 + 40) doliolum (Mošin n. 926, Briquet n. 2612; Bar-le-Duc 1339, Provence 1340, Montpellier 1342, Angoulême 1344)*; ²(e.g. ff. 11 + 18, 13 + 16, 46 + 51, 53 + 60, 63 + 66, 71 + 74, 87 + 90, 95 + 98) turris (Briquet n. 15852; Gênes 1334-1336); ³(ff. 22 + 23) binae claves (Briquet n. 3808; Reggio d'Emilie 1336).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum est. Textus mensurae haud semper aequales manent.

SCRIPT. Manus quinque distingui possunt: prima ff. 11-17^v, altera, scil. Nicephorus Gregoras ipse, ff. 19-34^v, 1-2^v, tertia ff. 3-10^v, 35-40^v, 42-44, quarta f. 41^v, quinta denique quae modo modo atramento fusco, modo atramento nigriore, modo scriptura maioris moduli, modo scriptura minoris moduli utitur et forma turgida litterarum ο, σ, ω distinguitur, ff. 45-100^v exaravit (cuius manus modus scribendi ad "Fettaugenstil" sive "Fettaugen-Mode" pertinet, cf. H. Hunger, *Geschichte der Textüberlieferung I*, Zürich 1961, p. 101 et *Byz. Forsch.* 4 [1972] pp. 105-113). Aliae duae manus saec. XIV in f. 18 breves annotationes scripserunt (v. infra, sub ANNOT.). Manum ff. 19-34^v, 1-2^v Nicephori Gregorae esse comparatio ostendere videtur inter scripturam horum foliorum et ff. 230^v-231 codicis Vat. gr. 116, f. 1 codicis Vat. gr. 165, f. 2^v codicis Vat. gr. 1086 et f. 1 codicis Vat. gr. 1365 a Nicephoro Gregora ipso exarata (v. I. Ševčenko, *Some Autographs of Nicephorus Gregoras*, *Mélanges G. Ostrogorsky*, *Zbornik Radova Vizantinoloski Institut* 8, 2 [1964] pp. 435, 442-443 nec non tabb. 1, 2, 3, 5, 6): cf. e.g. formam litterae ζ in codice nostro f. 1 l. 7 et in codice Vat. gr. 1086 f. 2^v l. 2 (Ševčenko, tab. 5); formam litterae γ in codice nostro f. 21^v l. 1, in codice Vat. gr. 165 f. 1 l. 1 (Ševčenko, tab. 6), in codice Vat. gr. 1086 f. 2^v ll. 1-2 (Ševčenko, tab. 5) et in codice Vat. gr. 1365 f. 1 l. 1 (Ševčenko, tab. 3); forma praepositionis συν in codice nostro f. 1 l. 4 a.i. et in codice Vat. gr. 116 f. 231 l. 1 (Ševčenko, tabb. 1-2). Quam meam opinionem P. Canart omnino confirmavit.

* Vir doctus P. Schreiner me hoc signum doliolum esse monuit.

ORN. Litterae initiales rubro exaratae et tantummodo etiam cauliculis exornatae (v. e.g. ff. 3, 48, 93^v, 94). In f. 3 titulus rubro exaratus. In f. 11 linea sinuosa cum apicibus, eodem atramento fusco delineata quo textus exaratus est; in f. 61^v rectagonum rubrum lineam sinuosam rubram continens, apicibus rubris intermixtis; in f. 93^v linea spissa rubra, in folia utrimque desinens; in f. 94 praeter litteram initialem titulus quoque rubro exaratus.

ANNOT. In f. 18 manus duae saec. XIV scripserunt: "Νικηφόρου τοῦ Γρηγοῦ ἀπὸ τῶν ἐγχορίων τοῦ; ἐπὶ τὰς αὐτὰς. In margine sup. f. 19 (Nicephorus Gregoras) ipse invocationem scripsit Ἰησοῦς Μαριάμ.

POSS. Nicephorus Gregoras (v. supra, SCRIPT.); Collegium Romanum (v. annotationem margini superiori f. 11 appositam *Collegii Romani Soc. Iesu*). In ff. 1, 41, 100^v sigilla Bibliothecae Apostolicae Vaticanae.

NOT. ANT. Parti internae tabulae superioris integumentum adglutinatae sunt duae scidulae chartaceae: in superiore, mm. 29 × 16, scriptum est N 76 (quae nota in f. I plumbo iterata est); in inferiore, mm. 66 × 95, manus saec. XIX scripsit *Epistolarium graecum Codex chartac. saec. XIV. ms. in 4°. Constat foliis scriptis 100*.

BIBL. A. M. Piazzoni-P. Vian, *Manoscritti Vaticani Latini 14666-15203. Catalogo sommario* [Studi e Testi 332] Città del Vaticano 1989, p. XVII n. 7; S. Lilla, *Eine neue (zum Teil eigenhändige) Handschrift des Nikephoros Gregoras*, *Jahrb. der österr. Byzant.* 41 (1991) pp. 277-282, ubi tamen quae de chartae signo¹ nec non de aetate ff. 3-10^v, 35-44^v scripsi corrigenda sunt (v. p. 278 et p. 278 n. 3): signum¹ enim non trimontium sed doliolum est. Imagines phototypicae ff. 3, 11, 19, 45 apud Lilla, art. cit. et *Miscell. Bibl. Apost. Vat.* IV [Studi e Testi 338] Città del Vaticano 1990, p. 212.

INTEG. Omnino ut in superiore libro.

2661 Saec. XIX p.m., chartac., mm. 217 × 144, pp. 42 (a 225 usque ad 246).

Seraphim Artensis (ep. Argyropolis) Canones paracletici et megalynaria nonnulla (autographa, ut vid.). ¹(pp. 225-237) Canon paracleticus in S. Theodoram (de qua v. BHG³ 1736 nec non T. Ph. Christopulos, *Θρησκευτική και ήθική έγκυκλοπαιδεία*, VI, 'Αθήναι 1965, coll. 189-190) sub titulo κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὁσίαν μητέρα ἡμῶν καὶ βασίλισσαν Θεοδώραν σύζυγον τοῦ ἐν Ἄρτῃ βασιλεύσαντος Μιχαὴλ Δούκα ὑπὸ τοῦ Ἄρτης Σεραφεῖμ (11 μαρτίου addidit possessor recentior). Inc. μετὰ τὸν εὐλογητὸν τὸ κύριε εἰσάκουσον. εἴτα τὸ θεὸς κύριος καὶ τὸ τροπάριον. ἤχος δ' ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ (v. editiones apud H. Follieri, *Initia hymnorum Ecclesiae Graecae* III [Studi e Testi 213] Città del Vaticano 1962, p. 243). Pergit deinde (p. 225): τῆς βασιλίδος τῇ ἐλαιόνι (sic; corr. in τοῖς λειψάνοις possessor recentior) προσδράμωμεν, οἱ ἐν κινδύνοις καὶ ἐν δέει προσπέσωμεν, πόθῳ ψυχῆς κραυγάζοντες καὶ λέγοντες αὐτῇ · βασιλὶς βοήθησον ἡμῖν πάσι (sic) σοῖς τέκνοις, ῥύσαι καὶ ἀπάλλαξον νόσων τε καὶ κινδύνων τοὺς σοὺς οἰκέτας θεαῖς σου εὐχαῖς, κλέος τῆς Ἄρτης, Θεοδώρα πάνσεμνε. Prima ode (p. 226): ὠδὴ α' ἤχος πλατὺς δ' ὑγρὰν διοδεύσας (v. editiones

apud H. Follieri, op. l. IV [Studi e Testi 214] Città del Vaticano 1963, p. 372). Primum troparium primae odes est (p. 226) ἰλάσθητι ὅσῃα τοῖς ταπεινοῖς, καὶ θεὸν τὸν (sic) ὄλων καθικέτευσον ἐκτενῶς κινδύνους καὶ νόσους, Θεοδώρα, ἀποσοβῆσαι ἀπὸ τῶν τέκνων σου. Des. (p. 237) δεῦτε οἱ ἐν τῇ Ἄρτῃ εὐσεβεῖς, δεῦτε ἐν ψδαῖς, Θεοδώραν ἀνευφημήσωμεν βασιλίδων σέμνωμα, μοναστριῶν καλλονήν, πρὸς αὐτὴν ἀνακράζοντες· λύτρωσαι εὐχαῖς σου, Θεοδώρα πάνσεμνε, τῶν ρηγύτων (sic pro ρηγνυτῶν) δινῶν, πάσης προσβολῆς τε καὶ νόσου, τοὺς τὴν σὴν εἰκόνα τιμῶντας, καὶ τῇ ἀντιλήψει σου προστρέχοντας. ²(pp. 237-238) Megalynarion in B.M.V., Μεγαλυνάριον εἰς τὴν θεοτόκον μυρτιρεότισσαν (sic), ἀγγέλων τὸ κλέος καὶ τῶν πιστῶν κυθαιραίων (sic) σκέπη, ἡ προστάτις καὶ βοηθός, καὶ τῶν ὀρθοδόξων μερώπων (sic) σὺ ἡ δόξα ὑπάρχεις ὧ παρθένε σὲ μεγαλύνομεν. ³(p. 238) Megalynaria duo in S. Bessarionem (anno 1540 vel 1541 mortuum), εἰς τὸν ἅγιον Βησσαρίωνα ἀρχιεπίσκοπον Λαρίσσης μεγαλυνάρια (de quo v. BHG³ III Supplementum, 2064 nec non T. A. Gritsopoulos, *Θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα*, III, Ἀθήναι 1963, coll. 852-854, ubi fusior bibliographia exstat): prius inc. Λαρίσσης τὸ κλέος καὶ τὸ σεπτὸν καύχημα Ἑλλάδος des. ῥῦσαι τοὺς σοὺς δούλους νόσου πανολεθρίου καὶ λοιμικοῦ θανάτου ταῖς ἱκεσίαις σου, alterum inc. μὴ παύσῃ δεόμενος (sic) τοῦ θεοῦ Βησσαρίων πάτερ des. καὶ ἐκ παντοίας νόσου λιταῖς σου λύτρωσαι. ⁴(pp. 239-240) Megalynaria tria in S. Cosmam (Aetolum, anno 1779 mortuum) (de quo v. B. Kutlumusianos, *Μηναῖον τοῦ Αὐγούστου*, ἐν Ἀθήναις 1904, p. 128; R. Bousquet, *Échos d'Orient* 9 [1906] pp. 144-155; N. A. Bees, *Byzant. — neugriech. Jahrbücher* 2 [1921] p. 169 n. 1; *Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν* VIII, ἐν Ἀθήναις 1930, p. 61; N. I. Soteropoulos, *Θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα*, VII, Ἀθήναι 1965, coll. 894-899, ubi fusior bibliographia inveniri potest), sub titulo Μεγαλυνάρια ὑπὸ τοῦ Ἄρτης Σεραφεῖμ εἰς τὸν ἅγιον Ἱερομάρτυρα καὶ Ἰσαπόστολον Κοσμάν τὸν ἐορταζόμενον τὴν 24 Αὐγούστου. Primum inc. τὸ τῶν ἱερέων ὑπογραμμὸν τοῦ Ἄθω τὸ κλέος, Αἰτωλίας τὸ θαυμαστὸν εὖχος, ultimum des. νόσων καὶ κινδύνων καὶ πάσης ἄλλης βλάβης Κοσμᾶ δόξα μαρτύρων καὶ σεμνολόγημα. ⁵(pp. 240-252) Canon paracleticus in eundem, Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν αὐτὸν ἅγιον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ (Κοσμάν τὸν Ἰσαπόστολον ψαλλόμενον τὴν 24 Αὐγούστου possessor recentior addidit). Inc. μετὰ τὸν εὐλογητὸν τὸ κύριε εἰσάκουσον κτλ. εἴτα τὸ θεὸς κύριος καὶ τὸ τροπάριον ἦχος δ' ὁ ὕψωθεις (v. supra, sub num. ¹). Pergit deinde (p. 240): Χριστιανῶν τῶν ὀρθοδόξων ὁ ῥύστης, ἁμαρτωλῶν καὶ ταπεινῶν ὁ προστάτης, ὁ βοηθὸς καὶ ἱατρὸς ἀπάντων ἀσθενῶν, σῶσόν με προσφεύγοντα τῇ ἀγίᾳ τορῶ (sic) σου, σκέπασόν με πτερυξί (sic) τῶν ἐνθέρμων λιτῶν σου, Κοσμᾶ ὁσίῳν εὖχος τὸ σεπτὸν καὶ πάσης νόσου καὶ θλίψεως ῥῦσαί με. Prima ode (p. 241): ὦδὴ Α' ἦχος πλατὺς δ' ὕγρὰν διοδεύσας)

(v. supra, sub num. ¹). Primum troparium primae odes (p. 241) est νηστεία καὶ δάκρυσιν ὁ θεὸς Κοσμᾶ θεοφόρε ἰλεοῦται τοῖς κατ' ἐμὲ ἀφρόνως αὐτὸν λελυπηκόσιν, ὃν μοι πρὸ τέλους, θεόφρον, ἰλέωσαι. Des. (pp. 251-252) δέξαι τὴν ἱκέσιον (sic) ὦδὴν δέξαι μου τὸν θρῆνον ὦ πάτερ, δέξαι τὴν δέησιν, δέξαι μου τὰ δάκρυα καὶ στεναγμὸν τῆς ψυχῆς, καὶ τὸν θρῆνόν μου κόπασον, τὰ δάκρυα παῦσαι, πάντα μεταρρύθμισον τὰ λυπηρὰ καὶ χαρὰν (sic) δίδου τῷ τὴν σὴν ἐκζητοῦντι θείαν προστασίαν καὶ σκέπην ἐκ ψυχῆς ζεύσεως Κοσμᾶ πάνσοφε. Editio nem officii ad S. Cosmam dicati, a S. Christodulides curatam, Venetiis 1814 (v. R. Bousquet, *Échos d'Orient* 9 [1906] p. 155) prae manibus non habui. ⁶(pp. 252-263) Canon paracleticus in S. Georgium (anno 1838 mortuum) (de quo v. *Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν* III, ἐν Ἀθήναις 1928, p. 878; St. G. Papadopoulos, *Θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα*, IV, Ἀθήναι 1964, coll. 453-54 sub num. 16, ubi fusior bibliographia inveniri potest), κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον νεομάρτυρα Γεώργιον τὸν ἐξ Ἰωαννίνων ὑπὸ τοῦ Ἄρτης Σεραφεῖμ. Inc. μετὰ τὸν εὐλογητὸν τὸ κύριε εἰσάκουσον εἴτα τὸ θεὸς κύριος καὶ τὸ τροπάριον ἦχος δ' ὁ ὕψωθεις (v. supra, sub num. ¹). Pergit deinde: Ἰωαννίνων πολιοῦχον τὸν πάντιμον καὶ τῶν μαρτύρων τὸ πανέδοξον καύχημα, ἀνευφημοῦντες κράζωμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἅγιε Γεώργιε, ταῖς πρεσβείαις σου ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ περιστάσεων νόσων τε καὶ κινδύνων, τοὺς τὴν σὴν λάρνακα τιμῶντας εὐλαβῶς, καὶ τὴν σὴν σκέπην αἰτοῦντας καὶ βοήθειαν. Prima ode (p. 253): ἦχος πλατὺς δ'. ὦδὴ Α' ὕγρὰν διοδεύσας (v. supra, sub num. ¹). Primum troparium primae odes est (p. 253, ἀγκόνῃς ἀγῶνα τὸν τρομερὸν στερρῶς ὑπομείνας ἡξιώθης ἐπιτυχεῖν Χριστοῦ τῆς ἀφθάρτου βασιλείας ὑπὲρ πατρίδος πρεσβεύων Γεώργιε. Des. (pp. 262-263) δεῦτε φιλεόρτων ὁ χορὸς, τὸν ὑπὲρ τοῦ πάντων Σωτῆρος στερρῶς ἀθλήσαντα μάρτυρα Γεώργιον πιστῶς τιμήσωμεν πρὸς αὐτὸν ἀνακράζοντες, ταῖς σαῖς ἱκεσίαις, μάρτυς πολυπόθητε, ῥῦσαι λαὸν εὐσεβῆ νόσων ἀνιάτων καὶ πάντων τῶν ἀνιάρων καὶ κινδύνων, τὸν τῷ τάφῳ σου τῷ θείῳ προσπελάζοντα. Pp. 264-266 vacuae.

Folia manu scripta addita sunt editioni impressae variorum canonum paracleticorum et megalynariorum ab ipso Seraphim curatae et Constantinopoli anno 1863 luci datae (*Βίβλος ἱερὰ ἡ καλουμένη πνευματικὸς κῆπος περιέχων τριάκοντα καὶ ἑξ εἰς διαφόρους ἁγίους ἱεροὺς παρακλητικούς κανόνας*. . . ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἀργυροπόλεως Σεραφεῖμ τοῦ Βυζαντίου. . . ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ε. Καγιοῦλ 1863). Agitur de duobus binionibus (pp. 225-232, 233-240) et de uno septenione, in quo ultimum folium desideratur (pp. 241-266). Possessor recentior, scil. Georgius Βουτέρης presbyter, subscriptionem suam in p. 263 addidit, sigillum fronti editionis impressit et textum hic et illic caeruleo atramento utens correxit.

Integumentum et editionem impressam et folia manu scripta complectens e charta spissiore fusca. Dorsum e corio fusco inscriptionem perhibet litteris aureis impressam ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΗΠ(ΟΣ).

2662 Codex miscellaneus, partibus IV e diversis codicibus avulsis efformatus.

INTEG. Integumenti tabulae e charta spissiore charta viridi quae «plastica» appellatur nec non simplici membrana in angulis externis et in ora iuxta dorsum obtectae. Dorsum ipsum ex eadem simplici membrana. Ora sinistra tabulae superioris praebet scuta Iohannis Pauli II pp. et Antonii Mariae Javierre Ortas card. bibl. (1988-1992).

I (f. 1) Saec. XVI et XX, chartac. et membranac., mm. 10 × 74 et 253 × 186, ff. 1, 1. 1.

Constat haec pars parva schedula chartacea tantum, mm. 10 × 74, mense iulio anni 1989 quo codex compactus est folio membranaceo maioris moduli (mm. 253 × 186) agglutinata atque inscriptionem praebente Ἀριστίδου ῥήτορος παραθηναϊκός (sic) a manu saec. XVI appositam. Folium membranaceum nostrae aetatis a codicis compaginatoribus additum.

II (ff. 2-3^v) Saec. XVI p.m. (v. infra, CHART. SIGNA), chartac., mm. 311 × 111, ff. 2, 11. 32-37.

(f. 2^{r-v}) Index librorum Andreae Darmarii (πίναξ τῶν βιβλίων τοῦ Ἀνδρέου Δαρμαρίου), inc. Πρόκλου διαδόχου εἰς τὸν Παρμενίδην τοῦ Πλάτωνος des. Συμεὼν μοναχοῦ ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ἀναγκαῖαι (in angulo inferiore dextro: Ἀναστασίου). Agitur valde probabiliter de libris ab Andrea Darmario venundatis (de huiusmodi indicibus v. K. Hajdú, *Andreas Darmarios in München? Bibliotheksforum Bayern*, 22 [1994] p. 123 et nn. 17-18 in eadem pagina; * re vera nonnulli libri in indice nostro memorati in indicibus iam editis exstare videntur, e.g. apud B. A. Mystakidis, *Μαρτῖνος ὁ Κρούσιος καὶ Ἀνδρέας Δαρμάριος ὁ Ἐπιδαύριος ἐν Τυβίγγῃ 1584*, *Festschrift D. Schäfer*, Jena 1915, pp. 522-526 et Hajdú, op. l. pp. 124-127; indicem nostrum edere et cum aliis indicibus comparare operae pretium est, quod tamen in altera dissertatione tantum fieri potest). De Andrea Darmario ipso praeter dissertationes Mystakidis et Hajdú supra laudatas v. praesertim bibliographicos elenchos apud O. Kresten, *Der Schreiber und Handschriftehändler Andreas Darmarios*, in *Griechische Kodikologie und Textüberlieferung*, Darmstadt 1980, p. 414 n. 5, et E. Gamillscheg-D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600*, I.A., Wien 1981, p. 29, 2.A. Wien 1989, p. 32; quibus bibliographiis addendus est I. Mercati, *Opere minori* I [Studi e Testi 76] Città del Vaticano 1937, p. 141 n. 2, II [Studi e Testi 77] Città del Vaticano 1937, pp. 120-121, IV [Studi e Testi 79] Città del Vaticano 1937, pp. 39, 39 nn. 2-3, 42, 56 n. 1, VI [Studi e Testi 296] Città del Vaticano 1984, pp. 170, 170 n. 2, 171, 180. F. 3^{r-v} vacuum.

* Gratias maximas ago viro doctissimo O. Kresten magistro, qui me ad hanc dissertationem nuper luci datam remisit.

MAT. Folia primigenia abscisa; eorum dimidia pars tantum superest.

FASC. 1 bifolium.

CHART. SIGNA. Ff. 2-3 (codicem invertit): angelus erectus circulo inclusus cum desuper stella sex radiorum et «contremarque» flore efformata (Briquet n. 648, Ferrare 1561).

SCRIPT. Quamquam nonnullae litterae et compendia (e.g. εἰ, εἰν, ρ, ω) formis ab Andrea Darmario adhibitis simillima sunt, O. Kresten sententia certe non de scriptura Andreae Darmarii agitur.

III (ff. 4-7^v) Saec. XVI p.m. (v. infra, CHART. SIGNA), chartac., mm. 321 × 219, ff. 4, 11. 9 (f. 7^v) - 39 (f. 4).

Tabulae diversae.

I (ff. 4-5^v) Tabula collectionis iuris canonici, quae sic dividi potest. ¹(f. 4) Index titulorum syntagmatis canonum (re vera <Photii Nomocanonis>) et singulis titulis convenientium capitulorum, τίτλοι τοῦ κανονικοῦ συντάγματος καὶ τῶν ἀρμοζόντων ἐκάστῳ τίτλῳ κεφαλαίων (tituli nomocanonis tantum integre transcribuntur, capitulorum contra quae in unoquoque titulorum continentur numeri tantum indicantur), ut apud I. B. Pitra *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta* II, Romae 1868, pp. 453-457, ubi tamen inscriptiones capitulorum quoque inveniuntur; v. etiam, e.g., codices Vat. gr. 2184 ff. 27-31 et Vat. gr. 2198 pp. 10-12 apud S. Lilla, *Codices Vaticani Graeci. Codices 2162-2254*, In Bibl. Vat. 1985, pp. 85 et 134. Animadvertendum est, in codice nostro textum titul' γ' textui inscriptionis capituli α' eiusdem tituli apud Pitra II p. 457 respondere. Praeedit (f. 4 ll. 3-5) S. Pauli apostoli* ordo canonum, Παύλου τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστόλου διάταξις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, οὗ ἡ ἀρχὴ (ο)ἱ πρῶτως προσιόντες τῷ μυστηρίῳ τῆς εὐσεβείας διὰ τῶν διακόνων προσαγέσθωσαν τῷ ἐπισκόπῳ, scil. <Constitutiones Apostolicae VIII, 32> sive <Epitome, c. XXII> (ed. F. X. Funk, *Didascalia et Constitutiones Apostolicae* I, Paderbornae 1906, p. 534, 6-7, II, Paderbornae 1906, p. 85, 1-2, 5-6; v. etiam M. Metzger, *Les Constitutions Apostoliques* III [Sch 336], Paris 1987, pp. 234, 3-236, 5, nec non codicem Vat. gr. 2184 f. 23^v apud Lilla, op. l. p. 86). ²(f. 4^v) Tabula canonum (quorum numeri tantum indicantur) apostolorum et conciliorum, nempe concilii Nicaeni primi, Ancyрани, Neocaesariensis, Gangrensis, Antiocheni, Laodicensis, Constantinopolitani, Epheseni (subfigitur διαλαλία τῆς αὐτῆς ἀγίας συνόδου ἐκφωνηθεῖσα μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἔκθεσιν τῶν τῆς ἀγίων πατέρων ut apud Pitra op. l. I, Romae 1864, p. 517), Chalcedonensis, Sardicensis, Carthaginiensis, Trullani, Nicaeni secundi, Constantinopolitani primi et secundi, S. Sophiae (Pitra I, pp. 13, 427 n., 441 n., 451 n., 487 n., 455 n., 494 n., 501 n., 515 n., 517, 522 n., 468 n., II pp. 14, 127, 142; de aliis editionibus v. descriptiones codicum Vat. gr. 2184 et 2198 apud Lilla, op. l. pp. 86-87,

133-136; de canonibus concilii Carthaginensis (anni 419) apud Pitra non exstantibus v. Lilla, op. l. p. 136 sub num. ¹², ubi ad J. D. Mansi, *Sacrorum conciliorum...* III, Florentiae 1769, col. 700 et P. P. Joannou, *Discipline générale antique* [Fonti fasc. IX] Grottaferrata 1962, p. 197 remittitur). ³(f. 4^v, in imo margine sinistro) ἐπιστολαὶ διαφόρων πατέρων (agitur valde probabiliter de epistulis sive scriptis canonicis quae post canones concilii S. Sophiae in collectionibus canonicis reperiuntur, e.g. in codicibus Vat. gr. 2184 ff. 140-169^v et Vat. gr. 2198 pp. 110-125, cf. Lilla, op. l. pp. 87-88, 136-138). ⁴(f. 4^v l. 1 a.i.) τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας δ' (agitur certe de epistulis ad Domnum, ad episcopos qui sunt in Libya et Pentapoli, ad Maximum diaconum et Gennadium archimandritam, v. Pitra I, pp. 650-653). ⁵(f. 5 ll. 1-8) εἰς δόξαν τοῦ τοῦ (sic) μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ νῦν σύντεθημένα (sic) μετα (sic) τοὺς ἱεροὺς κανόνας (sic) τῶν τε ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων καὶ τῶν τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν ἀκολουθισάντων (sic) ὁσίων πατέρων καὶ ἐκφωνηθέντων (sic) ὑπὸ τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὸν κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων αἵτινες (sic) οὐ μόνον τοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν πατέρων κανόσιν (sic) ἀκολουθοῦσι· οὗ ἡ ἀρχὴ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δώρα (sic) θεοῦ παρὰ τῆς ἁνωθεν δεδομένα (sic) βασιλείας, scil. initium (Iohannis scholastici collectionis LXXXVII capitulorum) (ed. H. Heimbach, *Anecdota* II, Lipsiae 1838, p. 208, Pitra II, p. 390; cf. etiam e.g. codices Vat. gr. 846 f. 3^{rv} [Devreesse, *Codices Vaticani Graeci* III, *Codices* 604-866, In Bibl. Vat. 1950, p. 404], Vat. gr. 2184 f. 177^{rv} et Vat. gr. 2198 p. 169 [Lilla, pp. 89 et 139]). ⁶(f. 5 ll. 9-11) συναγωγὰς τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κώδικι καὶ τοῖς διγέστοις καὶ ταῖς νεα(ραῖς) διατάξεσιν οὗ ἡ ἀρχὴ ὁ μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν τριάδα τί(τλοι) ιβ' καὶ ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα νεαρῶν διατάξεων τί(τλοι) γ', scil. (Collectionis tripartitae titulus, initium libri primi et inscriptio libri tertii) (ed. G. Voelli-H. Iustelli, *Bibliotheca iuris canonici veteris* II, Lutetiae Parisiorum 1661, pp. 1232, 1312; cf. etiam, e.g., codices Vat. gr. 846 f. 45 et Vat. gr. 2184 f. 220 l. 2 a.i., f. 243^v l. 12). ⁷(f. 5^v) σύνταγμα κατὰ στοιχείον (sic) τῶν ἐμπεριεχομένων ἀπασῶν ὑποθέσεων τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν βασιλικῶν καὶ ἀποστολικῶν (cancell.) καὶ πολιτικῶν νόμων πονηθέν τε ἅμα καὶ συντεθέν τῷ ἐν ἱερομονάχοις κυρῷ Ματθαίῳ (sic), scil. titulus Matthaei (Blastaris) syntagmatis (cf. P. G. 144, 959-960).

2 (ff. 6-7^v) Sub titulo τοῦ σοφωτάτου Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ φιλοσόφου πλατωνικοῦ βιβλος ἡ καλουμένη σοφία tabula 49 capitum (inscriptio primi capituli inc. πότερον καὶ κατ' ἀρχὰς ὁ ἄνθρωπος πρόσκαιρον εἶχε τὸ σῶμα, ultimi autem est εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἱερεὺς ὁ Χριστὸς παρὰ Ἰουδαίοις

κεχειροτόνηται). Agitur re vera non de Michaelis Pselli opere quod Sapientia inscribitur, in elenchis operum Pselli non exstante (de quibus v. S. Lilla, *Un opuscolo sull'anima attribuito a Michele Psello nel codice Vat. gr. 2231*, in *Studi in onore di Aristide Colonna*, Perugia 1982, pp. 183-184, nec non P. Gautier, *Deux manuscrits pselliens*, *Revue des études byz.* 44 [1986] pp. 45-110), sed de (Michaelis Glycae Capitibus in quaestiones dubias Scripturae sacrae) (ed. S. Eustratiades, I, ἐν Ἀθήναις 1906, II, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1912; capitulum inscriptiones etiam in P. G. 158, XXXI-XXXVI). Quae commutatio nominis auctoris titulique operis e.g. mori Andreae Darmarii respondet, qui tamen O. Kresten sententia folia nostra non exaravit (de Andrea Darmario falsario v. praesertim I. Mercati, locc. ll. [supra, in parte II descriptionis] nec non David Colville iudicium apud O. Kresten, op. l. [supra, in parte II descriptionis] pp. 412, 418-19 n. 33). Caput α' = 4 apud Eustratiades I, p. 11; β' = 5 Eustratiades I, p. 61; γ' = 6 Eustratiades I, p. 67; δ' = 7 Eustratiades I, p. 71; ε' = 8 Eustratiades I, p. 89; ζ' = 9 Eustratiades I, p. 116; ζ' = 10 Eustratiades I, p. 129; η' = 11 Eustratiades I, p. 136; θ' = 12 Eustratiades I, p. 150; ι' = 13 Eustratiades I, p. 155; ια' = 14 Eustratiades I, p. 167; ιβ' = 15 Eustratiades I, p. 173; ιγ' = 16 Eustratiades I, p. 178; ιδ' = 17 Eustratiades I, p. 118; ιε' = 18 Eustratiades I, p. 222; ις' = 19 Eustratiades I, p. 225; ιζ' = 20 Eustratiades I, p. 240; ιη' = 21 Eustratiades I, p. 247; ιθ' = 22 Eustratiades I, p. 258; κ' = 23 Eustratiades I, p. 267; κα' = 24 Eustratiades I, p. 273; κβ' = 25 Eustratiades I, p. 278; κγ' = 26 Eustratiades I, p. 281; κδ' = 27 Eustratiades I, p. 287; κε' = 28 Eustratiades I, p. 290; κς' = 31 Eustratiades I, p. 361; κζ' = 32 Eustratiades I, p. 367; κη' = 33 Eustratiades I, p. 369; κθ' = caput sine numero apud Eustratiades I, p. 370; λ' = 35 Eustratiades I, p. 376; λα' = 36 Eustratiades I, p. 379; λβ' = 37 Eustratiades I, p. 416; λγ' = 38 Eustratiades I, p. 462; λδ' = 39 Eustratiades I, p. 468; λε' = 40 Eustratiades I, p. 476, ubi tamen inscriptio multo longior est; λς' = 41 Eustratiades II, p. 1; λζ' = 42 Eustratiades II, p. 8; λη' = 43 Eustratiades II, p. 12; λθ' = 44 Eustratiades II, p. 16; μ' = 45 Eustratiades II, p. 19; μα' = 46 Eustratiades II, p. 30; μβ' = 47 Eustratiades II, p. 37; μγ' = 48 Eustratiades II, p. 46; μδ' = 49 Eustratiades II, p. 52; με' = 50 Eustratiades II, p. 55; μς' = 51 Eustratiades II, p. 62; μζ' = 52 Eustratiades II, p. 69; μη' = 53 Eustratiades II, p. 78; μθ' = 54 Eustratiades II, p. 92.

MAT. Folia satis bene servata. Anguli externi f. 6 reffecti.

FASC. Duo bifolia.

CHART. SIGNA. ¹(ff. 4-5) galerus praelaticus cum «contremarque» litteris CB et flore efformata (Briquet n. 3477: Padoue 1547, 1553, Udine 1563-1565); ²(ff. 6-7) galerus praelaticus cum «contremarque» litteris FC efformata (Briquet n. 3480: Reggio d'Emilie 1545).

SCHEMA. ¹(f. 4) Cf. Leroy U 40/2o (quamquam binae lineae directae in medio folio ductae ad columnas pertinere solent, textus tamen in tota pagina, non in binis columnis exaratus est); ²(f. 7) Leroy U 00/1. Textus mensurae haud semper aequales.

SCRIPT. Manus duae observantur, quarum prior ff. 4-5^v, altera autem ff. 6-7^v exaravit. Manus prioris formae praepositionis περί et litterae τ (v.e.g. f. 4 ll. 4, 8, l. 4 a.i., f. 4^v ll. 1, 4, 7), alterius formae compendiorum αρ, ει, ελ, επ et coniunctionis και propriae sunt (v.e.g. f. 6 ll. 1, 2, 3, 4, ll. 5-4 a.i.).

IV (f. 8) Saec. XV, chartac. or., mm. 215 × 165, f. 1, ll. 29.

Fragmentum codicis liturgici.

(f. 8^v) (Pars officii s. baptismatis, ad unctionem oleo praesertim pertinentis), fere ut apud J. Goar, *Euchologium sive rituale Graecorum*, Venetiis 1730 et P. N. Trempelas, *Μικρὸν Εὐχολόγιον*, Ἀθῆναι 1950* (in subsequente analysi semper ad haec duo opera et tantummodo ad A. Dmitrievskij, *Opisanie liturgičeskich rukopisej chranjaščichsja v bibliotekach pravoslavnago Vostoka*, II, *Εὐχολόγια*, Kiev 1901 quoque referimus). ^a(f. 8 ll. 1-5) και δυνάμει και ἐνεργεία – ἥ και μεταλαμβάνουσιν (verba sequentia evanuerunt; cf. Goar p. 290, 2-7, Trempelas pp. 357, 18-358, 2); ^b(f. 8 ll. 5-6) και ἀνιστάμενος ἐκφωνεῖ (Goar p. 293, 6); ^c(f. 8 ll. 6-8) εἰς δόξαν σὴν – και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (Goar p. 290, 7-10, Trempelas p. 358, 3-5); ^d(f. 8 ll. 8-9) ὁ διάκονος πρόσχωμεν (Goar pp. 290, 11, 293, 8-9, Trempelas p. 358, 7); ^e(f. 8 ll. 9-12) ὁ ἀρχιερεὺς λαβὼν τὸ ἐλαιοδόχον ἀγγεῖον καταχέει ἐν τῇ κολυμβήθρα και ποιεῖ ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ σταυροὺς γ' ἐπιλέγων ἐνὶ ἐκάστῳ σταυρῷ τὸ ἀλλήλουια συμπάλλοντος τοῦτο και τοῦ λαοῦ (cf. Goar pp. 290, 12-13, 293, 9-11, Trempelas, p. 358, 8-9, cf. etiam p. 358 app. ll. 2-3, sed textus impressi partim tantum consentiunt); ^f(f. 8 ll. 12-14) εἶτα ἐκφωνεῖ μόνος – εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν (sic; Goar p. 290, 14-17, Trempelas p. 358, 9-12); ^g(f. 8 ll. 14-18) και μετὰ τὸ ἀμὴν λαμβάνει ὁ ἱερεὺς ἐκ τοῦ ἐλαίου – και τοῦ ἀγίου πνεύματος ἀμὴν (Goar p. 290, 18-23, Trempelas p. 358, 14-18, Dmitrievskij II p. 374, 16-20); ^h(f. 8 ll. 19-20) και τότε χρίεται ὑπὸ τοῦ διακόνου – ἐκ τοῦ ἐλαίου (Goar p. 293, 16-17, Trempelas p. 359, 5-6, 359 app. ll. 8-7 a.i., Dmitrievskij II p. 374, 20-21); ⁱ(f. 8 l. 20-8^v l. 2) ἐν δὲ τὸ (sic) ἀλείφεσθαι τούτους ὁ πατριάρχης βάλλει τὸ λέντιον και τὰ μανίκια – και τοῦ ἀγίου πνεύματος ἀμὴν (ut in codice σ²[nempe Sinait. gr. 981] apud Trempelas p. 360 app. ll. 5-27; initium tantum supra laudatum consentit cum Goar, p. 293, 17-18 et Trempelas, p. 360, 1-2); ^j(f. 8^v ll. 2-7) μετὰ δὲ τὸ τελεσθῆναι

* Gratias maximas ago A. Jacob, liturgiae Graecorum peritissimo viro, qui me ad opus Trempelas remisit.

(sequuntur nonnulla omnino evanida) νίπεται ὁ ἀρχιερεὺς και ἐκβάλλει τὸ λέντιον και τὰ μανίκια (sequuntur varia evanida) και τοῦ διακόνου εἰπόντος τὸ πρόσχωμεν ψάλλεται τὸ μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι και ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι (Ps. 31, 1, sequuntur nonnulla evanida) τοῦ στίχου λέγεται δόξα και νῦν εἶτα ὁ διάκονος τοῦ (sequuntur alia evanida) ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἐκφωνεῖ τὴν εὐχὴν ταύτην (cf. Goar p. 293, 21-25, Trempelas pp. 362, 3-6, 363, 1, sed textus impressi partim tantum consentiunt); ^m(f. 8^v ll. 8-28) εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ – και εἰς τοὺς αἰῶνας (Goar pp. 290, 50-291, 13, Trempelas pp. 363, 4-366, 4, cf. etiam Dmitrievskij II p. 374, 27); ⁿ(f. 8^v ll. 28-29) μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐχῆς ψάλλεται τὸ ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίζεσθε (Rom. 6, 3; Goar p. 291, 14, 20-21, Trempelas p. 366, 10, cf. etiam Dmitrievskij II p. 374, 33, sed textus impressi paulum discrepant).

MAT. Folium reffectum, umore maculatum et conspurcatum. In utraque facie textus ll. 1-8 partim evanuit.

SCHEMA. Nullum clarum linearum schema perspicitur. Spatium scriptum: mm. 145.149 × 102.105 ca.

ORN. Litterae initiales nonnullae rubro exaratae. In f. 8^v l. 9 littera initialis ε rubra maioris moduli cauliculum in medio perbibet.

2663 Saec. XVII, chartac., mm. 222 × 156, ff. 16, ll. 17-20.

Codex l. xiographicus.

(ff. 1-16) **Gregorii (Palamae)** Oratio in S. Demetrium, sub titulo τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ θαυματουργοῦ λόγος εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα και μυροβλύτην Δημήτριον εὐλόγησον πάτερ, inc. ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν, des. ante doxologiam και τῆς αἰδίου τῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς πανηγύρεως (BHG³ 546; ed. C. F. Matthaei, *Gregorii Thessalonicensis X. orationes...* [Mosquae] 1776, pp. 44-60; ut hom. XLIII in P. G. 151, 536-549).

MAT. F. 1 valde umore ac flamma conspurcatum et laceratum charta flavescens in utraque facie obtectum et reffectum. Cetera folia umore maculata, sine tamen ullo textus detrimento.

FASC. Duo quaterniones (ff. 1-8^v, 9-16^v), quorum prior verbis reclamantibus in margine inferiore f. 8^v, alter autem littera β formam scripturae minusculae antiquioris propriam imitante in margine inferiore f. 9 signatur. Omnia codicis folia (praeter ff. 8 et 16) syllabam reclamantem in margine inferiore partis versae praebent.

CHART. SIGNA ¹(ff. 5, 7, 9, 14) tres lunae crescentes diversi moduli, sine «contremarque», ut vid. (cf. Heawood n. 863, ubi tamen «contremarque» quoque observatur: Venice 1610);

²(f. 3, in parte externa marginis inferioris) litterae capitales EZ; ³(f. 15, in parte externa marginis inferioris) litterae capitales CIFT (exempla similia apud Heawood non reperiuntur).

SCHEMA. Nullum linearum schema ductum esse videtur. Spatium scriptum: mm. 164.170 × 107 ca.

SCRIPT. Textum totum unus idemque librarius exaravit.

ORN. Titulum in f. 1 rubro scriptum taenia supereminet, lineis sinuosis nigris parvisque rhombis rubro pigmento impletis efformata. In eodem folio litteram initialem E maioris moduli cauliculi uberrimi rubri efficiunt. In f. 16, sub fine textus, crux graeca rubra, rhombo, circulis parvis rubro pigmento impletis brevibusque uncis efformata. In margine inferiore f. 8 imago solis. In margine externo f. 15^v et f. 16 lagoena, eodem atramento nigro quo textus exaratus est depicta. In f. 16^v praeter scriptiunculas (de quibus v. infra, sub ANNOT.) binae coroneae, tres litterae Π (quarum priorem mons et crucula supereminet), aliquot cuspides lanceae, circulus cum binis lineis parallelis coniunctus, quattuor vultus mulierum, domus et carbasus observantur.

ANNOT. In margine superiore f. 1 litterae graecae et scriptiunculae sine pretio, maculis partim obtectae et perdifficiles lectu. Legi potest: και (brachygraphice) et post scissuram, dextrorsum, βα (brachygraphice) | β γ ου ρ φ | χο vel φο (brachygraphice) χως vel φως (brachygraphice) λυ λυκ να (brachygraphice) πε | κι (brachygraphice) τ νν εστ (?) ως τι ατ ζων (brachygraphice) πελ τε τε κρ πελου (brachygraphice) π τ μ β. In margine sinistro: χο (vel φο) και (brachygraphice) ετο τι γιγ βρο (?) (brachygraphice) τοις. In margine dextro: θ τε χος (?) (brachygraphice). Supra titulum: φως τω Χριστος (brachygraphice) γιο διμτν (Δημήτριον scil.) Χριστος τρος πατρος ζι κι (brachygraphice) πατρος (verbum scil. in prima linea tituli). In margine inferiore eiusdem folii: ετε μα (brachygraphice: an nota numeralis μα'?) ρ ε... σαν (an ἐτιμήθησαν ut in linea subsequente?) πρε | μοι δὲ λιν ἐτιμήθησαν | μοι δὲ λ εφοδον | καρ τεσερα ε̇ καρ δ γρος | τεσαρα καρ καρ γρος. In margine inf. f. 2: litterarum graecarum notae ordine dispositae, ab α usque ad ω. In margine inf. f. 3: ρ α β δ. In margine inf. f. 4, litteris capitalibus: του τω τω προς κεφαλον. In margine inf. f. 9^v: προσταττει (verbum scil. in ultima linea textus f. 9^v). In margine inf. f. 10: litterarum graecarum notae ordine dispositae (cf. f. 2), ab α usque ad ν. In margine inf. f. 12^v: αλλον (verbum scil. in ultima linea textus f. 12^v). In imo f. 16: αρχήν κθκ. In f. 16^v: ποιοις ευφημηον | ερο γῖρασμ | ποιοις οις γιγ | τῷ αὐτῷ μηνί | ποιοις οι γιγε | π ποιοις | τῷ αὐτῷ μηνί κζ του αγίου | δουτε | α 22 2 2 | α α α γ | α ργ (sic) | τεσσιρα καρ γροσια (cf. f. 1 marg. inf.) | ε ε ε | τῷ αὐτῷ μηνί. In medio margine sinistro eiusdem folii notae numerales arabicae 22229 8722. Quae omnes annotationes aut a librario ipso aut ab altera manu additae sunt.

INTEG. Ut in superiore libro, sine tamen tesseris gentiliciis pont. max. et card. bibl.

INITIA OPERVM, HYMNORVM ET PRECVM QVAE AVT INEDITA AVT MINVS NOTA VISA SVNT

INITIA OPERVM, HYMNORVM ET PRECVM QVAE
AVT INEDITA AVT MINVS NOTA VISA SVNT

[N.B. Orthographicos errores in codicibus describendis servatos hic semper correximus]

A

ἀγαθὸς μὲν ὁ θεὸς πρὸς πάντας ἐστὶ καὶ φιλάνθρωπος homilia in dominicam τοῦ ἀσώτου 2651 108
ἀγγέλων τὸ κλέος καὶ τῶν πιστῶν Κυθηρίων σκέπη megalynarion in B.M.V. auctore Seraphim Artensi 2661 237
ἀγκόνης ἀγῶνα τὸν τρομερὸν στερρῶς ὑπομείνας primum troparium primae odes canonis paracletici in S. Georgium anno 1838 mortuum, auctore Seraphim Artensi 2661 253
ἀδελφοὶ καὶ φίλοι καὶ γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ὑμνηθέντες hymnus 2645 XXI 86
αἱ ἐβδομάδες εἰς τὸν ἐπὶ Χριστοῦ συντελοῦνται χρόνον scholion in c. XVII Cyrilli Hierosolym. Catechesis XII 2658 261 (in marginibus externo et inferiore)
ἀμαρτία πρὸς θάνατον ἐστὶν ὅταν τινὲς ἀμαρτήσαντες ἀδιόρθωτοι μένωσιν scholion in Basilicorum librum tertium 2645 XXIV 92
ἄνθρωπος βασιλεὺς λέγεται ὁ θεὸς καὶ πατὴρ homilia in dominicam 14 Matthaei 2651 28
ἅπαντα δὲ τὰ ἄρθρα, αἱ ἐκκλησίαι fragmentum textus grammaticalis cuiusdam 2645 XXXII
ἅπαντες βρῶτοὶ πρὸ τοῦ τέλους δεῦτε καὶ γνῶτε τὴν ἡμῶν εὐτέλειαν ode θ' ad officium in infantes defunctos pertinens
ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα ἐκ καρδίας τε πόνους ἀπὸ ψυχῆς μετάνοιαν Theotocium ab hymno Symeonis logothetae initio excepto discrepans 2644 XI 51

B

Βαρνάβας ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος ὑπῆρχεν ἐκ τῆς μεγάλης νήσου Κύπρου notitia de S. Barnaba apostolo 2645 XXX

Δ

δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ τῇ σοφίᾳ κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον καὶ τῇ εἰκόνι σου τιμήσας prex in mulierem sive monacham

defunctam cum Dmitrievskij paulum tantum consentiens 2645 XXI 86, cf. 2645 XIX 74
δέχου τοίνυν εὐμενεστάτῃ δέσποινά μου ὑπεργία θεοτόκε τὴν οἰκτρὰν μου δέησιν Symeonis Metaphrastae oratio ἐξομολογητικὴ ad B.M.V. 2645 III 19

E

Εἰ δὲ καὶ θνητὴν ἔσχε τὴν φύσιν ὁ χρόνος καὶ πάντων ἐστὶ πατὴρ Nicephori Gregorae Vita Antonii Cauleae patr. CP 2660 19
εἰ καὶ ἑορτὴ παρῆλθεν ἡμᾶς homilia in dominicam μετὰ τὰ φῶτα 2651 101
εἰπέ μοι τέκνον μήνα ἑφθαιρας τὴν παρθενίαν σου formula sacramenti poenitentiae, in initio tantum cum editionibus consentiens 2645 III 14
εἰς ἅπασαν τὴν γῆν ὁ σοφὸς ὑμῶν φθόγγος hymnus 2644 X 50
εἰς ταύτην ἠνέχθησαν οὗτοι τὴν ὑπόνοιαν scholion in S. Iohannis Damasceni opus De fide orthodoxa 2658 57
εἰς τὴν λίμνην Γενεσαρὲτ παραγίνεται ὁ κύριος homilia in dominicam 18 sive I Lucae 2651 38
ἐνταῦθα ὅτι διττῶς ἡ δειλία λέγεται scholion in S. Iohannis Damasceni opus De fide orthodoxa 2658 135
ἐπεὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας φροντίζων καὶ κηδόμενος ὁ κύριος homilia in dominicam 8 Matthaei 2658 10
ἐπιτάφιον σήμερον φθὴν προσάξομεν ode δ' ad officium in infantes defunctos pertinens 2645 XII 76
ἐπὶ τοῦ κυρίου γνῶμην καὶ προαίρεσιν scholion in S. Iohannis Damasceni opus De fide orthodoxa 2658 119
εὐφραίνεισθωσαν σήμερον οἱ οὐρανοὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ homilia in feriam quintam Ascensionis 2651 170

H

Ἡ κεκομμένη τὸ τῆς νηστείας ἐφέστηκε στάδιον ode α' officii pro dominica secunda Quadragesimae 2644 IX 42
 ἡλιος δικαιοσύνης ἐστὶν ὁ θεὸς ὡς περ γέγραπται homilia in dominicam 31 sive 14 Lucae 2651 79
 ἦν ἔαρ εὐφρόσυνον ἔαρ εὐδῶδες hymnus ad S. Nicolaum 2647 IX SCRIPT. REC.
 ἡ πλεονεξία μέγα τοῖς ἀνθρώποις κακὸν homilia in dominicam 26 sive 9 Lucae 2651 64
 ἡ ταπεινότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐντιμωτάτων κληρικῶν Ignatii metropolitanae Rhodi instrumentum 2647 XXIII

I

Ἰδοὺ σε πᾶσαι κόρη γενεαὶ τὸ θαῦμα ἐν σοὶ τῆς θείας ἐπιλάμψεως hymnus 2645 XXI 86
 ἰδοὺ τὸ τῆς τεσσαρακοστῆς στάδιον ὑπανοίγεται σήμερον homilia in dominicam τῆς τυροφάγου 2651 116
 ἰδοὺ χαριτόβρυτος πηγὴ προχεῖται hymnus ad S. Nicolaum 2647 IX SCRIPT. REC.
 ἰλάσθητι ὅσα τοῖς ταπεινοῖς καὶ θεὸν τῶν ὅλων καθικέτευσον primum troparium primae odes canonis paracletici in S. Theodorum auctore Seraphim Artensi 2661 226
 ἴνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενὰ prooemium collectionis locorum contra Iudaeos de salutifera passione Christi 2658 262

K

Καὶ ἡ παροῦσα κυριακὴ καὶ ἁγία ἡμέρα προσκυνητὴ ἐστὶ καὶ σεβασμία homilia in dominicam τῶν μυροφόρων 2651 157
 καὶ οἱ τοὺς ἑαυτῶν φίλους σωματικῶς διατρέφειν βουλόμενοι homilia in dominicam 9 Matthaei 2651 13
 καὶ σήμερον ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγὴ homilia in dominicam Samaritanae 2651 163
 κύριε ἐν μετανοίᾳ με παράλαβε κύριε μὴ ἐγκαταλίπῃς με εἰς πειρασμὸν oratio ad impetrandam remissionem peccatorum 2645 III 24
 κύριε Ἰησοῦ Χριστέ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἄφελε τὴν ὑψηλοφροσύνην καὶ τὴν κενοδοξίαν prex Dorotheo tributa ad sacramentum poenitentiae pertinens 2645 III 22
 κύριε μὴ στερήσῃς με τῶν ἐπουρανίων σου ἀγαθῶν prex S. Iohanni Chrysostomo tributa 2645 III 23
 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ νηπιάσας διὰ πλήθους οἰκτιρῶν σὲ δυσωποῦμεν κύριε oratio ad offi-

cium in infantes defunctos pertinens 2645 XIX 74
 κύριε παντοκράτορ, ὁ θεὸς τῶν πατρῶν ἡμῶν prex in initio tantum cum oratione Manassis consentiens 2645 IX 60

Λ

Λαμπρὰ σήμερον ἡ ἡμέρα φαίδρα ἡ πανήγυρις καὶ ἐξαίρετος ἡ εορτὴ homilia in dominicam S. Paschae 2651 147
 Λαρίσσης τὸ κλέος καὶ τὸ σεπτὸν καύχημα Ἑλλάδος megalynarion in S. Bessarionem, auctore Seraphim Artensi 2661 338

M

Μαθόντες οἱ τυφλοὶ homilia in dominicam 7 Matthaei 2651 7
 μέγα ἀγαθὸν ἡ εὐχὴ ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίστου γένηται homilia in dominicam 17 Matthaei 2651 25
 μεγαλοπρέπεια θεοῦ ἐστὶν ἡ γιγνομένη ἐν μεγάλοις παρ' αὐτοῦ ἐκφανεῖα definitionum theologicarum et philosophicarum collectio alphabetica in initio mutila 2644 XVIII
 μέγα πρὸς ἀρετὴν ἐμπόδιον ἡ ὑπερηφανία καὶ ἔπαρσις homilia in dominicam 25 sive 8 Lucae 2551 60
 μεθεκτὸς μὲν ὁ θεὸς κατὰ τὰς μεταδόσεις fragmentum ps. Dionysio Areopagitae tributum 2645 IX 57
 μεσάσαντες τὸ πέλαγος ἀδελφοὶ τῆς ἐγκρατείας καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς διερχόμενοι homilia in dominicam 4 Quadragesimae 2651 133
 μέχρι πότε μάτην πονεῖσθε μέχρι πότε τὸν τῶν ἀνθρώπων φόβον δεδοικότες textus contra Iudaeos S. Iohanni Chrysostomo tributus 2658 265
 μὴ παύσῃ δεόμενος τοῦ θεοῦ Βησσαρίων πάτερ megalynarion in S. Bessarionem, auctore Seraphim Artensi 2661 238
 μία γὰρ ἐνὰς λέγεται καὶ ἐν πλήθος καὶ ἐν ὅλον καὶ ἐν μέρος scholion in caput II ps. Dionysii Areopagitae operis De divinis nominibus 2645 IX 57

N

Νηστεία καὶ δάκρυσιν ὁ θεὸς Κοσμά θεοφόρε ἰλεοῦται primum troparion primae odes canonis paracletici in S. Cosmam Aetolum, auctore Seraphim Artensi 2661 241

νότος εὖρος scholion de ventibus in S. Iohannis Damasceni opus De fide orthodoxa 2658 64

Ξ

Ξεῖνε, τί τόσσον δ' ἐκθαμβῇ λεύσσων με ἄνανδον Emmanuели Provataris disticha elegiaca ad cardinalem Τράνιν 2645 V 51

Ο

Ὁ θεὸς ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος πρῶτος πάντων τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν homilia in dominicam ante nativitatem Christi 2651 92
 ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν oratio ad officium in infantes defunctos pertinens 2645 XIX 81
 οἱ ἐξ ἐράνου τινὸς τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ποριζόμενοι S. Iohannis Chrysostomi homilia in illud «Iudex erat in quadam civitate» v. 2646 VI
 οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκεῖνοι καὶ πρὸ τοῦ νόμου θεοὶ ἄνδρες homilia in dominicam τῶν προπατόρων 2651 86
 οἱ τοὺς ἀγροῦς τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντες γεωργοὶ homilia in dominicam 15 Matthaei 2651 30
 ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς διεξάγων τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν homilia in dominicam 27 sive 10 Lucae 2651 66
 ὁ λόγος ἀφράστως ἐκ τῆς γαστρὸς σου hymnus ad B.M.V. 2644 X 49
 ὁ μακάριος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ ἐπιστῆθιος φίλος homilia in dominicam palmarum 2651 142
 ὁ μακάριος καὶ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς προστίθῃσιν ἡμῖν σήμερον διὰ παραβολῆς homilia in dominicam 28 sive 11 Lucae 2651 69
 ὅρα ἀναρχὸν υἱὸν σὺν ἀνάρχῳ (πατρὶ) καὶ πνεῦμα θεῖον hymnus 2645 XXI 86
 ὁ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καιρὸς ἀδελφοί μου πρὸς τὸν ὅλον καιρὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκρινόμενος homilia in dominicam 2 Quadragesimae 2651 126
 οὐ γνῶμη ἀλλὰ φυσικῇ δυνάμει scholion in S. Iohannis Damasceni opus De fide orthodoxa 2658 131
 οὐδὲ γὰρ ἄλλως σωθῆναι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος δύναται scholion in Hippolyti commentarium in Daniele 2645 XII 64

ὁ φονεὺς κατὰ τὸν νόμον ἀποθνησκέτω canones S. Iohanni ieiunatori tributi 2645 III 11

Π

Παμμάκαρ Νικόλαε τοὺς σε ὀνομάζοντας hymnus ad S. Nicolaum 2644 X 29
 παναγιώτατε ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικὲ πρόαρχον initium epistulae 2645 IX 60
 παρῆλθε μὲν ὁ χειμὼν τὸ δὲ ἔαρ εἰσῆλθε homilia in dominicam 5 Quadragesimae 2651 137
 πᾶσα μὲν ἀδικία καὶ ἀρπαγὴ καὶ πλεονεξία κακὴ homilia in dominicam 32 sive 15 Lucae 2651 82
 πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα ἐστὶν ἡ ἀγάπη homilia in dominicam 19 sive 2 Lucae 2651 41
 πάτερ Νικόλαε Χριστοῦ ἱερὸν κειμήλιον hymnus ad S. Nicolaum 2644 X 29
 πηγὴ πνευματικὴ καὶ σωτήριος περιβλύζει ἡμᾶς ἀδελφοὶ homilia in dominicam 5 Matthaei 2651 2
 πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς homilia in dominicam 29 sive 12 Lucae 2651 73
 πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν ἡ ἁμαρτία πρόξενος γίνεται homilia in dominicam paralytici 2651 160
 ποτὲ μὲν φανερῶς διαλέγεται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς homilia in dominicam 11 Matthaei 2651 20
 πότιζε ἄλλο νεῦρα ὄνου περιάπτε remedium medicum 2644 XXI
 Πρόκλου διαδόχου εἰς τὸν Παρμενίδην τοῦ Πλάτωνος index librorum Andreae Darmarii 2662 II 2

P

Ῥῶσαι ἀπὸ πάσης ἄχραντε ἐναντίας με θλίψεως Paracleticum ad B.M.V. 2644 X 45

Σ

Σὺ τὸν θεὸν τοῖς ἀνθρώποις ἠνώσας δέσποινα hymnus ad B.M.V. 2644 X 49

T

Τὰ χερουβὶμ δοξάζει καὶ ἀνυμνεῖ σε τὰ σεραφίμ hymnus 2645 XXI 86
 τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν τοῖς ἀνθρώποις περιποιούμενος ὁ κύριος ἡμῶν homilia in dominicam 13 Matthaei 2651 25
 homilia in dominicam 16 Matthaei 2651 32
 τίνα ἦσαν τὰ φύλλα τῆς συκῆς ἅπερ ἔρραψεν ὁ Ἀδάμ eratapocrisis in Gen. 3,7 2645 IV 45

τὸν ὕστερον καὶ τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν
Ἰωάννην homilia in dominicam πρὸ τῶν
φώτων 2651 99

τὸ ράθυμον ἡμῶν διεγείρων ὁ ἱερὸς καὶ θεῖος
ἀπόστολος λέγει homilia in feriam 2 Pa-
schae 2651 152

τὸ τῶν ἱερέων ὑπογραμμὸν, τοῦ Ἰθω τὸ κλέος,
Αἰτωλίας τὸ θαυμαστὸν κλέος megalynarion
in S. Cosmam Aetolum, auctore Seraphim
Artensi 2661 239

τοὺς μάγους ὁ θεὸς πρῶτον δι' ἀστέρος homilia
in dominicam post nativitatem Christi 2651
96

Y

Ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ψυχικῆς σωτηρίας ὠφείλοντες
σπουδάζειν ἀγαπητοὶ homilia in dominicam
10 Matthaei 2651 16

ὕψηλοῖς πράγμασιν ἡ ἡμετέρα διάνοια epistula
Iohannis XXII Pp de unitate ecclesiae Latinae
et Graecae ad Franciscum de Camerino
et Riccardum Anglicum 2660 11

Φ

Φοβερά ἡμέρα ἐκείνη τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ
παρουσίας homilia in dominicam τῆς ἀπο-
κρέου 2651 112

φῶς ἡ παραδεχθεῖσα θεότης ἐπὶ τοῦ ὄρους scho-
lion significationem lucis explicans 2645 IX
59

X

Χαῖρε θεοτόκε παρθένε hymnus ad B.M.V.
2644 X 45

χρὴ ἐρωτῆσαι τὸν αἵρετικὸν πρὸς τοῦτο scho-
lion in S. Iohannis Damasceni opus De fide
orthodoxa 2658 105

Χριστὸς ἐγήγερται, νεκροὶ ἐξέλθατε ἐκ τῶν
μνημάτων βοῶντες hymnus 2645 XXI 86

Ω

Ὡς δὲ δεσπότη παντοκράτορ ὕψιστε βασιλεὺς
τῆς δόξης τοῦ σου λόγου καὶ τοῦ παρά σου
ἐκπορευομένου πνεύματος τῆς ἀληθείας ora-
tio de absolvendis iis qui in excommunica-
tionem inciderint 2645 III 25

ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐγήγερται ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ φθάνεται ἄχρι δυσμῶν scholion in Hippo-
lyti commentarium in Daniele 2645 XII
64

ὥσπερ ἐξ ἀδηφαγίας μὲν γίνεται φλεγμονὴ ἐκ δὲ
φλεγμονῆς πυρετός homilia in dominicam 30
sive 13 Lucae 2651 76

ὥσπερ παράδεισος ἄλλος ἐστὶ πολυανθὴς καὶ
εὐώδης homilia in dominicam 21 sive 4 Lu-
cae 2651 46

ὥσπερ τὰ σώματα ἡμῶν αἱ χρονικαὶ τῆς γῆς καρ-
ποφορίαι homilia in dominicam 23 sive 6
Lucae 2651 55

INDEX ALPHABETICVS

A

Abibus (S.): eius passio, auctore Symeone Metaphrasta 2647 VII.
Achelis H.: v. Bontwesch G.N.-Achelis H.
Adamantius: Dialogus de recta fide 2658 52.
Aelius Aristides: Panathenaicus v. 2662 I.
Aemilianus (S.): pro eo officium 2646 XIV.
Aetius: v. 2645 II, 2658 213.
Agallan protopapae Georgii Arcumani filius: 2650 XI
 Ἀγαλλος παπᾶς: 2647 V ANNOT.
Agathangelus: Vita Gregorii Illuminatoris ep. Armeniae cc. 34-35 2658 245.
Agati M.L.: 2646 XIII (v. etiam SCRIPT. BIBL.).
Agrillaeus Nicetas: 2650 II.
Albani A.: 2645 XXX.
Aldama (de) J.A.: 2646 VIII, IX, 2647 II, 2651 170, 2658 245.
Alexander monachus: De inventione S. Crucis 2644 XX.
Alexander pp. VII: 2645 XXXIV SCRIPT.
Alexius Comneni. imp.: 2648 ANNOT.
Allatius L.: 2645 XXXIV SCRIPT., POSS., 2660 19.1 3.35.
Allen P.: v. *Datema C.-Allen P.*
Amantenus Iohannes: 2650 XIII.
Ammonius: De differentia affinium vocabulorum 2645 XXXIII.
Anastasius Sinaita: Contra Nestorium v. 2658 202. Viae dux: excerpta varia e c. IV 2658 200.202. 203; e c. VIII 2658 203; e c. XIII 2658 203^v. 204^v. 205; e c. XVII 2658 208; e c. XXIII 2658 205.206.
Anastasius Stephani filius: 2647 XXIII.
Andreas apostolus (S.): eius acta, auctore Niceta Paphlagone 2647 VIII.
Andreas Darmarius: v. Darmarius Andreas.
Andreas Vidus: v. Vidus Andreas.
Anglicus Riccardus ep. Chersonensis: v. 2660 II.
Anna: 2650 XVIII.
Anna (S.): v. LITURGICA (Officia), HYMNI.
ANNI QUIBUS CODICES VEL EORUM PARTES EXARATA SUNT: 953: v. 2646 XIII SCRIPT. (codex scil. Oxon. Bodl. Auct. E. 2. 12); 1013: v. 2647 II SCRIPT. (codex scil. Vat. Reg. gr. Pii II 21); 1054: v. 2650 I (anti-graphon scil. codicis Vat. gr. 2650 I); 1088-

89: 2650 II; 1098-99 2650 III; 1101-02: 2650 IV; 1113-14: 2650 V; 1124-25: 2650 VI; 1127: 2650 VII; 1127-28: 2650 VIII; 1128: 2650 IX; 1138: 2650 X; 1140-41: 2650 XI; 1141: 2650 I; 1144: 2650 XII; 1149: 2650 XIII; 1151: 2650 XIV; 1152-53: 2650 XV; 1154: 2650 XVI, XVII; 1155: 2650 XVIII, XIX; 1156: 2650 XX, XXI, XXII; 1159: 2650 XXIII, XXIV; 1162: 2650 XXV; 1165: 2650 XXVI; 1165-66: 2650 XXVII; 1166-67: 2650 XXVIII; 1168-69: 2650 XXIX; 1171: 2650 XXXI; 1172: 2650 XXX; 1177: 2650 XXXII; 1186: 2650 XXXIII; 1197-98: 2650 XXXIV; 1213-14: 2650 XXXV; 1214-15: 2650 XXXVI; 1222-23: 2650 XXXVII; 1235-36: 2650 XXXVIII; 1245: 2650 XXXIX; 1264: 2650 XL; 1307-08: v. 2648 I, 2 (codices scil. Messanenses monasterii S. Salvatoris 29-30); paulo post 1333: 2660; 1631: 2648; 1713: 2647 XXIII.
ANNOTATIUNCULAE DIFFICILLIMAE LECTU VEL QUARUM SENSUS NON INTELLIGITUR (in capite ANNOT. tertiae partis descriptionis): 2644 XV, 2645 III, VII, 2647 IV, X, XX, 2659, 2663.
ANNOTATIUNCULAE VARIAE (graecae, italicae, latinae, in capite ANNOT. tertiae partis descriptionis): 2644 I, IV, X, XII, XIII, XIV, XVII, XIX (v. etiam SCRIPT.), XX, 2645 III, IV, XV, XVI, XVIII, XXV, XXVII, XXIX, XXX, XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXVI, 2646 I, XI, XII, 2647 I, II, V, VII, XIV POSS., XVI, XVII, XIX, XXI, XXII, XXIV, 2648, 2650 *passim*, 2651, 2658, 2659, 2660, 2663.
Anthologia Palatina: libri I-II integri et initium libri III 2644 XIX.
ANTIGRAPHA CODICUM VEL PARTIUM EORUM: Barber. gr. 194 (codicis Vat. gr. 2645 XXXIV); 2645 XXXIV SCRIPT.; Messanensis Mon. S. Salvatoris 29 (codicis Vat. gr. 2648 I); 2648 I; Messanensis Mon. S. Salvatoris 30 (codicis Vat. gr. 2648 2); 2648 2; Monac. gr. 10 (codicis Bibliothecae Bollandianae 192); 2660 19.1.3.35; Ottob. gr. 43 (codicis Vat. gr. 197 et fortasse codicis Vat. gr. 2644 XVIII); 2644 XVIII; Vat. gr. 197 (fortasse codicis Vat. gr. 2644 XVIII); 2644 XVIII; olim Vat. gr. 222 (in inventario N. Maiorani): v. 2645 XV ANNOT.; Vat. gr. 268 (codicis Vat. gr. 2644 XVI); 2644 XVI; Vat. gr. 299 (codicis Vat. gr. 2644 XXI);

2644 XXI; 2645 XXXIV, scil. exemplar Al-
latianum (apographi quod C. Marini descri-
psit et N. Schowio perlegendum dedit):
2645 XXXIV SCRIPT., ANNOT.; instrumen-
tum anni 1054 (codicis Vat. gr. 2650 I): v.
2650 I.
Antiochus monachus: De castitate hom.
XX 2647 XIV 17; De virginitate hom.
XXI 2647 XIV 17.
Antonius Cauleas patr. CP (S.): v. Cauleas An-
tonius patr. CP (S.).
Antonius centurio classarius: 2647 XXIII.
APOGRAPHIA ALIORUM CODICUM: Bruxellens.
Bibl. Bolland. 192 (codicis Monac. gr. 10):
2660 191; Vat. gr. 197 (codicis Ottob. gr.
43): 2644 XVIII; Vat. gr. 2644 XVI (codicis
Vat. gr. 268): 2644 XVI; Vat. gr. 2644
XVIII (aut codicis Ottob. gr. 43 aut codicis
Vat. gr. 197): 2644 XVIII; Vat. gr. 2644
XXI (codicis Vat. gr. 299): 2644 XXI; Vat.
gr. 2645 XV (codicis olim Vat. gr. 222 in in-
ventario N. Maiorani): 2645 XV ANNOT.;
Vat. gr. 2645 XXXIV (codicis Barb. gr.
194): 2645 XXXIV SCRIPT.; Vat. gr. 2648 I
(codicis Messanensis Mon. S. Salvatoris 29):
2648 I; Vat. gr. 2648 2 (codicis Messanensis
Mon. S. Salvatoris 30): 2648 2; Vat. gr.
2650 I (instrumenti anni 1054): 2650 I.
Apollinaris Laodicensis: v. 2658 213.
Apostolicae constitutiones: v. Con-
stitutiones apostolicae.
Apostolides Aristobulus: 2645 XXXIII
SCRIPT. Ab eo scriba partis XIII codicis
Vat. gr. 2644 distinguendus est: 2644 XIII
SCRIPT.
APOSTOLORUM CANONES: v. CANONES APO-
STOLORUM, CONCILIORUM, SS. PATRUM.
Arcadius (idem atque Ursuleo Arcadius): 2650
XVII.
Arcadius Gaidarocrites: v. Gaidarocrites Arca-
dius.
Arcadius Ursuleo: v. Ursuleo Arcadius.
Arcumanus Georgius protopapas: 2650 XI.
Arcumanus Rodocallus: 2650 XI.
Argyropulus Iohannes: Epistulae tres ad
Georgium Trapezuntium 2645 XXV.
Ariani: contra eos florilegium dogmaticum
2645 II.
Aristides (Aelius): Panathenaicus v.
2662 I.
Aristobulus Apostolides: v. Apostolides Ari-
stobulus.
Aristoteles: De naturali auscultatione
IV 221b 16-23 v. 2658 16. Rhetorica liber
B (fragmentum) 2645 XXXVII.
ARISTOTELIS COMMENTATORES: v. Heliodo-
rus, Iohannes Philoponus, Simplicius.
Arius: v. 2645 II, IV 2, 2658 213.

Arnaldus prior monasterii SS. Apostolorum:
2650 I.
Arsaphia (locus Bruttii): 2650 XIV, XXIV.
ASCETICA: textus asceticus quidam (finis tan-
tum) 2645 IV 29, 2647 XV. V. etiam Antio-
chus monachus, Diadochus ep. Photicen-
sis (S.).
Ast F.: 2644 XVII.
Asterius Amasenus: Homilia in mulie-
rem sanguinis profluvio laboran-
tem 2658 246.
Athanasius (S.): Quaestiones aliae*
2645 IV 33. V. etiam 2645 II.
Attichy L.D. (de): 2645 V 2.
Aubineau M.: 2651 147.
Auxentius (S.): pro eo officium 2647 X.

B

Babylas (S.): eius vita, auctore Symeone Meta-
phrasta 2647 I.
Balduinus: 2650 XXXV.
Balduinus Stylensis tabellio: 2650 XXXIX
SCRIPT.
Balsamon Georgius: v. 2644 VI SCRIPT., 2659
SCRIPT.
Balsamon Theodorus: In Timothei ep.
Alex. Responsa canonica Com-
mentarium 2644 VI.
Barbara (S.): eius laudatio, auctore Iohanne
Damasceno 2645 V 50.
Barbuticum (locus Bruttii): 2650 XXXI.
Barlaam (S.): in eum S. Basilii Magni * homi-
lia 2658 244.
Barnabas apostolus (S.): de eo notitia 2645
XXX.
Bartholomaeus (S.): eius vita 2648 I.
**Bartholomaeus abbas et archimandrita mona-
sterii S. Iohannis Theristae:** eius testamen-
tum 2650 IV.
Bartholomaeus Gonellius: v. Gonellius Bartho-
lomaeus.
Bartholomaeus Minucci: v. Minucci Bartholo-
maeus.
Bartholomaeus Parillas: v. Parillas Bartholo-
maeus.
Bartoli, mercator urbis Romae: 2647 XXIII.
Basilica: v. IUS CIVILE GRAECUM.
Basilius Magnus (S.):
Epistulae: 92 2646 XIII 22; 161 (sive
Epistula ad Amphiloichium) 2645
VI; 236 2645 II.
Homiliae: In Barlaam martyrem*
2658 244; In divites 2646 XIII 24; In il-
lud Lucae «Destruam horrea
mea» 2646 XIII 23; In ps. 37 2644
VIII.
Theologica: Adversus Eunomium
II 2645 II; Contra opinionem Euno-

mii, cuius Aetius auctor fuit v.
2645 II; De Spiritu Sancto XV, 36.
2658 151; XVIII, 45 2658 244; XXI, 52 2658
241. Locus incertus 2659 61. In eum S. Gre-
gorii Nazianzeni oratio 2647 XX.
Basilii Pyrges: v. Pyrges Basilii.
Bassi D.: v. Martini Ae.-Bassi D.
Battaglini F.: v. Feron E.-Battaglini F.
Baur C.: 2651 170.
B.M.V.: ad Eam hymnus 2644 X 49; ad Eam
S. Iohannis Damasceni Paracleticum (editio
impressa scil.) 2644 X *passim*; ad Eam Sy-
meonis Metaphrastae Oratio ἐξομο-
λογητική 2645 III 19; in Eam Seraphim
Artensis Megalynarion 2661 237; in Eius
Dormitionem sive Assumptionem fragmen-
tum homiliae cuiusdam 2645 XI. V. etiam
THEOTOCIA.
Beck H.G.: 2651 (in initio alterius partis de-
scriptionis); 2658 202, 232, 246.
Bees N.A.: 2661 239.
Bekker I.: 2645 XXVI, XXXVII.
Bernardi J.: 2646 XI 20, 2647 XX, 2659 31.
Bessario (S.): in eum Seraphim Artensis Me-
galynaria duo 2661 238.
BIBLIA SACRA UTRIUQUE TESTAMENTI.
1. Testamentum Vetus.
Gen. 1, 27 2658 247; 3, 7 2645 IV 49; 9, 18-22
2647 VI 8; 14, 14 2647 XVI 20; 49, 10 2658
255, 261, 270. Ex. 4, 2-7 2658 196; 20, 1 2658 252;
20, 4 2658 220; 20, 5 2658 252. Deut. 4, 15-19
2658 224; 5, 7 2658 221; 5, 8 2658 220; 10, 14-
21 2647 XVI 16, 4 2658 265; 27, 26 2658
265; 32, 2 2658 22; 32, 18-26 2658 262. Prov.
11, 25-12, 6 2647 VI 9. Ps. 4, 7 2645
XXXIX; 5, 13 2645 XXXIX; 9, 33 2645
XXXIX; 15, 10 2658 272; 17, 11 2645
XXXIX; 21, 17-18 2658 272; 23, 7-8 2645
XXXIX; 29, 13 2645 XXXIX; 31, 1 2662 IV
8; 32, 6 2658 253; 32, 18 2645 XXXIX; 32,
19 2645 XXXIX; 32, 20 2645 XXXIX; 33,
16 2645 XXXIX; 34, 1-3 2645 XXXIX; 37, 2
2644 37; 38, 13 2645 XV; 39, 6 2658 277; 39,
7-8 2658 278; 39, 10 2658 278; 40, 5 2645 XV; 43, 7
2658 277; 44, 18 2645 XXXIX; 45, 5 2645
XXXIX; 45, 6 2645 XXXIX; 46, 1-6 2645
XXXIX; 46, 9 2658 265; 49, 9 2658 268, 276;
49, 16 2658 277; 59, 6 2645 XXXIX; 60, 4
2645 XXXIX; 60, 6 2645 XXXIX; 65, 20
2647 VI 9; 66, 3 2645 XXXIX; 67, 2 2645
XXXIX; 67, 19 2645 XXXIX; 67, 21 2645
XXXIX; 68, 34 2645 XXXIX; 68, 35 2645
XXXIX; 70, 1-2 2647 VI 8; 71, 1 2647 VI 8;
71, 6 2658 272; 71, 18 2647 VI 8; 73, 12 2645
XXXIX; 77, 2 2658 31; 77, 65-66 2645
XXXIX; 86, 3 2645 XXXIX; 88, 7 2658
193; 88, 53 2645 XXXIX; 89, 1 2645 XV;
92, 1 2645 XXXIX, 2658 197; 92, 5 2645
XXXIX; 95, 6 2645 XXXIX; 95, 12 2645

XXXIX; 97, 1 2645 XXXIX; 97, 3 2645
XXXIX; 101, 21 2645 XXXIX; 103, 3 2645
XXXIX; 105, 2 2645 XXXIX; 106, 2 2645
XXXIX; 106, 5 2645 XXXIX; 106, 8-9 2645
XXXIX; 106, 10 2645 XXXIX; 106, 12 2645
XXXIX; 106, 13-16 2645 XXXIX; 106, 19
2645 XXXIX; 106, 20 2645 XXXIX; 106,
21-22 2645 XXXIX; 106, 32 2645 XXXIX;
109, 1 2658 265, 272; 109, 3-4 2658 271; 110, 10
2647 XVII; 111 2647 XVII; 112, 1-3 2647
XVII; 117, 20 2645 XXXIX; 117, 24 2645
XXXIX; 118, 12 2645 XV, XX; 118, 137
2645 XL; 118, 168-176 2645 XX; 120, 7-8
2645 XXXIX; 131, 1-6 2645 XXXIX; 131, 7
2645 XXXIX, 2658 155; 131, 11 2645
XXXIX; 131, 13-14 2645 XXXIX; 131, 17-18
2645 XXXIX; 132, 3 2645 XXXIX; 142, 9
2645 XV; 144, 2 2645 XV. Iob 38, 7 2658
53. Sap. 14, 7 2658 153; 16, 28 2658 155. Am.
5, 18 2645 XII 64. Habac. 3, 13 2658 188. So-
phon. 2, 11 2658 278. Zach. 9, 9 2658 270; 9,
11 2658 261; 13, 2 2658 247; 14, 4 2658 155, 261.
Mal. 3, 22 2658 273. Is. 1, 10 2658 268; 1, 11
2658 276; 1, 11-12, 1, 13 2658 268; 1, 15 2658
276; 1, 16 2647 XXI; 7, 14 2658 272; 19, 19
2658 222; 23, 17 2658 273; 25, 1-6 2647 VI 9;
25, 6-7 2645 VIII, 2658 157; 26, 21-27, 9
2647 VI 8; 48, 16 2658 253; 53, 7 2658 272;
60, 13 2658 153; 61, 1 2658 255, 263. Ier. 25, 11-
12 2658 273; 36, 10-11 2658 273; 38, 31 2658
257; 38, 36-37 2658 262. Baruch 3, 36 2658
254; 3, 38 2658 272. Sus. 35a 2645 XIX 81.
Dan. 7, 13-14 2658 270.
2. Testamentum Novum.
Matt. 2, 13 2651 96; 3, 11 2658 151; 6, 1 2645
XL; 8, 12 2651 1; 9, 27 2651 7; 10, 32 2645
XL; 13, 35 2651 31; 16, 27 2658 273; 18, 2-4
2645 XIX 80; 19, 13-14 2645 XIX 80; 19, 30
2645 XL; 20, 16 2645 XL; 22, 2 2651 28; 24,
4-5 2651 ANNOT.; 25, 34 2645 XII; 28, 28
2658 191. Marc. 1, 1 2651 99; 2, 1-16 2647
XVIII; 2, 4-6 2647 XVIII; 2, 8-10 2647
XVIII; 2, 12 2647 XVIII; 2, 15 2647 XVIII;
13, 5-6 2651 ANNOT. Lucas: lectiones sabba-
to-dominicae (in evangelarii fragmento)
2647 IV; Luc. 5, 1 2651 38; 7, 37-38 2645
VIII; 8, 51-56 2647 IV 4; 9, 37-43 2647 IV 4;
10, 25-27 2647 IV 4; 12, 8 2645 XL; 13, 19-29
2647 IV 5; 14, 24 2647 IV 5; 17, 12 2647 IV 5;
21, 8 2651 ANNOT.; 24, 39 2658 204. Ioh. 1, 3
2658 247; 1, 14 2658 202; 1, 16 2658 188; 1, 18
2658 222; 1, 30 2658 188; 3, 13 2651 86; 5, 37
2658 224; 10, 9-16 2647 V 6; 10, 28 2658 195;
10, 30 2658 246; 14, 18 2651 170; 16, 28 2651 170;
17, 1-4 2645 XL; 20, 29 2658 202. Act. 20, 7-
12 2647 XVI 20; 20, 16-18, 28-36 2645 XL. 1
Ioh. 5, 20 2658 195, 202. Rom. 1, 1, 1, 3 2658
195; 1, 4 2658 198; 6, 3 2662 IV 8; 6, 8 2658
150. 1 Cor. 3, 13 2658 151; 5, 16 2658 198; 8, 5-6

2658 202; 8, 6 2658 252; 15, 51-57 2645 XIX 80. Eph. 4, 9 2658 188; 4, 10 2658 194. Col. 2, 9 2658 208. Hebr. 2, 9 2658 195; 8, 5-6 2647 V 6, 9, 5 2658 226. 1 Tim. 3, 16 2658 195. 202. 2 Tim. 4, 7 2658 252. Tit. 2, 13 2658 202. Evangelii fragmentum 2647 IV.

BIBLIOTHECA HAGIOGRAPHICA GRAECA (in catalogo siglis BHG³ semper indicata):

100	2647 VIII
139 b	2660 19
206	2647 I
217	2645 V 50
223	2658 244
235	2648 1
245	2646 XI 20, 2647 XX, 2659 31
347	2646 I
546	2663 1
581	2648 16
676	2647 XXIV
712	2658 245
737	2647 VII
1244	2658 245
1679	2646 XVII
1687	2646 XVII
1736	2661 225
1760	2658 244
1795	2660 3.35
1837 d	2651 153
App. I 411	2644 XX
App. I 416	2651 86
App. I 438	2651 129
App. III 1046-1161 d	2645 XI
App. VII 1906 p	2651 92
App. VII 1914	2651 82
App. VII 1914 m	2645 VII
App. VII 1929 k	2651 101
App. VII 1945 k	2651 99
App. VII 1945 p	2651 96
Auct. 6 d	2651 153
Auct. App. III 1046-1161 p	2645 XI
Nov. Auct. App. III 1076 tv-1161 k	2645 XI
Suppl. 2064	2661 238
Suppl. 2226 m	2661 140
Suppl. 2353 i	2651 89.

BIBLIOTHECAE.

Bibliotheca Apostolica Vaticana: 2645 XXVII Poss., 2647 XVIII Poss., 2649 Poss., 2650 *passim* sub Poss., 2658 Poss., 2659 Poss., 2660 Poss.

Bibliotheca Barberiniana: 2645 XXXIV SCRIPT.

Bibliotheca Collegii Graeci: 2645 XXXIV SCRIPT.

Bibliotheca Collegii Romani Soc. les.: 2658 II, Poss., NOT. ANT., 2659 Poss., 2660 Poss.

Bibliotheca ecclesiae S. Magdalenae apud Pantheon: 2649 Poss., 2650 in initio descriptionis.

Bibliotheca Monasterii Messanensis S. Salvatoris: 2648 ANNOT., Poss.

Bibliotheca Monasterii S. Basilii Romae: 2649 Poss., 2650 in initio descriptionis.

Bibliotheca Monasterii S. Iohannis Theristae prope oppidum Stylum: 2649 Poss., 2650 in initio descriptionis et *passim*, sub Poss.

Bibliotheca monasterii τοῦ Λειμῶνος in insula Lesbo: 2647 XIII Poss.

Bibliotheca Vallicelliana: 2645 XXXIV SCRIPT. V. etiam CODICES PASSIM LAUDATI.

Bignami Odier J.: 2645 XXXIV SCRIPT., XXXVI ANNOT.

Blastares Matthaeus: Syntagma (titulus tantum) 2662 III 5.

Boemundus Padulensis: 2650 XXXIII.

Boissonade I.F.: 2660 3

Bond E.A.-Thompson E.M.: 2646 XIII SCRIPT.

Bonnet M.: 2647 VIII.

Bonus: 2650 XIV.

Bonwetsch G.N.-Achelis H.: 2645 XII.

Boulenger F.: 2659 31.

Bousquet R.: 2661 239.240.

Boutérys Georgius: codicem nunc Vat. gr. 2661 possedit, v. 2661 (in tertia parte descriptionis).

Brachiolas Iohannes: v. Iohannes presbyter.

BRACHYGRAPHICA COMPENDIA: v. COMPENDIA BRACHYGRAPHICA.

Brullus Iohannes: 2650 XXVI.

Bryennius Iosephus: homilia in S. Pascha v. 2651 147.

Buturabulum sive Buturaulum (locus Bruttii): 2650 V, VI, VII, XII.

C

Calbises Iohannes: 2650 XXI.

Calocyres: 2650 XVIII.

Camerino (de) Franciscus archiep. Vosporensis: v. 2660 II.

Camillus Venetus sive Zanettus: 2644 XIV SCRIPT., 2645 XXXVII SCRIPT.

Camines (vicus Bruttii): 2650 XXII.

Canart P.: 2644 VI CHART. SIGNA, VIII CHART. SIGNA SCRIPT., IX SCRIPT., XII

CHART. SIGNA SCRIPT., XIII SCRIPT., XIV

SCRIPT., XVI CHART. SIGNA SCRIPT., XVII

CHART. SIGNA SCRIPT., XVIII, XVIII

CHART. SIGNA, XXI, XXI SCRIPT., 2645 V

CHART. SIGNA SCRIPT., VII, XVIII, XXVII SCRIPT., XXXII, XXXIII, XXXIII. SCRIPT., XXXIV SCRIPT., 2646 VI, 2647 II SCRIPT., XVII ORN., XVIII SCRIPT., XXIV ANNOT., 2651 (in initio alterius partis descriptionis), 2651 33.140.152.153, 2658 245 MAT., 2660 SCRIPT.

Canivet P. - Leroy-Molinghen A.: 2646 XVII.

Cannabotzanus Iohannes: 2650 XXIX.

CANONES APOSTOLORUM CONCILIORUM, SS. PATRUM: v. 2645 XXII; eorum tabulae 2662 III 4.

CANTUS VESPERTINUS: v. Hymnus lucernarius sub voce HYMNI.

Capocci V.: 2651 147.

Carbunes Leo: 2650 XVII.

Carbunes Theodorus: 2650 XXI.

Carolus Antonius Tondù: v. Tondù Carolus Antonius.

Carter R.E.: 2645 VII, 2646 VI, 2658 27.

Cartoni Paulus Antonius, mercator urbis Labronis: 2647 XXIII.

Caspari C.P.: 2658 199.

Castelleses Leo: 2650 XXI.

Cauleas Antonius patr. CP. (S.): eius vita, auctore Nicephoro Gregora 2660 19.1.

Cavallera F.: 2645 XI.

Cavallo G.: 2647 XVI SCRIPT.

Cavarnos I.P.: 2658 15.

Changemes Papatyrus, comes vicarius oppidi Styli: 2650 VII.

CHARTA OCCIDENTALI (CODICES CONFECTI E): 2644 I-VIII, XXI, 2645 I-IX, XI-XV, XVII-XXII, XXIV-XXV, XXVII-XLI, 2648, 2651, 2658 (*partim*), 2659, 2660, 2661, 2662 I (*partim*), II, III, 2663.

CHARTA ORIENTALI (CODICES CONFECTI E): 2644 IX, 2645 X, XVI, XXIII, XXVI, 2658 (*partim*), 2662 IV.

Chondrus Constantinus: 2650 XXV.

Christodorus Thebanus: Ecphrasis sive liber II Anthologiae Palatinae 2644 XIX 172.

Christodulides S.: 2661 240.

Christopulos T.Ph.: 2661 225.

Chrysaphius tabellio: 2650 XXXVIII SCRIPT.

Chrysoloras Manuel: Opusculum de spiribus v. 2645 XXXII.

Chrysomenus: 2650 IX.

Cipriani, mercator urbis Romae: 2647 XIII.

CLAVIS PATRUM GRAECORUM:

II 3010	2659 31
II 3786	2658 247
II 4192	2658 245
II 4330	2659 1
II 4619	2646 VIII
II 4669	2646 IX
II 4753	2645 VII

II 4965	2646 VI
III 5717	2647 II
III 6044	2658 246
III 6214-16	2658 213.

Clemens Romanus (S.): eius passio, auctore Symeone Metaphrasta 2646 I.

CODICES HAGIOGRAPHICI: 2648, 2663.

CODICES IURIS CANONICI: v. IUS CANONICUM GRAECUM, tabulae codicum collectiones iuris canonici graeci continentium.

CODICES LITURGICI: 2647 VI, 2662 IV; v. etiam LITURGICA, VOLUMINA LITURGICA.

CODICES MISCELLANEI, PARTIBUS ALIQUOT E DIVERSIS CODICIBUS AVULSIS EFFORMATI: 2644, 2645, 2646, 2647, 2662.

CODICES MUSICI: 2645 XVIII.

CODICES PASSIM LAUDATI.

Athenienses: Bibliothecae Nationalis 300 2651 (in initio alterius partis descriptionis), v. etiam 2651 152.

Brixianenses: Bibliothecae Querinianae A III 3 2645 VII.

Bruxellenses: Bibliothecae Bollandianae 192 2660 19.1.

Cantabrigenses: Bibliothecae Collegii S. Trinitatis B 8.8 (192) 2646 IX.

Cremonenses: Bibliothecae publicae 160 2646 XI, XVIII.

Cryptenses: Bibliothecae monasterii I B 5 2645 XIX 79.

Florentini: Bibliothecae Laurentianae Plut. VII, 25 2658 245.

Leidenses: Bibliothecae Universitatis Voss. gr. F 25 2644 XXI.

Mediolanenses: Bibliothecae Ambrosianae 1041 (H 257 inf.) 2658 *passim*.

Messanenses: Bibliothecae Universitatis Monasterii S. Salvatoris 29 2648 1; 30 2648 16.

Monacenses: Bibliothecae Bavaricae gr. 10 2660 19.1.3.35; gr. 509 2658 199.

Mosquenses: Bibliothecae Musei historici (olim Synodalis) 159 Vladimir 2646 IX; 162 Vladimir 2646 IX.

Mutinenses: Bibliothecae Estensis a. W. 2.5 (gr. 70) 2646 VI.

Oxonienenses: Bibliothecae Bodleianae Auct. E. 2. 12 2646 XIII SCHEMA, SCRIPT., ORN.; Barocc. 148 2651 170; 170 2645 XXXVI ORN.; Holkham. 43 2651 147; Miscell. 84 (Auct. Fl. I) 2644 XVII.

Parisini: Bibliothecae Nationalis gr. 1107 2658 144; gr. 1171 2645 VII; gr. 1210 2651 152; Coislin. gr. 286 2651 (in initio alterius partis descriptionis), v. etiam 2651 152; Coislin. gr. 299 2658 184.

Pragenses: Bibliothecae Nationalis Lobcovic. VI Fa 1 2646 XI SCRIPT.

- Romani: Bibliothecae Angelicae gr. 82 2660 191.
- Sinaitici: Monasterii S. Aecaterinae gr. 981 2662 IV 8.
- Taurinenses: Bibliothecae Nationalis gr. 79 c. III 22 2645 XV.
- Vaticani: Bibliothecae Apostolicae Vaticanae. Barberiniani: gr. 41 2651 147; gr. 194 2645 XXXIV; gr. 336 2649; gr. 390 2645 III 4. Ottoboniani: gr. 43 2644 XVIII; gr. 80 2646 XIII (v. etiam SCRIPT.). Palatini: gr. 141 2645 XXXV; gr. 242 2658 199. Reginenses: gr. 44 2651 152; gr. Pii II 21 2647 II SCRIPT., ORN. Rossiani: gr. 725 2644 XIII; gr. 976 2644 XIII. Vaticani graeci: 116 2660 SCRIPT.; 156 2645 XXVII SCRIPT.; 165 2660 SCRIPT.; 197 2644 XVIII; 235 2644 XVII; 268 2644 XVI; 299 2644 XXI; 314 2645 XIV; 374 2645 XIII (v. etiam SCHEMA); 407 2646 XI SCRIPT.; 430 2645 III 4; 472 2646 II (v. etiam SCHEMA); 679 2647 XXIV; 778 2645 III 19; 846 2662 III 5; 951 2645 XXXV; 1085 2660 13; 1086 2660 13.35 SCRIPT.; 1116 2646 XI (v. etiam SCRIPT.), XVIII; 1206 2645 XXVII SCRIPT.; 1365 2660 SCRIPT.; 1431 2658 184; 1538 2645 III 24; 1568 2651 147; 1700 2645 III 22; 1712 2645 IV 2; 1778 2644 XVIII; 1846 2645 VII; 1862 2645 XXXII; 1898 2645 XXXIII; 1902 2644 XII, XXI; 1904 2646 VI; 1936 2651 (in initio alterius partis descriptionis et *passim*); 1949 2645 IX 57; 1970 2649; 2035 2646 VI; 2066 2647 XVI SCRIPT.; 2163 2644 XIII SCRIPT.; 2164 2647 XVIII NOT. ANT.; 2167 2647 V SCRIPT.; 2169 2644 XIII SCRIPT.; 2184 2662 III 4^{v.5}; 2198 2662 III 4^{v.5}; 2220 2658 199; 2248 2645 IV 3; 2261 2645 XIV; 2351 2645 XXVII SCRIPT.; 2650 2649 POSS.; 2657 (nunc Pap. Vat. gr. 56): 2652-2657. Vaticani latini: 13118 2649 POSS., NOT. ANT., 2650 in initio alterius partis descriptionis nec non I-XLI, NOT. ANT.
- Veneti: Bibliothecae Marcianae gr. 565 2646 VI; gr. II 52 2645 VII; gr. II 96 2651 120; gr. VII 3 2645 XXXVI ORN.
- Vindobonenses: Suppl. gr. 7 2646 XI SCRIPT. Theologici graeci: 61 2651 (in initio alterius partis descriptionis, v. etiam 2651 86); 131 2651 23; 279 Nessel 2660 3.35.
- CODICES RESCRIPTI: v. CODICUM PARTES RESCRIPTAE.
- CODICES SEPTEM MONASTERIO S. IOHANNIS THERISTAE A PHILIPPO IOHANNIS BRULLI FILIO DONATI: 2650 XXVI.
- CODICES VATICANI, QUORUM FOLIA NONNULLA CODICUM VAT. GR. 2644-2647 HIC RECENSITORUM PRINCIPIO PARS ERANT: Ottob.
- gr. 80 2646 XIII; Vat. gr. 222 (in inventario N. Maiorani) 2645 XV; Vat. gr. 314 2645 XIV; Vat. gr. 374 2645 XIII; Vat. gr. 472 2646 II; Vat. gr. 1846 2645 VII; Vat. gr. 1898 2645 XXXIII; Vat. gr. 1902 2644 XII; Vat. gr. 1904 2646 VI; Vat. gr. 2261 2645 XIV; Vat. lat. 13118 2649 POSS. NOT. ANT., 2650 *passim*.
- CODICUM PARTES PRINCIPIO IN UNO EODEMQUE CODICE COMPREHENSAE: 2645 XIX, XX v. 2645 XX SCRIPT.; 2646 VIII, IX; 2646 XI, XVIII (una cum ff. I, II, 174, 175 codicis Vat. gr. 1116 nec non ff. I et 353 codicis Cremonensis 160).
- CODICUM PARTES RESCRIPTAE: 2647 IX, XVII, XIX (partim), 2649.
- CODICUM POSSESSORES: v. POSSESSORES CODICUM.
- COLLECTANEA MEDICA: in codice Vat. gr. 299, 1547 capitibus composita 2644 XXI.
- Collectio tripartita: titulus, initium libri primi et inscriptio libri tertii 2662 III 5.
- COLLEGIUM ROMANUM: v. Bibliotheca Collegii Romani s.v. BIBLIOTHECAE.
- Colville D.: 2662 III 6.
- Combes R.P.F.: 2645 VII, 2658 246.
- Comia (locus in agro Messanensi): 2650 XXVI.
- COMPENDIA BRACHYGRAPHICA: 2647 XXI ANNOT., 2663 ANNOT.
- Conca F.: 2658 246.
- CONCILIORUM CANONES: v. CANONES APOSTOLORUM, CONCILIORUM, S.S. PATRUM.
- Constantinus Chondrus: v. Chondrus Constantinus.
- Constantinus imper.: v. 2658 274.
- Constantinus Manasses: v. Manasses Constantinus.
- Constantinus Nicolai filius: 2650 XXXIII SCRIPT.
- Constantinus Philores: v. Philores Constantinus presbyter.
- Constantinus praefectus ecclesiae oppidi Styli: 2650 II SCRIPT., IV SCRIPT.
- Constantinus presbyter: 2647 II SCRIPT.
- Constantinus presbyter (a praecedente distinguendus): 2650 XX SCRIPT.
- Constantinus (tabellio, ut vid.): 2647 XXIII 30.
- Constas: 2650 XV.
- Constitutiones apostolicae: v. 2645 IX 3 60, XV, 2662 III 4 (scil. VIII, 32 sive Epitome, c. XXII).
- Conus (monachus monasterii S. Iohannis Theristae): 2650 X SCRIPT.
- Corradinus cardinalis et iudex: 2647 XXIII 30.
- Cosmas: in eius canones Theodori Prodrumi commentarium: v. Theodorus Prodrumus.

- Cosmas Aetolus (S.): in eum Seraphim Artensis canon paracleticus 2661 240; in eum Seraphim Artensis megalynaria tria 2661 239.
- Courtonne Y.: 2645 II, VI, 2646 XIII 22.
- Couvreur P.: 2644 XVII.
- Coxe H.O.: 2644 XVII, 2651 170.
- Cozza Luzi I.: 2651 152.
- Crisci E.: 2647 IV SCRIPT.
- Curtzanum (locus Bruttii) 2650 XVI, XX.
- Cyprianus (abbas monasterii S. Iohannis Theristae): 2650 XXIV, XXV, XXXIII.
- Cyrillus ep. Alexandrinus (S.): Collectiones duae locorum ad Nestorii haeresin pertinentium: Collectio prior 2658 187; Collectio altera 2658 191. De incarnatione Unigeniti sive Oratio ad Theodosium: excerpta tantummodo textu edito breviora vel ab eo discrepantia (in altera collectione locorum Cyrilli ad Nestorii haeresin pertinentium) 2658 194; fragmentum e tribus diversis locis huius operis manans 2658 209. Epistula ad Eulogium sive ep. 44 2658 191. Epistula ad monachos: epitome sive recensio brevior aliquot capitum (in collectionibus duabus locorum ad Nestorii haeresin pertinentium) 2658 188.191. Epistulae ad Domnum, ad episcopos qui sunt in Lybia et Pentapoli, ad Maximum diaconum et Gennadium archimandritam v. 2662 III 4. In Isaian v. 2645 VIII. Scholia de incarnatione e Unigeniti: excerpta (in collectione prior locorum ad Nestorii haeresin pertinentium) 2658 187.188. Theaurus (excerptum) 2658 246. Locus incertus 2658 246. Ei in codice Ambros. 1041 [H 257 inf.] 107. Epistula ad Paulum Samosatensem tribuitur: v. 2658 184. Ei Theodoretus opus De theologia sanctae Trinitatis et De incarnatione Domini tribuitur 2658 213.
- Cyrillus Hierosolymitanus: Catechesis XII de Christo incarnato (excerpta) 2658 259; Catechesis XX mystagogica II 2658 150; Catechesis XXI mystagogica III v. 2645 VIII.
- CAE: Collectio alphabetica (in initio mutila) 2644 XVIII.
- Delehaye H.: 2645 XXX. V. etiam Vorst (van de) C.-Delehaye H.
- Demetrius (S.): in eum oratio, auctore Gregorio Palama 2663 1.
- Demetrius quidam: 2651 ANNOT., POSS.
- der Wal (van) N.: v. Scheltema H.J.-van der Wal N.
- Devreesse R.: 2645 III 4, XV ANNOT., 2646 II, 2662 III 5.
- Diabatanus Nicolaus: 2650 XXXII.
- Diadochus ep. Photicensis (S.): De perfectione spirituali cc. λη' λθ' 2647 XV.
- DIAGRAMMATA: 2644 XVIII 151.
- Didymus Alexandrinus: Adversus Eunomium (excerpta tria libro V operis S. Basilii Magni Adversus Eunomium tributa) 2645 X; ex eodem opere excerptum aliud 2658 52.
- Diekamp F.: 2645 II, 2658 164.
- Diels H.: 2644 XIII, XV.
- Di Lello-Finuoli A.L.: 2644 XIII SCRIPT.
- Dionysius Areopagita (Ps.): De caelestis hierarchia: index capitum cum initiis capitum et scholiorum 2645 I 1; c. X, 1 et X, 3 2658 53. De divinis nominibus: titulus c. II, 10, titulus c. III, titulus c. IV, 15, pars tituli c. V 2645 I 2; index capitum, cum initiis capitum eorumque scholiorum 2645 I 2; c. I, 4 2658 208; e cc. II et III excerpta 2645 IX 1; in c. I scholion 2645 IX 57; c. VIII, 5-6 cum scholiis 2645 XIII. De ecclesiastica hierarchia: index capitum cum initiis capitum eorumque scholiorum 2645 I 3; c. IV 2658 244. De mystica theologia: index capitum cum initiis capitum eorumque scholiorum 2645 I 4. Epistulae: index cum initiis primae, secundae et quintae nec non scholiorum ad eas pertinentium 2645 I 4; in epistolam I Georgii Pachymerae paraphrasis 2645 IX 59; epistula II cum Georgii Pachymerae paraphrasi 2645 IX 59. Index operum eorumque capitum 2645 I. Fragmentum ei tributum sed in eius scriptis non exstans 2645 IX 57.
- Dionysius ep. Alexandriae: Epistula ad Paulum Samosatensem * 2658 184.
- Dmitrievskij A.: 2645 XIX, 2662 IV 8.
- Dobschütz von E.: v. Gebhardt von O.-Dobschütz von E.
- Doctrina Patrum de incarnatione Verbi: c. 18, IX 2645 II.
- Dominicus: v. Palmarius Dominicus.
- Dorotheus quidam: prex ei tribuitur 2645 III 22.
- Dyobuniotes K.I.: 2651 (in initio alterius partis descriptionis), 2651. 104.152.

D

- Daniel Rodocalli Arcumani filius: 2650 XI.
- Darmarius Andreas: index eius librorum 2662 II, v. etiam 2662 III 6.
- Datema C.: 2658 246.
- Datema C.-Allen P.: 2645 VII.
- DEFINITIONES THEOLOGICAE ET PHILOSOPHI-

E

- ECCLESIAE: ecclesia S. Magdalenae apud Pantheum 2649 POSS., 2650 (in initio alterius partis descriptionis); ecclesia S. M. Deiparae 2650 XVI; oratorium S. Georgii 2650 XXVII.
- Ecdicus Nicolaus: 2650 XXXVIII.
- Ehrhard A.: 2645 VII, 2651 *passim*.
- Emmanuel Provataris: v. Provataris Emmanuel.
- Epigrammata Christiana (scil. liber I Anthologiae Palatinae) 2644 XIX 166.
- Epigrammata Cyzicena (scil. liber III Anthologiae Palatinae) 2644 XIX 177.
- Epiphanius Cyprius (S.): De divina inhumanatione v. 2658 247. De fide c. 17 2658 198. Panarion lib. II, tom. 1, haer. 57, c. 8 2658 184; lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 66 2658 197; lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 67 2658 197; lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 72 2658 199; lib. II, tom. 2, haer. 69, c. 73 2658 199; lib. III, tom. 1, haer. 74, c. 10 2658 197; lib. III, tom. 1, haer. 74, cc. 12-13 2658 197; lib. III, tom. 1, haer. 74, c. 13 2658 197; lib. III, tom. 2, haer. 77, cc. 32-33 2658 198; lib. III, tom. 2, haer. 77, c. 33 2658 198. Testimonia e Scriptura sacra de Christo, probantia Filium ut Patrem deum esse 2658 247.
- EPISTULAE CANONICAE: v. 2662 III 4.
- Epitome Clementina I: 2646 I.
- Erebinthes Nicolaus: 2650 XXIV.
- EROTAPOCRISEIS: In Gen. 3, 7 2645 III 49.
- EUCHOLOGIA: fragmenta 2645 XIX, XX.
- Eugenius (S.): pro eo officium (in Menaeo) 2647 X.
- Eulogius Alexandrinus: Defensiones (excerpta) 2658 206.
- Eunomius: v. 2645 II, 2658 213.
- Eusebius Caesariensis: Commentarium in Isaian v. 2645 VIII. Commentarium in ps. 36 2644 VIII. Supplementa quaestionum ad Stephanum, c. 9 2658 278. 238.
- Eustratiades S.: 2651 23.108, 2662 III 6.
- Eustratius (S.): pro eo officium (in Menaeo) 2647 X, XI 14.
- Eutyches: v. 2645 IV 2.
- EUTYCHIANI: v. 2658 198.
- EVANGELIARIA: v. BIBLIA SACRA UTRIUSQUE TESTAMENTI, in fine capitis Testamentum Novum.

F

- Fatouros G.: 2658 12.
- Fedalto G.: 2660 II.
- Federici C.-Houlis K.: 2651 BIBL.
- Feron E.-Battaglini F.: 2646 XIII BIBL.
- FLORILEGIA: florilegium dogmaticum contra Arianos 2645 II.
- Foerster R.: 2645 XXXI.
- FOLIA IN CUSTODIAM ADDITA: 2647 XVIII NOT. ANT.
- Follieri H.: 2644 IX, X, 2645 XVIII, XIX, XXI, 2647 IX (SCRIPT REC.), XVI SCRIPT., 2661 225.
- FORMULAE POENITENTIALES: v. SACRAMENTUM POENITENTIAE.
- Franciscus de Camerino: v. Camerino (de) Franciscus, archiep. Vosporensis.
- Francopetrus: 2650 XVIII.
- Fridericus Luciferus: v. Luciferus Fridericus.
- Funk F.X.: 2645 IX 2, XV, XXII, 2662 III 4.

G

- Gaidarocrites Arcadius: 2650 XXV.
- Gaisford Th.: 2645 XXXVIII.
- Gala (de) Paulus, abbas monasterii Messanensis S. Salvatoris: 2648 SCRIPT., ANNOT.
- Gamillscheg E.-Harlfinger D.: 2644 VIII SCRIPT., XIV SCRIPT., XVII SCRIPT., 2645 XXXIII SCRIPT., XXXVII SCRIPT., 2662 II.
- Gardthausen V.: 2647 IV ANNOT.
- Garitte G.: 2658 245.
- Garnier I.: 2658 213.
- Gautier P.: 2662 III 6.
- Gebhardt E.: 2646 X.
- Gebhardt von O.-Dobschütz von E.: 2647 VII.
- Geerard M.: 2645 VII, 2646 VI, VIII, IX, 2647 II, 2658 213. 245. 246. 247, 2659 1.31.
- Genesius Moschatus: v. Moschatus Genesius.
- Gennaces Phucunculus: v. Phucunculus Gennaces.
- Georgius (S.): eius passio 2647 XXIV.
- Georgius (S.) anno 1838 mortuus: in eum Seraphim Artensis canon paracleticus 2661 252.
- Georgius Arcumanus: v. Arcumanus Georgius.
- Georgius Balsamon: v. Balsamon Georgius.
- Georgius comes Corinthi: 2645 XXVIII POSS.
- Georgius Mustachius: v. Mustachius Georgius.
- Georgius Pachymeres: v. Pachymeres Georgius.
- Georgius protopapas et tabellio oppidi Styli: 2650 XIX SCRIPT.
- Georgius tabellio et scriniarius monasterii S. Aecaterinae: 2650 XI SCRIPT.

- Georgius Trapezuntius: v. Trapezuntius Georgius.
- Germanus I patr. CP.: ei quaestio ad Amphilo- chium $\rho\mu\theta'$ ab A. Mai tribuitur, 2644 I.
- Germanus II patr. CP.: ei homiliarium pa- triarchale tantummodo tribuitur 2651 (in initio alterius partis descriptionis).
- Giannelli C.: 2645 III 4, IV 2, 2651 147.
- Glycas Michael: Capita in quaestiones dubias Scripturae sacrae (tabula tantum) 2662 III 6.
- Goar C.R.P.: 2645 III 4, XIX, 2649, 2662 IV 8.
- Godinus: 2650 XIV.
- Gonnellius Bartholomaeus tabellio: 2647 XXIII.
- GRAMMATICALIA: fragmentum textus gram- maticalis cuiusdam 2645 XXXII. V. etiam Am- monius, Chrysoloras Manuel, LEXICA.
- Grecu V.: 2651 140.153.
- Gregorius Illuminator ep. Armeniae (S.): eius vita, auctore Agathangelo 2658 245.
- Gregorius Nyssenus (S.): Homilia in S. Theodorum 2658 244. In s. Christi resurrectionem oratio I 2646 X. Oratio catechetica magna 2644 II. Fr. IV 2658 144. Opusculum de S. Tri- nitate * in recensione longiore 2658 199. V. etiam 2644 XVIII 151.
- Gregorius Palamas: v. Palamas Gregorius.
- Gregorius theologus sive Nazianzenus (S.): Epigramma 2658 246. Oratio XXI in laudem S. Athanasii v. 2646 II. Oratio XX.I De pace v. 2646 II. Oratio XXV In laudem Heronis philosophi 2646 II. Oratio XXXIX In S. lumina 2646 XI 18, XVIII. Ora- tio XLIII In laudem S. Basilii Magni 2646 XI 20, 2647 XX, 2659 31.
- Gregory C.R.: 2645 XL, 2647 IV, V, XVI.
- Gretser J.: 2651 86.129.
- Gritsopulos T.A.: 2261 238.
- Grumel V.: 2645 XXII.
- Guilelmus dux oppidorum Styli et S. Aecateri- nae: 2650 IX.
- Guilelmus Roberti Kolontzestrae filius: 2650 VIII.
- Guillou A.: 2650 *passim*.

H

- Hadrianus imperat.: v. 2658 274.
- HAGIOGRAPHICA: v. Abibus (S.), Aemilianus (S.), Andreas apostolus (S.), Anna (S.), Au- xentius (S.), Babylas (S.), Barbara (S.), Bar- laam (S.), Barnabas apostolus (S.), Bartholo- maeus (S.), Basilius Magnus (S.), Bessario (S.), Cauleas Antonius patr. CP. (S.), Cle- mens Romanus (S.), Cosmas Aetolus (S.),
- Demetrius (S.), Eugenius (S.), Eustratius (S.), Georgius (S.), Georgius anno 1838 mor- tuus (S.), Gregorius Illuminator ep. Arme- niae (S.), Helias Spelaetotes (S.), Isidorus Pe- lusiota (S.), Mardarius (S.), Marina (S.), Me- letius (S.), Nicolaus (S.), Orestes (S.), Patapius (S.), Symeon Stylita (S.), Theodora (S.), Theodorus (S.), Theophano (S.), Thy- sus (S.), V. etiam BIBLIOTHECA HAGIO- GRAPHICA GRAECA, CODICES HAGIOGRAPHI- CI, Iohannes Damascenus, MENOLOGIA, Ni- cephorus Gregoras, Nicetas Paphlagon, Palamas Gregorius, Seraphim Artensis, Symeon Metaphrastes.
- Hagioreites N.: 2645 III 2.
- Hagios Sostes (locus Bruttii): 2650 XVI.
- Hajdu K.: 2662 II.
- Harlfinger D.: v. Gamillscheg E.-Harlfinger D.
- Hayduck M.: 2644 XVI.
- Heil G.: 2658 53.244.
- Heimbach G.E.: 2645 XXIV, 2662 III 5.
- Helias Spelaetotes (S.): eius vita 2648 16.
- Helicinum (locus Bruttii): 2650 XXXII.
- Heliodorus: In Aristotelis Ethica Ni- comachea paraphrasis 2644 XII.
- Henry R.: 2658 213. 246.
- Heremita: 2650 XII.
- Hergenroether J.: 2660 3.35.
- Hermias: Scholia in Platonis Phae- drum 2644 XVII.
- Hesiodus: Opera et dies cum scholiis Ma- nuelis Moschopuli et Iohannis Tzetzes 2645 XXXVIII.
- Hesychius hieromonachus: 2650 XXX SCRIPT., XXXI SCRIPT.
- Heylbut G.: 2644 XII.
- Hierax (oppidum Bruttii): 2650 XII; eius finis 2650 XL.
- Hilarion Papathyrso: v. Papathyrso Hila- rion.
- Hippolytus: Commentarium in Danie- lem lib. IV cum scholiis (excerpta) 2645 XII.
- Hippolytus Thebanus: Chronographia fr. I, 6 Diekamp 2658 164.
- Holl K.: 2658 184.
- Holl K.-Dummer J.: 2658 197.
- Homiliarium patriarchale: v. Iohan- nes IX Agapetus patr. CP.
- Honofrius Panvinus: v. Panvinus Honofrius.
- HOROLOGIUM: fragmenta nonnulla 2645 XVI.
- Hultsch F.: 2644 XIV.
- Hunger H.: 2644 XVI SCRIPT., 2645 XXXII SCRIPT., 2647 V SCRIPT., 2658 SCRIPT., 2660 SCRIPT.
- Hunger H.-Kresten O.: 2647 V SCRIPT., 2651 (in initio alterius partis descriptionis).
- HYMNI: hymni ad B.M.V. 2644 X 45.49; hym-

ni ad ἡχον πλ. δ', feriam quintam matutinae pertinentes 2646 III; hymni ad S. Nicolaum 2644 X 49; hymni notis musicis instructi 2645 XVIII; hymni plerumque inediti 2645 XXI 86; hymni pro die 2 mensis martii (in Menaeo) 2645 XVII; hymni pro die 6 decembris ad S. Nicolaum dicati (in Menaeo) 2647 IX (SCRIPT. REC.); hymni pro diebus 13 et 14 decembris ad SS. Eustratium, Auxentium, Eugenium, Mardarium, Orestem et Thyrsium dicati (in Menaeo) 2647 X, XI; hymni pro Dominica Resurrectionis et feria quinta Magnae Hebdomadis (ut pars Horologii) 2645 XVI; hymni S. Annae dicati (in Menaeo) 2644 XI 52; hymnus ad officium sacri lavapedii magnae feriae quintae pertinens 2645 XVI 69; hymnus lucernarius 2645 XV. V. etiam ODAE, Symeon logotheta.

I

ICONOMACHI: contra eos e Nicephori patr. CP scriptis excerpta multa 2658 10.

Ieremias II patr. CP: Typikon de disciplina monasterii S. Athanasii in monte Athone 2646 XV.

Ignatius archiep. Methymnensis: 2647 XIII Poss.

Ignatius metropolita Rhodi: 2647 XXIII.

IESUS CHRISTUS: de Eius duplici generatione, scil. secundum spiritum et secundum carnem 2658 198; de Eius incarnatione excerpta, e Cyrilli Hierosolymitani catechesi XII sumpta 2658 259; de Eius salutifera passione, de Eius gloriosa ascensione et de hominum redemptione ab inferis ab Eo effecta 2658 262 (in collectione altera locorum e Vetere Testamento contra Iudaeos); de Eius unctione 2645 VIII, 2658 190; de Eo testimonia e Scriptura sacra Epiphania Cyprio tributa, probantia Filium ut Patrem deum esse 2658 247; de lege et sacerdotio Iudaeorum Eius Adventu mutatis 2658 270 (in collectione textuum e Chrysostomicis homiliis adversus Iudaeos sumptorum); de Eius altero adventu 2658 272 (in collectione textuum e Chrysostomicis homiliis adversus Iudaeos sumptorum); de Melchisedech sacerdotio ut Eius symbolo 2658 270 (in collectione textuum e Chrysostomicis homiliis adversus Iudaeos sumptorum); de Christo uncto et summo sacerdote, de unione in Eo divinae et humanae naturae, de significatione Eius ascensionis et assumptionis 2658 190 (in collectione priore locorum Cyrilli ad Nestorii haeresin pertinentium); fragmentum fortasse e Theodoretii Pentalogi manans, in quo haereticorum opinio refutatur, Christi natu-

ram divinam passam esse et unio duarum naturarum in Eius persona a commixtione sive confusione distinguitur 2658 213; de Eo in Vetere Testamento nuntiatio 2658 271 (in collectione textuum e Chrysostomicis homiliis adversus Iudaeos sumptorum); testimonia e Scriptura sacra de Eius adventu ut Dei 2658 254.

IMAGINES PHOTOTYPICAE: 2644 XII BIBL., XVII BIBL., 2645 XXXIV BIBL., XXXVI ORN., 2646 X BIBL., XIII SCRIPT. BIBL., XIX BIBL., 2647 I BIBL., II SCRIPT., VIII BIBL., IX BIBL., XV (v. etiam MAT.), XVI SCRIPT., 2649 BIBL., 2650 I-XLI (sub BIBL.), 2658 BIBL., 2660 BIBL.

Innocentius pp. I: epistula ei tributa ad Arcadium imperatorem de S. Iohanne Chrysostomo ad exilium damnato v. 2645 XXVIII.

INSTRUMENTA DIVERSA (graeca et latina): 2647 XXIII, 2650.

INTEGUMENTA CODICUM.

Saec. XVI: integumentum byzantinum tabulis ligneis principio corio fusco linteoque ductis efformatum 2651.

Saec. XIX: integumentum e charta spissiore fusca cum dorso e corio fusco 2661.

Saec. XIX-XX: integumenta e charta spissiore cum simplici membrana in dorso et in angulis externis utriusque tabulae 2659, 2660.

Saec. XX: integumenta e charta spissiore viridi, simplici membrana in dorso et in angulis obiecta 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2662, 2663.

Saec. XX: e membrana 2658.

Saec. XX: thecae e charta spissiore 2651, 2658.

Saec. XX: thecae e charta spissiore, linteo obductae 2649, 2650.

INVENTARIA CODICUM: Nicolai Maiorani inventarium 2645 XV ANNOT.

INVOCATIONES SCRIBARUM VEL POSSESSORUM: 2644 X ANNOT., 2645 XXXIX ANNOT., 2647 XXI ANNOT., 2660 ANNOT.

Iohannes IX Agapetus patr. CP: Homiliarium patriarchale 2651.

Iohannes Amantenus: v. Amantenus Iohannes.

Iohannes ἀναγνώστης: 2645 XVIII ANNOT.

Iohannes Arcadii Gaidarocriti frater: 2650 XXV.

Iohannes Argyropulus: v. Argyropulus Iohannes.

Iohannes Baptista Pagli: v. Pagli Iohannes Baptista.

Iohannes Brachiolas: v. Iohannes presbyter.

Iohannes Brullus: v. Brullus Iohannes.

Iohannes Calbises: v. Calbises Iohannes.

Iohannes Calecas patr. CP: ei homiliarium

patriarchale tantummodo tribuitur 2651 (in initio alterius partis descriptionis); v. etiam 2651 86, 129.

Iohannes Callae Filius: 2650 XXVIII.

Iohannes Cannabotzanus: v. Cannabotzanus Iohannes.

Iohannes centurio classarius: 2647 XXIII.

Iohannes Chrysostomus (S.).

I. Opera genuina vel spuria quae in tomis 47-64 P.G. continentur (secundum ordinem Patrologiae hic memorata):

48. 701-702 De incomprehensibili Dei natura hom. I 2647 XII.

48. 815 Sermo contra Iudaeos et gentiles c. β' 2658 272.

48. 816 Sermo contra Iudaeos et gentiles c. γ' 2658 272.

48. 817-818 Sermo contra Iudaeos et gentiles cc. γ'-δ' 2658 269.

48. 819 Sermo contra Iudaeos et gentiles c. δ' 2658 272.

48. 824 Sermo contra Iudaeos et gentiles c. η' 2658 272.

48. 828 Sermo contra Iudaeos et gentiles c. ια' 2658 270.

48. 876-877 Oratio IV adversus Iudaeos c. δ' 2658 265.

48. 877 Oratio IV adversus Iudaeos c. δ' 2658 266, 267.

48. 877 Oratio IV adversus Iudaeos c. ε' 2658 267.

48. 879-880 Oratio IV adversus Iudaeos c. ζ' 2658 268.

48. 880-881 Oratio IV adversus Iudaeos v. 2658 268.

48. 881-882 Oratio IV adversus Iudaeos c. ζ' 2658 269.

48. 890-896 Oratio V adversus Iudaeos cc. ε' et ζ' 2658 237.

48. 899 Oratio V adversus Iudaeos c. ι' 2658 237.

48. 900 Oratio V adversus Iudaeos c. ια' 2658 274.

48. 902 Oratio V adversus Iudaeos c. ιβ' 2658 275.

48. 903 Oratio V adversus Iudaeos c. ιβ' 2658 278.

48. 917-918 Oratio VII adversus Iudaeos cc. α'-β' 2658 277, 278.

48. 919 Oratio VII adversus Iudaeos c. β' vel γ' 2658 278.

48. 919 Oratio VII adversus Iudaeos c. γ' 2658 278.

48. 920 Oratio VII adversus Iudaeos c. γ' 2658 268.

48. 920-921 Oratio VII adversus Iudaeos c. γ' 2658 276.

48. 921 Oratio VII adversus Iudaeos c. δ' 2658 277.

48. 922 Oratio VII adversus Iudaeos c. δ' 2658 270.

48. 923 Oratio VII adversus Iudaeos c. ε' 2658 271.

48. 928-929 Oratio VIII adversus Iudaeos 2647 XIII.

48. 1028-1033 Concio VI de Lazaro v. 2646 VI.

49. 15-34 Homilia I de statu 2659 I

49. 145-146 Homilia XIV ad populum Antiochenum 2647 IX (SCRIPT. ANT.).

50. 516 Homilia in S. Meletium archiep. Antiochiae 2658 245.

51. 37-38 In illud «Pater si possibile est transeat a me calix iste» hom. 2646 XVI.

52. 490-501 Liber ad eos qui scandalizati sunt seu de providentia 2644 V.

52. 491 ex eiusdem operis capite ζ' excerptum 2658 53.

52. 588-589 Epistula III ad diaconissam Olympiada 2645 XIV.

53. 25 In Genesin hom. I 2646 V.

53. 26-27 In Genesin hom. II 2646 V.

53. 122-125 In Genesin hom. XV 2646 XIX 31.

53. 125-128 In Genesin hom. XVI 2646 XIX 34.

53. 137-138 In Genesin hom. XVII 2646 IV 4.

53. 151-152 In Genesin hom. XVIII 2646 IV 5.

53. 319-320 In Genesin hom. XXXIV 2646 XII.

53. 320-321 In Genesin hom. XXXIV 2644 VII.

54. 400-402 In Genesin hom. XLIII 2644 IV.

56. 407 De legislatore hom. *, c. VI 2658 245.

58. 781-783 In Matthaum hom. LXXXIX v. 2651 147.

59. 591-592 Hom. de pharisaeo v. 2646 IX.

60. 712-714 Sermo I de ieiunio 2646 VIII 14.

60. 714 Sermo II de ieiunio 2646 VIII 13.

60. 715 Sermo III de ieiunio 2646 VIII 13.

61. 683-684 In illud Matthaui «si filius Dei es» hom. 2647 II.

62. 740-741 In illud «Ignem veni mittere in terram» et in illud «Non veni pacem mittere sed gladium» hom. 2646 IX.

62. 741-742 De pharisaeo hom. v. 2646 IX.

63. 579-580. Ecloga II de oratione v. 2651 35.
 63. 695-697 Ecloga XXI de imperio potestate et gloria 2646 VII 10.
 63. 742-744 Ecloga XXIV de peccato et confessione 2646 VII 9.
 2. Opera spuria vel dubia in tomis P.G. non comprehensa:
 In illud «Iudex erat in quadam civitate» 2646 VI. In nativitatem Christi (re vera Leontii presbyt. CP) 2645 VII.
 3. Textus varii contra Iudaeos ex eius homiliis adversus Iudaeos sumpti 2658 27.
 4. Locus incertus 2658 245; ei oratio in S. Trinitatem tribuitur 2645 III 22; alia oratio ei tributa 2645 III 23; ei sententia in Nicephori patr. CP. Apologetico pro sacris imaginibus tribuitur 2658 213. V. etiam 2644 XVIII 151.
 Iohannes Constaë frater: 2650 XV.
 Iohannes Damascenus: Carmen in theogoniam (cum explanatione) 2647 V7. Dialectica in recensione brevior, secundum stirpem b l 2658 1; capita nonnulla huius operis secundum numerationem recensione longioris apud Kotter: c. 58 2658 50, 95; c. 55 2658 105. Expositio fidei orthodoxae secundum stirpem b 2658 37; c. 97 Kotter 2658 164. Laudatio S. Barbarae 2645 V 50. Trisagion cc. 2-5 2658 108; c. 7 2658 110. In eius canones Theodori Prodrumi commentarium: v. Theodorus Prodrum.
 Iohannes dominus oppidi Styli: 2650 XXXVI.
 Iohannes Glycys patr. CP: ei homiliarium patriarchale tantummodo tribuitur 2651 (in initio alterius partis descriptionis).
 Iohannes Guilelmi colonus: 2650 VIII.
 Iohannes ieiunator: Canones ei tributi 2645 III 11. Formulae poenitentiales ei tributae 2645 III 10.
 Iohannes Irenes filius: 2650 V.
 Iohannes Kaphyrus: v. Kaphyrus Iohannes.
 Iohannes Leonis filius: 2650 XX.
 Iohannes Lydus: De mensibus libri I-III (excerpta) 2645 XXXIV.
 Iohannes Mauromates: v. Mauromates Iohannes.
 Iohannes Mendicenus: v. Mendicenus Iohannes.
 Iohannes Ocellus: v. Ocellus Iohannes.
 Iohannes Pp. XXII: Epistula de unitate ecclesiae Latinae et Graecae ad Franciscum de Camerino archiep. Vosporensem et Riccardum Anglicum episc. Chersonensem anni 1333 e Latino sermone in Graecum versa: 2660 11.
 Iohannes Pastritius: v. Pastritius Iohannes.
 Iohannes Paulus Pp. II: 2658 INTEG., 2662 INTEG.
 Iohannes Philoponus: In Aristotelis libros De anima commentarium 2644 XVI.
 Iohannes presbyter: 2650 XIII SCRIPT. XIV SCRIPT., XVII SCRIPT., XVIII SCRIPT., XIX SCRIPT., XXI SCRIPT. V. etiam 2650 XXV.
 Iohannes presbyter monasterii S. Nicolai iunioris: 2650 XXV.
 Iohannes protopapas: 2650 XXXIV SCRIPT.
 Iohannes quidam: 2651 ANNOT. POSS.
 Iohannes Ruselles: v. Ruselles Iohannes.
 Iohannes Saccotrypus: v. Saccotrypus Iohannes.
 Iohannes scholasticus: Collectio LXXXVII capitulorum (initium tantum) 2662 III 5.
 Iohannes Tzetzes: v. Tzetzes Iohannes.
 Iohannes Xiphilinus: ei homiliae nonnullae homiliarii patriarchalis in P.G. 120 tribuntur, v. 2651 4.23.44.51.
 Iosephus Bryennius: v. Bryennius Iosephus.
 Iosephus Pretiosi: v. Pretiosi Iosephus.
 Iosephus Terra: v. Terra Iosephus.
 Irene Iohannis Ruselli uxor: 2650 XL.
 Irene Nicolai praefecti ecclesiae filia: 2650 V.
 Irene Nicolai uxor: 2650 XL.
 Irigoïn J.: 2646 XIII SCRIPT.
 Isidorus Pelusiotæ (S.): v. 2647 XVII.
 ITALIA INFERIOR. Codices ibi exarati: 2644 IX SCRIPT., 2645 XVI SCRIPT., 2646 IX (una cum parte VIII), 2647 II SCRIPT., ORN., III SCRIPT., ORN., XIV ORN., XVI ORN., XVII ORN., XVIII SCRIPT., XXI ANNOT., 2648, 2649, 2650.
 IUDAEI: a recta fide seiuncti (in scripto incerto) 2645 VIII; contra eos collectiones duae locorum e Vetere Testamento 2658 26; contra eos sermo Leontii ep. Neapolis Cypri (excerpta tria) 2658 246; contra eos testimonia e Scriptura sacra ad argumenta varia pertinentia 2658 24; de eorum captivitate usque ad finem saeculorum pergente 2658 261.273; de eorum regibus et sacerdotibus 2658 270; de ultima eorum captivitate finem non habente 2658 237; eorum et Christianorum sacrificium differunt 2658 275; eorum rebellio sub Constantino 2658 274; eorum rebellio sub Hadriano 2658 274; prima, altera et tertia eorum captivitas 2658 237; pristina suam conditionem frustra restituere conantur 2658 273; sub Iuliano apostata templum iterum aedificare conantur 2658 274; textus varii e S. Iohannis Chrysostomi homiliis adversus eos sumpti 2658 27.

- Iulianus apostata imperator: v. 2658 274.
 IUS CANONICUM GRAECUM: epistula fortasse ad id pertinens 2645 IX 60; tabulae codicum collectiones iuris canonici Graecorum continentium 2645 XXII, XXVIII, 2662 III. V. etiam Balsamon Theodorus, Blastares Matthaeus, CANONES APOSTOLORUM, CONCILIORUM. SS. PATRUM, Collectio tripartita, Constitutiones apostolicae, EPISTULAE CANONICAE, Iohannes scholasticus, Sisinnius II patr. CP.
 IUS CIVILE GRAECUM: Basilica, lib. III, tit. I, cc. η-θ 2645 XXIV. Synopsis Basilicorum 2645 XXIII.
 Iustelli H.: v. Voelli G.-Iustelli H.

J

- Jacob A.: 2645 III 4, XVI, XIX 79, 2662 IV (in nota).
 Jacobs F.: 2658 246.
 Janin R.: 2660 11.
 Joannou P.P.: 2662 III 4.
 Javierre Ortas A.M. card. bibl.: 2662 INTEG.
 Jugie M.: 2645 XI.

K

- Kaphyrus Iohannes presbyter: 2650 XI.
 Karydonis St.: 2647 XIII POSS.
 Kolontzestra R bertus: 2650 VIII.
 Kominis A.: 264 IX (SCRIPT. REC.), XI.
 Kotter B.: 2645 V, 2658 1.
 Kresten O.: 2662 II (v. etiam SCRIPT.), III 6.
 V. etiam Hunger H.-Kresten O.
 Kurtz E.: 2660 3.35.
 Kutlumusianos B.: 2661 339.

L

- Laccusa (locus Bruttii): 2650 XX, XXI.
 Lafontaine G.: 2658 245.
 Lagarde (de) P.: 2658 245.
 Lake K. et S.: 2657 II SCRIPT.
 Lampros S.P.: 2645 XXV.
 Latyšev B.: 2645 XXX.
 Laurentius Portius: v. Portius Laurentius.
 LECTIONARIA SIVE LIBRI LITURGICI: 2647 V, VI.
 LECTIONES: v. LITURGICA, Lectiones.
 LECTIONES VARIAE: v. VARIAE LECTIONES.
 Leo: 2650 XX.
 Leo Arcadii patruelis: 2650 XVII.
 Leo Carbones: v. Carbones Leo.
 Leo Castelleses: v. Castelleses Leo.
 Leo imperator: Oracula tria cum figuris 2645 XXXVI. V. etiam 2660 3.35.

- Leo Macres: v. Macres Leo.
 Leo Malinus: v. Malinus Leo.
 Leo presbyter: 2650 V SCRIPT.
 Leontius ep. Neapolis Cypri: Sermo contra Iudaeos (excerpta tria) 2658 246.
 Leontius presb. CP: In nativitatem Christi 2645 VII.
 Lequien M.: 2658 144.
 Leroy-Molinghen A.: v. Canivet P.-Leroy-Molinghen A.
 LEXICA: Lexicon de spiritibus v. 2645 XXXII.
 Libanius: Declamatio XXXIII 2645 XXXI.
 Lietzmann H.: 2646 XVII.
 Lilla S.: 2644 VI SCRIPT., XII BIBL., XIII SCRIPT., XVII BIBL., 2645 IV 3, IX BIBL., XXXIV BIBL., XXXVI ORN., 2646 X BIBL., XIII BIBL., XIX (v. etiam BIBL.), 2647 I BIBL., 2647 V SCRIPT., VIII BIBL., IX BIBL., 2649 BIBL., 2658 199 BIBL., 2659 SCRIPT., 2660 BIBL., 2662 III 4.5.6.
 LITTERAE RETRACTATAE: 2647 XII SCRIPT.
 LITURGICA. Lectiones: lectiones e S. Paulo apostolo et evangelio secundum Iohannem 2647 V; lectiones pro dominica ζ' τῶν ἀγίων πατέρων 2645 XL, 2647 XVI 20; lectiones pro sabbato ante dominicam τῶν ἀγίων πατέρων 2647 XVI 20; lectiones psalmorum pro nonnullis festis 2645 XXXIX; lectiones sabbato-dominicae evangelii secundum Lucam 2647 IV; lectiones vespertinae dominicae τῶν ἀγίων πατέρων 2647 XVI 20; lectiones Veteris Testamenti pro nonnullis diebus quartae hebdomadis Quadragesimae 2647 VI. Liturgia praesantificationum 2649 pars recta. Officia. Officia dierum 8-9 mensis decembris SS. Patapio et Annae dicata 2644 XI; officia dierum 13 et 14 decembris pro SS. Eustratio et Tyrso (in Menaeo) 2647 XI; officia dierum 17 et 18 iulii pro SS. Marina et Aemiliano 2646 XIV; officia pro secunda hebdomade Quadragesimae, a feria quinta usque ad dominicam 2644 IX; officium diei 6 decembris pro S. Nicolao (in Menaeo) 2647 IX (SCRIPT. REC.); officium diei 13 decembris pro SS. Eustratio, Auxentio, Eugenio, Mardario et Oreste (in Menaeo) 2647 X; officium in infantes defunctos 2645 XIX 74; officium in mulierem sive monacham defunctam 2645 XIX 74; officium in presbyterum mortuum 2645 XX; officium sacri lavapedii magnae feriae quintae 2645 XVI 69; officium s. baptismatis, ad unctionem oleo praesertium pertinens 2662 IV; officium vespertinum S. Pentecostes 2649 pars versa. V. etiam CODICES LITURGICI, HOROLOGII, HYMNII, LECTONARIA SIVE LIBRI LITURGICI, MENAEA,

ODAE, PARACLETICE, PENTECOSTARIUM, PRECES, SACRAMENTUM POENITENTIAE, THEOTOCIA, TRIODIUM, VOLUMINA LITURGICA.
 LOCI INCERTI: 2645 IV 29, VIII, IX 2 60^v, XI, XXX, XXXII, 2647 XV, 2658 213^v, 245, 246, 2659 61^v.
Loenertz R.: 2660 II.
Loofs F.: 2658 202.
Lucà S.: 2647 II SCRIPT.
 Luciferus Fridericus: 2650 XL.
 Lymbia (locus Bruttii): 2650 XXVIII.

M

Macres Leo: 2650 XXII SCRIPT.
Mai A.: 2644 I, 2646 XI NOT. ANT., 2658 234^v.
 Maioranas Nicolaus: 2645 XV ANNOT.
Malingrey A.M.: 2644 V, 2645 XIV, 2647 XII.
 Malinus Leo, dux oppidorum Hieracis et Styli: 2650 XII.
 Manasses: v. 2645 IX 2 60^v.
 Manasses Constantinus: Compendium chronicum 2645 XXVI.
Mancini A.: 2648 116.
Mandakasos Th.: 2651 147^v.
Mansi I.D.: 2658 184, 2662 III 4.
 Manuel Chrysoloras: v. Chrysoloras Manuel.
 Manuel ἱερέως: 2645 XVIII ANNOT.
 Manuel Moschopulos: v. Moschopulos Manuel.
 Marcus Antonius Muretus: v. Muretus Marcus Antonius.
 Marcus Martini: v. Martini Marcus.
 Marcus mon. et er. (S.): De Melchisedech opusculum X 2658 106^v.
 Mardarius (S.): pro eo officium (in Menaeo) 2647 X.
 Maria (Beata Virgo): v. B.M.V.
 Marina (S.): pro ea officium (in Menaeo) 2646 XIV.
Marini C.: 2645 XXXIV SCRIPT., ANNOT.
Martini Ae.: 2644 XIV SCRIPT., 2645 XXXVII SCRIPT.
Martini Ae.-Bassi D.: 2658 184 et passim.
 Martini Marcus, mercator urbis Romae: 2647 XXIII.
 MATERIA QUA CODICUM FOLIA COMPOSITA SUNT: v. CHARTA OCCIDENTALI (CODICES CONFECTI E), CHARTA ORIENTALI (CODICES CONFECTI E), MEMBRANACEI (CODICES).
Matthaei C.F.: 2663 I.
 Matthaeus Blastares: v. Blastares Matthaeus.
 Mauromates Iohannes: 2644 XVII SCRIPT.
 Maximus Confessor (S.): De duabus Christi naturis 2645 IV 29; ei scholia

in ps. Dionysii Areopagitae opera tribuntur 2645 I 1, IX 57, XIII.
 Maximus Planudes: v. Planudes Maximus.
 MEDICA REMEDIA: ab E. Provataris e codice Vat. gr. 299 descripta 2644 XXI.
 MEDICINA: v. COLLECTANEA MEDICA, MEDICA REMEDIA.
Meineke A.: 2645 XLI.
 Meletius (S.): in eum S. Iohannis Chrysostomi homilia 2658 245^v.
 MEMBRANACEI (CODICES): 2646, 2647, 2649, 2650, 2662 I (partim).
 MENAEA: Menaei fragmenta 2644 XI, 2645 XVII, 2646 XIV, 2647 IX (SCRIPT. REC.), X, XI.
Ménager L.R.: 2650 passim (sub BIBL.).
 MENDELSSOHN L.: 2645 XXVII.
 Mendicenus Iohannes: 2650 XXXIX.
 MENOLOGIA: menologii fragmentum 2647 VII.
Mercati I.: 2645 XXIX (v. etiam FASC.), XXXIV SCRIPT. ANNOT., 2658 II.12. BIBL., 2662 II, III 6.
Mercati I.-Franchi de' Cavalieri P.: 2644 XVII, XVIII, XXI.
Méridier L.: 2644 II.
 Mesa (pagus Bruttii) 2650 XXXIII.
Metzger M.: 2645 IX 2, 2662 III 4.
Meyer Ph.: 2646 XV.
 Michael Glycas: v. Glycas Michael.
 Michael ἱερέως: 2645 XVIII ANNOT.
 Michael Nicomedes: v. Nicomedes Michael.
 Michael Psellus: v. Psellus Michael.
 Michael Pulares: v. Pulares Michael.
 Michael Rinius: v. Rinius Michael.
Michailidis D.: 2645 XXVIII POSS. (in nota), 2647 V ANNOT., XIII POSS. (in nota), XXII ANNOT.
Miklosich F.-Müller I.: 2645 XXIX.
 Minucci Bartholomaeus, mercator urbis Labronis: 2647 XXIII.
 Mochthus Nicolaus: 2650 XXV.
Mollat G.: 2660 II.
 MONASTERIA: Monasterium S. Aecaterinae 2650 XI SCRIPT.; Monasterium S. Athanasii in monte Athone v. 2646 XV; Monasterium S. Bartholomaei 2650 XXXVI, XXXVII (v. etiam POSS.); Monasterium S. Basilii Romae 2649 POSS., 2650; Monasterium S. Iohannis evangelistae in insula Patmo 2647 XXII; Monasterium S. Iohannis Theristae prope oppidum Stylum in Bruttio 2649 POSS., 2650 passim; Monasterium S. Iulianae 2650 XXXIII (v. etiam POSS.); Monasterium S. Nicolai de Tribucato 2650 XXXI (v. etiam POSS.), XXXII (v. etiam POSS.), XXXIV POSS., XXXV (v. etiam POSS.), XXXVI (v. etiam POSS.); Monasterium S. Nicolai iunioris 2650 XXV, XXXVIII (v. etiam POSS.);

Monasterium S. Nicolai Thermarum 2650 XXXIII; Monasterium S. Salvatoris Messenae 2648 116. SCRIPT., ANNOT., POSS.; Monasterium S. Stephani protomartyris 2650 XV, XVII (v. etiam POSS.), XX, XXI (v. etiam POSS.); Monasterium S. Theodori 2650 X; Monasterium SS. Apostolorum 2650 I; Monasterium τοῦ Ἀσιμῶνος (sive Ταξιάρχου) in insula Lesbo 2647 XIII POSS.; Monasterium τῶν Ὁδηγῶν 2645 XXIX.
 Moneta (locus Bruttii): 2650 XI.
 MONOCONDYLIA: 2650 I ANNOT., VI ANNOT.
 MONOPHYSITAE: v. 2658 198.
Montfaucon de B.: 2650 III, XII, XXVI, 2651 (in initio alterius partis descriptionis).
Morcelli A.: 2658 247^v.
Moreschini C.: 2646 XI 18, XVIII.
Morin J.: 2645 III 2, 3, 4.
 Moschatus Genesius: 2650 III, XVI, XIX.
 Moschatus Nicolaus: 2650 XIII.
 Moschopulus Manuel: scholia in Hesiodi Opera et dies 2645 XXXVIII.
Mossay J.: 2646 II.
Mrkonjić T.: 2645 XXXVI ANNOT.
Müller I.: v. Miklosich F.-Müller I.
Muretus M.A.: 2645 XXVII SCRIPT., 2658 POSS., 2659 POSS.
 MUSICA: codicis musici fragmentum 2645 XVIII.
 Mustachius Georgius, centurio classarius: 2647 XXIII.
Mystakidis B.A.: 2662 II.

N

Nardensis Theodorus: 2650 XXIII.
Nau F.: 2647 II.
 Nectarius abbas monasterii S. Nicolai iunioris: 2650 XXXVIII.
 Nestorius: fragmenta tria cum confutatione orthodoxa 2658 202. In illud Matthaei «Si filius Dei es» homilia paucis cum scholiis 2647 II (in codice S. Iohanni Chrysostomo tributa). Collectiones duae locorum S. Cyrilli Alexandrini ad eius haeresin pertinentium 2658 187, 191^v. V. etiam 2645 IV 1.
 Nicephorus Chumnu: De aere 2660 69^v. Epistulae 2660 45, 72. Sermo consolatorius ad amicum 2660 67^v. Sermo consolatorius ad filiam 2660 61^v.
 Nicephorus Gregoras: Historia byzantina lib. X c. 2 v. 2660 13; lib. X c. 8 v. 2660 II. Monodia in obitum magni logothetae Metochitae 2660 13. Sermo in S. Theophanonem 2660 3, 35. Vita S. Antonii Cauleae patr. CP. 2660 19, 1 Ff. 19-34^v, 1-2^v codicis Vat. gr. 2660 ipse exaravit et invocationem in f. 19 addidit 2660 SCRIPT. ANNOT.; codicem Vat. gr. 2660 possedit 2660 POSS.
 Nicephorus patr. CP.: Antirrheticus II adversus Constantinum Copronymum c. η' 2658 226^v; cc. ια'-ιβ' 2658 231^v; c. ιβ' 2658 231^v. Antirrheticus III adversus Constantinum Copronymum proemium et c. α' 2658 227^v; cc. ζ'-θ' 2658 228^v; cc. θ'-ια' 2658 230^v; c. λε' 2658 239^v; cc. μ'-μα'-μγ' 2658 220, 225^v. Antirrheticus adversus Epiphaniem c. IV 2658 230^v. Antirrheticus contra Eusebium cc. LI-LIII 2658 224, 225^v. Apologeticus pro sacris imaginibus cc. ξζ'-ξη'-ξθ' 2658 226^v; cc. ο'-οα' 2658 226^v, 227^v; ex hoc opere sententia manans 2658 213^v. Contra eos qui imaginem Dei et similitudinem simulacrum appellant v. 2658 232^v. De differentia inter imaginem Christi et crucem capita decem 2658 234^v. Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπή v. 2658 232^v.
 Nicephorus Ursuleo: v. Ursuleo Nicephorus.
 Nicetas Agrilleus: v. Agrilleus Nicetas.
 Nicetas Paphlagon: Acta S. Andreae apostoli 2647 VIII.
Nickau K.: 2645 XXXIII.
 Nicodemus hieromonachus: 2650 VII.
 Nicolaus (S.): hymni ad eum 2644 X 49, 2647 IX (SCRIPT. REC.).
 Nicolaus ἀναγνώστης 2651 ANNOT., POSS.
 Nicolaus Anastasii filius, testis 2647 XXIII.
 Nicolaus Diabadianus: v. Diabadianus Nicolaus.
 Nicolaus Ecdicus: v. Ecdicus Nicolaus.
 Nicolaus Erebinthes: v. Erebinthes Nicolaus.
 Nicolaus Iohannis Kaphyri filius: 2650 XI.
 Nicolaus Iohannis Ocelli filius: 2650 XI.
 Nicolaus Iohannis Rusellis et Irenes filius: 2650 XL.
 Nicolaus Leonis filius: 2650 XX.
 Nicolaus Maioranas: v. Maioranas Nicolaus.
 Nicolaus Messanensis: 2650 XXVI SCRIPT.
 Nicolaus Mochthus: v. Mochthus Nicolaus.
 Nicolaus monachus: 2650 XXX.
 Nicolaus Moschatus: v. Moschatus Nicolaus.
 Nicolaus praefectus ecclesiae: 2650 V.
 Nicolaus presbyteri Iohannis filius: 2650 XXV.
 Nicolaus tabellio: 2650 XXXVII SCRIPT.
 Nicolaus tabellio Hieracensis: 2650 XL.
 Nicolaus Theodori Ursuleonis filius: 2650 XXIII SCRIPT..
 Nicomedes Michael: 2645 VII POSS.
 Nilus (S.): eius schola 2647 XXI ANNOT.
 Nilus Ancyranus (S.): Enarrationes septem de captivitate eius filii Theoduli v. 2658 246. Locus incertus ei tributus 2658 246.
 NOTAE ANTIQUIORES CODICUM (IN CAPITE

NOT. ANT. TERTIAE PARTIS DESCRIPTIONIS MEMORATAE):	
1	2650 II
I	2645 XXXIV
I, 6	2650 XII
2	2650 XIV, XLI
3	2650 IV, V
4	2650 VI, XXV
IV	2650 IV
IV.2.1	2658 II, NOT. ANT.
5	2650 VII, XVI
V	2650 XXX
6	2650 IX
6 Plu.	2647 VIII
7	2650 X, XXXVI
VII	2650 XXXIII
8	2650 I, III
VIII	2650 IX
9	2650 IX, XII
10	2650 XIII
11	2650 XIV
XI	2650 XXV
12	2650 XI, XX
XII	2650 XXVI
13	2650 XV, XXIV
14	2650 XVII, XXVIII
XIV	2650 X
15	2650 XVIII
XV	2650 XIX
16	2650 XIX, v. etiam XLI
XVI	2650 V
17	2650 XX (v. etiam XXVII) XXVIII
XVII	2650 XXXVI
18	2650 XVI, XXI
XVIII	2650 VIII
19	2650 XXII (v. etiam XX)
20	2650 XXIII
XX	2650 XXI
21	2650 XXIV
22	2650 XXVI
23	2650 XXVII, XXXVII
24	2650 XXVIII
25	2650 XXIX
26	2650 XXX, XXXIV
27	2650 XXXI, XXXVII, XL, XLI
28	2650 XXXII, XL
29	2650 XXXIII, XXXIII
31	2650 XXII, XXXV
32	2650 XXXVII
33	2650 XXXVIII, XXXIX
34	2650 XXXVIII
35	2650 XXXIV, XXXIX
36	2650 XL
38	2650 XVIII
39	2650 XXXI
40	2650 XXXI

41	2650 XXV
42	2650 XXXV
44, 4	2650 II
49	2650 XVIII
50	2650 XXI
61	2650 XXII
63	2650 XX
65	2650 I
67	v. 2650 XXVII
68	2650 XXXVI
71	2650 III
106	2646 XI
121	2649 Poss., NOT. ANT.
122	2650 XLI
123	2650 IV
124	2650 XXV
125	2650 XVI
127	2650 XXXVI
128	2650 VIII
184	2647 VIII
204	2647 XI
222	2645 XV ANNOT.
2164 Vat.	2647 XVIII
H 50	2647 VIII
N 24	2647 VIII
N 74	2658
N 75	2659
N 76	2660
Vat. lat. 13118	2649 Poss., NOT. ANT., 2650 passim.
Nowack G.: 2647 XIII Poss.	

O

ODAE: odae novem ad officium in infantes defunctos pertinentes 2645 74.
 Ocellus Iohannes: 2650 XI.
 OFFICIA: v. LITURGICA, officia.
 OFFICINARUM CHARTARIARUM SIGNA: v. infra, post indicem alphabeticum.
 Opitz G.H.: 2658 213.
 ORDO FOLIORUM TURBATUS IN CODICIBUS RESTITUENDUS: 2644 X, XII FASC., XVIII, 2646 VIII, XVII, 2647 VI, 2658, 2660.
 Orestes (S.): pro eo officium (in Menaeo) 2647 X.
 ORNATUS.
 I. Colores.
 1. Singulus color: albus 2658; flavus 2645 XXXVI, 2647 XVI; fuscus 2645 XIX, 2647 XIV, XXII; niger 2645 III, 2646 XIV, 2647 VI, 2658, 2663; ruber 2644 IX, X, XI, XII, XIV, 2645 I, II, III, IV, XVI, XXI, XXII, XXIV, XXVI, XXXIII, XXXV, XL, 2646 III, VII, VIII, IX, XIV, XVII, 2647 II, III, V, VI, XII, XVI, XVII, XXI, 2649, 2651, 2658, 2659, 2660, 2662 IV, 2663; viridis 2647 XIV, XXI.

2. Bini colores: niger et ruber 2645 XXXVI.
 3. Quaterni colores: flavus, niger, ruber et viridis 2645 XXXVI.
 II Figurae.
 Apices 2646 VIII, 2647 XXII, 2658, 2660; caput animalis 2647 XIV; carbasus 2663; cauliculi sive cauliculus 2646 VII, VIII, 2647 V, XXII, 2651, 2658, 2659, 2660, 2662 IV, 2663; circuli sive circulus 2663; corda 2647 XXI; coronae 2663; crucula vel cruculae 2645 XVII, XXII, 2647 II, XVI, 2663; crux graeca 2645 III, 2663; crux rudis 2645 XVI; cuspides lanceae 2663; domus 2663; fascia cauliculis efformata 2651; fasciola 2645 III, XIX, XXXV, 2646 XIV; fasciola simplex, cum circulo et duabus crucibus 2645 III; flosculi 2646 VII; folia 2658, 2660; funiculi intexti 2647 XXII; imagines hominum 2645 XXXVI; imago bovis 2645 XXXVI; lagoena 2663; linea directa 2645 III; linea simplex 2645 I; linea sinuosa 2658, 2660; linea spissa 2644 XI, 2660; lineae breves 2645 III, 2647 XXII; lineae parallelae 2645 III, 2663; lineae sinuosae 2647 XXII, 2663; lineolae curvae 2646 VIII; lineolae sinuosae 2644 X; littera initialis E 2647 XVII, 2663; littera initialis 2645 XXXV; litterae 2663; litterae initiales 2644 IX, X, XI, XII, XIV, 2645 I, II, III, IV, XVI, XIX, XX, XXI, XXIV, XXVI, XXXIII, XL, 2646 III, VII, XIV, XVII, 2647 III, V, VI, XII, XIV, XVII, 2649, 2651, 2658, 2659, 2660, 2662 IV; litterae rubro colore impletae, secundum morem Italiae inferioris 2647 II, III, XVI, XVII; manus 2645 XIX; mons 2663; puncta 2645 XXXV; rectagonum sive rectagona 2646 VII, 2658, 2660; rhombi vel rhombus 2663; sol 2663; taenia 2663; unci 2663; ursa cum catulis 2645 XXXVI; vultus mulierum 2645 XXXVI, 2663.
 Orsini Stephanus Iosephus, tabellio: 2647 XXIII.

P

Pachomius higumenus monasterii S. Iohannis Theristae: 2650 VI, XI.
 Pachymeres Georgius: paraphrasis in

epistulam I ps. Dionysii Areopagitae 2645 IX 59; paraphrasis in epistulam II ps. Dionysii Areopagitae 2645 IX 59.
 Pagli Iohannes Baptista, mercator urbis Labronis: 2647 XXIII.
 Palamas Gregorius: Oratio in S. Demetrium 2663 1.
 Palatius I.: 2645 V 2.
 Palmarius Dominicus, tabellio curiae Capitoline: 2647 XXIII.
 Pancallus Thegnis: v. Thegnis Pancallus.
 Panvinus Honofrius: 2645 XXVII SCRIPT.
 Papadopulos St. G.: 2660 335., 2661 252.
 Papatyrsus Changemes: v. Changemes Papatyrsus.
 Papatyrsus Hilarion hieromonachus: 2650 XXXVII.
 Pappus Alexandrinus: Collectio 2644 XIV.
 PAPYRI VATICANI GRAECI: 51-56, v. 2652-2657.
 PARACLETICE: paracletica ad ἡχον α' pertinentia 2644 X; paracletica ad ἡχον πλ.α', feriam quintam matutinam pertinentia 2646 III; paracletica matutina sabbati, ad oecum γ' pertinentia 2647 III; paracleticum ad BMV 2644 X 45.
 Paramelle J.: 2658 27.
 Parillas Bartholomaeus, abbas monasterii S. Theodori: 2650 VI, X.
 PARTES CODICUM PRINCIPIO IN UNO EODEMQUE CODICE COMPREHENSAE: v. CODICUM PARTES PRINCIPIO...
 Paschales pp. I: Epistula ad Leonem V imperatorem de cultu sacrarum imaginum 2658 239. V. etiam 2648 ANNOT.
 Paschales pp. II: 2648 ANNOT.
 Paschoud F.: 2645 XXVII (v. etiam SCRIPT.).
 Pasini J.: 2645 XV.
 Pastritius Iohannes: 2645 XXXVI ANNOT., Poss.
 Patapius (S.): v. LITURGICA, Officia.
 Paulus Antonius Cartoni: v. Cartoni Paulus Antonius.
 Paulus apostolus (S.): Ordo canonum * 2662 III 4.
 Paulus de Gala: v. Gala (de) Paulus.
 Paulus pp. IV: 2645 V 2.
 Paulus pp. VI: 2644 INTEG., 2648 INTEG.
 PENTECOSTARIUM: 2644 X, 2645 XL, 2647 XVI.
 Perria L.: 2646 II (v. etiam BIBL.), XI (v. etiam SCHEMA, SCRIPT., BIBL.), XVIII (v. etiam BIBL.).
 Petrus comes vicarius et oppidi Styli iudex: 2650 XIII.

Petrus tabellio: 2650 I (v. etiam SCRIPT.), VI SCRIPT., VIII SCRIPT., XII SCRIPT.
 Philippus Iohannis Brulli filius: 2650 XXVI.
Philoponus Iohannes: v. **Iohannes Philoponus.**
 Philores Constantinus presbyter: 2650 XXVII.
 PHILOSOPHICA: v. DEFINITIONES THEOLOGICAE ET PHILOSOPHICAE.
Philotheus patr. CP.: ei homiliarium patriarchale tantummodo nec non in codice Vat. gr. 2651 tribuitur 2651 (in initio alterius partis descriptionis); v. etiam 2651 120.129.
Photius patr. CP.: Bibliotheca cod. 46 v. 2658 213; cod. 271 v. 2658 246. Index eius Nomocanonis titulorum et singulis titulis convenientium capitulorum 2662 III 4. Quaestiones ad Amphiloichium ρλθ'-ρμθ' 2644 I.
 Phunculus Gennaces: 2650 XVIII.
 Phyllia: 2650 XXII.
Piazzoni A.M.-Vian P.: 2658 POSS. BIBL., 2659 POSS. BIBL., 2660 BIBL.
 Piédagnel A. 2658 150.
Pingree D.: 2645 XXVIII POSS.
Pintaudi R.: 2652-2657.
Pintaudi R.-Sijpesteijn P.J.: 2652-2657.
Pitra I.B.: 2644 VI, 2645 III 2, XXII, 2658 224.225.230. II, 12, NOT. ANT., BIBL., 2662 III.
Planudes Maximus: Collectio e diversis libris excerpta 2645 XXXV.
Plato philosophus: Phaedo 2647 XIX 23; Phaedrus 2647 XIX 25. In Phaedrum Hermiae scholia: v. Hermias.
 PLATONIS COMMENTATORES: v. Hermias.
 POENITENTIA: v. SACRAMENTUM POENITENTIAE.
 Portius Laurentius: 2645 XXIV SCRIPT., ANNOT., NOT. ANT.
 POSSESSORES CODICUM. V., sub. voce BIBLIOTHECAE: Bibliotheca Apostolica Vaticana, Bibliotheca Collegii Romani, Bibliotheca ecclesiae S. Magdalene apud Pantheum, Bibliotheca monasterii Messanensis S. Salvatoris, Bibliotheca S. Basilii Romae, Bibliotheca monasterii S. Iohannis Theristae prope oppidum Stylum, Bibliotheca monasterii τοῦ Λεϊμῶνος in insula Lesbo. V. etiam Βουτέρης Georgius, Demetrius quidam, Georgius comes Corinthi, Iohannes Methymnensis, Iohannes quidam, Muretus Marcus Antonius, Nicephorus Gregoras, Nicolaus ἀναγνώστης, Nicomedes Michael, Provataris Emmanuel, Seraphim Artensis, Venieri (familia).
Prato G.: 2646 XI (v. etiam SCHEMA, SCRIPT., BIBL.), XVIII (v. etiam BIBL.), 2647 V SCRIPT.

PRECES: preces ad absolutionem in sacramento poenitentiae pertinentes v. SACRAMENTUM POENITENTIAE; v. etiam 2645 IX 2 60. Preces ad officium in infantes defunctos pertinentes 2645 XIX 74.79.81. Prex in mulierem sive monacham defunctam 2645 XXI 86. V. etiam EUCHOLOGIA.
 Presbyteriani: eorum agri divisio 2650 I.
 Pretiosi Iosephus: 2647 XXIII 30.
Prieur J.M.: 2647 VIII.
 PROBATIONES CALAMI: 2644 X ANNOT., 2645 XXVIII, 2646 XII ANNOT., 2647 IV ANNOT., XXII (v. etiam ANNOT.).
Procopius Gazaeus: Commentarium in Is. v. 2645 VIII.
Prodromus Theodorus: v. Theodorus Prodromus.
Provataris Emmanuel: Disticha elegiaca ad cardinalem Τράντιν dicata 2645 V 51. V. etiam 2644 II SCRIPT., VIII SCRIPT., XII SCRIPT., XVI SCRIPT., XXI (v. etiam SCRIPT.), 2645 V SCRIPT. POSS., 2645 XXVII SCRIPT.
 Provocatio patriarchae Antiocheni ad patriarcham Constantinopolitanum: 2645 XXIX.
Pruche B.: 2658 151.
Psellus Michael: ei Michaelis Glycae Capita in quaestiones dubias Scripturae sacrae tribuuntur 2662 III 6.
 Pterusa (locus Bruttii): 2650 VII.
 Pulares Michael: 2650 XXXV.
 Purpura (Nicolai Erebinthis uxor): 2650 XXIV.
 Pyrges Basilius: 2650 XXXIV.

Q

QUAESTIONES ET RESPONSIONES: v. EROTAPOCRISEIS.

R

Raynaldi O.: 2660 II.
 REGISTRI: Reg. Avent. t. 44 2660 II; Reg. Vat. t. 105 2660 II.
 REMEDIA MEDICA: v. MEDICA REMEDIA.
Rhalles G.A.-Potles M.: 2644 VI, 2645 III 2.
 Riccardus Anglicus ep. Chersonensis: v. Anglicus Riccardus ep. Chersonensis.
Rigo A.: 2645 XXXVI ORN.
 Rinius Michael: 2647 XXIII.
Ritter A.M.: 2645 IX 2.
 Robertus Kolontzestra: v. Kolontzestra Robertus.
Rocchi A.: 2645 XIX 79.
 Rodocallus Arcumanus: v. Arcumanus Rodocallus.

Rogerus monachus: 2650 XIX.
 Rogerius I rex Siciliae: 2648 ANNOT.
 Rogerius II rex Siciliae: 2648 ANNOT.
 Rogerius Zoes filius: 2650 XVI (v. etiam SCRIPT.).
Rudberg Y.: 2646 XIII BIBL.
 Ruselles Iohannes: 2650 XL.
 Rusitum (vicus sive locus Bruttii): 2650 XXX, XXXVIII, XXXIX.

S

Sabas abbas monasterii S. Iohannis Theristae: 2650 XXXIX.
 Sabbas monachus monasterii S. Iohannis evangelistae in insula Patmo: 2647 XXIII.
 Sabellius: v. 2645 IV 2.
 Saccotrypus Iohannes: 2650 XXI.
 Sacer (locus Bruttii): 2650 III.
 SACRAMENTUM POENITENTIAE: Formulae poenitentiales Iohanni ieiunatori tributae 2645 III 10; formulae poenitentiales 2645 III 14; oratio ad impetrandam remissionem peccatorum 2645 III 24; oratio de absolvendis iis qui in excommunicationem inciderint 2645 III 25; preces ad absolutionem in sacramento poenitentiae pertinentes 2645 III 15.
 SAECULA QUIBUS CODICES VEL PARTES EORUM EXARATA SUNT:

IX	2646 II
IX-X	2647 XVI
X	2646 IV, V, XII, XVI, XVII, XIX, 2647 IV, VIII, IX (SCRIPT. ANT.), XX, XXI, XXIV.
X c.m.	2646 XIII
X-XI	2647 XII, XIV, 2649
XI	2646 I, III, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XIV, XVIII, 2647 I, VII, X, XIII, XV
XI in.	2647 II
XI-XII	2647 VI
XII	2644 IX, 2647 III, XVII, 2649
XII c.m.	2650 XLI
XIII	2645 XIII, XXIII, 2647 XI, XVIII
XIII-XIV	2658
XIV	2644 IV, 2645 X, XIV, XVI, XVIII, XXXII, 2647 XXII
XIV in.	2647 V
XIV a.m.	2645 VII, 2660
XIV a.m. vel c.m.	2645 XII, XXIV
XIV c.m. vel p.m.	2645 II, XXXIX
XIV p.m.	2645 IV, IX, XXVI,

XIV-XV	XXIX, XXXV
XVI	2645 XVII, 2647 XIX
	2644 VII, 2645 VIII, 2647 IX (SCRIPT. REC.), 2662 IV
XV a.m.	2645 XXXVIII
XV c.m.	2645 XXV
XV p.m. vel ex.	2644 XI
XV-XVI	2645 XXXI, XXXIII, 2659
XVI	2645 XI, XXI, 2662 I
XVI in.	2645 XL
XVI a.m.	2644 XII, XIII, 2645 XV, XIX, XXVIII, XXXVI (partim)
	2644 VIII, X, XVII, 2651
XVI c.m.	2644 V, XV, XX
XVI c.m. vel p.m.	2644 XIV, XXI
XVI p.m.	2644 II, III, VI, XVI, 2645 V, XXII, XXVII, XXX, XXXVII, XLI, 2646 XV, 2662 II, III
XVI p.m. vel ex.	2644 XVIII, 2645 I
XVII	2663
XVII a.m.	2644 XIX
XVII p.m.	2644 I, 2645 XXXIV (inter annum 1660 et annum 1669)
XVII-XVIII	2645 XXXVI (partim)
XIX p.m.	2661
XX	2645 XXIX (partim)
Salti sive Saltus (locus Bruttii):	2650 XVIII, XXIII, XXV, XXXVIII
SANCTARUM IMAGinum EVERSORES: contra eos textuum collectio 2658 (in initio alterius partis descriptionis); v. etiam ICONOMACHI.	
Sande Barkhuyzen (van de) W. H.:	2658 52.
Ševčenko I.:	2660 SCRIPT.
Scheltema H.J.-van der Wal H.:	2645 XXIV.
SCHEMATA LINEARUM IN CODICIBUS:	
Lake I 2 b	2645 XII, 2646 I, II, III, 2650 XXXVI
Lake I 2 d	2645 XXVI
Lake II 1 e	2646 XIII
Lake II 1 h	2646 XII
Lake II 5 a	2646 XIV
Lake II 28 b	2646 VII
Lake II 31 a	2646 V
Lake II 32 a	2646 VI
Lake II 33 b	2647 I, VII, VIII
Lake II 34 e	2646 X
Leroy 00 A 2	2646 XII
Leroy 00 D 2	2646 XIII
Leroy 10 A 1 n	2647 II, III
Leroy 11 A 2 bn	2647 XIV
Leroy 11 C 1 bm	2647 V

Leroy 11 D 1 bn 2644 IX
 Leroy 20 A 1 2647 III
 Leroy 20 A 2 2647 IX, XX, XXI
 Leroy 20 D 1 2645 XII, 2646 I, II, III, 2650 XXXVI
 Leroy 20 E 2 2647 IV
 Leroy 21 C 2 a 2646 XIX
 Leroy 22 A 2 s 2646 IV
 Leroy 22 C 2 b 2646 VI, 2647 VII, VIII
 Leroy 23 C 2 d 2647 VII, VIII
 Leroy 24 C 2 2647 I, VII, VIII
 Leroy 30 C 2 2647 VI
 Leroy 30 D 1 2644 I
 Leroy 31 C 2 a 2647 VI
 Leroy 31 C 2 b 2647 VI
 Leroy 32 C 2 2647 VI
 Leroy 32 C 2 a 2647 VI
 Leroy 32 C 2 b 2647 VI
 Leroy 32 D 1 a 2645 XXVIII
 Leroy 42 C 2 bs 2647 XIII
 Leroy 42 D 1 x 2649
 Leroy 43 C 2 ds 2647 XIII
 Leroy 44 B 2 2646 VII
 Leroy 44 C 2 2646 X
 Leroy 44 C 2 s 2647 XIII
 Leroy 50 D 2 p 2646 IX
 Leroy 56 C 2 f 2646 V
 Leroy D-K Q 13 33 E 2 ds 2646 XI, XVIII
 Leroy K 20 E 2 2646 XIV
 Leroy P 2 20 C 1 2645 XXVI
 Leroy U 00/1 2644 II, III, VI, XIV, XVIII, XIX, 2645 XXXIV, 2658, 2662 III²
 Leroy U 10/1 2645 V
 Leroy U 10/1 m 2645 XXXI
 Leroy U 14/2 m 2644 XI
 Leroy U 20/1 2644 XV, XXXVII
 Leroy U 30/1 2645 XIII
 Leroy U 40/2o 2662 III¹
 Schermann-Th.: 2645 XXX.
 SCHOLIA: scholia duo in Cyrilli Hierosolymatani Catechesin XII 2658 261; scholia in Basilica 2645 XXIV; scholia in Eclogas S. Iohannis Chrysostomi, ad earum fontes pertinentia 2646 VII; scholia in S. Iohannis Damasceni Dialecticam 2658 10¹.16².32; scholia in S. Iohannis Damasceni Expositionem fidei orthodoxae 2658 57.64¹.105¹.119¹.120.131¹.135; scholia in Nestorii homiliam In illud Matthaei «Si filius Dei es» 2647 II; scholion in cantum vespertinum sive hymnum lucernarium 2645 XV; scholion significationem lucis explicans 2645 IX 59¹. V. etiam Dionysius Areopagita (Ps.) De divinis nominibus, Hermias, Hesiodus, Hippolytus, Maximus Confessor, Moschopulus Manuel, Nestorius, Tzetzes Iohannes.
 Schowius N.: 2645 XXXIV SCRIPT.

Schreiner P.: 2645 XXIX (in nota), 2658 CHART. SIGNA, 2660 CHART. SIGNA (in nota).
 Schwartz E.: 2658 2, 3, 6 202¹ 9 213¹.
 Scottus Iohannes Bernardinus card.: ei Emmanuel Provataris disticha elegiaca dicavit 2645 V sl.
 SCRIBAE GRAECI: v. Apostolides Aristobulus, Balduinus Stylensis tabellio, Balsamon Georgius, Camillus Venetus sive Zanettus, Chrysaphius tabellio, Constantinus Nicolai filius, Constantinus praefectus ecclesiae oppidi Styli, Constantinus presbyter, Conus monachus monasterii S. Iohannis Theristae, Georgius tabellio et scriniarius monasterii S. Aecaterinae, Hesychius hieromonachus, Iohannes presbyter, Iohannes protopapas, Leo presbyter, Macres Leo, Mauromates Iohannes, Nicephorus Gregoras, Nicolaus Messanensis, Nicolaus tabellio, Nicolaus tabellio Hieracensis, Nicolaus Theodori Ursuleonis filius, Petrus tabellio, Portius Laurentius, Provataris Emmanuel, Rogerius Zoes filius, Seraphim Artensis, Stephanus tabellio.
 SCRIBARUM INVOCATIONES: v. INVOCATIONES SCRIBARUM VEL POSSESSORUM.
 Scribonissa: 2650 XXXI.
 SCRIPTIUNCULAE: v. ANNOTATIUNCULAE (GRAECAE, ITALICAE, LATINAE).
 SCRIPTURAE STILI: stilus arte factus 2644 IV SCRIPT., 2647 XVIII SCRIPT.; arte factus antiquioremque stilum imitans 2647 V SCRIPT., XXII ANNOT.; scriptura «bouletée» 2646 XIII SCRIPT.; capitalis dextrorsum inclinata 2647 XVI SCRIPT.; capitalis minoris moduli 2647 II, 2649 SCRIPT.; capitalis ogivalis recta 2647 IV SCRIPT., XXI; character parvus uncialis 2647 II; «Fettaugen-Mode» 2645 XXXII SCRIPT., 2658 SCRIPT., 2660 SCRIPT.; manus, cuius forma compendii sv propria est 2645 XXIX SCRIPT.; manus, cuius forma litterae λ propria est 2658 SCRIPT.; manus, quae forma circulari litterae ζ nec non forma tantummodo turgida litterarum ε, κ, λ, μ, ξ, ω distinguitur 2658 SCRIPT.; manus, quae forma curvata litterae τ distinguitur 2658 SCRIPT.; scriba, cuius forma circularis litterae ρ propria est, nempe Constantinus presbyter 2647 II; scriba, cuius formae praepositionis πρὶ et litterae τ propriae sunt 2662 III SCRIPT.; scriba, cuius formae compendiorum αρ, ελ, ελ, ετ et coniunctionis καὶ propriae sunt 2662 III SCRIPT.; scriba, cuius formae compendiorum αρ, εν, ερ propriae sunt 2644 III SCRIPT.; scriba, cuius formae compendiorum εκ, εν et ερ propriae sunt 2644 XV SCRIPT.; scriba, cuius formae compendiorum εξ et εν nec

non litterae ω propriae sunt 2645 XXXVI SCRIPT.; scriba, cuius formae litterarum δ, ε, λ et compendii et propriae sunt 2644 XX; scriba, cuius forma nexus ep propria est 2644 V SCRIPT.; scriba, cuius littera ε sinistrorsum inclinata et forma litterae φ propriae sunt 2645 XXXI SCRIPT.; scriba, cuius modus scribendi scripturae Georgii Balsamonis simillimus est 2644 VI SCRIPT., 2659 SCRIPT.; scribae, quorum forma praepositionis ἐπὶ propria est 2644 XIII SCRIPT., 2647 XIII SCRIPT.; scriptura latina gothica saec. XIV v. 2647 XV MAT. V. etiam COMPENDIA BRACHYGRAPHICA.
 Seraphim Artensis ep. Argypopolis: Canon paracleticus in S. Cosmam Aetolum 2661 240. Canon paracleticus in S. Georgium anno 1838 mortuum 2661 252. Canon paracleticus in S. Theodorum 2661 225. Megalynarion in B.M.V. 2661 237. Megalynaria duo in S. Bessarionem 2661 238. Megalynaria tria in S. Cosmam Aetolum 2661 239. Codicem Vat. gr. 2661 ipse exaravit (v. 2661, in initio alterius partis descriptionis); codicem Vat. gr. 2661 possedit.
 Sergius abbas, hieromonachus monasterii τοῦ Λειμῶνος in insula Lesbo: 2647 XIII Poss.
 Sesboüé B.: 2645 II.
 Severianus Gabalensis: Homilia de legislatore 'S. Iohanni Chrysostomo tributa' c. VI 2¹ 38 245.
 Severitanus Theodorus: 2650 XXII.
 Siclegata: 2650 XXIX.
 Sijpesteijn P.J.: v. Pintaui R.-Sijpesteijn P.J.
 Simonof A.: 2645 III 22.
 Simplicius: Commentarium in libros quattuor priores Aristotelis operis De naturali auscultatione 2644 XIII, XV.
 Sisinnius II patr. CP.: Tomus synodicus de nuptiis diei 21 februarii anni 997 v. 2645 XXII.
 Sophia: 2650 XVII.
 Soteropulos N.I.: 2661 239.
 SPECIMINA PHOTOTYPICA: v. IMAGES PHOTOTYPICAE.
 Stadtmüller H.: 2644 XIX.
 Stephanus Iosephus Orsini: v. Orsini Stephanus Iosephus.
 Stephanus tabellio: 2650 XXXVI SCRIPT.
 Stickler Alfonsus Maria card. bibl.: 2658 IN-TEG.
 Strabo: Geographica 2645 XLI.
 Strittmatter A.: 2649.
 Stylum (oppidum Bruttii): 2650 (in initio descriptionis), II SCRIPT., III, IV SCRIPT.,

VII, IX, XII, XIII, XIX SCRIPT., XXI, XXXVI.
 Suchla B.R.: 2645 IX 1, XIII, 2658 208.
 Swainson C.A.: 2649.
 Symeon logotheta: eius hymnus in initio theotocio similis sed postea discrepans 2644 XI sl.
 Symeon Metaphrastes: Oratio ἐξομολογητική ad B.M.V. 2645 III 19. Passio S. Abibi 2647 VII. Passio S. Clementis Romani 2646 I. Vita S. Babylae 2647 I. Vita S. Symeonis Stylitae 2646 XVII.
 Symeon Stylita (S.): eius vita, auctore Symeone Metaphrasta 2646 XVII.

T

TABULARIUM VATICANUM: v. 2660 II.
 Tamburini Ph.: 2647 XXIII.
 Tà Mήρτα (locus Bruttii): 2650 XVII.
 Ταξιάρχης (titulus scil. monasterii τοῦ Λειμῶνος in insula Lesbo): 2647 XIII Poss. (v. etiam Monasterium τοῦ Λειμῶνος sub voce MONASTERIA).
 Tāutu A.L.: 2660 II.
 Terra Iosephus, protospatharius et iudex oppidi Styli: 2650 III.
 Thegnis Pancallus: 2650 XXII.
 Theodora (S.): in eam Seraphim Artensis canon paracleticus 2661 225.
 Theodoretus ep. Cyrensis: Apologia contra duodecim anathematismos Cyrilli v. 2658 213¹. Auctarium v. 2658 213¹. De providentia sermo I (excerptum) 2658 209. De providentia sermo X (excerpta varia) 2658 210.211¹.212¹. De theologia sanctae Trinitatis et de incarnatione Domini v. 2658 213¹. Historia religiosa c. XXVI (scil. Vita Symeonis Stylitae) v. 2646 XVII. Pentalogus v. 2658 213¹.
 Theodorus (S.): in eum S. Gregorii Nysseni homilia 2658 244¹.
 Theodorus Balsamon: v. Balsamon Theodorus.
 Theodorus Carbunes: v. Carbunes Theodorus.
 Theodorus Nardensis: v. Nardensis Theodorus.
 Theodorus Prodromus: Commentarium in canones Cosmae et Iohannis Damasceni (fragmentum) 2644 III.
 Theodorus Severitanus: v. Severitanus Theodorus.
 Theodorus Studita (S.): Epistula ad Platonem 2658 12 148 (excerpta duo de cultu sacrarum imaginum). Sermo parvae catecheseos 79 v. 2651 152.

Theodorus Ursuleo: v. Ursuleo Theodorus.
Theodotus ep. Ancyranus: Sermo alter de nativitate Christi (excerpta nonnulla) 2658 196.197.
THEOLOGICA: v. **Anastasius Sinaita**, **Athanasius (S.)**, **Basilus Magnus (S.)**, **Cyrillus ep. Alexandrinus (S.)**, **DEFINITIONES THEOLOGICAE ET PHILOSOPHICAE**, **Epiphanius**, **Gregorius Nyssenus**, **Maximus Confessor (S.)**, **Theodoretus**, **Theodotus ep. Ancyranus**.
Theophano (S.): in eam sermo, auctore Nicephoro Gregora 2660 3.35.
Theophylactus: 2650 XXVIII.
THEOTOCIA: 2644 XI 5f., 2645 XVIII 7l, XIX 74, 2647 XXII ANNOT.
Thomas abbas monasterii S. Nicolai de Tribucato: 2650 XXXII.
Thompson E.M.: v. *Bond E.A.-Thompson E.M.*
Thyrsus (S.): pro eo officium (in Menaeo) 2647 XI 14.
Timotheus ep. Alexandrinus: Responsa canonica 2644 VI.
Tisserant Eugenius card. bibl.: 2644 INTEG., 2648 INTEG.
Tondù Carolus Antonius, mercator urbis Labronis: 2647 XXIII.
Tranen cardinalis: v. **Scottus Iohannes Bernardinus**.
Trapezuntius Georgius: ad eum epistulae tres **Iohannis Argyropuli** 2645 XXV.
Trapp E.: 2645 VII ANNOT.
Trempeles P.N.: 2662 IV 8.
Treu K.: 2645 XXVIII POSS.
Triantafillis C.-Grapputo A.: 2651 120.
TRIIDIUM: fragmenta 2644 IX, 2647 VI.
Trogium (vicus Bruttii): 2650 XXVII.
TROPARIA: v. 2647 XVI 20, 2661 passim.
Tzetzes Iohannes: scholia in Hesiodi Opera et dies 2645 XXXVIII.

U

UNCTIONE CHRISTI ET CHRISTIANORUM (DE): 2645 VIII, 2658 190.
Ursuleo Arcadius: 2650 XXIII (v. etiam XVII).
Ursuleo Nicephorus: 2650 XXXI.
Ursuleo Theodorus: 2650 XXIII SCRIPT.
Uthemann K.H.: 2658 6.

V

Valckenaer L.C.: 2645 XXXII, XXXIII.
VARIAE LECTIONES: 2644 XIX (v. etiam SCRIPT.).
Vegelinus I.: 2658 199.
Venieri (familia): 2651 POSS.
VERBUM DEI: de eo testimonia e Scriptura sacra 2658 253. Quales Verbum Christianos esse vult 2644 XVIII 152. Fragmentum quomodo Verbum in incarnatione immutatum manserit explicans, e **Theodoti ep. Ancyrani** sermone altero de nativitate Christi manans 2658 196.
Versus: iambicus trimeter 2645 XXXIX ANNOT.; versus herous 2646 I ANNOT.
Vian P.: 2647 XXIII, 2659 ANNOT., 2660 1 (in nota). V. etiam *Piazzoni A.M.-Vian P.*
Vidus Andreas: 2647 XXIII.
Vladimir: 2646 IX.
Voelli G.-Iustelli H.: 2662 III 5.
Voicu S.: 2644 XII, 2645 VII, XIII, XIV, XXXIII, 2646 VI, IX; XVI, 2647 XIII, XX, 2658 27.
VOLUMINA LITURGICA: 2649 (fragmentum tantum).
Vorst (van de) C.-Delehaye H.: 2660 19.1.

W

Waltz P.: 2644 XIX.
Weis - Liebersdorf J.E.: 2647 XV.
Wendel C.: 2645 XXXV.
Wenger W.: 2645 XI.
Westerink L.G.: 2644 I.
Wuensch R.: 2645 XXXIV (v. etiam SCRIPT., ANNOT., BIBL.).

X

Xiphilinus Iohannes: v. **Iohannes Xiphilinus**.

Z

Zachariae a Lingenthal C.E.: 2645 XXIII.
Zanetti A.: 2646 VI.
Zanettus Camillus: v. **Camillus Venetus** sive **Zanettus**.
Zoe (Arcadii Ursuleonis uxor): 2650 XVII, XXIII.
Zoe (Genesii Moschati uxor): 2650 XVI.
Zosimus: Historia nova lib. B (fragmentum) 2645 XXVII.

OFFICINARVM CHARTARIARVM SIGNA

SIGNORUM NOMINA LATINA CUM GALLICIS COLLATA

agnus paschalis	agneau	flos	fleur
ancora	ancre	forfices	ciseaux
angelus	ange	fructus	fruit
aquila	aigle	galerus praelaticius	chapeau
arcuballista	arbalète	libra	balance
arcus	arc	lilium	fleur de lis
avis	oiseau	litterae	lettres
cervus	cerf	lunae crescentes tres	trois croissants
circuli	cercles	manus	main
circulus	cercle	scala	échelle
claves binae	deux clefs	securis	hache
clavis	clé	siren	sirène
crux duplex	croix à 2 traverses	stella	étoile
crux graeca	croix grecque	tela	flèches
doliolum	baril	trimontium	monts
equus	cheval	turris	tour

CONSPECTUS SIGLORUM IN OFFICINARUM CHARTARIARUM
SIGNORUM ELENCHO ADHIBITORUM

B = C. M. BRIQUET *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier* I-IV Amsterdam 1968.

C = P. CANART *Les manuscrits copiés par Emmanuel Provataris (1546-1570) in Mélanges Eugène Tisserant* VI [Studi e Testi 236] Città del Vaticano 1964, pp. 221-225, 273-287.

H = E. HEAWOOD *Watermarks mainly of the 17th and 18th Centuries* [Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia I] Hilversum 1950.

L = N. P. LICHACHEV *Paleograficheskoe značenie bumažnykh vodjanykh znakov*, I-III, S.-Peterburg 1899.

M = V. A. MOŠIN-S. M. TRALJIĆ *Filigranes des XIIIe et XIVe ss.* [Académie Yougoslave des Sciences et des Beaux-Arts] I-II, Zagreb 1957.

P = G. PICCARD *Wasserzeichen* [Veröffentlichungen der staatlichen Archivverwaltung Baden-Württemberg] Stuttgart 1961-1987.

Z = ZONGHI'S *Watermarks* [Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia 3] Hilversum 1953.

MONITUM. Notae numerales minoris moduli saepe supra codicis numerum dextrorsum scriptae numeris respondent, quibus in capite CHART. SIGNA tertiae partis descriptionis officinarum chartariorum signa recensentur, si plura sunt.

I

SIGNA QUAE IN ELENCHIS TYPIS IMPRESSIS EXSTANT VEL CUM
SIGNIS QUAE IN ELENCHIS HIS CONTINENTUR
CONFERRI POSSUNT

Agneau (agnus paschalis)		Cercle (circulus)	
B 48	2645 XXXI	B 3094	2645 I
B 49-50	2645 III ¹		
Aigle (aquila)		Cercles (circuli)	
B 89	2645 XXXIII ²	B 3159	2645 XXXIX
B 207	2644 XVI ³		
C 3	2644 XVI ³	Cerf (cervus)	
H 1248-49	2644 XIX	B 3338	2644 XVI ¹
H 1255	2645 XXXIV ¹	C 14	2644 XVI ¹
Z 726	2644 XVI ³	L 4226	2644 XVI ¹
Ancre (ancora)		Z 899	2644 III
B 490	2644 XII	Z 902-903	2644 XVI ¹
B 492	2644 XVII		
B 493	2645 V	Chapeau (galerus praelaticius)	
C 5, 5 a	2644 XII, XVII, 2645 V	B 3410	2645 XXXVI ¹
Ange (angelus)		B 3477	2662 III ¹
B 648	2662 II	B 3480	2662 III ²
B 652	2645 XXII	B 3500	2651
Arbalète (arcuballista)		Cheval (equus)	
B 708	2645 II	B 3574	2644 VIII
B 720	2645 IX	C 16	2644 VIII
B 729	2645 XLI		
B 750	2644 II	Ciseaux (forfices)	
M 289	2645 II	B 3651	2645 IV
		P IX, 992	2644 X ²
Arc (arcus)		Clé (clavis)	
B 794	2645 XXXVIII	B 3777-80	2658 ⁷
		M 2644-45, 2648-49	2658 ⁷
Balance (libra)		Croix à 2 traverses (crux duplex)	
B 2486	2644 X ³	B 5747-48	2658 ²
B 2496	2659 ²	M 3603-4	2658 ²
B 2508	2644 XI		
Baril (doliolum)		Croix grecque (crux graeca)	
B 2612	2660 ¹	B 5425	2658 ⁸
M 926	2660 ¹	M 3544	2658 ⁸

Deux clefs (binae claves)		M 5209	2658 ⁵
B 3808	2660 ³	P 808-9	2658 ⁵
Échelle (scala)		Lettre L	
B 5926	2645 III ²		
Étoile (stella)		B 8276	2658 ⁶
B 6097	2644 VI, XVI ²	M 5299	2658 ⁶
C 26	2644 VI, XVI ²	M 5303	2645 XXXV
L 4231	2644 VI, XVI ²		
Z 1732	2644 VI, XVI ²		
Flèches (tela)		Lettre M	
B 6291	2645 XXVII	B 8348	2645 XVII
B 6300	2644 V		
C 30	2645 XXVII	Lettre R	
H 43	2644 XIV ²		
Fleur (flos)		B 8916	2658 ⁴
P XII, 515	2644 XIV ¹		
Fleur de lis (lilium)		Lettre S	
B 6738	2645 XXIX	B 9064	2645 VI
B 6894	2645 XXXIII ¹	B 9065	2645 VI, XXVIII
B 7106	2645 XXXVII		
B 7109	2644 XV ²	Main (manus)	
H 1591	2644 I		
L 3055	2644 XV ²	B 10756	2645 XIX
L 3638	2645 XXXVII	B 10770	2645 XX
Fruit (fructus)			
B 7415-17	2645 XII	Monts (trimontium)	
B 7417	2645 XXIV	B 11668	2645 XVIII
B 7425	2645 XXV	B 11714	2659 ¹
Hache (securis)		B 11935	2644 XX, XXI
B 7480	2645 VII	L 3972	2644 XX, XXI
M 4956	2645 VII		
Lettres (litterae)		Oiseau (avis)	
Lettre B		B 12232	2644 XVIII
H 2870	2645 XXXIV ¹	B 12250	2645 XXX
Lettre C		C 46-47	2644 XVIII
B 8102	2658 ³	H 162	2645 XXXVI ²
M 3966	2658 ³	Z 1761-62	2644 XVIII
Lettre F		Sirène (siren)	
B 8140	2658 ¹	B 13884	2645 XL
B 8147	2658 ⁵	B 13884-91	2645 XV

B 13888	2644 XIII	B 15893	2644 X ¹
B 13891	2644 XV ¹		
Tour (turris)		Trois croissants (tres lunae crescentes)	
B 15852	2660 ²	H 863	2663 ¹

II

SIGNA QUAE IN ELENCHIS TYPIS IMPRESSIS
HAUD REPERTA SUNT

Circuli tres cum litteris A et P nec non luna crescente	2648
lilium cum littera G subposita	2645 XXXIV ²
litterae capitales CIFT	2663 ³
litterae capitales EZ	2663 ²

* * *

R
011.31
COD

BIBLIOTHECAE APOSTOLICAE VATICANAE
CODICES MANUSCRIPTI RECENSITI

- Codices Barberiniani Graeci.** Tomus I. Codices 1-163, recensuit V. Capocci ... 1958. pp. XL, 330.
- Codices Barberiniani Graeci.** Tomus II. Codices 164-281, recensuit I. Mogenet †, enarrationes complevit I. Leroy †, addenda et indices curavit P. Canart ... 1989. pp. xv, 225.
- Codices Barberiniani Latini.** Codices 1-150, recensuit S. Prete ... 1968. pp. xviii, 309.
- Codices Coptici ...** Tomi II pars prior. **Codices Barberiniani orientales** 2 et 17, **Borgiani Coptici** 1-108, recensuit A. van Lantschoot ... 1947. pp. xii, 479. **Codices Armeni Borgiani, Vaticani, Barberiniani, Chisiani, schedis Frederici Cornwallis Conybeare adhibitis**, recensuit E. Tisserant ... 1927. pp. xix, 393, [1].
- I codici Capponiani ...** descritti da G. Salvo Cozzo ... 1897. pp. xix, 486.
- Codices Graeci Chisiani et Borgiani**, recensuit P. Franchi de' Cavalieri ... 1927. pp. xviii, [1], 165.
- Codices Ferrajoli.** Tomus I. Codices 1-425, recensuit F. A. Berra ... 1939. pp. [4], 898.
- Codices Ferrajoli.** Tomus II. Codices 426-736, recensuit F. A. Berra ... 1947. pp. [8], 903, [1].
- Codices Ferrajoli.** Tomus III. Codices 737-977, recensuit F. A. Berra ... 1960. pp. viii, 820.
- Codices manuscripti Graeci Ottoboniani ...** Recensuerunt E. Feron et F. Battaglini ... 1893. pp. lxiii, 303, [1].
- Codices manuscripti Palatini Graeci Bibliothecae Vaticanae descripti.** Recensuit et digessit H. Stevenson senior ... 1885. pp. xxxvii, 336.
- Codices Palatini Latini Bibliothecae Vaticanae descripti ...** recensuit et digessit H. Stevenson junior, recognovit I. B. de Rossi ... Praeit commentatio I. B. de Rossi De origine, historia, indicibus scrinii et bibliothecae Sedis Apostolicae. Tomus I ... 1886. pp. [5], cxxxii, 327.
- Codices manuscripti Graeci Reginae Suecorum et Pii PP. II ...** Recensuit et digessit H. Stevenson senior ... 1888. pp. xii, [1], 247.
- Codices Reginenses Latini.** Codices 1-250, recensuit A. Wilmart ... 1937. pp. xviii, 846.
- Codices Reginenses Latini.** Codices 251-500, recensuit A. Wilmart ... 1945. pp. viii, 991.
- Codices Urbinates Graeci ...** recensuit C. Stornajolo ... Accedit Index vetus bibliothecae Urbinatis nunc primum editus ... 1895. pp. vii, 354.
- Codices Urbinates Latini**, recensuit C. Stornajolo ... Tomus I. Codices 1-500. Accedit appendix ad descriptionem picturarum ... 1902. pp. xxiii, 650. 1 tav. doppia (facs.).
- Codices Urbinates Latini**, recensuit C. Stornajolo ... Tomus II. Codices 501-1000 ... 1912. pp. [2], 750.
- Codices Urbinates Latini**, recensuit C. Stornajolo ... Tomus III. Codices 1001-1779 ... 1921. pp. xl*, lxxi, 833, [1].

- Codices Aethiopici Vaticani et Borgiani, Barberinianus orientalis 2, Rossianus 865, recensuerunt S. Grébaut ... et E. Tisserant ... Pars prior: enarratio codicum ... 1935. pp. XIX, 861 [1]. — Pars posterior: prolegomena, indices, tabulae ... 1936. pp. 131, [2], 20 tav. (facs.).
- Codices Coptici ... Tomus I. Codices Coptici Vaticani ... recensuerunt A. Hebbelynck ... et A. van Lantschoot ... 1937. pp. XXXV, 698.
- Codices Vaticani Graeci, recensuerunt I. Mercati ... et P. Franchi de' Cavalieri ... Tomus I. Codices 1-329 ... 1923. pp. XXXIX, 543.
- Codices Vaticani Graeci. Tomus II. Codices 330-603, recensuit R. Devreesse ... 1937. pp. XVIII, 610.
- Codices Vaticani Graeci. Tomus III. Codices 604-866, recensuit R. Devreesse ... 1950. pp. XV, 509.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 867-932, recensuit P. Schreiner ... 1988. pp. XVI, 227.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 1485-1683, recensuit C. Giannelli ... 1950. pp. XXVIII, 536.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 1684-1744, recensuit C. Giannelli ... Addenda et indices curavit P. Canart ... 1961. pp. XX, 196.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 1745-1962, recensuit P. Canart ... Tomus I: codicum enarrationes... 1970. pp. XX, 785. — Tomus II: introductio, addenda, indices ... 1973. pp. LXXI, 203.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 2162-2254. recensuit S. Lilla... 1985. pp. LXXX, 530.
- Codices Vaticani Graeci. Codices 2644-2663, recensuit S. Lilla ... 1996. pp. XVI, 190.
- Codices Vaticani Hebraici. Codices 1-115, recensuit H. Cassuto ... 1956. pp. VIII, 199.
- Codices Vaticani Latini. Codices 1-678, recensuerunt M. Vattasso et P. Franchi de' Cavalieri ... 1902. pp. XV, 586.
- Codices Vaticani Latini. Codices 679-1134, recensuit A. Pelzer ... 1931. pp. XXXIV, 775. — Appendix ... 1933. pp. VIII, 356.
- Codices Vaticani Latini. Codices 1135-1266, recensuit M.-H. Laurent ... 1958. pp. [8], 555. — Indices elaboravit M. M. Lebreton ... 1968. pp. VIII, 278.
- Codices Vaticani Latini. Codices 1461-2059, recensuit B. Nogara ... 1912. pp. XVI, 498, [1].
- Codices Vaticani Latini. Codices 2060-2117, recensuit C. Leonardi, operam dante M. M. Lebreton, indicibus instruxerunt A. M. Piazzoni et P. Vian, 1987. pp. VIII, 389.
- Codices Vaticani Latini. Codices 2118-2192, recensuit A. Maier ... 1961. pp. X, 250.
- Codices Vaticani Latini. Codices 9734-9782, recensuit M. Buonocore ... 1988. pp. CII, 173.
- Codices Vaticani Latini. Codices 9852-10300, recensuerunt M. Vattasso et H. Carusi ... 1914. pp. XII, 800, [1].
- Codices Vaticani Latini. Codices 10301-10700, recensuerunt M. Vattasso et H. Carusi ... 1920. pp. VIII, 778, [1].
- Codices Vaticani Latini. Codices 10701-10875. recensuit I. B. Borino ... 1947. pp. 581. — Indices. 1947. pp. 380.
- Codices Vaticani Latini. Codices 10876-11000, recensuit I. B. Borino ... 1955. pp. [4], 446.
- Codices Vaticani Latini. Codices 11266-11326, recensuerunt M. M. Lebreton — A. Fiorani ... 1985. pp. XVI, 472.
- Codices Vaticani Latini. Codices 11414-11709, recensuit J. Ruyschaert ... 1959. pp. XXVIII, 716.

